

Službeni list

Europske unije

L 130

Hrvatsko izdanje

Zakonodavstvo

Godište 62.

17. svibnja 2019.

Sadržaj

I. Zakonodavni akti

UREDBE

- ★ Uredba (EU) 2019/787 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića, upotrebi naziva jakih alkoholnih pića u prezentiranju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda, zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, upotrebi etilnog alkohola i destilata poljoprivrednog podrijetla u alkoholnim pićima te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 110/2008 1
- ★ Uredba (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi ⁽¹⁾ 55

DIREKTIVE

- ★ Direktiva (EU) 2019/789 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o utvrđivanju pravila o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava koja se primjenjuju na određene internetske prijenose organizacija za radiodifuziju i reemitiranja televizijskih i radijskih programa te o izmjeni Direktive Vijeća 93/83/EEZ ⁽¹⁾ 82
- ★ Direktiva (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom prarodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ ⁽¹⁾ 92

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2019/787 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 17. travnja 2019.

o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića, upotrebi naziva jakih alkoholnih pića u prezentiranju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda, zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, upotrebi etilnog alkohola i destilata poljoprivrednog podrijetla u alkoholnim pićima te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 110/2008

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 43. stavak 2. i članak 114. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Pokazalo se da se Uredbom (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ uspješno regulira sektor jakih alkoholnih pića. Međutim, s obzirom na nedavno iskustvo i tehnološke inovacije, promjene tržišta i očekivanja potrošača potrebno je ažurirati pravila o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića te preispitati načine kojima se registrira i zaštićuje oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića.
- (2) Pravila koja se primjenjuju na sektor jakih alkoholnih pića trebala bi pridonijeti postizanju visoke razine zaštite potrošača, uklanjanju asimetrije informacija, sprečavanju zavaravajućih praksi te ostvarivanju transparentnosti tržišta i poštenog tržišnog natjecanja. Njima treba štiti ugled koji jaka alkoholna pića Unije postižu na tržištu Unije i na svjetskom tržištu, vodeći i dalje računa o tradicionalnim praksama koje se upotrebljavaju u proizvodnji jakih alkoholnih pića te povećanoj potrebi zaštite i informiranja potrošača. U obzir treba uzeti i tehnološke inovacije u pogledu jakih alkoholnih pića ako takve inovacije služe za poboljšanje kvalitete, a da ne utječu na tradicionalna svojstva predmetnih jakih alkoholnih pića.
- (3) Jaka alkoholna pića važno su područje plasmata za poljoprivredni sektor Unije i proizvodnja jakih alkoholnih pića čvrsto je povezana s tim sektorom. Ta povezanost određuje kvalitetu, sigurnost i ugled jakih alkoholnih pića proizvedenih u Uniji. Stoga bi regulatornim okvirom trebalo naglasiti tu čvrstu povezanost s poljoprivredno-prehrambenim sektorom.
- (4) Pravila koja se primjenjuju na jaka alkoholna pića poseban su slučaj u usporedbi s općim pravilima utvrđenima za poljoprivredno-prehrambeni sektor i trebala bi također uzimati u obzir tradicionalne metode proizvodnje koje se koriste u različitim državama članicama.

⁽¹⁾ SL C 209, 30.6.2017., str. 54.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 13. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 9. travnja 2019.

⁽³⁾ Uredba (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1576/89 (SL L 39, 13.2.2008., str. 16.).

- (5) Ova bi Uredba trebala utvrditi jasne kriterije za definiciju, prezentiranje i označivanje jakih alkoholnih pića te za zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla, i ne bi trebala dovesti u pitanje različitost službenih jezika i pisama u Uniji. Njome bi trebalo utvrditi i pravila za upotrebu etilnog alkohola ili destilata poljoprivrednog podrijetla u proizvodnji alkoholnih pića i za upotrebu pravnih naziva jakih alkoholnih pića pri prezentiranju i označivanju prehrambenih proizvoda.
- (6) Kako bi se zadovoljila očekivanja kupaca i poštovali tradicionalni načini proizvodnje, etilni alkohol i destilati koji se upotrebljavaju za proizvodnju jakih alkoholnih pića trebali bi biti isključivo poljoprivrednog podrijetla.
- (7) U interesu potrošača ova bi se Uredba trebala primjenjivati na sva jaka alkoholna pića koja se stavljaju na tržište Unije, bez obzira na to jesu li proizvedena u državama članicama ili u trećim zemljama. Kako bi se na svjetskom tržištu zadržao i povećao ugled jakih alkoholnih pića proizvedenih u Uniji, ova bi se Uredba trebala primjenjivati i na jaka alkoholna pića proizvedena u Uniji za izvoz.
- (8) U definicijama i tehničkim zahtjevima za jaka alkoholna pića te kategorizaciji jakih alkoholnih pića trebalo bi i dalje uzimati u obzir tradicionalne prakse. Trebaju se utvrditi i posebna pravila za određena jaka alkoholna pića koja nisu uvrštena na popis kategorija.
- (9) Na jaka alkoholna pića također se primjenjuju Uredba (EZ) br. 1333/2008 ⁽⁴⁾ i Uredba (EZ) br. 1334/2008 ⁽⁵⁾ Europskog parlamenta i Vijeća. Međutim potrebno je utvrditi dodatna pravila za bojila i arome koja bi se trebale primjenjivati samo na jaka alkoholna pića. Također treba utvrditi dodatna pravila za razrjeđivanje i otapanje aroma, bojila i drugih odobrenih sastojaka koja bi se trebala primjenjivati samo na proizvodnju alkoholnih pića.
- (10) Trebalo bi utvrditi pravila o pravnim nazivima koji će se koristiti za jaka alkoholna pića koja se stavljaju na tržište Unije, kako bi se osiguralo da se takvi pravni nazivi koriste na ujednačen način u čitavoj Uniji i kako bi potrošačima osigurala zaštitila transparentnost informacija.
- (11) Uzimajući u obzir važnost i složenost sektora jakih alkoholnih pića, primjereno je utvrditi posebna pravila za opisivanje, prezentiranje i označivanje jakih alkoholnih pića, osobito u vezi s upotrebom pravnih naziva, oznaka zemljopisnog podrijetla, složenica i aluzija.
- (12) Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ trebala bi se primjenjivati na opisivanje, prezentiranje i označivanje jakih alkoholnih pića, osim ako u ovoj Uredbi nije predviđeno drukčije. U tom smislu, uzimajući u obzir važnost i složenost sektora jakih alkoholnih pića, trebalo bi ovom Uredbom utvrditi posebna pravila za opisivanje, prezentiranje i označivanje jakih alkoholnih pića koja nisu obuhvaćena Uredbom (EU) br. 1169/2011. Ta bi posebna pravila također trebala spriječiti zlorupotrebu izraza „jako alkoholno piće” i pravnih naziva jakih alkoholnih pića za proizvode koji ne zadovoljavaju definicije i zahtjeve utvrđene u ovoj Uredbi.
- (13) Kako bi se osigurala ujednačena upotreba složenica i aluzija u državama članicama te kako bi se potrošačima pružile dostatne informacije i tako ih se zaštitilo od zavaravanja, potrebno je utvrditi odredbe u vezi s njihovom upotrebom u svrhe prezentiranja jakih alkoholnih pića i drugih prehrambenih proizvoda. Smisao tih odredba je također zaštita ugleda jakih alkoholnih pića koja se koriste u tom kontekstu.
- (14) Kako bi se potrošačima pružile odgovarajuće informacije, trebalo bi utvrditi odredbe u vezi s opisivanjem, prezentiranjem i označivanjem jakih alkoholnih pića koja se smatraju mješavinama ili kupažama.
- (15) Iako je važno osigurati da se razdoblje dozrijevanja ili starost naznačeni u opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića u načelu odnosi samo na najmlađu alkoholnu komponentu, kako bi se u obzir uzeli tradicionalni postupci starenja u državama članicama trebalo bi moći, na temelju delegiranih akata, predvidjeti odstupanje od općeg pravila i odgovarajuće mehanizme kontrole za *brandyje* proizvedene primjenom tradicionalnog sustava dinamičkog starenja poznatog kao sustav „*criaderas y solera*” ili sustav „*solera e criaderas*”.

⁽⁴⁾ Uredba (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim aditivima (SL L 354, 31.12.2008., str. 16.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1334/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o aromama i nekim sastojcima hrane s osobinama aroma za upotrebu u i na hrani te o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91, uredbi (EZ) br. 2232/96 i (EZ) br. 110/2008 te Direktive 2000/13/EZ (SL L 354, 31.12.2008., str. 34.).

⁽⁶⁾ Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.).

- (16) Radi pravne sigurnosti i kako bi se osiguralo pružanje dostatnih informacija za potrošače, upotreba naziva sirovina ili pridjeva kao pravnih naziva određenih jakih alkoholnih pića ne bi trebala isključiti upotrebu imena tih sirovina ili pridjeva u prezentiranju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda. Iz istog bi razloga upotreba njemačke riječi „geist” kao pravnog naziva za kategoriju jakih alkoholnih pića ne bi trebala isključivati upotrebu te riječi kao finijeg naziva kojim se nadopunjuje pravni naziv drugih jakih alkoholnih pića ili naziv drugih alkoholnih pića, pod uvjetom da takva upotreba ne dovodi do zavaravanja potrošača.
- (17) Kako bi se osiguralo da su potrošačima pružene dostatne informacije i poticalo kvalitetne metode proizvodnje, trebalo bi učiniti mogućom dopunu pravnog naziva svakog jakog alkoholnog pića izrazom „suho” ili „dry”, odnosno tim pojmom bilo prevedenim na jezik ili jezike predmetne države članice, bilo neprevedenim, kako je navedeno u kurzivu u ovoj Uredbi, ako to jako alkoholno piće nije zaslađeno. Međutim, u skladu s načelom da informacije o hrani ne smiju biti zavaravajuće, posebno sugeriranjem da hrana ima posebna svojstva bez obzira što sva slična hrana ima ta svojstva, ovo se pravilo ne bi trebalo primjenjivati na jaka alkoholna pića koja se prema ovoj Uredbi ne smiju zaslađivati, čak ni radi zaokruživanja okusa, posebno na *whisky* ili *whiskey*. Ovo se pravilo također ne bi smjelo primjenjivati na *gin*, destilirani *gin* i *London gin*, na koje bi se i dalje trebala primjenjivati posebna pravila o zaslađivanju i označivanju. Nadalje, trebalo bi učiniti mogućim označivanje likera, koje osobito karakterizira trpak, gorak, pikantan, jedak, kiseo ili citrusni okus, bez obzira na stupanj zaslađenosti, kao „suhi” ili „dry”. Malo je vjerojatno da bi takve oznake zavarale potrošače jer likeri moraju imati minimalni udio šećera. Stoga u slučaju likera izraz „suhi” ili „dry” ne bi trebalo tumačiti kao oznaku da jako alkoholno piće nije zaslađeno.
- (18) Kako bi se u obzir uzela očekivanja potrošača vezana uz sirovine koje se koriste za votku, posebno u državama članicama koje tradicionalno proizvode votku, trebalo bi pružiti dostatne informacije o sirovini koja se koristi kad se votka proizvodi od sirovina poljoprivrednog podrijetla koje nisu žitarice ili krumpir ili oboje.
- (19) Kako bi se provela i provjerila primjena zakonodavstva koje se odnosi na pravila o starenju i označivanju te radi suzbijanja prijevara, trebalo bi u elektroničkim trošarinskim dokumentima učiniti obveznim navođenje pravnog naziva i razdoblja dozrijevanja svakog jakog alkoholnog pića.
- (20) U određenim slučajevima subjekti u poslovanju s hranom žele navesti mjesto podrijetla jakih alkoholnih pića koje nije oznaka zemljopisnog podrijetla i žig, kako bi privukli pozornost potrošača na svojstva svojih proizvoda. Stoga je potrebno utvrditi posebne odredbe o označivanju mjesta podrijetla pri opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića. Štoviše, obveza navođenja zemlje ili mjesta podrijetla glavnog sastojka, utvrđena u Uredbi (EU) br. 1169/2011, ne bi se smjela primjenjivati u slučaju jakih alkoholnih pića čak ni kad zemlja ili mjesto podrijetla glavnog sastojka jakog alkoholnog pića nisu isti kao mjesto podrijetla navedeno u opisu, prezentiranju ili označivanju tog jakog alkoholnog pića.
- (21) Kako bi se zaštitio ugled određenih jakih alkoholnih pića, trebalo bi utvrditi odredbu kojom se uređuju prijevod, transkripcija i transliteracija pravnih naziva u svrhu izvoza.
- (22) Kako bi se osigurala dosljedna primjena ove Uredbe, trebalo bi utvrditi referentne metode Unije za analizu jakih alkoholnih pića i etilnog alkohola koji se koristi u proizvodnji jakih alkoholnih pića.
- (23) Trebalo bi nastaviti sa zabranom upotrebe zatvarača i folija koji sadržavaju olovo kao pokrov za mehanizme zatvaranja na posudama u kojima se čuvaju jaka alkoholna pića, kako bi se izbjegao svaki rizik od kontaminacije, osobito slučajnim kontaktom s takvim zatvaračima ili folijama, te rizik od zagađenja okoliša otpadom koji sadržava olovo iz takvih zatvarača ili folija.
- (24) U vezi sa zaštitom oznaka zemljopisnog podrijetla važno je na primjeren način uzeti u obzir Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva („Sporazum o TRIPS-u”), osobito njegove članke 22. i 23., i Opći sporazum o carinama i trgovini („GATT”), uključujući njegov članak V. o slobodi provoza, koji su odobreni Odlukom Vijeća 94/800/EZ ⁽⁷⁾. U cilju bolje zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla i učinkovitije borbe protiv krivotvorenja u tom pravnom okviru takva bi se zaštita trebala primjenjivati i na robu koja ulazi u carinsko područje Unije, a ne pušta se u slobodan promet i na nju se odnose posebni carinski postupci poput onih koji se odnose na provoz, skladištenje, posebna upotreba ili prerada.

⁽⁷⁾ Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986. – 1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

- (25) Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾ ne primjenjuje se na jaka alkoholna pića. Stoga bi trebalo utvrditi pravila o zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića. Komisija bi trebala registrirati oznake zemljopisnog podrijetla.
- (26) Trebalo bi utvrditi postupke za registraciju, izmjenu i moguće brisanje oznaka zemljopisnog podrijetla Unije ili treće zemlje u skladu sa Sporazumom o TRIPS-u uz automatsko priznavanje statusa postojećih oznaka zemljopisnog podrijetla koje su zaštićene u Uniji. Radi izrade pravila o postupcima u vezi s oznakama zemljopisnog podrijetla, koja bi bila usklađena u svim sektorima, na području jakih alkoholnih pića ta bi se pravila trebala temeljiti na iscrpnijim i dobro testiranim postupcima za poljoprivredne i prehrambene proizvode utvrđenima Uredbom (EU) br. 1151/2012, pri čemu treba voditi računa o specifičnostima sektora jakih alkoholnih pića. Kako bi se pojednostavnili postupci registracije i osiguralo da subjektima u poslovanju s hranom i potrošačima informacije budu na raspolaganju u elektroničkom obliku, trebalo bi utvrditi elektronički registar oznaka zemljopisnog podrijetla. Oznake zemljopisnog podrijetla zaštićene na temelju Uredbe (EZ) br. 110/2008 trebale bi biti automatski zaštićene u skladu s ovom Uredbom i uvrštene u elektronički registar. Komisija bi u skladu s člankom 20. Uredbe (EZ) br. 110/2008 trebala završiti provjeru oznaka zemljopisnog podrijetla iz Priloga III. toj uredbi.
- (27) Zbog dosljednosti s pravilima koja se primjenjuju na oznake zemljopisnog podrijetla za prehrambene proizvode, vina i aromatizirana vina, naziv dokumentacije kojom se utvrđuju specifikacije za jaka alkoholna pića koja su registrirana kao oznaka zemljopisnog podrijetla trebalo bi promijeniti iz „tehničke dokumentacije” u „specifikaciju proizvoda”. Tehnička dokumentacija podnesena kao dio bilo kojeg zahtjeva u skladu s Uredbom (EZ) br. 110/2008 trebala bi se smatrati specifikacijom proizvoda.
- (28) Trebalo bi pojasniti vezu između žigova i oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića u odnosu na kriterije za odbijanje, poništenje i istovremenu primjenu. To pojašnjenje ne bi smjelo utjecati na prava koja su nositelji oznaka zemljopisnog podrijetla stekli na nacionalnoj razini ili koja postoje na temelju međunarodnih sporazuma koje su države članice sklopile za razdoblje prije uspostave sustava zaštite Unije Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1576/89 ⁽⁹⁾.
- (29) Kako bi se očuvali ugled i vrijednost sektora jakih alkoholnih pića, od ključne je važnosti zadržati visok standard kvalitete. Državna tijela država članica trebala bi biti odgovorna za očuvanje standarda kvalitete osiguravajući sukladnost s ovom Uredbom. Komisija bi trebala moći nadgledati i provjeriti tu sukladnost kako bi potvrdila ujednačenu primjenu ove Uredbe. Stoga bi od Komisije i država članica trebalo tražiti da razmjenjuju odgovarajuće informacije.
- (30) Pri primjeni politike kvalitete te osobito radi postizanja visoke kvalitete jakih alkoholnih pića i raznolikosti u sektoru jakih alkoholnih pića, državama članicama trebalo bi omogućiti da donose stroža pravila o proizvodnji, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića koja se proizvode na njihovu državnom području od onih utvrđenih ovom Uredbom.
- (31) Kako bi se uzele u obzir promjene u zahtjevima potrošača, tehnološki napredak, razvoj odgovarajućih međunarodnih normi, potreba za poboljšanjem gospodarskih uvjeta proizvodnje i stavljanja na tržište, tradicionalni postupci starenja i zakonodavstvo trećih zemalja uvoznica te kako bi se zaštitili legitimni interesi proizvođača i subjekata u poslovanju s hranom u pogledu zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla, ovlast za donošenje akata, u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu „Ugovor”), trebalo bi delegirati Komisiji u pogledu: izmjena i odstupanja od tehničkih definicija i zahtjeva za kategorije jakih alkoholnih pića odobravanja novih sladila; odstupanja u vezi s navođenjem razdoblja dozrijevanja ili starosti za *brandy* i uspostave javnog registra tijela zaduženih za nadziranje postupaka starenja; uspostave elektroničkog registra oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića i detaljnih pravila o obliku i sadržaju tog registra; daljnjih uvjeta u vezi sa zahtjevima za zaštitu oznake zemljopisnog podrijetla i preliminarne nacionalne postupaka; kontrole od strane Komisije, postupka prigovora i poništavanja oznaka zemljopisnog podrijetla; uvjeta i zahtjeva za postupak za izmjene specifikacija proizvoda; te izmjenu i odstupanje od određenih definicija i pravila o opisivanju, prezentiranju i označivanju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu

⁽⁸⁾ Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (SL L 343, 14.12.2012., str. 1.).

⁽⁹⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 1576/89 od 29. svibnja 1989. o utvrđivanju općih pravila definiranja, opisivanja i prezentiranja jakih alkoholnih pića (SL L 160, 12.6.1989., str. 1.).

s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽¹⁰⁾. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

- (32) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti u pogledu objave jedinstvenog dokumenta u *Službenom listu Europske unije* i u pogledu odluka o registraciji naziva kao oznaka zemljopisnog podrijetla ako ne postoji prigovor ili prihvatljiva obrazložena izjava o prigovoru, ili u slučaju postojanja prihvatljive obrazložene izjave o prigovoru a dogovor je postignut.
- (33) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti u pogledu pravila o upotrebi novih sladila; informacija koje države članice trebaju dostaviti u vezi s tijelima imenovanima za nadziranje postupaka starenja; navođenja zemlje ili mjesta podrijetla u opisivanju, prezentiranju i označavanju jakih alkoholnih pića; upotrebe simbola Unije za zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla; detaljnih tehničkih pravila o referentnim metodama Unije za analizu etilnog alkohola, destilata poljoprivrednog podrijetla i jakih alkoholnih pića; odobrenja prijelaznog razdoblja upotrebe oznaka zemljopisnog podrijetla i produženja takvih razdoblja; odbijanja zahtjeva ako uvjeti za registraciju nisu ispunjeni već prije objave radi prigovora; registracije ili odbijanja oznaka zemljopisnog podrijetla objavljenih radi prigovora ako je podnesen prigovor i nije postignut dogovor; odobrenja ili odbijanja izmjena specifikacije proizvoda na razini Unije; odobrenja ili odbijanja zahtjeva za poništenje registracije oznake zemljopisnog podrijetla; oblika specifikacije i mjera koje se odnose na informacije koje treba navesti u specifikaciji proizvoda s obzirom na vezu između zemljopisnog područja i konačnog proizvoda; postupaka, oblika i prezentiranja zahtjeva, prigovora, zahtjeva za izmjenu i obavješćivanja u vezi s izmjenama te postupka poništenja s obzirom na oznake zemljopisnog podrijetla; provjerâ i kontrolâ koje trebaju provoditi države članice; te potrebnih informacija koje treba razmjenjivati radi primjene ove Uredbe. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹¹⁾.
- (34) Radi osiguravanja provedbe Sporazuma između Europske unije i Japana o gospodarskom partnerstvu ⁽¹²⁾ bilo je potrebno predvidjeti odstupanje od nominalnih količina utvrđenih u Prilogu Direktivi 2007/45/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾ za jaka alkoholna pića kako bi se omogućilo da se jednom destilirani *shochu* proizveden u kotlu za destilaciju i punjen u boce u Japanu stavlja na tržište Unije u tradicionalnim japanskim veličinama boca. To je odstupanje uvedeno Uredbom (EU) 2018/1670 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ i trebalo bi se nastaviti primjenjivati.
- (35) S obzirom na prirodu i opseg izmjena koje treba učiniti u Uredbi (EZ) br. 110/2008, u ovom području postoji potreba za novim pravnim okvirom koji bi unaprijedio pravnu sigurnost, jasnoću i transparentnost. Uredbu (EZ) br. 110/2008 potrebno je stoga staviti izvan snage.
- (36) Kako bi se zaštitili legitimni interesi proizvođača ili predmetnih dionika u vezi s ostvarivanjem koristi od publiciteta koji je povezan s jedinstvenim dokumentima na temelju novog pravnog okvira, trebalo bi omogućiti da se jedinstveni dokumenti koji se odnose na oznake zemljopisnog podrijetla u skladu s Uredbom (EZ) br. 110/2008 objave na temelju zahtjeva predmetnih država članica.
- (37) Budući da pravila o oznakama zemljopisnog podrijetla povećavaju zaštitu subjekata, ta bi se pravila trebala početi primjenjivati dva tjedna nakon stupanja na snagu ove Uredbe. Međutim, potrebno je predvidjeti odredbu o odgovarajućim mehanizmima kojima bi se olakšao neometani prijelaz s pravila predviđenih u Uredbi (EZ) br. 110/2008 na pravila utvrđena ovom Uredbom.

⁽¹⁰⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽¹²⁾ SL L 330, 27.12.2018., str. 3.

⁽¹³⁾ Direktiva 2007/45/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007. o utvrđivanju pravila o nominalnim količinama za pretpakirane proizvode, stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 75/106/EEZ i 80/232/EEZ i o izmjeni Direktive Vijeća 76/211/EEZ (SL L 247, 21.9.2007., str. 17.).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2018/1670 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 110/2008 u pogledu nominalnih količina za stavljanje na tržište Unije jednog destiliranog shochua proizvedenog u kotlu za destilaciju i punjenog u boce u Japanu (SL L 284, 12.11.2018., str. 1.).

- (38) Za pravila koja se ne odnose na oznake zemljopisnog podrijetla trebalo bi predvidjeti odredbe koje osiguravaju dovoljno vremena za olakšavanje neometanog prijelaza s pravila predviđenih u Uredbi (EZ) br. 110/2008 na pravila utvrđena ovom Uredbom.
- (39) Stavljanje na tržište postojećih zaliha jakih alkoholnih pića trebalo bi biti dopušteno nakon datuma početka primjene ove Uredbe i sve do iscrpljenja tih zaliha,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I KATEGORIJE JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Uredbom utvrđuju se pravila o:
 - definiranju, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića te o zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića;
 - etilnom alkoholu i destilatima koji se upotrebljavaju u proizvodnji alkoholnih pića i
 - upotrebi pravnih naziva jakih alkoholnih pića pri prezentiranju i označivanju prehrambenih proizvoda koji nisu jaka alkoholna pića.
2. Ova se Uredba primjenjuje na proizvode iz stavka 1. koji se stavljaju na tržište Unije proizvedene ili u Uniji ili u trećim zemljama te na one proizvedene u Uniji za izvoz.
3. U pogledu zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla, poglavlje III. ove Uredbe također se primjenjuje na robu koja ulazi u carinsko područje Unije, no tamo se ne pušta u slobodan promet.

Članak 2.

Definicija i zahtjevi za jaka alkoholna pića

Za potrebe ove Uredbe jako alkoholno piće je alkoholno piće koje ispunjava sljedeće zahtjeve:

- (a) namijenjeno je ljudskoj potrošnji;
- (b) ima posebna organoleptička svojstva;
- (c) ima najmanju alkoholnu jakost od 15 % vol., osim jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve iz kategorije 39. Priloga I.;
- (d) proizvedeno je ili:
 - i. izravno upotrebom, zasebno ili u kombinaciji, jedne od sljedećih metoda:
 - destilacije fermentiranih proizvoda, s dodatkom ili bez dodatka aroma ili aromatiziranih prehrambenih proizvoda;
 - maceracije ili slične prerade biljnih tvari u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla, destilatima poljoprivrednog podrijetla ili jakim alkoholnim pićima ili njihovom kombinacijom;
 - dodavanja, zasebno ili u kombinaciji, etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla, destilatima poljoprivrednog podrijetla ili jakim alkoholnim pićima nečeg od sljedećeg:
 - aroma koje se koriste u skladu s Uredbom (EZ) br. 1334/2008,
 - bojila koja se koriste u skladu s Uredbom (EZ) br. 1333/2008,
 - ostalih odobrenih sastojaka koji se koriste u skladu s uredbama (EZ) br. 1333/2008 i (EZ) br. 1334/2008,

- sladila,
 - drugih poljoprivrednih proizvoda,
 - prehrambenih proizvoda ili
- ii. dodavanjem, zasebno ili u kombinaciji, jakom alkoholnom piću nečeg od sljedećeg:
- drugih jakih alkoholnih pića,
 - etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla,
 - destilata poljoprivrednog podrijetla,
 - drugih prehrambenih proizvoda;
- (e) nije obuhvaćeno oznakama KN 2203, 2204, 2205, 2206 i 2207;
- (f) ako je u njegovoj proizvodnji dodana voda, koja može biti destilirana, demineralizirana, pročišćena permeacijom ili omekšana:
- i. kvaliteta vode u skladu je s Direktivom Vijeća 98/83/EZ ⁽¹⁵⁾ i Direktivom 2009/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾ i
 - ii. alkoholna jakost jakog alkoholnog pića nakon dodavanja vode i dalje je u skladu s minimalnom volumnom alkoholnom jakosti iz točke (c) ovog članka ili odgovarajućom kategorijom jakih alkoholnih pića iz Priloga I.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „pravni naziv” znači naziv pod kojim se jako alkoholno piće stavlja na tržište, u smislu članka 2. stavka 2. točke (n) Uredbe (EU) br. 1169/2011;
2. „složenica” znači, u kontekstu prezentiranja i označivanja alkoholnog pića, kombinacija pravnog naziva navedenog u nekoj kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ili oznake zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića od kojeg potječe sav alkohol u konačnom proizvodu te jednog ili više sljedećih naziva:
 - (a) naziva jednog ili više prehrambenih proizvoda, osim alkoholnih pića i prehrambenih proizvoda koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog jakog alkoholnog pića u skladu s Prilogom I., ili pridjeva koji proizlaze iz tih naziva;
 - (b) izraza „liker” ili „krem”;
3. „aluzija” znači izravno ili neizravno upućivanje na jedan ili više pravnih naziva iz kategorija jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. ili na oznake zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića, osim upućivanja u složenici ili na popisima sastojaka, kako su navedeni u članku 13. stavcima 2., 3. i 4., pri opisivanju, prezentiranju i označivanju:
 - (a) prehrambenog proizvoda koji nije jako alkoholno piće ili
 - (b) jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I.;
4. „zemljopisna oznaka” znači oznaka kojom se jako alkoholno piće identificira kao piće podrijetlom s državnog područja države ili regije ili lokaliteta na tom državnom području ako se kvaliteta, ugled ili drugo svojstvo tog jakog alkoholnog pića može uglavnom pripisati njegovu zemljopisnom podrijetlu;
5. „specifikacija proizvoda” znači dokumentacija priložena zahtjevu za zaštitu oznake zemljopisnog podrijetla u kojoj se navode specifikacije koje jako alkoholno piće treba zadovoljavati i koja se u Uredbi (EZ) br. 110/2008 naziva „tehnička dokumentacija”;

⁽¹⁵⁾ Direktiva Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 330, 5.12.1998., str. 32.).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2009/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o iskorištavanju i stavljanju na tržište prirodnih mineralnih voda (SL L 164, 26.6.2009., str. 45.).

6. „skupina” znači svako udruženje, bez obzira na njegov pravni oblik, sastavljeno uglavnom od proizvođača ili prerađivača određenih jakih alkoholnih pića;
7. „generički naziv” znači naziv jakog alkoholnog pića koji je, iako vezan uz mjesto ili regiju u kojima se to jako alkoholno piće izvorno proizvodilo ili stavljalo na tržište, u Uniji postao uobičajeni naziv za jako alkoholno piće;
8. „vidno polje” znači vidno polje kako je definirano u članku 2. stavku 2. točki (k) Uredbe (EU) br. 1169/2011;
9. „miješanje” znači spajanje jakog alkoholnog pića koje pripada kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ili oznaci zemljopisnog podrijetla s jednim ili više od sljedećeg:
 - (a) drugim jakim alkoholnim pićima koja ne pripadaju istoj kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I.,
 - (b) destilatima poljoprivrednog podrijetla;
 - (c) etilnim alkoholom poljoprivrednog podrijetla;
10. „mješavina” znači jako alkoholno piće koje je bilo podvrgnuto miješanju;
11. „kupažiranje” znači spajanje dvaju ili više jakih alkoholnih pića iste kategorije koja se u svojem sastavu tek neznatno razlikuju zbog jednog ili više sljedećih čimbenika:
 - (a) načina proizvodnje;
 - (b) upotrebe različitih uređaja za destiliranje;
 - (c) razdoblja dozrijevanja ili starenja;
 - (d) zemljopisnog područja proizvodnje;tako proizvedeno jako alkoholno piće pripada istoj kategoriji jakog alkoholnog pića kao izvorno jako alkoholno piće prije kupažiranja;
12. „kupaža” znači jako alkoholno piće koje je bilo podvrgnuto kupažiranju.

Članak 4.

Tehničke definicije i zahtjevi

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće tehničke definicije i zahtjevi:

1. „opis” znači izrazi koji se koriste za označivanje i prezentiranje te na ambalaži jakog alkoholnog pića, na dokumentima koji se prilažu prilikom prijevoza jakog alkoholnog pića, na komercijalnim ispravama, posebno na računima i otpremnicama te u oglašavanju jakog alkoholnog pića;
2. „prezentiranje” znači izrazi koji se upotrebljavaju za označivanje i na ambalaži te u oglašavanju i prodajnim promidžbama proizvoda, na slikama ili slično te na spremnicima, uključujući na boci ili zatvaraču;
3. „označivanje” znači svaka riječ, pojedinosti, žig, zaštitni znak, slikovni prikaz ili simbol koji se odnosi na proizvod i koji se nalazi na bilo kojoj ambalaži, ispravi, oglasu, etiketi, obruču ili privjesku koji prate ili se odnose na taj proizvod;
4. „etiketa” znači bilo koja oznaka, robna marka, žig, slikovni ili drugi opisni prikaz, napisan, tiskan, otisnut, označen, reljefno nanesen ili utisnut na ili pričvršćen za ambalažu ili spremnik s hranom;
5. „ambalaža” znači zaštitni omoti, kartoni, sanduci, spremnici i boce koji se upotrebljavaju za prijevoz ili prodaju jakih alkoholnih pića;
6. „destilacija” znači termički postupak razdvajanja koji se sastoji od jednog ili više koraka razdvajanja kako bi se postigla određena organoleptička svojstva ili viša alkoholna koncentracija ili oboje, neovisno o tome provode li se takvi koraci, s obzirom na uređaj koji se koristi za destilaciju, pod uobičajenim pritiskom ili pod vakuumom, i može biti jednostruka ili višestruka destilacija ili ponovna destilacija;
7. „destilat poljoprivrednog podrijetla” znači alkoholna tekućina dobivena nakon alkoholne fermentacije destilacijom poljoprivrednih proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru, koja nema svojstva etilnog alkohola i zadržava aromu i okus upotrijebljenih sirovina;

8. „zaslađivanje” znači upotreba jednog ili više sladila u proizvodnji jakih alkoholnih pića;
9. „sladila” znači:
- (a) polubijeli šećer, bijeli šećer, ekstra bijeli šećer, dekstroza, fruktoza, glukozni sirup, otopina šećera, otopina invertnog šećera, sirup invertnog šećera, kako su definirani u Dijelu A Priloga Direktivi Vijeća 2001/111/EZ ⁽¹⁷⁾;
 - (b) rektificirani koncentrirani mošt od grožđa, koncentrirani mošt od grožđa, svježi mošt od grožđa;
 - (c) prženi šećer, koji je dobiven isključivo kontroliranim zagrijavanjem saharoze bez dodatka baza, mineralnih kiselina ili drugih kemijskih aditiva;
 - (d) med, kako je definiran točki 1. Priloga I. Direktivi Vijeća 2001/110/EZ ⁽¹⁸⁾;
 - (e) sirup rogača;
 - (f) bilo koji drugi prirodni ugljikohidrati sa sličnim učinkom kao proizvodi navedeni u točkama od (a) do (e);
10. „dodavanje alkohola” znači dodavanje etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla jakom alkoholnom piću; to dodavanje ne obuhvaća upotrebu alkohola za razrjeđivanje ili otapanje bojila, aroma ili drugih odobrenih sastojaka koji se koriste u proizvodnji jakih alkoholnih pića;
11. „dozrijevanje” ili „starenje” znači skladištenje jakog alkoholnog pića u odgovarajućim posudama tijekom određenog vremena kako bi se omogućili prirodni procesi koji tom jakom alkoholnom piću daju posebna svojstva;
12. „dodavanje aroma” znači dodavanje aroma ili aromatiziranih prehrambenih proizvoda u proizvodnji jakih alkoholnih pića jednim ili više navedenih postupaka: dodavanjem, maceracijom, alkoholnom fermentacijom ili destilacijom alkohola u prisutnosti aroma ili aromatiziranih prehrambenih proizvoda ili njihovim natapanjem u alkoholu;
13. „arome” znači arome kako su definirane u članku 3. stavku 2. točki (a) Uredbe (EZ) br. 1334/2008;
14. „aromatična tvar” znači aromatična tvar kako je definirana u članku 3. stavku 2. točki (b) Uredbe (EZ) br. 1334/2008.
15. „prirodna aromatična tvar” znači prirodna aromatična tvar kako je definirana u članku 3. stavku 2. točki (c) Uredbe (EZ) br. 1334/2008;
16. „aromatični pripravak” znači aromatični pripravak kako je definiran u članku 3. stavku 2. točki (d) Uredbe (EZ) br. 1334/2008;
17. „druga aroma” znači druga aroma kako je definirana u članku 3. stavku 2. točki (h) Uredbe (EZ) br. 1334/2008;
18. „aromatizirani prehrambeni proizvodi” znači prehrambeni proizvodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁹⁾ i koji se upotrebljavaju u proizvodnji jakih alkoholnih pića i glavna im je svrha da ih aromatiziraju;
19. „bojenje” znači upotreba jednog ili više bojila u proizvodnji jakih alkoholnih pića;
20. „bojila” znači boje kako su definirane u točki 2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1333/2008;
21. „karamel” znači prehrambeni aditiv koji odgovara E-brojevima E 150a, E 150b, E 150c i E 150d ili se odnosi na proizvode više ili manje intenzivne smeđe boje koji su namijenjeni kao bojila, kako je navedeno u dijelu B Priloga II. Uredbi (EZ) br. 1333/2008; ne odnosi se na šećerni aromatski proizvod dobiven zagrijavanjem šećera koji se koristi kao aroma u hrani;
22. „drugi odobreni sastojci” znači sastojci hrane s osobinama aroma odobreni u skladu s Uredbom (EZ) br. 1334/2008 i prehrambeni aditivi, osim bojila, odobreni u skladu s Uredbom (EZ) br. 1333/2008;

⁽¹⁷⁾ Direktiva Vijeća 2001/111/EZ od 20. prosinca 2001. o određenim šećerima namijenjenim prehrani ljudi (SL L 10, 12.1.2002., str. 53.).

⁽¹⁸⁾ Direktiva Vijeća 2001/110/EZ od 20. prosinca 2001. o medu (SL L 10, 12.1.2002., str. 47.).

⁽¹⁹⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

23. „volumna alkoholna jakost” znači omjer volumena čistog alkohola prisutnog u proizvodu pri temperaturi od 20 °C i ukupnog volumena proizvoda pri istoj temperaturi;
24. „količina hlapljivih tvari” znači količina hlapljivih tvari, osim etilnog alkohola i metanola, sadržanih u jakom alkoholnom piću koje se proizvodi isključivo destilacijom.

Članak 5.

Definicija i zahtjevi za etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla

Za potrebe ove Uredbe etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla je tekućina koja ispunjava sljedeće zahtjeve:

- (a) dobivena je isključivo iz proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru;
- (b) nema zamjetljivog okusa, osim po sirovinama upotrijebljenima u proizvodnji;
- (c) njezina minimalna volumna alkoholna jakost iznosi 96,0 %;
- (d) njezine maksimalne razine ostataka ne premašuju sljedeće:
 - i. ukupna kiselost (izražena u octenoj kiselini): 1,5 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - ii. esteri (izraženi u etil-acetatu): 1,3 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iii. aldehidi (izraženi u acetaldehidu): 0,5 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iv. viši alkoholi (izraženi u 2-metil propan-1-olu): 0,5 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - v. metanol: 30 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - vi. suhi ekstrakt: 1,5 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - vii. hlapljive baze koje sadržavaju dušik (izražene u dušiku): 0,1 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - viii. furfural: ne može se detektirati.

Članak 6.

Etilni alkohol i destilati koji se upotrebljavaju u alkoholnim pićima

1. Etilni alkohol i destilati koji se upotrebljavaju u proizvodnji jakih alkoholnih pića smiju biti isključivo poljoprivrednog podrijetla u smislu Priloga I. Ugovoru.
2. Za razrjeđivanje ili otapanje bojila, aroma ili drugih odobrenih sastojaka koji se upotrebljavaju u proizvodnji alkoholnih pića koriste se samo etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla, destilati poljoprivrednog podrijetla ili jaka alkoholna pića iz kategorija od 1. do 14. iz Priloga I. Taj alkohol koji se upotrebljava za razrjeđivanje ili otapanje bojila, aroma ili drugih odobrenih sastojaka smije se koristiti samo u količinama koje su strogo nužne u tu svrhu.
3. Jaka alkoholna pića ne smiju sadržavati alkohol sintetičkog podrijetla niti neki drugi alkohol nepoljoprivrednog podrijetla u smislu Priloga I. Ugovoru.

Članak 7.

Kategorije jakih alkoholnih pića

1. Jaka alkoholna pića dijele se u kategorije u skladu s općim pravilima iz ovog članka i posebnim pravilima iz Priloga I.
2. Ne dovodeći u pitanje posebna pravila utvrđena za svaku od kategorija jakih alkoholnih pića od 1. do 14. iz Priloga I., jaka alkoholna pića iz tih kategorija:
 - (a) proizvedena su alkoholnom fermentacijom i destilacijom isključivo sirovina utvrđenih odgovarajućom kategorijom jakih alkoholnih pića iz Priloga I.;

- (b) nemaju dodan alkohol, razrijeđen ili nerazrijeđen;
- (c) nisu aromatizirana;
- (d) bojena su samo karamelom, upotrebljavanom isključivo za prilagodbu boje tih jakih alkoholnih pića;
- (e) nisu zaslađena, osim da bi se zaokružio konačni okus proizvoda; Maksimalna količina sladila izražena kao invertni šećer ne prelazi pragove utvrđene za svaku kategoriju u Prilogu I;
- (f) ne sadržavaju dodatke, osim cijelih neprerađenih dijelova sirovina iz kojih se taj alkohol dobiva, i koji se uglavnom koriste u dekorativne svrhe.

3. Ne dovodeći u pitanje posebna pravila utvrđena za svaku od kategorija jakih alkoholnih pića od 15. do 44. iz Priloga I., jaka alkoholna pića iz tih kategorija mogu:

- (a) biti proizvedena od bilo koje poljoprivredne sirovine navedene u Prilogu I. Ugovoru;
- (b) imati dodan alkohol;
- (c) sadržavati aromatične tvari, prirodne aromatične tvari, aromatične pripravke i aromatizirane prehrambene proizvode;
- (d) biti obojena;
- (e) biti zaslađena.

4. Ne dovodeći u pitanje posebna pravila utvrđena u Prilogu II., jaka alkoholna pića koja ne zadovoljavaju posebna pravila utvrđena za svaku od kategorija navedenih u Prilogu I. mogu:

- (a) biti proizvedena od bilo koje poljoprivredne sirovine navedene u Prilogu I. Ugovoru ili od bilo kojih prehrambenih proizvoda ili oboje;
- (b) imati dodan alkohol;
- (c) biti aromatizirana;
- (d) biti obojena;
- (e) biti zaslađena.

Članak 8.

Delegirane i provedbene ovlasti

1. Komisija je u skladu s člankom 46. o izmjeni ove Uredbe ovlaštena za donošenje delegiranih akata uvođenjem izmjena tehničkih definicija i zahtjeva iz članka 2. točke (f) i članaka 4. i 5.

Delegirani akti iz prvog podstavka ograničeni su isključivo na zadovoljavanje dokazanih potreba koje odražavaju promjene u zahtjevima potrošača, tehnološki napredak ili nužnost inovacije proizvoda.

Komisija za svaku tehničku definiciju ili zahtjev iz prvog podstavka donosi zaseban delegirani akt.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 46. kojima se dopunjuje ova Uredba i, u iznimnim slučajevima kada to zahtijeva pravo treće zemlje uvoznice, utvrđuju izuzeća od zahtjeva iz članka 2. točke (f) i članaka 4. i 5., zahtjeva za kategorije jakih alkoholnih pića navedene u Prilogu I. i posebnih pravila koja se odnose na određena jaka alkoholna pića navedena u Prilogu II.

3. Komisija je u skladu s člankom 46. ovlaštena za donošenje delegiranih akata kojima se dopunjuje ova Uredba i utvrđuje koje su druge prirodne tvari ili poljoprivredne sirovine sa sličnim učinkom kao proizvodi navedeni u članku 4. stavku 9. točkama od (a) do (e) odobrene u Uniji kao sladila u proizvodnji jakih alkoholnih pića.

4. Komisija provedbenim aktima može donijeti jedinstvena pravila za upotrebu drugih prirodnih tvari ili poljoprivrednih sirovina odobrenih delegiranim aktima kao sladila u proizvodnji jakih alkoholnih pića iz stavka 3., kojima se prije svega utvrđuju odgovarajući faktori konverzije za sladila. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

POGLAVLJE II.

OPISIVANJE, PREZENTIRANJE I OZNAČIVANJE JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA I UPOTREBA NAZIVA JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA U PREZENTIRANJU I OZNAČIVANJU DRUGIH PREHRAMBENIH PROIZVODA*Članak 9.***Prezentiranje i označivanje**

Jaka alkoholna pića koja se stavljaju na tržište Unije moraju biti u skladu sa zahtjevima za prezentiranje i označivanje iz Uredbe (EU) br. 1169/2011, osim ako ovom Uredbom nije utvrđeno drukčije.

*Članak 10.***Pravni nazivi jakih alkoholnih pića**

1. Naziv jakog alkoholnog pića njegov je pravni naziv.

U opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića navode se njihovi pravni nazivi.

Pravni nazivi naznačuju se jasno i čitljivo na etiketi jakog alkoholnog pića i ne mogu se zamijeniti niti promijeniti.

2. Jaka alkoholna pića koja ispunjavaju zahtjeve iz kategorije jakih alkoholnih pića navedene u Prilogu I. kao svoj pravni naziv upotrebljavaju naziv te kategorije, osim ako ta kategorija dopušta upotrebu drugog pravnog naziva.

3. Jako alkoholno piće koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene za kategorije jakih alkoholnih pića navedene u Prilogu I. kao svoj pravni naziv upotrebljava naziv „jako alkoholno piće”.

4. Jako alkoholno piće koje ispunjava zahtjeve za više od jedne kategorije iz Priloga I. može se stavljati na tržište pod jednim ili više pravnih naziva navedenih za te kategorije u Prilogu I.

5. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2. ovog članka, pravni naziv jakog alkoholnog pića može se:

- (a) dopuniti ili zamijeniti oznakom zemljopisnog podrijetla iz Poglavlja III. U tom slučaju oznaka zemljopisnog podrijetla može se nadalje dopuniti bilo kojim izrazom koji je dopušten specifikacijom relevantnog proizvoda, pod uvjetom da se time ne zavarava potrošača; i
- (b) zamijeniti složenicom koja uključuje izraze „liker” ili „krem” pod uvjetom da konačni proizvod ispunjava zahtjeve iz kategorije 33. Priloga I.

6. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 1169/2011 i posebna pravila utvrđena za kategorije jakih alkoholnih pića u Prilogu I. ovoj Uredbi, pravni naziv jakog alkoholnog pića može se dopuniti:

- (a) nazivom ili zemljopisnom oznakom utvrđenom zakonima i drugim propisima koji se primjenjuju u državi članici u kojoj se jako alkoholno piće stavlja na tržište, pod uvjetom da se time ne zavarava potrošače;
- (b) uobičajenim nazivom kako je definiran u članku 2. stavku 2. točki (o) Uredbe (EU) br. 1169/2011, pod uvjetom da se time ne zavarava potrošače;
- (c) složenicom ili aluzijom u skladu s člancima 11. i 12.;
- (d) izrazom „kupaža”, „kupažiranje” ili „kupažirano” ako je piće kupažirano;
- (e) izrazom „mješavina”, „miješano” ili „miješano jako alkoholno piće” ako je piće miješano ili
- (f) izrazom „suho” ili „dry”, osim u slučaju jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve za kategoriju 2. Priloga I., ne dovodeći u pitanje posebne zahtjeve utvrđene u kategorijama od 20. do 22. iz Priloga I., i pod uvjetom da to jako alkoholno piće nije zaslađeno, čak ni radi zaokruživanja okusa. Odstupajući od prvog dijela ove točke, izrazom „suho” ili „dry” može se dopuniti pravni naziv jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve za kategoriju 33. i koja su stoga zaslađena.

7. Ne dovodeći u pitanje članke 11. i 12. te članak 13. stavke 2., 3. i 4. zabranjena je upotreba pravnih naziva iz stavka 2. ovog članka ili oznaka zemljopisnog podrijetla u opisivanju, prezentiranju ili označivanju bilo kojeg pića koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene za odgovarajuću kategoriju iz Priloga II. ili za odgovarajuću oznaku zemljopisnog podrijetla. Ta se zabrana primjenjuje i kada se ti pravni nazivi ili oznake zemljopisnog podrijetla upotrebljavaju zajedno s riječima ili izrazima kao što su „poput”, „vrsta”, „u stilu”, „proizveden”, „aroma” ili ostalim sličnim izrazima.

Ne dovodeći u pitanje članak 12. stavak 1. u prezentiranju i označivanju aroma kojima se imitira jako alkoholno piće ili njegova upotreba u proizvodnji prehrambenog proizvoda koji nije piće može se navesti upućivanje na pravne nazive iz stavka 2. ovog članka, pod uvjetom da je tim pravnim nazivima dodan izraz „aroma” ili bilo koji drugi slični izrazi. Oznake zemljopisnog podrijetla ne upotrebljavaju se za opisivanje takvih aroma.

Članak 11.

Složenice

1. Pri prezentiranju i označivanju alkoholnog pića upotreba pravnog naziva utvrđenog u kategorijama jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. ili oznake zemljopisnog podrijetla u složenici za jaka alkoholna pića odobrava se pod uvjetom da:

- (a) alkohol koji se upotrebljava u proizvodnji alkoholnog pića potječe isključivo od jakog alkoholnog pića navedenog u složenici, osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog alkoholnog pića i
- (b) jako alkoholno piće nije bilo razrijeđeno samo dodavanjem vode tako da je njegova alkoholna jačina ispod minimalne jačine utvrđene u odgovarajućoj kategoriji jakog alkoholnog pića navedenoj u Prilogu I.

2. Ne dovodeći u pitanje pravne nazive iz članka 10. izrazi „alkohol”, „jaki alkohol”, „piće”, „jako alkoholno piće” i „voda” ne smiju biti dio složenice kojom se opisuje alkoholno piće.

3. Složenice kojima se opisuje alkoholno piće:

- (a) ispisuju se jednakim slovima istog fonta, veličine i boje;
- (b) ne smiju biti prekinute tekstualnim ili slikovnim elementima koji nisu njihov sastavni dio; i
- (c) ne smiju biti ispisane fontom većim od veličine fonta koji se upotrebljava za naziv alkoholnog pića.

Članak 12.

Aluzije

1. U prezentiranju i označivanju prehrambenog proizvoda koji nije alkoholno piće, aluzija na pravne nazive navedene u jednoj ili više kategorija jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ili jednoj ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića dopušta se pod uvjetom da alkohol koji se upotrebljava u proizvodnji tog prehrambenog proizvoda potječe isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji, osim s obzirom na alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog prehrambenog proizvoda.

2. Odstupajući od stavka 1. ovog članka i ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 1308/2013 ⁽²⁰⁾ i Uredbu (EU) br. 251/2014 ⁽²¹⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, u prezentiranju i označivanju alkoholnih pića koja nisu jako alkoholno piće dopuštena je aluzija na pravne nazive navedene u jednoj ili više kategorija jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ovoj Uredbi ili jednoj ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića pod uvjetom da:

- (a) dodani alkohol potječe isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji i
- (b) udio svakog alkoholnog sastojka navodi se barem jednom u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redoslijedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.).

⁽²¹⁾ Uredba (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91 (SL L 84, 20.3.2014., str. 14.).

3. Odstupajući od stavka 1. ovog članka i od članka 13. stavka 4., u opisivanju, prezentiranju i označivanju jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. dopuštena je aluzija na pravne nazive navedene u jednoj ili više kategorija jakih alkoholnih pića iz tog priloga ili jednoj ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića pod uvjetom da:

- (a) dodani alkohol potječe isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji;
- (b) udio svakog alkoholnog sastojka navodi se barem jednom u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redoslijedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu i
- (c) izraz „cream” ne koristi se u pravnom nazivu jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. niti u pravnom nazivu jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji.

4. Aluzija iz stavaka 2. i 3.:

- (a) ne smije biti u istom retku kao i naziv alkoholnog pića i
- (b) ispisuje se fontom koji je maksimalno dvostruko manji od veličine fonta koji se upotrebljava za naziv alkoholnog pića i, ako se koriste složenice, fontom koji je maksimalno dvostruko manji od veličine fonta koji se koristi za složenice u skladu s člankom 11. stavkom 3. točkom (c).

Članak 13.

Dodatna pravila o opisivanju, prezentiranju i označivanju

1. Opis, prezentiranje ili označivanje jakog alkoholnog pića može se odnositi na sirovinu koja se upotrebljava za proizvodnju etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla koji se upotrebljavaju u proizvodnji tog jakog alkoholnog pića samo ako je taj etilni alkohol ili taj destilat dobiven isključivo od tih sirovina. U tom se slučaju sve vrste etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla navode silaznim redoslijedom prema volumnoj količini čistog alkohola.

2. Pravni nazivi iz članka 10. mogu biti uvršteni na popis sastojaka prehrambenih proizvoda pod uvjetom da je popis u skladu s člancima od 18. do 22. Uredbe (EU) br. 1169/2011.

3. U slučaju mješavine ili kupaže, pravni nazivi iz jedne ili više kategorija jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. ili jedne ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića mogu se navesti samo pod uvjetom da se pojavljuju isključivo u popisu alkoholnih sastojaka koji su navedeni u istom vidnom polju kao i pravni naziv tog jakog alkoholnog pića.

U slučaju iz u prvog podstavka uz popis alkoholnih sastojaka mora se navesti barem jedan od izraza iz članka 10. stavka 6. točaka (d) i (e). I popis alkoholnih sastojaka i prateći izraz navode se u istom vidnom polju kao i pravni naziv jakog alkoholnog pića, jednakim slovima istog fonta i boje te čija je veličina fonta maksimalno dvostruko manja od veličine fonta koja se upotrebljava za pravni naziv.

Osim toga, udio svakog alkoholnog sastojka s popisa alkoholnih sastojaka mora se barem jednom izraziti kao postotak, silaznim redoslijedom prema upotrijebljenim količinama. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u mješavini.

Ovaj se stavak ne primjenjuje na kupaže jakih alkoholnih pića koje pripadaju istoj oznaci zemljopisnog podrijetla ili kupaže kod kojih ni jedno od jakih alkoholnih pića ne pripada oznaci zemljopisnog podrijetla.

4. Odstupajući od stavka 3. ovog članka, ako mješavina ispunjava zahtjeve za jednu od kategorija jakih alkoholnih pića iz Priloga I., ta mješavina nosi pravni naziv za odgovarajuću kategoriju.

U slučaju iz prvog podstavka u opisivanju, prezentiranju ili označivanju mješavine mogu se koristiti pravni nazivi određeni u Prilogu I. ili oznake zemljopisnog podrijetla koje odgovaraju jakim alkoholnim pićima koja su miješana pod uvjetom da se ti pravni nazivi nalaze:

- (a) isključivo na popisu svih alkoholnih sastojaka koje sadrži mješavina, a navode se jednakim slovima istog fonta i boje te čija je veličina fonta maksimalno dvostruko manja od veličine fonta koja se upotrebljava za pravni naziv i
- (b) barem jedanput u istom vidnom polju kao i pravni naziv mješavine.

Osim toga, udio svakog alkoholnog sastojka s popisa alkoholnih sastojaka mora se barem jednom izraziti kao postotak, silaznim redoslijedom prema upotrijebljenim količinama. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u mješavini.

5. Upotrebom naziva biljnih sirovina koji se upotrebljavaju kao pravni nazivi određenih jakih alkoholnih pića ne dovodi se u pitanje upotreba naziva tih biljnih sirovina u prezentiranju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda. Nazivi tih sirovina mogu se koristiti u opisivanju, prezentiranju ili označivanju drugih jakih alkoholnih pića pod uvjetom da takva upotreba ne dovodi do zavaravanja potrošača.

6. Razdoblje dozrijevanja ili starost može se navoditi pri opisivanju, prezentiranju ili označivanju jakog alkoholnog pića samo ako se odnosi na najmlađu alkoholnu komponentu tog jakog alkoholnog pića i u svakom slučaju pod uvjetom da su svi postupci starenja jakog alkoholnog pića provedeni pod financijskim nadzorom države članice ili pod nadzorom koji pruža jednaka jamstva. Komisija uspostavlja javni registar koji sadrži popis tijela odgovornih za nadzor nad postupcima starenja u svakoj državi članici.

7. Pravni naziv jakog alkoholnog pića navodi se u elektroničkom trošarinskom dokumentu iz Uredbe Komisije (EZ) br. 684/2009 ⁽²²⁾. Ako je u opisu, prezentaciji ili označivanju jakog alkoholnog pića navedeno razdoblje dozrijevanja ili starenja, ono mora biti navedeno i u elektroničkom trošarinskom dokumentu.

Članak 14.

Navođenje mjesta podrijetla

1. Kada je u opisu, prezentiranju ili označivanju jakog alkoholnog pića navedeno njegovo mjesto podrijetla koje nije oznaka zemljopisnog podrijetla ili žig, ono se odnosi na mjesto ili regiju u kojoj je provedena faza proizvodnog postupka u kojoj je gotovo jako alkoholno piće dobilo svoja svojstva i bitna konačna obilježja.

2. Za jaka alkoholna pića nije potrebno navođenje države ili mjesta podrijetla glavnog sastojka iz Uredbe (EU) br. 1169/2011.

Članak 15.

Jezik koji se upotrebljava za nazive jakih alkoholnih pića

1. Izrazi u kurzivu u prilogima I. i II. te oznake zemljopisnog podrijetla ne prevode se niti na etiketi niti u prezentiranju jakog alkoholnog pića.

2. Odstupajući od stavka 1., u slučaju kada je jako alkoholno piće proizvedeno u Uniji i namijenjeno izvozu, izrazi iz stavka 1. i oznake zemljopisnog podrijetla mogu biti popraćeni prijevodom, transkripcijom ili transliteracijom, pod uvjetom da se izrazi i oznake zemljopisnog podrijetla na izvornom jeziku ne skrivaju.

Članak 16.

Upotreba simbola Unije za oznake zemljopisnog podrijetla

Simbol Unije za zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla donesen u skladu s člankom 12. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 1151/2012 može se upotrebljavati za opisivanje, prezentiranje i označivanje jakih alkoholnih pića čiji nazivi sadrže oznaku zemljopisnog podrijetla.

Članak 17.

Zabrana zatvarača i folija koji sadrže olovo

Jaka alkoholna pića ne smiju se nuditi na prodaju niti stavljati na tržište u spremnicima koji su opremljeni mehanizmima za zatvaranje pokrivenima zatvaračima ili folijom koji sadrže olovo.

⁽²²⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 684/2009 od 24. srpnja 2009. o provedbi Direktive Vijeća 2008/118/EZ s obzirom na računalnu obradu postupaka za kretanje trošarinske robe u sustavu odgode plaćanja trošarine (SL L 197, 29.7.2009., str. 24.).

Članak 18.

Referentne metode Unije za analizu

1. Ako se etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla, destilati poljoprivrednog podrijetla ili jaka alkoholna pića trebaju analizirati kako bi se provjerilo jesu li u skladu s ovom Uredbom, ta analiza mora biti u skladu s referentnim metodama Unije za analizu u cilju utvrđivanja njihova kemijskog i fizičkog sastava i organoleptičkih svojstava.

Dozvoljene su druge metode analize za koje je odgovoran direktor laboratorija, pod uvjetom da su točnost, ponovljivost i obnovljivost metoda najmanje jednake onima odgovarajućih referentnih analitičkih metoda Unije za analizu.

2. Ako nisu utvrđene metode Unije za analizu u cilju otkrivanja i kvantifikacije sadržaja tvari u određenom jakom alkoholnom piću, koristi se jedna ili više sljedećih metoda:

- (a) metode analize koje su potvrđene na temelju međunarodno priznatih postupaka i koje, prije svega, ispunjavaju kriterije iz Priloga III. Uredbi (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²³⁾;
- (b) metode analize koje su u skladu s preporučenim normama Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO);
- (c) metode analize koje je priznala i objavila Međunarodna organizacija za vinogradarstvo i vinarstvo (OIV) ili
- (d) u nedostatku metoda iz točaka(a), (b) ili (c), radi točnosti, mogućnosti ponavljanja i reproduciranja:
 - metoda analize koju je odobrila dotična država članica;
 - po potrebi, bilo koja druga prikladna metoda analize.

Članak 19.

Delegirane ovlasti

1. Kako bi se uzeo u obzir tradicionalni proces dinamičkog starenja za *brandy* koji je u državama članicama poznat kao sustav „*criaderas y solera*” ili „*solera e criaderas*”, kako je navedeno u Prilogu III., Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 46., kojima se ova Uredba dopunjuje:

- (a) utvrđivanjem odstupanja od članka 13. stavka 6. u pogledu navođenja razdoblja dozrijevanja ili starosti pri opisivanju, prezentiranju ili označivanju tih *brandyja*; i
- (b) uspostavljanjem odgovarajućih kontrolnih mehanizama za te *brandyje*.

2. Komisija je ovlaštena u skladu s člankom 46. za donošenje delegiranih akata kojima se dopunjuje ova Uredba u pogledu uspostave javnog registra tijela koja svaka država članica imenuje za nadzor nad postupcima starenja iz članka 13. stavka 6.

Članak 20.

Provedbene ovlasti

Komisija provedbenim aktima može donijeti:

- (a) pravila potrebna kako bi države članice obavještivale o tijelima imenovanima za nadzor procesa starenja u skladu s člankom 13. stavkom 6.;
- (b) jedinstvena pravila o navođenju zemlje ili mjesta podrijetla pri opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića iz članka 14.;

⁽²³⁾ Uredba (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjere poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja (SL L 165, 30.4.2004., str. 1.).

- (c) pravila o upotrebi simbola Unije iz članka 16. pri opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića;
- (d) detaljna tehnička pravila o referentnoj metodi Unije za analizu iz članka 18.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

POGLAVLJE III.

OZNAKE ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA

Članak 21.

Zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla

1. Oznake zemljopisnog podrijetla zaštićene u skladu s ovom Uredbom mogu upotrebljavati svi gospodarski subjekti koji stavljaju na tržište jako alkoholno piće proizvedeno u skladu s odgovarajućom specifikacijom proizvoda.
2. Oznake zemljopisnog podrijetla zaštićene u skladu s ovom Uredbom zaštićene su od:
 - (a) svake izravne ili neizravne komercijalne upotrebe registriranog naziva za proizvode koji nisu obuhvaćeni registracijom ako su ti proizvodi usporedivi s proizvodima registriranim pod tim nazivom ili ako se upotrebom tog naziva iskorištava ugled zaštićenog naziva, pa i onda kada se ti proizvodi koriste kao sastojak;
 - (b) svake zloupotrebe, imitacije ili aluzije, čak i kada je pravo podrijetlo proizvoda ili usluga naznačeno ili ako je zaštićeni naziv preveden ili mu je dodan izraz kao što je „u stilu”, „vrsta”, „metoda”, „kako se proizvodi u”, „imitacija”, „aroma”, „poput” ili slično, uključujući kada se ti proizvodi koriste kao sastojak;
 - (c) svake druge lažne oznake ili oznake koja zavarava u pogledu izvora, podrijetla, prirode ili bitnih svojstava proizvoda u opisivanju, prezentiranju ili označivanju proizvoda koja može stvoriti pogrešnu predodžbu o podrijetlu proizvoda;
 - (d) svih drugih postupaka kojima bi se potrošača moglo zavarati o pravom podrijetlu proizvoda.
3. Oznake zemljopisnog podrijetla zaštićene u skladu s ovom Uredbom ne postaju generičke u Uniji.
4. Zaštite iz stavka 2. primjenjuju se i na robu koja ulazi u carinsko područje Unije, no tamo se ne pušta u slobodan promet.

Članak 22.

Specifikacija proizvoda

1. Oznaka zemljopisnog podrijetla zaštićena u skladu s ovom Uredbom mora biti u skladu sa specifikacijom proizvoda koja uključuje najmanje:
 - (a) naziv koji se zaštićuje kao oznaka zemljopisnog podrijetla, kako se koristi u trgovini ili svakodnevnom govoru, samo na jezicima koji se koriste ili su se kroz povijest koristili za opis određenog proizvoda na određenom zemljopisnom području na izvornom pismu i, ako to pismo nije latinica, na latiničnoj transkripciji;
 - (b) kategoriju jakog alkoholnog pića ili izraz „jako alkoholno piće” ako jako alkoholno piće ne ispunjava zahtjeve utvrđene za kategorije jakih alkoholnih pića iz Priloga I;
 - (c) opis svojstava jakog alkoholnog pića, uključujući, ako je primjereno, sirovine od kojih je napravljeno te osnovnih fizikalnih, kemijskih i organoleptičkih svojstava proizvoda te specifičnih svojstava proizvoda u usporedbi s jakim alkoholnim pićima iz iste kategorije;
 - (d) definiciju zemljopisnog područja, ograničenog u pogledu veze iz točke (f);
 - (e) opis metode proizvodnje jakog alkoholnog pića i, ako je primjereno, autentičnih i nepromjenjivih lokalnih metoda proizvodnje;

- (f) detalje kojima se utvrđuje veza između specifične kvalitete, ugleda ili nekog drugog svojstva jakog alkoholnog pića i njegovog zemljopisnog podrijetla;
- (g) nazive i adrese nadležnih tijela ili, ako je dostupno, nazive i adrese tijela koja provjeravaju sukladnost s odredbama specifikacije proizvoda u skladu s člankom 38. i njihove specifične zadaće;
- (h) bilo koja specifična pravila označivanja predmetnih oznaka zemljopisnog podrijetla.

Specifikacija proizvoda po potrebi sadrži zahtjeve o pakiranju uz obrazloženje u kojem se navodi zašto se pakiranje mora obaviti na određenom zemljopisnom području kako bi se sačuvala kvaliteta ili osigurala izvornost ili kontrola, uvažavajući pravo Unije, posebno ono o slobodnom kretanju robe i slobodnom pružanju usluga.

2. Tehnička dokumentacija podnesena kao dio nekog zahtjeva prije 8. lipnja 2019. u skladu s Uredbom (EZ) br. 110/2008 smatra se specifikacijom proizvoda u skladu s ovim člankom.

Članak 23.

Sadržaj zahtjeva za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla

1. Zahtjev za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla u skladu s člankom 24. stavkom 5. ili 8. sadržava najmanje:
 - (a) naziv i adresu skupine koja podnosi zahtjev i nadležnih tijela ili, ako je dostupno, tijela koja provjeravaju sukladnost s odredbama o specifikaciji proizvoda;
 - (b) specifikaciju proizvoda iz članka 22.;
 - (c) jedinstveni dokument koji sadržava sljedeće:
 - i. glavne točke specifikacije proizvoda, uključujući naziv koji se zaštićuje, kategoriju kojoj to jako alkoholno piće pripada ili izraz „jako alkoholno piće”, metodu proizvodnje, opis svojstava jakog alkoholnog pića, sažetu definiciju zemljopisnog područja i, po potrebi, posebna pravila koja se odnose na pakiranje i označivanje;
 - ii. opis veze između jakog alkoholnog pića i njegova zemljopisnog podrijetla iz članka 3. točke 4., uključujući, po potrebi, posebne elemente opisa proizvoda ili metode proizvodnje koji opravdavaju tu vezu.

Zahtjev iz članka 24. stavka 8. pored navedenog uključuje informacije o objavi specifikacije proizvoda i dokaz da je naziv proizvoda zaštićen u zemlji podrijetla.

2. Dokumentacija zahtjeva iz članka 24. stavka 7. obuhvaća:
 - (a) naziv i adresu skupine koja podnosi zahtjev;
 - (b) jedinstveni dokument iz stavka 1. točke (c) ovog članka;
 - (c) izjavu države članice da smatra da je zahtjev u skladu sa zahtjevima iz ove Uredbe i odredbama koje su donesene u skladu s njom;
 - (d) informacije o objavi specifikacije proizvoda.

Članak 24.

Zahtjev za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla

1. Zahtjeve za registraciju oznaka zemljopisnog podrijetla u skladu s ovim poglavljem mogu podnijeti samo skupine koje rade s jakim alkoholnim pićima čiji se nazivi predlažu za registraciju.
2. Tijelo koje imenuje država članica može se za potrebe ovog poglavlja smatrati skupinom ako predmetnim proizvođačima zbog njihova broja, geografske lokacije ili organizacijskih značajki nije moguće formiranje skupine. U tom se slučaju razlozi za to navode u dokumentaciji o zahtjevu iz članka 23. stavka 2.

3. Jedna fizička ili pravna osoba može se za potrebe ovog poglavlja smatrati skupinom ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- (a) dotična osoba jedini je proizvođač koji je voljan podnijeti zahtjev; i
- (b) definirano zemljopisno područje ima obilježja koja se znatno razlikuju od obilježja susjednih područja, svojstva jakog alkoholnog pića razlikuju se od onih proizvedenih u susjednim područjima ili jako alkoholno piće ima posebnu kvalitetu, ugled ili drugo svojstvo koje se jasno može pripisati njegovu zemljopisnom podrijetlu.

4. U slučaju oznake zemljopisnog podrijetla kojim se označuje prekogranično zemljopisno područje, nekoliko skupina iz različitih država članica ili trećih zemalja može podnijeti zajednički zahtjev za registraciju.

Ako je podnesen zajednički zahtjev, Komisiji ga podnosi predmetna država članica ili skupina iz predmetne treće zemlje koja podnosi zahtjev, izravno ili posredovanjem nadležnog tijela te treće zemlje nakon savjetovanja sa svim uključenim tijelima i skupinama koje podnose zahtjev. Zajednički zahtjev sadrži izjavu iz članka 23. stavka 2. točke (c) koju su podnijele sve predmetne države članice. Zahtjevi utvrđeni člankom 23. moraju biti ispunjeni u svim predmetnim državama članicama i trećim zemljama.

U slučaju zajedničkih zahtjeva povezani nacionalni postupci prigovora provode se u svim predmetnim državama članicama.

5. Kada se zahtjev za registraciju odnosi na zemljopisno područje određene države članice, zahtjev se podnosi nadležnim tijelima te države članice.

Država članica na odgovarajući način ispituje svaki zahtjev kako bi provjerila je li obrazložen i ispunjava li zahtjeve iz ovog poglavlja.

6. Kao dio provjere iz stavka 5. drugog podstavka, država članica pokreće nacionalni postupak prigovora kojim se osigurava odgovarajuća objava zahtjeva iz stavka 5. i određuje razuman rok u kojem svaka fizička ili pravna osoba koja ima legitiman interes i boravište ili poslovni nastan na njezinu državnom području može podnijeti prigovor na zahtjev.

Država članica razmatra prihvatljivost svakog zaprimljenog prigovora u skladu s kriterijima iz članka 28.

7. Ako država članica nakon ocjene zaprimljenih prigovora smatra da su ispunjeni zahtjevi iz ovog poglavlja, može donijeti povoljnu odluku i Komisiji podnijeti dokumentaciju o zahtjevu. U tom slučaju obavješćuje Komisiju o prihvatljivim prigovorima koje je zaprimila od fizičke ili pravne osobe koja je predmetne proizvode zakonito stavila na tržište, koristeći se predmetnim nazivima bez prekida, a najmanje pet godina prije datuma objave iz stavka 6. Države članice isto tako izvješćuju Komisiju o svim nacionalnim sudskim postupcima koji bi mogli utjecati na postupak registracije.

Država članica osigurava da ako donese pozitivnu odluku na temelju prvog podstavka, tu odluku javno obznanjuje i da svaka fizička ili pravna osoba koja ima legitiman interes ima mogućnost žalbe.

Država članica osigurava objavu verzije specifikacije proizvoda na kojoj se temelji njezina pozitivna odluka i elektronički pristup specifikaciji proizvoda.

Država članica osigurava i odgovarajuću objavu verzije specifikacije proizvoda na osnovi koje je Komisija donijela svoju odluku u skladu s člankom 26. stavkom 2.

8. Ako se zahtjev odnosi na zemljopisno područje treće zemlje, zahtjev se podnosi Komisiji, izravno ili posredovanjem nadležnih tijela predmetne treće zemlje.

9. Dokumenti iz ovog članka šalju se Komisiji na jednom od službenih jezika Unije.

Članak 25.

Privremena nacionalna zaštita

1. Država članica može, samo privremeno, na nacionalnoj razini odobriti zaštitu naziva u skladu s ovim poglavljem, s učinkom od datuma podnošenja zahtjeva Komisiji.

2. Ta nacionalna zaštita prestaje na dan donošenja odluke o registraciji u skladu s ovim poglavljem ili s danom povlačenja zahtjeva.
3. Ako naziv nije registriran u skladu s odredbama iz ovog poglavlja, posljedice takve nacionalne zaštite postaju odgovornost isključivo one države članice na koju se to odnosi.
4. Mjere koje države članice poduzimaju u skladu s prvim stavkom imaju učinke samo na nacionalnoj razini i nemaju nikakvog učinka na trgovinu unutar Unije niti na međunarodnu trgovinu.

Članak 26.

Ispitni postupak Komisije i objava prigovora

1. Komisija na odgovarajući način razmatra svaki zahtjev koji je zaprimila u skladu s člankom 24. kako bi provjerila je li obrazložen, ispunjava li zahtjeve iz ovog poglavlja te vodi li se računa o interesima dionika izvan države članice koja je podnijela zahtjev. To razmatranje temelji se na jedinstvenom dokumentu iz članka 23. stavka 1. točke (c) i podrazumijeva provjeru da u tom zahtjevu nema očitih pogrešaka te u pravilu ne bi smjelo trajati dulje od šest mjeseci. Međutim, ako se to razdoblje produlji, Komisija odmah pisanim putem podnositelju zahtjeva obrazlaže razloge produljenja.

Komisija najmanje jednom mjesečno objavljuje popis naziva za koje su podneseni zahtjevi za registraciju i datume podnošenja tih zahtjeva. Popis sadržava i ime države članice ili treće zemlje iz koje zahtjev dolazi.

2. Ako na temelju ispitivanja provedenog u skladu sa stavkom 1. prvim podstavkom Komisija smatra da su ispunjeni zahtjevi iz ovog poglavlja, ona u *Službenom listu Europske unije* objavljuje jedinstveni dokument iz članka 23. stavka 1. točke (c) i informacije o objavi specifikacije proizvoda.

Članak 27.

Postupak prigovora

1. U roku od tri mjeseca od datuma objave u *Službenom listu Europske unije* nadležna tijela države članice ili treće zemlje ili fizička ili pravna osoba s legitimnim interesom i boravištem ili poslovnim nastanom u trećoj zemlji mogu podnijeti prigovor Komisiji.

Svaka fizička ili pravna osoba s legitimnim interesom, boravištem ili poslovnim nastanom u državi članici različitoj od one u kojoj je zahtjev podnesen, može podnijeti prigovor državi članici u kojoj ta osoba ima boravište ili poslovni nastan u roku koji omogućuje podnošenje prigovora u skladu s prvim podstavkom.

Prigovor sadržava izjavu da bi zahtjev mogao narušavati zahtjeve iz ovog poglavlja.

Prigovor koji ne sadržava tu izjavu smatra se ništavnim.

Komisija prigovor bez odgode prosljeđuje nadležnom tijelu ili tijelu koje je podnijelo zahtjev.

2. Ako je prigovor podnesen Komisiji i u roku od dva mjeseca popraćen obrazloženom izjavom, Komisija provjerava prihvatljivost obrazloženog prigovora.

3. U roku od dva mjeseca od zaprimanja prihvatljive obrazložene izjave o prigovoru Komisija poziva nadležno tijelo ili osobu koja je podnijela prigovor i nadležno tijelo ili tijelo koje je podnijelo zahtjev da provedu odgovarajuća savjetovanja u roku koji nije dulji od tri mjeseca. Taj rok počinje teći na datum na koji je poziv elektroničkim putem dostavljen zainteresiranim stranama.

Nadležno tijelo ili osoba koja je podnijela prigovor i nadležno tijelo ili tijelo koje je podnijelo zahtjev bez odlaganja započinju s provedbom odgovarajućih savjetovanja. Obvezni su međusobno osigurati odgovarajuće informacije kako bi se procijenilo je li zahtjev za registraciju u skladu sa zahtjevima iz ovog poglavlja. Ako se sporazum ne postigne, i ta se informacija dostavlja Komisiji.

Kada zainteresirane strane postignu sporazum, nadležna tijela države članice ili treće zemlje iz koje je podnesen zahtjev obavješćuju Komisiju o svim čimbenicima koji su utjecali na postizanje sporazuma, uključujući mišljenja podnositelja zahtjeva i mišljenja nadležnih tijela države članice ili treće zemlje ili drugih fizičkih i pravnih osoba koje su podnijele prigovor.

Bez obzira na to je li sporazum postignut, Komisija se obavješćuje u roku od mjesec dana od završetka postupka savjetovanja.

U bilo kojem trenutku tijekom ta tri mjeseca Komisija može, na zahtjev podnositelja zahtjeva, produljiti rok za postizanje sporazuma za najviše tri mjeseca.

4. Ako se, nakon provedbe odgovarajućih savjetovanja iz stavka 3. ovog članka, pojedinosti objavljene u skladu s člankom 26. stavkom 2. značajno izmjene, Komisija ponavlja ispitni postupak iz članka 26.

5. Prigovor, obrazložena izjava i pripadajuća dokumentacija koji se šalju Komisiji u skladu sa stavcima od 1. do 4. moraju biti na jednom od službenih jezika Unije.

Članak 28.

Razlozi podnošenja prigovora

1. Obrazložena izjava o prigovoru iz članka 27. stavka 2. prihvaća se samo ako je Komisija zaprimi unutar roka utvrđenog tim člankom te ako:

- (a) predložena oznaka zemljopisnog podrijetla nije u skladu s definicijom iz članka 3. točke 4. ili sa zahtjevima iz članka 22.;
- (b) registriranje predložene oznake zemljopisnog podrijetla bilo bi u suprotnosti s člankom 34. ili 35.;
- (c) registriranje predložene oznake zemljopisnog podrijetla ugrozilo bi opstojnost posve ili djelomično identičnog naziva ili žiga ili opstojnost proizvoda koji su legalno dostupni na tržištu barem pet godina prije datuma objave iz članka 26. stavka 2.; ili
- (d) zahtjevi iz članaka 31. i 32. nisu ispunjeni.

2. Razlozi podnošenja prigovora ocjenjuju se u odnosu na područje Unije.

Članak 29.

Prijelazna razdoblja upotrebe oznaka zemljopisnog podrijetla

1. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se osigurava prijelazno razdoblje u trajanju do pet godina kako bi se omogućilo da jaka alkoholna pića podrijetlom iz države članice ili treće zemlje, te čiji je naziv u suprotnosti s člankom 21. stavkom 2., i dalje nose oznaku pod kojom su se stavljala na tržište, pod uvjetom da se prihvatljivom izjavom o prigovoru, u skladu s člankom 24. stavkom 6. ili člankom 27., dokaže da bi registracija naziva ugrozila opstojnost:

- (a) potpuno identičnog naziva ili složenice u kojoj je jedan izraz identičan nazivu koji treba biti registriran; ili
- (b) drugih naziva sličnih nazivu koji treba biti registriran, a koji se odnose na jaka alkoholna pića koja su legalno dostupna na tržištu barem pet godina prije datuma objave iz članka 26. stavka 2.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 36. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se prijelazno razdoblje odobreno na temelju stavka 1. produžuje do 15 godina ili kojima se dopušta daljnja upotreba na najviše 15 godina u opravdanim slučajevima pod uvjetom da se dokaže:

- (a) da se oznaka iz stavka 1. ovog članka zakonito i pošteno neprekidno upotrebljava tijekom najmanje 25 godina prije nego što je Komisiji podnesen zahtjev za zaštitu;

- (b) da svrha upotrebe oznake iz stavka 1. ni u jednom trenutku nije bila iskorištavanje ugleda registrirane oznake zemljopisnog podrijetla i
- (c) da potrošači nisu bili niti su mogli biti zavarani u vezi s pravim podrijetlom proizvoda.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

- 3. Pri upotrebi oznake iz stavaka 1. i 2. navođenje države podrijetla mora biti jasno i vidljivo označeno na etiketi.

Članak 30.

Odluka o registraciji

- 1. Ako na temelju informacija dostupnih Komisiji iz postupka provedenog u skladu s prvim podstavkom članka 26. stavka 1. Komisija smatra da nisu ispunjeni uvjeti za registraciju predložene oznake zemljopisnog podrijetla, ona obavješćuje predmetnog podnositelja zahtjeva iz države članice ili treće zemlje o razlozima odbijanja i daje mu rok od dva mjeseca da podnese svoje primjedbe. Ako Komisija ne zaprimi nikakve primjedbe ili ako unatoč zaprimljenim primjedbama i dalje smatra da nisu ispunjeni uvjeti za registraciju provedbenim aktima, odbija zahtjev, osim ako zahtjev bude povučen. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.
- 2. Ako Komisija ne zaprimi nikakav prigovor niti prihvatljivu obrazloženu izjavu na temelju članka 27., donosi provedbene akte bez primjene postupka iz članka 47. stavka 2., radi registracije naziva.
- 3. Ako Komisija zaprimi prihvatljivu obrazloženu izjavu o prigovoru, ona, nakon provedbe odgovarajućih savjetovanja iz članka 27. stavka 3. i uzimajući u obzir rezultate tih savjetovanja:
 - (a) ako je sporazum postignut, registrira naziv provedbenim aktima donesenima bez primjene postupka iz članka 47. stavka 2. i, prema potrebi, izmjenjuje informacije objavljene u skladu s člankom 26. stavkom 2., uz uvjet da te izmjene nisu znatne, ili
 - (b) ako sporazum nije postignut, donosi provedbene akte kojima odlučuje o registraciji. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.
- 4. Akti o registraciji i odluke o odbijanju objavljuju se u *Službenom listu Europske unije*.

Aktom o registraciji odobrava se zaštita oznake zemljopisnog podrijetla iz članka 21.

Članak 31.

Izmjena specifikacije proizvoda

- 1. Svaka skupina s legitimnim interesom može podnijeti zahtjev za odobrenje izmjene specifikacije proizvoda.

Zahtjevi sadržavaju opis i razloge zatraženih izmjena.

- 2. Izmjene specifikacije proizvoda dijele se u dvije kategorije s obzirom na svoju važnost:
 - (a) izmjene na razini Unije za koje je nužan postupak prigovora na razini Unije;
 - (b) standardne izmjene koje se rješavaju na razini države članice ili treće zemlje.
- 3. Izmjena se smatra izmjenom na razini Unije ako:
 - (a) obuhvaća promjenu naziva ili bilo kojeg dijela oznake zemljopisnog podrijetla koja je registrirana u skladu s ovom Uredbom;
 - (b) obuhvaća promjenu pravnog naziva ili kategorije jakog alkoholnog pića;

- (c) postoji rizik da se zbog nje izgubi kvaliteta, ugled ili drugo svojstvo tog jakog alkoholnog pića koje se uglavnom može pripisati njegovu zemljopisnom podrijetlu; ili
- (d) podrazumijeva daljnja ograničenja u pogledu stavljanja proizvoda na tržište.

Sve ostale izmjene smatraju se standardnim izmjenama.

Standardna izmjena također se smatra privremenom izmjenom kada se odnosi na privremenu promjenu specifikacije proizvoda nastalu zbog uvođenja obveznih sanitarnih i fitosanitarnih mjera od strane tijela javne vlasti ili povezanu s prirodnim katastrofama ili nepovoljnim vremenskim uvjetima koje su službeno priznala nadležna tijela.

- 4. Izmjene na razini Unije odobrava Komisija. Postupak odobrenja slijedi *mutatis mutandis* postupak utvrđen u članku 24. i člancima od 26. do 30. Zahtjevi za izmjene na razini Unije koje su podnijele treće zemlje ili proizvođači iz trećih zemalja obuhvaćaju dokaz da je zatražena izmjena u skladu s pravom o zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla koje je primjenjivo u toj trećoj zemlji.
- 5. Standardne izmjene odobrava država članica na čijem se teritoriju nalazi zemljopisno područje predmetnog proizvoda. Kada je riječ o trećim zemljama, izmjene se odobravaju u skladu s pravom koje je primjenjivo u dotičnoj trećoj zemlji.
- 6. Razmatranje zahtjeva za izmjenu odnosi se isključivo na predloženu izmjenu.

Članak 32.

Poništenje registracije

- 1. Komisija može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev bilo koje fizičke ili pravne osobe s legitimnim interesom, donijeti provedbene akte za poništenje registracije oznake zemljopisnog podrijetla u bilo kojem od sljedećih slučajeva:
 - (a) kada se više ne može osigurati sukladnost sa zahtjevima za specifikaciju proizvoda;
 - (b) kada proizvod s oznakom zemljopisnog podrijetla nije prisutan na tržištu barem sedam uzastopnih godina.

Na postupak poništenja registracije primjenjuju se *mutatis mutandis* članci 24., 26., 27., 28. i 30.

- 2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. Komisija može, na zahtjev proizvođača jakog alkoholnog pića koji se stavlja na tržište s oznakom zemljopisnog podrijetla, donijeti provedbene akte kojima se poništava odgovarajuća registracija.
- 3. U oba slučaja iz stavaka 1. i 2., prije donošenja provedbenog akta, Komisija se savjetuje s nadležnim tijelima države članice, tijelima treće zemlje ili, ako je to moguće, proizvođačem iz treće zemlje koji je prvotno podnio zahtjev za registraciju predmetne oznake zemljopisnog podrijetla, osim ako ti izvorni podnositelji zahtjeva ne traže izravno poništenje.
- 4. Provedbeni akti iz ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

Članak 33.

Registar zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića

- 1. U skladu s člankom 46. Komisija do 8. lipnja 2021. donosi delegirane akte kojima se ova Uredba dopunjuje te uspostavlja javno dostupan ažurirani elektronički registar oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića koja su priznata prema ovom sustavu („Registar”).
- 2. Naziv oznake zemljopisnog podrijetla registrira se na izvornom pismu. U slučaju kada izvorno pismo nije latinica, zajedno s nazivom u izvornom pismu registrira se i njegova transkripcija ili transliteracija na latinici.

Za oznake zemljopisnog podrijetla registrirane u skladu s ovim poglavljem Registar omogućuje izravan pristup jedinstvenim dokumentima te sadrži informacije o objavi specifikacije proizvoda.

Za oznake zemljopisnog podrijetla registrirane prije 8. lipnja 2019. Registrom se osigurava izravan pristup glavnim specifikacijama tehničke dokumentacije u smislu članka 17. stavka 4. Uredbe (EZ) br. 110/2008.

Komisija u skladu s člankom 46., donosi delegirane akte kojima se dopunjuje ovaj stavak i utvrđuju dodatna detaljna pravila o obliku i sadržaju Registra.

3. Oznake zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića proizvedena u trećim zemljama koja su u Uniji zaštićena prema međunarodnom sporazumu u kojem je Unija jedna od ugovornih stranaka mogu se kao oznake zemljopisnog podrijetla uvrstiti u Registar.

Članak 34.

Homonimne oznake zemljopisnog podrijetla

1. Naziv za koji je podnesen zahtjev, a koji je potpuni ili djelomični homonim naziva koji je već registriran u skladu s ovom Uredbom, registrira se uzimajući u obzir lokalnu i tradicionalnu upotrebu i bilo kakvu opasnost zabune.
2. Homonim kojim se zavarava potrošača tako da vjeruje da proizvodi dolaze s drugog državnog područja ne registriraju se čak i ako je naziv točan u pogledu stvarnog državnog područja, regije ili mjesta podrijetla tih proizvoda.
3. Upotreba registrirane oznake zemljopisnog podrijetla koja je homonim podložna je postojanju dovoljne razlike u praksi između homonima koji je registriran poslije i naziva koji se već nalazi u Registru, uzimajući u obzir potrebu da se prema predmetnim proizvođačima postupa na pravičan način i da se potrošače ne dovodi u zabludu.
4. Zaštitom oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića obuhvaćenih člankom 21. ove Uredbe ne dovode se u pitanje zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti iz Uredbe (EU) br. 1308/2013 i Uredbe (EU) br. 251/2014.

Članak 35.

Posebni razlozi za odbijanje zaštite

1. Generički naziv nije zaštićen kao oznaka zemljopisnog podrijetla.

Kako bi se utvrdilo je li naziv postao generički naziv, uzimaju se u obzir svi mjerodavni čimbenici, a posebno:

- (a) postojeća situacija u Uniji, posebice na području potrošnje;
 - (b) odgovarajuće zakonodavstvo Unije ili nacionalno zakonodavstvo.
2. Naziv nije zaštićen kao oznaka zemljopisnog podrijetla ako bi, s obzirom na reputaciju i ugled žiga, zaštita mogla zavarati potrošača u pogledu pravog identiteta jakog alkoholnog pića.
 3. Naziv je zaštićen kao oznaka zemljopisnog podrijetla samo ako se faze proizvodnje koje jakom alkoholnom piću daju kvalitetu, ugled ili drugu značajku koja se uglavnom može pripisati njegovu zemljopisnom podrijetlu odvijaju na odgovarajućem zemljopisnom području.

Članak 36.

Odnos između žigova i oznaka zemljopisnog podrijetla

1. Registracija žiga čija upotreba odgovara ili bi mogla odgovarati jednoj ili više okolnosti iz članka 21. stavka 2. odbija se ili se poništava.

2. Žig čija upotreba odgovara jednoj ili više okolnosti navedenih u članku 21. stavku 2., a za koji je prije dana kada je Komisiji predan zahtjev za zaštitu oznake zemljopisnog podrijetla u dobroj vjeri unutar područja Unije podnesen zahtjev koji je registriran ili koji je uobičajen upotrebom, ako je za to predviđena mogućnost u predmetnom zakonodavstvu, može se i dalje upotrebljavati i produljivati neovisno o registraciji oznake zemljopisnog podrijetla, uz uvjet da nema razloga za njegovo proglašavanje ništavnim ili ukidanje u skladu s Direktivom (EU) 2015/2436 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁴⁾ ili Uredbom (EU) br. 2017/1001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁵⁾.

Članak 37.

Postojeće registrirane oznake zemljopisnog podrijetla

Oznake zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića registrirane u Prilogu III. Uredbi (EZ) br. 110/2008 i time zaštićene na temelju te Uredbe automatski su zaštićene kao oznake zemljopisnog podrijetla na temelju ove Uredbe. Komisija ih upisuje u Registar iz članka 33. ove Uredbe.

Članak 38.

Provjera sukladnosti sa specifikacijom proizvoda

1. Države članice sastavljaju i ažuriraju popis subjekata koji proizvode jaka alkoholna pića s oznakom zemljopisnog podrijetla registriranom u skladu s ovom Uredbom.

2. U pogledu oznaka zemljopisnog podrijetla kojima se označuju jaka alkoholna pića s podrijetlom unutar Unije registriranih u skladu s ovom Uredbom, provjeru sukladnosti sa specifikacijama proizvoda iz stavka 22. prije stavljanja proizvoda na tržište provodi:

(a) jedno ili više nadležnih tijela iz članka 43. stavka 1. ili

(b) kontrolna tijela u smislu članka 2. drugog podstavka točke 5. Uredbe (EZ) br. 882/2004 koja djeluju kao tijela za certificiranje proizvoda.

Ako država članica primjenjuje članak 24. stavak 2., provjeru sukladnosti sa specifikacijama proizvoda osigurava tijelo koje se ne smatra skupinom u skladu s tim stavkom.

Neovisno o nacionalnom pravu država članica, troškove takve provjere sukladnosti sa specifikacijama proizvoda mogu snositi subjekti koji podliježu tim provjerama.

3. U pogledu oznaka zemljopisnog podrijetla kojima se označuju jaka alkoholna pića s podrijetlom unutar treće zemlje registriranih u skladu s ovom Uredbom, provjeru sukladnosti sa specifikacijama proizvoda prije stavljanja proizvoda na tržište provodi:

(a) javno nadležno tijelo koje je imenovala treća zemlja; ili

(b) tijelo za certificiranje proizvoda.

4. Države članice objavljuju nazive i adrese tijela iz stavka 2. i povremeno ažuriraju te informacije.

Komisija objavljuje nazive i adrese tijela iz stavka 3. i povremeno ažurira te informacije.

5. Kontrolna tijela iz stavka 2. točke (b) i tijela za certificiranje proizvoda iz stavka 3. točke (b) moraju biti sukladna i akreditirana u skladu s europskom normom ISO/IEC 17065:2012 ili njezinom važećom budućom revizijom ili izmijenjenom verzijom.

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2015/2436 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2015. o usklađivanju zakonodavstava država članica o žigovima (SL L 336, 23.12.2015., str. 1.).

⁽²⁵⁾ Uredba (EU) br. 2017/1001 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o žigu Europske unije (SL L 154, 16.6.2017., str. 1.).

6. Nadležna tijela iz stavaka 2. i 3. koja provjeravaju sukladnost oznake zemljopisnog podrijetla zaštićene na temelju ove Uredbe sa specifikacijama proizvoda objektivna su i nepristrana. Ona na raspolaganju imaju kvalificirano osoblje i resurse potrebne za provedbu svojih zadataka.

Članak 39.

Nadzor nad upotrebom naziva na tržištu

1. Države članice provode provjere, koje se temelje na analizi rizika, u vezi s tržišnom upotrebom oznaka zemljopisnog podrijetla registriranih na temelju ove Uredbe te poduzimaju sve potrebne mjere u slučaju kršenja uvjeta iz ovog poglavlja.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće administrativne i pravosudne korake radi sprečavanja ili zaustavljanja nezakonite upotrebe naziva proizvoda ili usluga proizvedenih ili stavljenih na tržište na njihovom državnom području i obuhvaćenih oznakama zemljopisnog podrijetla registriranim u skladu s ovom Uredbom.

Države članice radi toga imenuju tijela nadležna za poduzimanje tih koraka u skladu s postupcima koje određuje svaka pojedina država članica.

Ta tijela nude odgovarajuća jamstva objektivnosti i nepristranosti te im na raspolaganju stoji kvalificirano osoblje i sredstva potrebna za obavljanje svojih dužnosti.

3. Države članice obavješćuju Komisiju o nazivima i adresama nadležnih tijela odgovornih za kontrole u pogledu upotrebe naziva na tržištu, te određenih u skladu s člankom 43. Komisija objavljuje nazive i adrese tih tijela.

Članak 40.

Postupci i zahtjevi te planiranje i izvješćivanje o kontrolnim aktivnostima

1. Postupci i zahtjevi utvrđeni Uredbom (EZ) br. 882/2004 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provjere iz članaka 38. i 39. ove Uredbe.

2. Države članice osiguravaju da su aktivnosti za kontrolu obveza iz ovog poglavlja posebno uključene u odvojen dio u okviru višegodišnjih nacionalnih planova kontrola u skladu s člancima od 41. do 43. Uredbe (EZ) br. 882/2004.

3. Godišnja izvješća iz članka 44. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 882/2004 uključuju u odvojenom dijelu informacije iz te odredbe koje se odnose na kontrolu obveza utvrđenih ovom Uredbom.

Članak 41.

Delegirane ovlasti

1. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 46. kojima se dopunjuje ova Uredba i utvrđuju dodatni uvjeti koje treba poštovati, uključujući slučajeve kada zemljopisno područje obuhvaća više zemalja u pogledu:

(a) zahtjeva za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla iz članaka 23. i 24.; i

(b) preliminarnih nacionalnih postupaka iz članka 24., kontrole koju provodi Komisija, postupka prigovora i postupka brisanja oznaka zemljopisnog podrijetla.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 46. kojima se ova Uredba dopunjuje te utvrđuju uvjeti i zahtjevi za postupak koji se odnosi na izmjene na razini Unije i standardne izmjene, uključujući privremene izmjene, specifikacija proizvoda iz članka 31.

Članak 42.**Provedbene ovlasti**

1. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila o:
 - (a) obliku specifikacije iz članka 22. i mjerama o informacijama koje se trebaju nalaziti u specifikacijama proizvoda s obzirom na vezu između zemljopisnog područja i konačnog proizvoda iz članka 22. stavka 1. točke (f);
 - (b) postupcima, obliku i prezentiranju prigovora iz članka 27. i 28.;
 - (c) obliku i prezentiranju izmjena na razini Unije i obavješćivanja o standardnim i privremenim izmjenama u skladu s člankom 31.;
 - (d) postupcima i obliku postupka poništenja registracije iz članka 32., kao i o prezentiranju zahtjeva za poništenje; i
 - (e) provjerama i kontrolama koje trebaju izvršiti države članice, uključujući testiranje, iz članka 38.
2. Komisija do 8. lipnja 2021. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila o postupcima, obliku i prezentiranju zahtjeva iz članka 23. i 24., uključujući zahtjeve koji se odnose na više državnih područja.
3. Provedbeni akti iz stavaka 1. i 2. donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

POGLAVLJE IV.**KONTROLE, RAZMJENA INFORMACIJA, ZAKONODAVSTVO DRŽAVA ČLANICA****Članak 43.****Kontrole jakih alkoholnih pića**

1. Države članice odgovorne su za kontrole jakih alkoholnih pića. One provode mjere potrebne za osiguravanje poštovanja zahtjeva ove Uredbe te određuju nadležna tijela odgovorna za osiguravanje poštovanja zahtjeva ove Uredbe.
2. Komisija osigurava jedinstvenu primjenu ove Uredbe i, kada je to potrebno, provedbenim aktima donosi pravila u vezi s administrativnim i fizičkim provjerama koje moraju provesti države članice radi izvršavanja obveza koje proizlaze iz primjene ove Uredbe. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

Članak 44.**Razmjena informacija**

1. Države članice i Komisija međusobno razmjenjuju informacije potrebne za primjenu ove Uredbe.
2. Komisija može donositi provedbene akte koji se odnose na prirodu i vrstu informacija koje se razmjenjuju te načine razmjene informacija.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2.

Članak 45.**Zakonodavstvo država članica**

1. U okviru primjene politike kvalitete za jaka alkoholna pića koja su proizvedena na njihovu državnom području, a osobito za oznake zemljopisnog podrijetla navedene u Registru ili za zaštitu novih oznaka zemljopisnog podrijetla, države članice mogu utvrđivati pravila za proizvodnju, opisivanje, prezentiranje i označivanje koja su stroža od onih u prilozima I. i II. ako su ona u skladu s pravom Unije.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., države članice ne smiju zabraniti ili ograničiti uvoz, prodaju ili potrošnju jakih alkoholnih pića proizvedenih u drugim državama članicama ili trećim zemljama koja ispunjavaju zahtjeve ove Uredbe.

POGLAVLJE V.

DELEGIRANJE OVLASTI, PROVEDBENE, PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

ODJELJAK 1.

Delegiranje ovlasti i provedbene odredbe

Članak 46.

Izvršenje delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članaka 8. i 19. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od sedam godina počevši od 24. svibnja 2019. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od sedam godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članaka 33. i 41. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 24. svibnja 2019. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
4. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 50. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od šest godina počevši od 24. svibnja 2019.
5. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članaka 8., 19., 33., 41. i 50. Odlukom o opozivu okončava se delegiranje ovlasti navedenih u toj odluci. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. Odluka ne utječe na prava valjanost delegiranih akata koji su već stupili na snagu.
6. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
7. Čim Komisija donese delegirani akt, istodobno ga dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću.
8. Delegirani akt donesen na temelju članaka 8., 19., 33., 41. i 50. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 47.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za jaka alkoholna pića, osnovan Uredbom (EEZ) br. 1576/89. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

ODJELJAK 2.

Odstupanje, prijelazne i završne odredbe

Članak 48.

Odstupanje od zahtjevâ u pogledu nominalnih količina iz Direktive 2007/45/EZ

Odstupajući od članka 3. Direktive 2007/45/EZ i od šestog retka odjeljka 1. Priloga toj direktivi, jednom destilirani *shochu* ⁽²⁶⁾ proizveden u kotlu za destilaciju i punjen u boce u Japanu može se stavljati na tržište Unije u nominalnim količinama od 720 ml i 1 800 ml.

Članak 49.

Stavljanje izvan snage

1. Ne dovodeći u pitanje članak 50. Uredba (EZ) br. 110/2008 stavlja se izvan snage s učinkom od 25. svibnja 2021. Međutim, njezino poglavlje III. stavlja se izvan snage s učinkom od 8. lipnja 2019.
2. Odstupajući od stavka 1.:
 - (a) članak 17. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 110/2008 nastavlja se primjenjivati do 25. svibnja 2021.;
 - (b) članak 20. Uredbe (EZ) br. 110/2008 i, ne dovodeći u pitanje primjenjivost drugih odredaba Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 716/2013 ⁽²⁷⁾, članak 9. te Provedbene uredbe nastavlja se primjenjivati do završetka postupaka predviđenih u članku 9. te Provedbene uredbe, ali ni u kom slučaju ne kasnije od 25. svibnja 2021., a
 - (c) Prilog III. Uredbi (EZ) br. 110/2008 nastavlja se primjenjivati dok se ne uspostavi registar iz članka 33. ove Uredbe.
3. Upućivanja na Uredbu (EZ) br. 110/2008 smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i tumače se u skladu s korelacijskom tablicom navedenom u Prilogu IV. ovoj Uredbi.

Članak 50.

Prijelazne mjere

1. Jaka alkoholna pića koja ne ispunjavaju zahtjeve ove Uredbe, ali ispunjavaju zahtjeve Uredbe (EZ) br. 110/2008 i koja su proizvedena prije 25. svibnja 2021. mogu se nastaviti stavljati na tržište do iscrpljenja zaliha.
2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. ovog članka jaka alkoholna pića čiji opis, prezentiranje ili označivanje nisu u skladu s člancima 21. i 36. ove Uredbe, ali udovoljavaju člancima 16. i 23. Uredbe (EZ) br. 110/2008 i koja su bila označena prije 8. lipnja 2019. mogu se nastaviti stavljati na tržište do iscrpljenja zaliha.
3. Komisija je do 25. svibnja 2025. ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 46. kojima se izmjenjuje članak 3. stavci 2., 3., 9., 10., 11. i 12., članak 10. stavci 6. i 7. te članci 11., 12. i 13. ili dopunjuje ova Uredba odstupajući od tih odredbi.

Delegirani akti iz prvog podstavka ograničeni su isključivo na zadovoljavanje dokazanih potreba koje odražavaju okolnosti na tržištu.

Komisija donosi zaseban delegirani akt za svaku definiciju, tehničku definiciju ili zahtjev iz odredaba navedenih u prvom podstavku.

⁽²⁶⁾ Kako je navedeno u Prilogu 2.-D Sporazumu o gospodarskom partnerstvu između Europske unije i Japana.

⁽²⁷⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 716/2013 od 25. srpnja 2013. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića (SL L 201, 26.7.2013., str. 21.).

4. Članci od 22. do 26., 31. i 32. ove Uredbe ne primjenjuju se na zahtjeve za registraciju ili za odobravanje izmjena i na zahtjeve za poništenje koji su još u tijeku 8. lipnja 2019. Na takve zahtjeve i zahtjeve za poništenje i dalje se primjenjuju članak 17. stavci 4., 5. i 6. te članci 18. i 21. Uredbe (EZ) br. 110/2008.

Odredbe o postupku prigovora iz članaka 27., 28. i 29. ove Uredbe ne primjenjuju se na zahtjeve za registraciju ili na zahtjeve za izmjenu, u pogledu kojih su glavne specifikacije tehničke dokumentacije, odnosno zahtjev za izmjenu već objavljeni za prigovor u *Službenom listu Europske unije* 8. lipnja 2019. Nastavlja se primjenjivati članak 17. stavak 7. Uredbe (EZ) br. 110/2008.

Odredbe o postupku prigovora iz članaka 27., 28. i 29. ove Uredbe ne primjenjuju se na zahtjev za poništenje registracije koji je još u tijeku 8. lipnja 2019. Članak 18. Uredbe (EZ) br. 110/2008 nastavlja se primjenjivati na takve zahtjeve za poništenje.

5. Za oznake zemljopisnog podrijetla registrirane u skladu s poglavljem III. ove Uredbe za koje je zahtjev za registraciju još bio u tijeku na dan primjene provedbenih akata kojima se utvrđuju detaljna pravila o postupcima, obliku i prezentiranju zahtjeva u skladu s člankom 23. kako je navedeno u članku 42. stavku 2. ove Uredbe, registrom se može osigurati izravan pristup glavnim specifikacijama tehničke dokumentacije u smislu članka 17. stavka 4. Uredbe (EZ) br. 110/2008.

6. U pogledu oznaka zemljopisnog podrijetla koje su registrirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 110/2008 Komisija, na zahtjev države članice, u *Službenom listu Europske unije* objavljuje jedinstveni dokument koji je podnijela ta država članica. Ta objava objavljuje se zajedno s upućivanjem na objavu specifikacije proizvoda nakon koje nije moguće pokrenuti postupak prigovora.

Članak 51.

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu sedmog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 25. svibnja 2021.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., članak 16., članak 20. točka (c), članci 21., 22. i 23., članak 24. stavci 1., 2. i 3., članak 24. stavak 4., prvi i drugi podstavak, članak 24. stavci 8. i 9., članci od 25. do 42., članci 46. i 47., članak 50. stavci 1., 4. i 6., točka 39. podtočka (d) i točka 40. podtočka (d) Priloga I. i definicije iz članka 3. koje se odnose na te odredbe primjenjuju se od 8. lipnja 2019.

3. Delegirani akti predviđeni člancima 8., 19. i 50. koji su doneseni u skladu s člankom 46. i provedbeni akti predviđeni člankom 8. stavkom 4. i člancima 20., 43. i 44. koji su doneseni u skladu s člankom 47. primjenjuju se od 25. svibnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 17. travnja 2019.

Za Europski parlament

Predsjednik

A. TAJANI

Za Vijeće

Predsjednik

G. CIAMBA

PRILOG I.

KATEGORIJE JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

1. Rum

- (a) Rum je jako alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom proizvoda dobivenog alkoholnom fermentacijom melase ili sirupa dobivenih u proizvodnji šećerne trske ili iz samog soka šećerne trske, destilirano na manje od 96 % vol., tako da destilat ima prepoznatljiva specifična organoleptička svojstva ruma.
- (b) Alkoholna jakost ruma iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rum se ne aromatizira.
- (e) Rum može sadržavati samo dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rum se može zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) U slučaju oznaka zemljopisnog podrijetla registriranih u skladu s ovom Uredbom, pravni naziv ruma može se dopuniti:
- izrazom „*traditionnel*” ili „*tradicional*” ako je rum koji je u pitanju:
 - proizveden destilacijom na manje od 90 % vol., nakon alkoholne fermentacije sirovina od kojih se dobiva alkohol i koje potječu isključivo iz predmetnog mjesta proizvodnje i
 - ima sadržaj hlapljivih tvari jednak ili veći od 225 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola i
 - nije zaslađen;
 - izrazom „poljoprivredni” ako rum koji je u pitanju ispunjava zahtjeve iz točke i. i proizveden je isključivo destilacijom nakon alkoholne fermentacije soka šećerne trske. Izraz „poljoprivredni” koristiti se samo u slučaju oznake zemljopisnog podrijetla nekog od francuskih prekomorskih departmana ili Autonomne regije Madeira.

Ovom točkom ne dovodi se u pitanje upotreba izraza „poljoprivredni”, „*traditionnel*” ili „*tradicional*” u vezi s bilo kojim proizvodom koji nije obuhvaćen ovom kategorijom, u skladu s njegovim posebnim kriterijima.

2. Whisky ili whiskey

- (a) Whisky ili whiskey jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo provedbom svih navedenih proizvodnih postupaka:
- destilacijom kaše žitnog slada, s cijelim zrnima nesladnih žitarica ili bez njih, koja je bila:
 - ošćerena dijastazom slada koji je u njoj sadržan, s drugim prirodnim enzimima ili bez njih,
 - prevrela uz dodatak kvasca;
 - svaka destilacija provodi se na manje od 94,8 % vol. tako da destilat ima aromu i okus upotrijebljenih sirovina;
 - dozrijevanjem konačnog destilata najmanje tri godine u drvenim bačvama zapremnine do najviše 700 litara.
- Gotov destilat, kojem se mogu dodavati samo voda i karamel (za bojenje), zadržava boju, aromu i okus nastale tijekom proizvodnog postupka iz točaka i., ii. i iii.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda whisky ili whiskey iznosi najmanje 40 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.

- (d) Whisky ili whiskey se ne zaslađuje, čak ni zbog zaokruživanja okusa, ili aromatizirati, niti može sadržavati aditive, osim karamela (E 150a) kao sredstva za prilagodbu boje.
- (e) Pravni naziv „whisky” ili „whiskey” može se dopuniti izrazom „single malt” samo ako je bio destiliran isključivo iz ječmenog slada u jednoj destileriji.

3. Žitna rakija

- (a) Žitna rakija jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom fermentirane kaše cijelog zrna žitarica koje zadržava organoleptička svojstva upotrijebljenih sirovina.
- (b) Alkoholna jakost žitne rakije iznosi najmanje 35 % vol., uz iznimku proizvoda Korn.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Žitna rakija se ne aromatizira.
- (e) Žitna rakija može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Žitna rakija može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 10 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Žitna rakija može nositi pravni naziv „žitni brandy” ako je proizvedena destilacijom na manje od 95 % vol. iz fermentirane kaše cijelih zrna žitarica, koja ima organoleptička svojstva upotrijebljenih sirovina.
- (h) Riječ „žitna” u pravnom nazivu „žitna rakija” ili „žitni brandy” može se zamijeniti nazivom žitarice koja se upotrebljava isključivo u proizvodnji tog jakog alkoholnog pića.

4. Rakija od vina

- (a) Rakija od vina jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvedeno je isključivo destilacijom vina, vina pojačanog za destilaciju ili vinskog destilata na manje od 86 % vol.;
 - ii. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 125 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iii. sadržava maksimalnu količinu metanola od 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
- (b) Alkoholna jakost rakije od vina iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od vina se ne aromatizira. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) Rakija od vina može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od vina može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Ako je rakija od vina bila podvrgnuta dozrijevanju, može se i dalje stavljati na tržište kao „rakija od vina” pod uvjetom da je dozrijevala jednako dugo ili duže od razdoblja utvrđenog za jaka alkoholna pića u okviru kategorije 5.
- (h) Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje upotreba izraza „Branntwein” u kombinaciji s izrazom „essig” u prezentiranju i označivanju octa.

5. Brandy ili Weinbrand

- (a) Brandy ili Weinbrand jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvedeno je iz rakije od vina kojoj se može dodati vinski destilat pod uvjetom da je destiliran na manje od 94,8 % vol. i da ne prelazi maksimalno 50 % od ukupne količine alkohola u gotovom proizvodu;

- ii. dozrijevalo je najmanje:
 - godinu dana u hrastovim posudama, od kojih je svaka zapremnine od najmanje 1 000 litara ili
 - šest mjeseci u hrastovim bačvama zapremnine do najviše 1 000 litara;
 - iii. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 125 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola, a koja potječe isključivo iz destilacije upotrijebljenih sirovina;
 - iv. sadržava maksimalnu količinu metanola od 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *brandy* ili *Weinbrand* iznosi najmanje 36 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) *Brandy* ili *Weinbrand* se ne aromatizira. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) *Brandy* ili *Weinbrand* može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) *Brandy* ili *Weinbrand* može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 35 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

6. Rakija od groždane komine ili komovica

- (a) Rakija od groždane komine ili komovica jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- i. proizvedena je isključivo destiliranjem fermentirane groždane komine, neposredno vodenom parom ili nakon dodavanja vode i ispunjena su oba navedena uvjeta:
 - svaka destilacija provodi se na manje od 86 % vol;
 - prva destilacija provodi se uz prisutnost same komine;
 - ii. na 100 kg upotrijebljene groždane komine može se dodati najviše 25 kg vinskog taloga;
 - iii. količina alkohola koja potječe od vinskog taloga ne prelazi 35 % ukupne količine alkohola u gotovom proizvodu;
 - iv. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 140 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola i sadržava maksimalnu količinu metanola od 1 000 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost rakije od groždane komine ili komovice iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od groždane komine ili komovica se ne aromatizira. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) Rakija od groždane komine ili komovica može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od groždane komine ili komovica može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 g sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

7. Rakija od voćne komine

- (a) Rakija od voćne komine jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- i. proizvodi se isključivo fermentacijom i destilacijom voćne komine koja nije groždana komina i ispunjena su oba navedena uvjeta:
 - svaka destilacija provodi se na manje od 86 % vol alkohola;
 - prva destilacija provodi se uz prisutnost same komine;
 - ii. sadržava količinu hlapljivih tvari od najmanje 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iii. sadržava količinu metanola od najviše 1 500 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iv. u slučaju voćne komine od kostuničavog voća, sadržaj cijanovodične kiseline može iznositi najviše 7 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.

- (b) Alkoholna jakost rakije od voćne komine iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od voćne komine se ne aromatizirati.
- (e) Rakija od voćne komine može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od voćne komine može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Pravni naziv sastoji od naziva voća i izraza „rakija od komine”. Ako se upotrebljava komina nekoliko različitih vrsta voća, upotrebljava se pravni naziv „rakija od voćne komine”, koji se može dopuniti nazivom svake vrste voća navedene silaznim redoslijedom s obzirom na upotrijebljenu količinu.

8. Rakija od grožđica ili *raisin brandy*

- (a) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom proizvoda dobivenog alkoholnom fermentacijom ekstrakta sušenoga grožđa sorte „crni korin” ili „muškat iz Aleksandrije”, destiliranog na manje od 94,5 % vol., tako da destilat ima aromu i okus upotrijebljenih sirovina.
- (b) Alkoholna jakost rakije od grožđica ili *raisin brandy* iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* ne aromatizira se.
- (e) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

9. Rakija od voća

- (a) Rakija od voća jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvedeno je isključivo alkoholnom fermentacijom i destilacijom, s košticama ili bez njih, svježih i mesnatih plodova voća, uključujući banane, ili mošta od takvog voća, bobica ili zelenih dijelova;
 - ii. svaka destilacija provodi se na manje od 86 % vol. tako da destilat ima aromu i okus destiliranih sirovina;
 - iii. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iv. u slučaju rakija od koštuničavog voća, sadržaj cijanovodične kiseline iznosi najviše 7 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.
- (b) Sadržaj metanola u rakiji od voća iznosi najviše 1 000 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola, osim:
 - i. u slučaju rakija od voća proizvedenih od sljedećeg voća ili bobica te u pogledu kojih maksimalni sadržaj metanola iznosi 1 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola:
 - jabuka (*Malus domestica* Borkh.),
 - marelica (*Prunus armeniaca* L.),
 - šljiva (*Prunus domestica* L.),
 - domaća šljiva (*Prunus domestica* L.),
 - mirabela (šljiva žutica) (*Prunus domestica* L. podvrsta *syriaca* (Borkh.) Janch. ex Mansf.),
 - breskva (*Prunus persica* (L.) Batsch),
 - kruška (*Pyrus communis* L.), osim kruške sorte Williams (*Pyrus communis* L. cv „Williams”),
 - kupina (*Rubus* sect. *Rubus*),
 - malina (*Rubus idaeus* L.).

- ii. U slučaju rakija od voća proizvedenih od sljedećeg voća ili bobica te u pogledu kojih maksimalni sadržaj metanola iznosi 1 350 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola:
- dunja (*Cydonia oblonga* Mill.),
 - borovica (*Juniperus communis* L. ili *Juniperus oxicedrus* L.),
 - kruška sorte Williams (*Pyrus communis* L. cv „Williams”),
 - crni ribiz (*Ribes nigrum* L.),
 - crveni ribiz (*Ribes rubrum* L.),
 - šipak (*Rosa canina* L.),
 - bobice bazge (*Sambucus nigra* L.),
 - oskoruša (*Sorbus aucuparia* L.),
 - jarebika (*Sorbus domestica* L.),
 - brekinja (*Sorbus torminalis* (L.) Crantz).
- (c) Alkoholna jakost rakije od voća iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (d) Rakija od voća ne smije se bojiti.
- (e) Neovisno o točki (d) ove kategorije i odstupajući od kategorije hrane 14.2.6. iz dijela E Priloga II. Uredbi (EZ) br. 1333/2008, karamel se smije koristiti za prilagodbu boje rakija od voća koje su dozrijevale najmanje jednu godinu u dodiru s drvom.
- (f) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (g) Rakija od voća ne aromatizira se.
- (h) Rakija od voća može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 18 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (i) Pravni naziv rakije od voća jest „rakija”, dopunjen nazivom voća, bobica ili zelenih dijelova. Na bugarskom, češkom, grčkom, hrvatskom, poljskom, rumunjskom, slovačkom i slovenskom jeziku taj se pravni naziv može izraziti nazivom voća, bobica ili zelenih dijelova i odgovarajućih sufiksom.

Alternativno:

- i. pravni naziv iz prvog podstavka može glasiti „wasser”, uz naziv voća.
- ii. sljedeći pravni nazivi mogu se koristiti u sljedećim slučajevima:
- „kirsch” za rakiju od trešnje/višnje (*Prunus avium* (L.) L.);
 - „šljiva”, „domaća šljiva” ili „šljivovica” za rakiju od šljive (*Prunus domestica* L.);
 - „mirabelle” za rakiju od šljive mirabele (*Prunus domestica* L. podvrsta *syriaca* (Borkh.) Janch. ex Mansf.);
 - „planika” za rakiju od planike (*Arbutus unedo* L.);
 - „zlatni delišes” za rakiju od jabuke (*Malus domestica* var. „Golden Delicious”);
 - „Obstler” za voćnu rakiju proizvedenu od voća, s bobicama ili bez njih, pod uvjetom da je najmanje 85 % kaše dobiveno od različitih sorti jabuka, krušaka ili obojega.

Naziv „Williams” ili „viljamovka” može se upotrebljavati samo za prodaju rakije od kruške proizvedene isključivo od kruške sorte „Williams”.

Ako postoji rizik da krajnji potrošač neće lako razumjeti neki od tih pravnih naziva koji ne sadržavaju riječ „rakija” iz ove točke, opis, prezentiranje i označivanje moraju sadržavati riječ „rakija”, koja se može dopuniti obrazloženjem.

- (j) Ako se zajedno destiliraju dvije ili više vrsta voća, bobica ili zelenih dijelova, proizvod se stavlja na tržište pod pravnim nazivom:
- „rakija od voća” za jaka alkoholna pića proizvedena isključivo destilacijom voća ili bobica ili obojega ili
 - „rakija od zelenih dijelova” za jaka alkoholna pića proizvedena isključivo destilacijom zelenih dijelova ili
 - „rakija od voća i zelenih dijelova” za jaka alkoholna pića proizvedena destilacijom kombinacije voća, bobica i zelenih dijelova.

Pravni naziv može se dopuniti nazivom za svako voće, bobicu ili zeleni dio, silaznim redoslijedom u odnosu na upotrijebljenu količinu.

10. Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina

- (a) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina jaka su alkoholna pića koja zadovoljavaju sljedeće zahtjeve:
- i. proizvedena su isključivo destilacijom vina od jabuke ili vina od kruške na manje od 86 % vol. tako da destilat ima aromu i okus voća;
 - ii. sadržavaju količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iii. sadržavaju količinu metanola od najviše 1 000 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost rakije od jabučnog vina, rakije od kruškovog vina i rakije od jabučnog i kruškovog vina iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina ne aromatizira se. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 15 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Pravni naziv glasi:
- „rakija od jabučnog vina” za jaka alkoholna pića isključivo proizvedena destilacijom jabučnog vina;
 - „rakija od kruškovog vina” za jaka alkoholna pića isključivo proizvedena destilacijom kruškovog vina ili
 - „rakija od jabučnog i kruškovog vina” za jaka alkoholna pića proizvedena destilacijom jabučnog i kruškovog vina.

11. Rakija od meda

- (a) Rakija od meda jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- i. proizvedeno je isključivo fermentacijom i destilacijom otopine meda;
 - ii. destilirano je na manje od 86 % vol. tako da destilat ima organoleptička svojstva koja potječu od upotrijebljenih sirovina.
- (b) Alkoholna jakost rakije od meda iznosi najmanje 35 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od meda ne aromatizira se.
- (e) Rakija od meda može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od meda može se zaslađivati jedino medom kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama meda po litri, izraženog kao invertni šećer.

12. Hefebrand ili rakija od taloga

- (a) *Hefebrand* ili rakija od taloga jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom vinskog taloga, pivskoga taloga ili taloga fermentiranog voća na manje od 86 % vol.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *Hefebrand* ili rakije od taloga iznosi najmanje 38 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) *Hefebrand* ili rakija od taloga ne aromatizira se.
- (e) *Hefebrand* ili rakija od taloga može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) *Hefebrand* ili rakija od taloga može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Pravni naziv „*Hefebrand*” ili „rakija od taloga” dopunjuje se nazivom upotrijebljenih sirovina.

13. Rakija od piva

- (a) Rakija od piva jako je alkoholno piće koje se proizvodi isključivo izravnom destilacijom svježeg piva pod normalnim tlakom, s alkoholnom jakosti manjom od 86 % vol., tako da dobiveni destilat ima organoleptička svojstva piva.
- (b) Alkoholna jakost rakije od piva iznosi najmanje 38 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od piva ne aromatizira se.
- (e) Rakija od piva može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od piva može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

14. Topinambur ili rakija od jeruzalemske artičoke

- (a) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo fermentacijom i destilacijom gomolja jeruzalemske artičoke (*Helianthus tuberosus* L.) na manje od 86 % vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *topinambur* ili rakije od jeruzalemske artičoke iznosi najmanje 38 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke ne aromatizira se.
- (e) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

15. Votka

- (a) Votka je jako alkoholno piće proizvedeno od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla dobivenog fermentacijom uz prisutnost kvasca iz:
 - krumpira i/ili žitarica,
 - drugih poljoprivrednih sirovina,destiliranih tako da se organoleptička svojstva upotrijebljenih sirovina i nusproizvoda nastalih za vrijeme fermentacije selektivno smanjuju.

Nakon toga može slijediti dodatna destilacija ili obrada prikladnim pomoćnim sredstvima, uključujući obradu aktivnim drvenim ugljenom, kako bi se dobila posebna organoleptička svojstva.

Najviše razine ostataka etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla koji se upotrebljava u proizvodnji votke u skladu su s onima navedenima u članku 4., osim za sadržaj metanola koji ne smije prelaziti 10 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda votka iznosi najmanje 37,5 % vol.

- (c) Jedine arome koje se mogu dodavati jesu prirodne aromatične tvari ili aromatični pripravci prisutni u destilatu dobivenom od fermentiranih sirovina. Proizvodu se mogu dati i posebna organoleptička svojstva osim dominantne arome.
- (d) Votka se ne smije bojiti.
- (e) Votka se može zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 8 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (f) Pri opisivanju, prezentiranju ili označivanju proizvoda votka koji nije proizveden isključivo od krumpira ili žitarica ili obojeg vidljivo se naznačava „proizvedeno od ...”, uz dodatak naziva sirovina upotrijebljenih u proizvodnji etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla. Ta se naznaka pojavljuje u istom vidnom polju kao i pravni naziv.
- (g) Pravni naziv u bilo kojoj državi članici isto tako može biti „vodka”.

16. Rakija (s dodanim imenom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom

- (a) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvedeno je:
 - maceracijom djelomično fermentiranog ili nefermentiranog voća, bobica ili orašastog voća iz točke ii., s mogućim dodatkom od najviše 20 litara etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili rakije ili destilata koji potječe od istog voća, bobica ili orašastog voća, ili njihove kombinacije na 100 kg fermentiranog voća, bobica ili orašastog voća,
 - nakon čega se provodi destilacija; svaka destilacija provodi se na manje od 86 % vol;
 - ii. proizvodi se od sljedećih vrsta voća, bobica ili orašastog voća:
 - aronija (*Aronia Medik.* nom cons.),
 - crnoplodna aronija (*Aronia melanocarpa* (Michx.) Elliott),
 - kesten (*Castanea sativa* Mill.),
 - agrumi (*Citrus* spp.),
 - lješnjak (*Corylus avellana* L.),
 - crna mahunica (*Empetrum nigrum* L.),
 - jagoda (*Fragaria* spp.),
 - pasji trn (*Hippophae rhamnoides* L.),
 - bobice božikovine (*Ilex aquifolium* i *Ilex cassine* L.),
 - drijen (*Cornus mas*),
 - orah (*Juglans regia* L.),
 - banana (*Musa* spp.),
 - mirta (*Myrtus communis* L.),
 - indijska smokva (*Opuntia ficus-indica* (L.) Mill),
 - marakuja (*Passiflora edulis* Sims),
 - sremza (*Prunus padus* L.),
 - trnjina (divlja šljiva) (*Prunus spinosa* L.),
 - crni ribiz (*Ribes nigrum* L.),
 - bijeli ribiz (*Ribes niveum* Lindl.),
 - crveni ribiz (*Ribes rubrum* L.),

- ogrozđ (*Ribes uva-crispa* L. syn. *Ribes grossularia*),
 - šipak (*Rosa canina* L.),
 - arktička kupina (*Rubus arcticus* L.),
 - močvarna jagoda (*Rubus chamaemorus* L.),
 - kupina (*Rubus* sect. *Rubus*),
 - malina (*Rubus idaeus* L.),
 - bobice bazge (*Sambucus nigra* L.),
 - oskoruša (*Sorbus aucuparia* L.),
 - jarebika (*Sorbus domestica* L.),
 - brekinja (*Sorbus torminalis* (L.) Crantz),
 - cythera šljiva (*Spondias dulcis* Parkinson),
 - mombinska šljiva (*Spondias mombin* L.),
 - sjevernoamerička borovnica (*Vaccinium corymbosum* L.),
 - divlja brusnica (*Vaccinium oxycoccos* L.),
 - borovnica (*Vaccinium myrtillus* L.),
 - europska brusnica (*Vaccinium vitis-idaea* L.).
- (b) Alkoholna jakost rakije (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivene maceracijom i destilacijom iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom ne aromatizira se.
- (d) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom ne smije se bojiti.
- (e) Neovisno o točki (d) i odstupajući od kategorije hrane 14.2.6. iz dijela E Priloga II. Uredbi (EZ) br. 1333/2008, karamel se može koristiti za prilagodbu boje rakije (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivene maceracijom i destilacijom koja je dozrijevala najmanje jednu godinu u dodiru s drvom.
- (f) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 18 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) U pogledu opisa, prezentiranja i označivanja rakije (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivene maceracijom i destilacijom, oznaka „proizvedena maceracijom i destilacijom” navodi se pri opisivanju, prezentiranju ili označivanju slovima u istom fontu, veličini i boji i u istom vidnom polju kao i oznaka „rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća)”, a u slučaju boca to se mora navesti na prednjoj etiketi.

17. Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine)

- (a) Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) jako je alkoholno piće proizvedeno maceracijom nefermentiranog voća i bobica navedenih u kategoriji 16. točki (a) podtočki ii. ili povrća, orašastih plodova, drugih biljnih tvari poput bilja ili ružinih latica, ili gljiva u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla te potom destilacijom na manje od 86 % vol.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) ne aromatizira se.
- (d) Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) ne smije se bojiti.

- (e) *Geist* (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 10 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (f) Izraz „*geist*” ispred kojeg se nalazi izraz koji nije naziv voća, biljke ili druge sirovine može nadopunjavati pravni naziv drugih jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića, pod uvjetom da se takvom upotrebom ne zavarava potrošača.

18. Encijan

- (a) Encijan je jako alkoholno piće proizvedeno od destilata encijana dobivenog fermentacijom korijena encijana, uz dodatak etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili bez njega.
- (b) Alkoholna jakost encijana iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Encijan se ne aromatizira.

19. Jako alkoholno piće aromatizirano borovicom

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano borovicom jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili žitne rakije ili žitnog destilata ili njihove kombinacije bobicama borovice (*Juniperus communis* L. ili *Juniperus oxicedrus* L.).
- (b) Alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog borovicom iznosi najmanje 30 % vol.
- (c) Uz borovicu se mogu dodatno upotrebljavati aromatične tvari, aromatični pripravci, bilje s aromatičnim svojstvima ili dijelovi bilja s aromatičnim svojstvima ili njihova kombinacija, ali organoleptička svojstva borovice moraju biti prepoznatljiva, čak i ako su ponekad ublažena.
- (d) Jako alkoholno piće aromatizirano borovicom može nositi pravne nazive „*Wacholder*” ili „*genebra*”.

20. Gin

- (a) Gin je jako alkoholno piće aromatizirano borovicom, proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla bobicama borovice (*Juniperus communis* L.).
- (b) Alkoholna jakost proizvoda gin iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Za proizvodnju proizvoda gin upotrebljavaju se samo aromatične tvari ili aromatični pripravci tako da prevladavajući okus bude okus borovice.
- (d) Izraz „gin” može se dopuniti izrazom „dry” ako ne sadržava dodana sladila iznad 0,1 grama sladila po litri konačnog proizvoda, izraženog kao invertni šećer.

21. Destilirani gin

- (a) Destilirani gin jedno je od sljedećeg:
 - i. jako alkoholno piće aromatizirano borovicom, proizvedeno isključivo destilacijom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla s početnom jakosti alkohola od najmanje 96 % vol., uz dodatak bobica borovice (*Juniperus communis* L.) i drugih biljnih pripravaka, uz uvjet da prevladava okus borovice;
 - ii. kombinacija proizvoda takve destilacije i etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla jednakog sastava, čistoće i alkoholne jačine; za aromatiziranje proizvoda destilirani gin mogu se upotrebljavati i aromatične tvari ili aromatični pripravci, kako je navedeno u točki (c) kategorije 20.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda destilirani gin iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Gin proizveden jednostavnim dodavanjem ekstrakata ili aroma etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla ne smatra se proizvodom destilirani gin.
- (d) Izraz „destilirani gin” može se dopuniti izrazom „dry” ili ga obuhvaćati ako ne sadržava dodana sladila iznad 0,1 grama sladila po litri konačnog proizvoda, izraženog kao invertni šećer.

22. London gin

- (a) *London gin* je destilirani gin koji zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- proizvodi se isključivo iz etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, s najvećim sadržajem metanola od 5 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola, čija je aroma dobivena isključivo destilacijom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, uz dodatak svih prirodnih biljnih tvari;
 - dobiveni destilat sadržava najmanje 70 % vol. alkohola;
 - dodatni alkohol poljoprivrednog podrijetla koji se dodaje u skladu je sa zahtjevima utvrđenima u točki 10. članka 4., ali s najvećim sadržajem metanola od 5 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - nije obojen;
 - nije zaslađen s više od 0,1 grama sladila po litri konačnog proizvoda, izraženog kao invertni šećer;
 - ne sadržava nikakve druge sastojke osim sastojaka iz točaka i., iii. i v., te vode.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *London gin* iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Naziv „*London gin*” može se dopuniti izrazom „*dry*” (suhi) ili ga obuhvaćati.

23. Jako alkoholno piće aromatizirano kimom ili Kümmel

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano kimom ili *Kümmel* jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla kimom (*Carum carvi* L.).
- (b) Alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog kimom ili *Kümmel* iznosi najmanje 30 % vol.
- (c) Mogu se dodatno upotrebljavati aromatične tvari i/ili aromatični pripravci, ali prevladava okus kima.

24. Akvavit ili aquavit

- (a) Akvavit ili *aquavit* jako je alkoholno piće aromatizirano kimom i/ili sjemenkama kopra, proizvedeno upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla koji je aromatiziran destilatom bilja ili začina.
- (b) Alkoholna jakost *akvavita* ili *aquavita* iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Mogu se dodatno upotrebljavati aromatične tvari ili aromatični pripravci ili oboje, ali okus tih pića mora u velikoj mjeri proizlaziti iz destilata kima (*Carum carvi* L.) i/ili sjemenki kopra (*Anethum graveolens* L.) jer je upotreba eteričnih ulja zabranjena.
- (d) Gorke tvari ne smiju jasno prevladavati u okusu; sadržaj suhog ekstrakta ne smije biti veći od 1,5 grama na 100 mililitara.

25. Jako alkoholno piće aromatizirano anisom

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano anisom jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla prirodnim ekstraktima zvjezdolikog anisa (*Illicium verum* Hook f.), anisa (*Pimpinella anisum* L.), komorača (*Foeniculum vulgare* Mill.) ili bilo koje druge biljke koja sadržava isti glavni aromatski sastojak, upotrebom jednog od sljedećih postupaka ili njihovom kombinacijom:
- maceracijom i/ili destilacijom;
 - destilacijom alkohola uz dodatak sjemenki ili drugih dijelova prethodno navedenih biljaka;
 - dodavanjem prirodnih destiliranih ekstrakata biljaka s aromom anisa.
- (b) Alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog anisom iznosi najmanje 15 % vol.
- (c) Jako alkoholno piće aromatizirano anisom može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.
- (d) Mogu se upotrebljavati i drugi prirodni biljni ekstrakti ili aromatične sjemenke, uz uvjet da prevladava okus anisa.

26. Pastis

- (a) *Pastis* je jako alkoholno piće aromatizirano anisom koje sadržava i prirodne ekstrakte korijena sladića (*Glycyrrhiza* spp.), što podrazumijeva prisutnost bojila poznatih kao „halkoni”, kao i glicirizinske kiseline, čije najmanje i najveće količine iznose 0,05 odnosno 0,5 g po litri.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *pastis* iznosi najmanje 40 % vol.
- (c) *Pastis* se može aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.
- (d) *Pastis* smije sadržavati najviše 100 grama sladila po litri, izraženo kao invertni šećer, uz najmanji i najveći sadržaj anetola od 1,5 odnosno 2 grama po litri.

27. Pastis de Marseille

- (a) *Pastis de Marseille* je *pastis* s izrazitim okusom anisa, sa sadržajem anetola između 1,9 i 2,1 grama po litri.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *pastis de Marseille* iznosi najmanje 45 % vol.
- (c) *Pastis de Marseille* aromatizira se samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

28. Anis ili janeževac

- (a) *Anis* ili *janeževac* jako je alkoholno piće aromatizirano anisom čiji karakterističan okus potječe isključivo od anisa (*Pimpinella anisum* L.), zvjezdastog anisa (*Illicium verum* Hook f.) i/ili komorača (*Foeniculum vulgare* Mill.).
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *anis* ili *janeževac* iznosi najmanje 35 % vol.
- (c) *Anis* ili *janeževac* može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

29. Destilirani anis

- (a) Destilirani *anis* je *anis* koji sadržava alkohol destilirani uz dodatak sjemenki navedenih u točki (a) kategorije 28., a u slučaju oznaka zemljopisnog podrijetla, uz prisutnost mastica (tršlja) i ostalih aromatičnih sjemenki, biljaka ili voća, uz uvjet da takav alkohol čini najmanje 20 % alkoholne jakosti destiliranog *anisa*.
- (b) Alkoholna jakost destiliranog proizvoda *anis* iznosi najmanje 35 % vol.
- (c) Destilirani *anis* može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

30. Gorko jako alkoholno piće ili bitter

- (a) Gorko jako alkoholno piće ili *bitter* jako je alkoholno piće u kojem prevladava gorki okus te je proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla aromatizirajućim tvarima ili aromatizirajućim pripravcima ili i jednima i drugima.
- (b) Alkoholna jakost gorkih jakog alkoholnog pića ili *bittera* iznosi najmanje 15 % vol.
- (c) Ne dovodeći u pitanje upotrebu takvih izraza pri prezentiranju i označivanju prehrambenih proizvoda koji nisu jaka alkoholna pića, gorko jako alkoholno piće ili *bitter* može se stavljati na tržište i kao „gorka” ili „*bitter*” sa ili bez drugog izraza.
- (d) Bez obzira na točku (c), izraz „gorki” ili „*bitter*” može se koristiti pri opisivanju, prezentiranju i označivanju gorkih likera.

31. Aromatizirana votka

- (a) Aromatizirana votka je votka s prevladavajućom aromom drugačijom od arome sirovina upotrijebljenih za proizvodnju votke.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda aromatizirana votka iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Aromatizirana votka može se zaslađivati, kupažirati, aromatizirati, ostaviti da dozrijeva ili bojiti.

- (d) Ako se aromatizirana votka zaslađuje, konačni proizvod sadrži manje od 100 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (e) Pravni naziv aromatizirane votke može također biti naziv bilo koje prevladavajuće arome u kombinaciji s riječju „votka”. Izraz „votka” na bilo kojem službenom jeziku Unije može se zamijeniti izrazom „vodka”.

32. Jako alkoholno piće aromatizirano divljom šljivom ili *pacharán*

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano divljom šljivom ili *pacharán* jako je alkoholno piće s prevladavajućim okusom divlje šljive i proizvedeno maceracijom divljih šljiva (*Prunus spinosa*) u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla s dodatkom prirodnih ekstrakata anisa ili destilata anisa ili oboje.
- (b) Najmanja alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog divljom šljivom ili *pacharána* iznosi najmanje 25 % vol.;
- (c) za proizvodnju jakog alkoholnog pića aromatiziranog divljom šljivom ili *pacharána* upotrijebljeno je najmanje 125 grama divljih šljiva po litri konačnog proizvoda;
- (d) jako alkoholno piće aromatiziranog divljom šljivom ili *pacharán* ima sadržaj sladila, izražen kao invertni šećer, između 80 i 250 grama po litri konačnog proizvoda;
- (e) organoleptička svojstva, boju i okus jakom alkoholnom piću aromatiziranom divljom šljivom ili *pacharánu* daju isključivo upotrijebljeno voće i anis.
- (f) Izraz „*pacharán*” može se upotrebljavati kao pravni naziv samo ako je proizvod proizveden u Španjolskoj. Ako je proizvod proizveden izvan Španjolske, izraz „*pacharán*” može se upotrebljavati samo kao dopuna pravnom nazivu „jako alkoholno piće aromatizirano divljom šljivom”, uz uvjet da su dodane sljedeće riječi: „proizvedeno u ...”, iza čega slijedi ime države članice ili treće zemlje u kojoj je piće proizvedeno.

33. Liker

- (a) Liker je jako alkoholno piće:
 - i. koje sadržava najmanju količinu sladila, izraženu kao invertni šećer, od:
 - 70 grama po litri za liker od trešnje ili višnje, čiji se etilni alkohol sastoji isključivo od rakije od trešnje ili višnje,
 - 80 grama po litri za likere koji su aromatizirani isključivo encijanom ili sličnom biljkom ili pelinom,
 - 100 grama po litri u svim drugim slučajevima;
 - ii. proizvedeno upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla ili jednog ili više jakih alkoholnih pića ili njihovom kombinacijom, zaslađeno i s dodatkom jedne ili više arome, proizvoda poljoprivrednog podrijetla ili prehrambenih proizvoda.
- (b) Alkoholna jakost likera iznosi najmanje 15 % vol.
- (c) Za proizvodnju likera mogu se upotrebljavati aromatične tvari i aromatični pripravci.

Međutim, sljedeći likeri mogu se aromatizirati samo aromatiziranim prehrambenim proizvodima, aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima:

- i. voćni likeri od:
 - ananasa (*Ananas*),
 - agruma (*Citrus* L.),
 - pasjeg trna (*Hippophae rhamnoides* L.),
 - duda (*Morus alba*, *Morus rubra*),
 - višnje (*Prunus cerasus*),
 - trešnje (*Prunus avium*),
 - crnog ribiza (*Ribes nigrum* L.),
 - arktičke kupine (*Rubus arcticus* L.),

- močvarne jagode (*Rubus chamaemorus* L.),
- maline (*Rubus idaeus* L.),
- divlje brusnice (*Vaccinium oxycoccos* L.),
- borovnice (*Vaccinium myrtillus* L.),
- europske brusnice (*Vaccinium vitis-idaea* L.);

ii. biljni likeri od:

- génépija (kunice, žutilice) (*Artemisia genepi*),
- encijana (*Gentiana* L.),
- metvice (*Mentha* L.),
- anisa (*Pimpinella anisum* L.),

(d) Pravni naziv u bilo kojoj državi članici može biti „liqueur”, a:

- za likere proizvedene maceracijom višanja ili trešanja (*Prunus cerasus* ili *Prunus avium*) u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla pravni naziv može biti „guignolet” ili „češnjevec”, s izrazom „liker” ili bez njega;
- za likere proizvedene maceracijom višanja (*Prunus cerasus*) u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla pravni naziv može biti „ginja” ili „ginjinha” ili „višnjevec”, s izrazom „liker” ili bez njega;
- za likere čiji udio alkohola daje isključivo rum pravni naziv može biti „punch au rhum”, s izrazom „liker” ili bez njega;
- ne dovodeći u pitanje članak 3. točku 2., članak 10. stavak 5.točku (b) i članak 11., za likere koji sadrže mlijeko ili mliječne proizvode pravni naziv može biti „krem”, s dodanim nazivom upotrijebljene sirovine koja likeru daje njegov prevladavajući okus, s izrazom „liker” ili bez njega.

(e) Pri opisivanju, prezentiranju i označivanju likera proizvedenih u Uniji upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla, za odražavanje uobičajene metode proizvodnje mogu se upotrebljavati sljedeće složenice:

- *prune brandy* (*brandy* od šljive),
- *orange brandy* (*brandy* od naranče),
- *apricot brandy* (*brandy* od marelice),
- *cherry brandy* (*brandy* od trešnje/višnje),
- *solbaerrom* ili rum od crnog ribiza.

U pogledu opisivanja, prezentiranja i označivanja likera iz ove točke, složenica mora biti naznačena u jednom redu jednakim slovima istog fonta i boje, a riječ „liker” nalazi se u neposrednoj blizini i napisana je slovima čija veličina nije manja od slova složenice. Ako alkohol ne potječe od navedenog alkoholnog pića, njegovo se podrijetlo označuje na etiketi u istom vidnom polju uz složenicu, a riječ „liker” naznakom vrste poljoprivrednog alkohola ili riječima „poljoprivredni alkohol”, ispred kojih stoji „proizvedeno od” ili „proizvedeno upotrebom”.

(f) Ne dovodeći u pitanje članke 11. i 12. te članak 13. stavak 4., pravni naziv „liker” može se dopuniti nazivom arome ili prehrambenog proizvoda koji jakom alkoholnom piću daje prevladavajući okus, pod uvjetom da okus jakog alkoholnog pića daju aromatizirani prehrambeni proizvodi, aromatični pripravci i prirodne aromatične tvari dobivene od sirovine koja se navodi u nazivu arome ili prehrambenog proizvoda, uz dodatak aromatičnih tvari samo gdje je to potrebno za pojačavanje arome te sirovine.

34. Krem liker od (uz dodan naziv upotrijebljenog voća ili druge sirovine)

- (a) Krem liker od (uz dodan naziv upotrijebljenog voća ili druge upotrijebljene sirovine), liker je koji sadrži najmanje 250 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost krem likera od (uz dodan naziv upotrijebljenog voća ili druge sirovine) iznosi najmanje 15 % vol.

- (c) Na to jako alkoholno piće primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.
- (d) upotrijebljene sirovine ne uključuju mliječne proizvode.
- (e) voća ili bilo koja druga sirovina koja se koristi u pravnom nazivu mora biti voće ili sirovina koja tom piću daje njegov prevladavajući okus.
- (f) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.
- (g) Pravni naziv „*crème de cassis*” može se koristiti samo za likere proizvedene od crnog ribiza koji imaju sadržaj sladila veći od 400 grama po litri, izražen kao invertni šećer.

35. ***Sloe gin***

- (a) *Sloe gin* je liker proizveden maceracijom divlje šljive u *ginu* s mogućim dodatkom soka divlje šljive.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *sloe gin* iznosi najmanje 25 % vol.
- (c) Samo se prirodne aromatične tvari i aromatični pripravci mogu upotrebljavati za proizvodnju proizvoda *sloe gin*.
- (d) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

36. ***Sambuca***

- (a) *Sambuca* je bezbojni liker aromatiziran anisom koji zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. sadržava destilate anisa (*Pimpinella anisum* L.), zvjezdastog anisa (*Illicium verum* L.) ili drugog aromatičnog bilja;
 - ii. ima najmanji sadržaj sladila od 350 grama po litri, izražen kao invertni šećer;
 - iii. ima sadržaj prirodnog anetola od najmanje 1 grama i najviše 2 grama po litri.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *sambuca* iznosi najmanje 38 % vol.
- (c) Na proizvod *sambuca* primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.
- (d) *Sambuca* se ne smije bojiti.
- (e) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

37. ***Maraschino, marrasquino ili maraskino***

- (a) *Maraschino, marrasquino* ili *maraskino* bezbojni je liker čija aroma potječe uglavnom od destilata višnje maraske ili proizvoda proizvedenog maceracijom višanja ili dijelova višanja u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla ili u destilatu višnje maraske, s najmanjim sadržajem sladila od 250 grama po litri, izraženim kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *maraschino, marrasquino* ili *maraskino* iznosi najmanje 24 % vol.
- (c) Na *maraschino, marrasquino* ili *maraskino* primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.
- (d) *Maraschino, marrasquino* ili *maraskino* ne smiju se bojiti.
- (e) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

38. ***Nocino ili orehovec***

- (a) *Nocino* ili *orehovec* liker je koji dobiva aromu uglavnom maceracijom, ili maceracijom i destilacijom, cijelih zelenih oraha (*Juglans regia* L.), sa sadržajem sladila od najmanje 100 grama po litri, izraženim kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *nocino* ili *orehovec* iznosi najmanje 30 %.
- (c) Za *nocino* ili *orehovec* primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.
- (d) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

39. Liker od jaja ili *advocaat* ili *avocat* ili *advokat*

- (a) Liker od jaja ili *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* jest liker, aromatiziran ili ne, proizveden od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, destilata poljoprivrednog podrijetla ili jakog alkoholnog pića, ili njihove kombinacije, a čiji su sastojci kvalitetni žumanjci, bjelanjci te šećer ili med ili oboje. Najmanji sadržaj šećera ili meda iznosi 150 grama po litri, izražen kao invertni šećer. Najmanji sadržaj čistih žumanjaka iznosi 140 grama po litri konačnog proizvoda. Na etiketi se navodi ako se ne koriste jaja kokoši vrste *Gallus gallus*, nego neka druga jaja.
- (b) Alkoholna jakost likera od jaja ili proizvoda *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* iznosi najmanje 14 % vol.
- (c) Za proizvodnju proizvoda *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* mogu se upotrebljavati samo aromatizirani prehrambeni proizvodi, aromatične tvari i aromatični pripravci.
- (d) Za proizvodnju likera od jaja ili proizvoda *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* mogu se upotrebljavati mliječni proizvodi.

40. Liker s jajima

- (a) Liker s jajima jest liker, aromatiziran ili ne, proizveden od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, destilata poljoprivrednog podrijetla ili jakog alkoholnog pića ili njihove kombinacije, čiji su karakteristični sastojci kvalitetni žumanjci, bjelanjci te šećer ili med ili oboje. Najmanji sadržaj šećera ili meda iznosi 150 grama po litri, izražen kao invertni šećer. Najmanji sadržaj žumanjka iznosi 70 grama po litri konačnog proizvoda.
- (b) Alkoholna jakost likera s jajima iznosi najmanje 15 % vol.
- (c) Za proizvodnju likera s jajima mogu se upotrebljavati samo aromatizirani prehrambeni proizvodi, prirodne aromatične tvari i aromatični pripravci.
- (d) Za proizvodnju likera s jajima mogu se upotrebljavati mliječni proizvodi.

41. *Mistrà*

- (a) *Mistrà* je bezbojno jako alkoholno piće aromatizirano sjemenkama anisa ili prirodnim anetolom koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. ima sadržaj anetola od najmanje 1 grama i najviše 2 grama po litri;
 - ii. može sadržavati i destilat aromatskog bilja;
 - iii. nije zaslađeno.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *mistrà* iznosi najmanje 40 % vol., a najviše 47 % vol.
- (c) *Mistrà* se može aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.
- (d) *Mistrà* se ne smije bojiti.

42. *Väkevä glögi* ili *spritglögg*

- (a) *Väkevä glögi* ili *spritglögg* jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem vina ili vinskih proizvoda i etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla aromom klinčića ili cimeta ili obojeg upotrebom jednog od sljedećih postupaka ili njihove kombinacije:
 - i. maceracije ili destilacije,
 - ii. destilacije alkohola uz dodatak dijelova gore navedenog bilja,
 - iii. dodatka prirodnih aromatičnih tvari klinčića ili cimeta.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *väkevä glögi* ili *spritglögg* iznosi najmanje 15 % vol.
- (c) *Väkevä glögi* ili *spritglögg* može se aromatizirati samo aromatičnim tvarima, aromatičnim pripravcima ili drugim aromama, ali je prevladavajuća aroma začina navedenih u točki (a).
- (d) Sadržaj vina ili vinskih proizvoda ne premašuje 50 % konačnog proizvoda.

43. Berenburg ili Beerenburg

- (a) *Berenburg* ili *Beerenburg* jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- proizvedeno je upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla;
 - proizvedeno je maceracijom voća ili bilja ili njihovih dijelova;
 - sadržava kao posebnu aromu destilat korijena encijana (*Gentiana lutea* L.), bobica borovice (*Juniperus communis* L.) i lišća lovora (*Laurus nobilis* L.);
 - varira u boji od svjetlosmeđe do tamnosmeđe;
 - može se zasladiti s maksimalno 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *Berenburg* ili *Beerenburg* iznosi najmanje 30 % vol.
- (c) *Berenburg* ili *Beerenburg* može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

44. Nektar od meda ili nektar od medovine

- (a) Nektar od meda ili nektar od medovine jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem mješavine fermentirane kaše meda i mednog destilata ili etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, koji sadržava najmanje 30 % vol. fermentirane kaše meda.
- (b) Alkoholna jakost nektara od meda ili nektar od medovine iznosi najmanje 22 % vol.
- (c) Nektar od meda ili nektar od medovine može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima, pod uvjetom da prevladava okus meda.
- (d) Nektar od meda ili nektar od medovine može se zaslađivati samo medom.
-

PRILOG II.

POSEBNA PRAVILA KOJA SE ODOSE NA ODREĐENA JAKA ALKOHOLNA PIĆA

1. *Rum-Verschnitt* proizvodi se u Njemačkoj i dobiva miješanjem ruma i etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, na takav način da udio od najmanje 5 % alkohola sadržanog u konačnom proizvodu potječe od ruma. Alkoholna jakost proizvoda *Rum-Verschnitt* iznosi najmanje 37,5 % vol. Riječ „*Verschnitt*” navodi se kod opisivanja, prezentiranja i označivanja slovima iste vrste, veličine i boje te u istom redu kao riječ „*Rum*”, a u slučaju pakiranja u bocama navodi se na prednjoj etiketi. Pravni naziv tog proizvoda glasi „jako alkoholno piće”. Ako se *Rum-Verschnitt* stavlja na tržište izvan Njemačke, na etiketi se navodi alkoholni sastav.
2. *Slivovice* se proizvodi u Češkoj i dobiva dodavanjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla destilatu šljiva prije konačne destilacije, na takav način da udio od najmanje 70 % alkohola sadržanog u konačnom proizvodu potječe od destilata šljiva. Pravni naziv tog proizvoda glasi „jako alkoholno piće”. Naziv „*slivovice*” može se dodati ako je naveden u istom vidnom polju na prednjoj etiketi. Ako se proizvod *slivovice* stavlja na tržište izvan Češke, na etiketi se navodi alkoholni sastav. Ovom se odredbom ne dovodi u pitanje upotreba pravnih naziva za voćne rakije u kategoriji 9. Priloga I.
3. *Guignolet Kirsch* proizvodi se u Francuskoj i dobiva miješanjem *guignoleta* i *kirscha*, na takav način da najmanje 3 % ukupnog čistog alkohola sadržanog u konačnom proizvodu mora potjecati od *kirscha*. Kod opisivanja, prezentiranja i označivanja riječ „*guignolet*” navodi se slovima iste vrste, veličine i boje te u istom redu kao riječ „*kirsch*”, a u slučaju pakiranja u bocama navodi se na prednjoj etiketi. Pravni naziv tog proizvoda glasi „*liker*”. U alkoholnom sastavu naznačuje se volumni postotak čistog alkohola koji *guignolet* i *kirsch* predstavljaju u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u *guignolet kirschu*.

PRILOG III.

DINAMIČKI SUSTAV STARENJA ILI SUSTAV „CRIADERAS Y SOLERA” ILI „SOLERA E CRIADERAS”

Dinamički sustav starenja ili sustav „*criaderas y solera*” ili „*solera e criaderas*” sastoji se od periodičnog ispuštanja dijela *brandyja* sadržanog u svakoj od bačvi ili spremnika od hrastova drveta koji čine jednu razinu starenja te od dolijevanja odgovarajućih količina *brandyja* ispuštenog iz druge, prethodne razine starenja.

Definicije

„Razina starenja” znači svaka skupina bačvi ili spremnika od hrastova drveta iste starosti kroz koje prolazi *brandy* u postupku starenja. Svaka razina naziva se „*criadera*”, osim posljednje, koja prethodi punjenju *brandyja* u boce i koja se naziva „*solera*”.

„Ispuštanje” znači djelomični volumen *brandyja* koji se ispušta iz svake bačve ili spremnika od hrastova drveta određene razine starenja te se dodaje u bačve ili spremnike od hrastova drveta sljedeće u nizu razina starenja ili, u slučaju „*solere*”, puni u boce i otprema.

„Dolijevanje” znači volumen *brandyja* iz bačvi ili spremnika od hrastova drveta određene razine starenja koji se dodaje i miješa sa sadržajem bačvi ili spremnika od hrastova drveta sljedeće u nizu razina starenja.

„Prosječna starost” znači vremensko razdoblje koje odgovara rotaciji ukupnih zaliha *brandyja* u postupku starenja, izračunato dijeljenjem ukupnog volumena *brandyja* sadržanog u svim razinama starenja s volumenom ispuštenog *brandyja* iz posljednje razine starenja – „*solere*” – tijekom godine dana.

Prosječna starost *brandyja* ispuštenog iz „*solere*” izračunava se prema sljedećoj formuli: $t = V_t/V_e$, u kojoj je:

- t prosječna starost, izražena u godinama
- V_t ukupni volumen zaliha u sustavu starenja, izražen u litrama čistog alkohola
- V_e ukupni volumen proizvoda ispuštenog iz sustava tijekom godine i namijenjenog otpremanju, izražen u litrama čistog alkohola.

Kada je riječ o bačvama ili spremnicima od hrastova drveta obujma do 1 000 litara, godišnji broj ispuštanja i dolijevanja manji je ili jednak dvostrukom broju razina starenja u sustavu, kako bi se osiguralo da najmlađi dio bude star šest mjeseci ili stariji.

Kada je riječ o bačvama ili spremnicima od hrastova drveta obujma većeg od 1 000 litara, godišnji broj ispuštanja i dolijevanja manji je ili jednak broju razina starenja u sustavu kako bi se osiguralo da najmlađi dio bude star jednu godinu ili stariji.

PRILOG IV.

Korelacijska tablica

Ova Uredba	Uredba (EZ) br. 110/2008
članak 1. stavci 1. i 2.	članak 1. stavci 1. i 2.
članak 2. točke od (a) do (d)	članak 2. stavci 1. i 3.
članak 2. točka (e)	članak 2. stavak 2.
članak 2. točka (f)	Prilog I. točka 6.
članak 3. stavak 1.	Članak 8.
članak 3. stavci 2. i 3.	Članak 10.
članak 3. stavak 4.	članak 15. stavak 1.
članak 3. stavak 5.	—
članak 3. stavak 6.	—
članak 3. stavak 7.	članak 15. stavak 3. treći podstavak
članak 3. stavak 8.	—
članak 3. stavci 9. i 10.	članak 11. stavak 2. i Prilog I. točka 4.
članak 3. stavci 11. i 12.	Prilog I. točka 7.
članak 4. stavak 1.	članak 7. i Prilog I. točka 14.
članak 4. stavak 2.	članak 7. i Prilog I. točka 15.
članak 4. stavak 3.	članak 7. i Prilog I. točka 16.
članak 4. stavak 4.	—
članak 4. stavak 5.	Prilog I. točka 17.
članak 4. stavak 6.	—
članak 4. stavak 7.	Prilog I. točka 2.
članak 4. stavak 8.	Prilog I. točka 3.
članak 4. stavak 9.	Prilog I. točka 3.
članak 4. stavak 10.	Prilog I. točka 5.
članak 4. stavak 11.	Prilog I. točka 8.
članak 4. stavak 12.	Prilog I. točka 9.
članak 4. stavak 13.	—
članak 4. stavak 14.	—
članak 4. stavak 15.	—
članak 4. stavak 16.	—
članak 4. stavak 17.	—
članak 4. stavak 18.	—
članak 4. stavci 19. i 20.	Prilog I. točka 10.
članak 4. stavak 21.	—
članak 4. stavak 22.	—
članak 4. stavak 23.	Prilog I. točka 11.
članak 4. stavak 24.	Prilog I. točka 12.
Članak 5.	Prilog I. točka 1.

Ova Uredba	Uredba (EZ) br. 110/2008
članak 6. stavak 1.	članak 3. stavak 1.
članak 6. stavak 2.	članak 3. stavak 3.
članak 6. stavak 3.	članak 3. stavak 4.
članak 7. stavak 1.	Članak 4.
članak 7. stavak 2.	članak 5. stavak 1.
članak 7. stavak 3.	članak 5. stavak 2.
članak 7. stavak 4.	članak 5. stavak 3.
članak 8. stavak 1.	Članak 26.
članak 8. stavak 2.	članak 1. stavak 3.
članak 8. stavak 3.	—
članak 8. stavak 4.	—
Članak 9.	—
članak 10. stavak 1.	—
članak 10. stavak 2.	članak 9. stavak 1.
članak 10. stavak 3.	članak 9. stavak 2.
članak 10. stavak 4.	članak 9. stavak 3.
članak 10. stavak 5.	članak 9. stavci 5. i 6.
članak 10. stavak 6. točke od (a) do (c), (e) i (f)	—
članak 10. stavak 6. točka (d)	članak 12. točka 2.
članak 10. stavak 7. prvi podstavak	članak 9. stavci 4. i 7.
članak 10. stavak 7. drugi podstavak	—
članak 11. stavak 1.	članak 10. stavci 1. i 2.
članak 11. stavci 2. i 3.	—
članak 12. stavak 1.	članak 10. stavak 1.
članak 12. stavci 2., 3. i 4.	—
članak 13. stavak 1.	članak 12. stavak 1.
članak 13. stavak 2.	članak 9. stavak 9.
članak 13. stavak 3. prvi i drugi podstavak	članak 11. stavak 4.
članak 13. stavak 3. treći podstavak	članak 11. stavak 5.
članak 13. stavak 3. četvrti podstavak	—
članak 13. stavak 4. prvi podstavak	članak 11. stavak 3.
članak 13. stavak 4. drugi podstavak	članak 11. stavak 4.
članak 13. stavak 4. treći podstavak	članak 11. stavak 5.
članak 13. stavak 5.	—
članak 13. stavak 6.	članak 12. stavak 3.
članak 13. stavak 7.	—
članak 14. stavak 1.	Prilog I. točka 13.
članak 14. stavak 2.	—
članak 15. stavak 1.	članak 14. stavak 2.

Ova Uredba	Uredba (EZ) br. 110/2008
članak 15. stavak 2.	—
Članak 16.	—
Članak 17.	Članak 13.
Članak 18.	—
članak 19. stavak 1.	članak 12. stavak 3.
članak 19. stavak 2.	—
članak 20. točka (a)	—
članak 20. točka (b)	članak 28. stavak 2.
članak 20. točka (c)	—
članak 20. točka (d)	—
članak 21. stavak 1.	—
članak 21. stavak 2.	Članak 16.
članak 21. stavak 3.	članak 15. stavak 3. prvi podstavak
članak 21. stavak 4.	—
članak 22. stavak 1. prvi podstavak	članak 17. stavak 4.
članak 22. stavak 1. drugi podstavak	—
članak 22. stavak 2.	—
članak 23. stavak 1. uvodni tekst i točke (a), (b) i (c)	—
članak 23. stavak 1. drugi podstavak	članak 17. stavak 3.
članak 23. stavak 2.	članak 17. stavak 1. druga rečenica
članak 24. stavci od 1. do 4.	—
članak 24. stavci 5., 6. i 7.	članak 17. stavak 2.
članak 24. stavak 8.	članak 17. stavak 3.
članak 24. stavak 9.	članak 17. stavak 1. prva rečenica
Članak 25.	—
članak 26. stavak 1. prvi podstavak	članak 17. stavak 5.
članak 26. stavak 1. drugi podstavak	—
članak 26. stavak 2.	članak 17. stavak 6.
članak 27. stavak 1.	članak 17. stavak 7. prva rečenica
članak 27. stavci 2., 3. i 4.	—
članak 27. stavak 5.	članak 17. stavak 7. druga rečenica
Članak 28.	—
Članak 29.	—
članak 30. stavci 1., 2. i 3.	članak 17. stavak 8. prva rečenica
članak 30. stavak 4. prvi podstavak	članak 17. stavak 8. druga rečenica
članak 30. stavak 4. drugi podstavak	—
Članak 31.	Članak 21.
Članak 32.	Članak 18.

Ova Uredba	Uredba (EZ) br. 110/2008
članak 33. stavak 1.	članak 15. stavak 2.
članak 33. stavci 2. i 3.	—
članak 34. stavci 1., 2. i 3.	Članak 19.
članak 34. stavak 4.	—
članak 35. stavak 1. prvi podstavak	članak 15. stavak 3. drugi podstavak
članak 35. stavak 1. drugi podstavak	—
članak 35. stavak 2.	članak 23. stavak 3.
članak 35. stavak 3.	—
članak 36. stavak 1.	članak 23. stavak 1.
članak 36. stavak 2.	članak 23. stavak 2.
Članak 37.	—
članak 38. stavak 1.	—
članak 38. stavak 2.	članak 22. stavak 1.
članak 38. stavak 3.	članak 22. stavak 2.
članak 38. stavak 4.	—
članak 38. stavak 5.	članak 22. stavak 3.
članak 38. stavak 6.	članak 22. stavak 4.
članak 39. stavak 1.	—
članak 39. stavci 2. i 3.	—
Članak 40.	—
Članak 41.	—
Članak 42.	—
članak 43. stavak 1.	članak 24. stavak 1.
članak 43. stavak 2.	članak 24. stavak 3.
članak 44. stavak 1.	članak 24. stavak 2.
članak 44. stavak 2.	—
Članak 45.	Članak 6.
Članak 46.	—
Članak 47.	Članak 25.
Članak 48.	—
Članak 49.	Članak 29.
Članak 50.	Članak 28.
Članak 51.	Članak 30.
Prilog I. kategorije od 1. do 31.	Prilog II. kategorije od 1. do 31.
Prilog I. kategorija 32.	Prilog II. kategorija 37. točka (a)
Prilog I. kategorija 33.	Prilog II. kategorija 32.
Prilog I. kategorija 34.	Prilog II. kategorija 33.
Prilog I. kategorija 35.	Prilog II. kategorija 37.

Ova Uredba	Uredba (EZ) br. 110/2008
Prilog I. kategorija 36.	Prilog II. kategorija 38.
Prilog I. kategorija 37.	Prilog II. kategorija 39.
Prilog I. kategorija 38.	Prilog II. kategorija 40.
Prilog I. kategorija 39.	Prilog II. kategorija 41.
Prilog I. kategorija 40.	Prilog II. kategorija 42.
Prilog I. kategorija 41.	Prilog II. kategorija 43.
Prilog I. kategorija 42.	Prilog II. kategorija 44.
Prilog I. kategorija 43.	Prilog II. kategorija 45.
Prilog I. kategorija 44.	Prilog II. kategorija 46.
Prilog II.	Prilog II. dio pod naslovom „Ostala jaka alkoholna pića”
Prilog III.	—
Prilog IV.	—

UREDBA (EU) 2019/788 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 17. travnja 2019.****o europskoj građanskoj inicijativi****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 24.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Ugovorom o Europskoj uniji (UEU) ustanovljuje se građanstvo Unije. Građanima Unije („građanima”) daje se pravo da se izravno obrate Komisiji sa zahtjevom da podnese prijedlog pravnog akta Unije u svrhu provedbe Ugovora, slično pravu dodijeljenom Europskom parlamentu na temelju članka 225. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i Vijeću na temelju članka 241. UFEU-a. Europska građanska inicijativa stoga doprinosi jačanju demokratskog funkcioniranja Unije sudjelovanjem građana u demokratskom i političkom životu. Kao što je vidljivo iz strukture članka 11. UFEU-a i članka 24. UFEU-a, europsku građansku inicijativu trebalo bi razmotriti u kontekstu drugih sredstava kojima građani mogu skrenuti pozornost institucija Unije na određena pitanja, a prvenstveno je riječ o dijalogu s predstavničkim udrugama i civilnim društvom, savjetovanju sa zainteresiranim stranama, predstavkama i zahtjevima upućenima Europskom ombudsmanu.
- (2) Uredbom (EU) br. 211/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ utvrđena su pravila i postupci za europsku građansku inicijativu te je navedena Uredba dopunjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1179/2011 ⁽⁵⁾.
- (3) U svojem izvješću o primjeni Uredbe (EU) br. 211/2011 od 31. ožujka 2015. Komisija je navela niz problema koji se pojavljuju pri provedbi te Uredbe te se obvezala da će detaljnije analizirati utjecaj tih problema na djelotvornost instrumenta europske građanske inicijative te poboljšati njegovo funkcioniranje.
- (4) Europski parlament u svojoj rezoluciji od 28. listopada 2015. o europskoj građanskoj inicijativi ⁽⁶⁾ i svom nacrtu izvješća o vlastitoj inicijativi od 26. lipnja 2017. ⁽⁷⁾, pozvao Komisiju da revidira Uredbu (EU) br. 211/2011 i Provedbenu uredbu (EU) br. 1179/2011.
- (5) Ovom se Uredbom europska građanska inicijativa želi učiniti dostupnijom, jednostavnijom i lakšom za provedbu za organizatore inicijative i one koji je podupiru te se žele ojačati popratne mjere kako bi se ostvario njezin puni potencijal kao instrumenta za poticanje rasprave. Njome bi se trebalo olakšati sudjelovanje što većeg broja građana u demokratskom procesu donošenja odluka na razini Unije.

⁽¹⁾ SL C 237, 6.7.2018., str. 74.

⁽²⁾ SL C 247, 13.7.2018., str. 62.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 12. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 9. travnja 2019.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 211/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o građanskoj inicijativi (SL L 65, 11.3.2011., str. 1.).

⁽⁵⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1179/2011 od 17. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih specifikacija za sustave za online prikupljanje u skladu s Uredbom (EU) br. 211/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o građanskoj inicijativi (SL L 301, 18.11.2011., str. 3.).

⁽⁶⁾ SL C 355, 20.10.2017., str. 17.

⁽⁷⁾ 2014/2024(INL).

- (6) Kako bi se ostvarili ti ciljevi postupci i uvjeti koji se zahtijevaju za europsku građansku inicijativu trebali bi biti učinkoviti, transparentni, jasni, jednostavni, prilagođeni korisnicima, dostupni osobama s invaliditetom i razmjerni prirodi ovog instrumenta. Trebali bi postići razumnu ravnotežu između prava i obveza te osigurati da valjane inicijative dobiju odgovarajuće ispitivanje i odgovor Komisije.
- (7) Primjereno je utvrditi najnižu dob za podupiranje određene inicijative. Ta najniža dob trebala odgovarati dobi u kojoj građani stječu pravo glasanja na izborima za Europski parlament. Kako bi se povećalo sudjelovanje mladih građana u demokratskom životu Unije i time ostvario puni potencijal europske građanske inicijative kao instrumenta participativne demokracije, države članice koje to smatraju primjerenim trebale bi moći minimalnu dob za potporu inicijativi postaviti na 16 godina te o tome obavijestiti Komisiju. Komisija bi povremeno trebala preispitati funkcioniranje europske građanske inicijative, uključujući u pogledu minimalne dobi za potporu inicijativama. Potiče se države članice da razmotre postavljanje minimalne dobi na 16 godina u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.
- (8) U skladu s člankom 11. stavkom 4. UEU-a, za donošenje inicijative kojom se Komisiju poziva da u okviru svojih ovlasti podnese odgovarajući prijedlog o pitanjima za koja građani smatraju da je potreban pravni akt Unije u svrhu provedbe Ugovora potrebna je potpora najmanje jednog milijuna građana Unije, državljana znatnog broja država članica.
- (9) Kako bi se osiguralo da inicijativa odražava interes Unije te da istodobno instrument bude jednostavan za primjenu, trebalo bi odrediti da građani trebaju dolaziti iz najmanje jedne četvrtine država članica.
- (10) Kako bi se osiguralo da inicijativa bude reprezentativna te kako bi se građanima osigurali slični uvjeti za podupiranje inicijative, primjereno je odrediti i najmanji broj potpisnika koji trebaju dolaziti iz svake od tih država članica. Najmanji broj potpisnika potrebnih za svaku državu članicu trebao bi biti degressivno razmjerni i odgovarati broju zastupnika u Europskom parlamentu koji su izabrani u svakoj državi članici pomnoženom s ukupnim brojem zastupnika u Europskom parlamentu.
- (11) Kako bi europske građanske inicijative postale uključivije i vidljivije, organizatori mogu za vlastite promidžbene i komunikacijske aktivnosti upotrebljavati druge jezike osim službenih jezika institucija Unije koji, u skladu s ustavnim poretom država članica, imaju službeni status na cijelom ili na dijelu njihovog državnog područja.
- (12) Iako osobni podaci koji se obrađuju u primjeni ove Uredbe mogu sadržavati osjetljive podatke, s obzirom na prirodu europske građanske inicijative kao instrumenta participativne demokracije, opravdano je zahtijevati osobne podatke za potrebe potpore inicijativi i te podatke obrađivati u mjeri u kojoj je to potrebno radi provjere izjava o potpori u skladu s nacionalnim pravom i praksom.
- (13) Kako bi europsku građansku inicijativu učinila dostupnijom, Komisija bi trebala pružati informacije i pomoć te praktičnu potporu građanima i skupinama organizatora, posebno o onim aspektima ove Uredbe koji su u njezinoj nadležnosti. Kako bi ojačala pružanje informacija i pomoći, Komisija bi također trebala staviti na raspolaganje internetsku platformu za suradnju kojom se pružaju forum za raspravu i neovisnu podršku, informacije i pravni savjeti o europskoj građanskoj inicijativi. Platformi bi trebali imati pristup građani, skupine organizatora, organizacije i vanjski stručnjaci s iskustvom u organiziranju europskih građanskih inicijativa. Platforma bi trebala biti dostupna osobama s invaliditetom.
- (14) Kako bi skupine organizatora mogle upravljati svojom inicijativom tijekom cijelog postupka, Komisija bi trebala staviti na raspolaganje internetski registar za europsku građansku inicijativu. Kako bi se podigla razina svijesti i osigurala transparentnost u pogledu svih inicijativa, registar bi se trebao sastojati od javno dostupne internetske stranice s iscrpnim informacijama o europskoj građanskoj inicijativi općenito, kao i ažuriranim informacijama o pojedinačnim inicijativama, njihovom statusu te prijavljenim izvorima potpore i financiranja na temelju informacija koje je dostavila skupina organizatora.
- (15) Radi približavanja građanima i podizanja svijesti o europskoj građanskoj inicijativi, države članice trebale bi uspostaviti jednu ili više kontaktnih točaka na svojem državnom području za pružanje informacija i pomoći građanima u vezi s europskom građanskom inicijativom. Takve informacije i pomoć trebali bi uključivati osobito one aspekte Uredbe čija je provedba u nadležnosti nacionalnih tijela u državama članicama ili koji se odnose na primjenjivo nacionalno pravo te za koja su ta nadležna tijela stoga najprikladnija za informiranje građana i skupina organizatora, kao i pružanje pomoći. Prema potrebi, države članice trebale bi nastojati ostvariti

sinergiju s uslugama koje pružaju potporu za korištenje sličnih nacionalnih instrumenata. Komisija, uključujući njezina predstavništva u državama članicama, trebala bi osigurati blisku suradnju s nacionalnim kontaktnim točkama za te aktivnosti informiranja i pomoći, uključujući, prema potrebi, komunikacijske aktivnosti na razini Unije.

- (16) Za uspješno pokretanje i vođenje građanske inicijative potrebna je minimalna organizirana struktura. Ta bi struktura trebala imati oblik skupine organizatora sastavljene od fizičkih osoba s boravištem u najmanje sedam različitih država članica kako bi se potaknulo javljanje pitanja relevantnih na razini Unije te kako bi se potaknulo promišljanje o tim pitanjima. Radi transparentnosti i neometane i učinkovite komunikacije skupina organizatora trebala bi odrediti predstavnika za kontakt između skupine organizatora i institucija Unije tijekom cijelog postupka. Skupina organizatora trebala bi imati mogućnost osnovati pravnu osobu za vođenje inicijative u skladu s nacionalnim pravom. Za potrebe ove Uredbe ta bi se pravna osoba trebala smatrati skupinom organizatora.
- (17) Premda odgovornost i sankcije u vezi s obradom osobnih podataka ostaju uređene na temelju Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾, skupina organizatora trebala bi biti solidarno odgovorna, u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom, za svaku štetu koju njezini članovi prouzročili pri organizaciji inicijative nezakonitim djelima počinjenim namjerno ili krajnjom nepažnjom. Države članice trebale bi osigurati da skupina organizatora podliježe odgovarajućim sankcijama za kršenja ove Uredbe.
- (18) Kako bi se osigurala dosljednost i transparentnost u pogledu inicijativa te izbjeglo prikupljanje potpisa za inicijative koje nisu u skladu uvjetima utvrđenima u Ugovorima i ovoj Uredbi, inicijative koje su u skladu s uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi trebala bi registrirati Komisija prije početka prikupljanja izjava o potpori građana. Komisija bi registraciju trebala provoditi potpuno poštujući obvezu o navođenju razloga u okviru članka 296. drugog stavka UFEU-a i u skladu s općim načelom dobre uprave kako je navedeno u članku 41. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.
- (19) Kako bi europska građanska inicijativa bila djelotvorna i dostupnija, uzimajući u obzir da bi postupci i uvjeti potrebni za europsku građansku inicijativu trebali biti jasni, jednostavni, prilagođeni korisnicima i razmjerni, te kako bi se osiguralo da se registrira što je više moguće inicijativa, primjereno je djelomično registrirati inicijativu u slučajevima kada samo dio ili dijelovi inicijative ispunjavaju uvjete za registraciju u skladu s ovom Uredbom. Inicijativu bi trebalo djelomično registrirati pod uvjetom da dio inicijative, uključujući njezine glavne ciljeve, ne izlazi očito iz okvira ovlasti Komisije da podnese prijedlog pravnog akta Unije radi provedbe Ugovora te pod uvjetom da su ispunjeni svi ostali zahtjevi za registraciju. Trebalo bi osigurati jasnoću i transparentnost u pogledu opsega djelomične registracije te bi potencijalne potpisnike trebalo obavijestiti o opsegu registracije te o činjenici da se izjave o potpori prikupljaju samo u odnosu na dio inicijative koji je registriran. Komisija bi tu skupinu organizatora trebala na dovoljno detaljan način obavijestiti o razlozima svoje odluke da ne registrira ili samo djelomično registrira inicijativu te o svim mogućim pravnim i izvansudskim pravnim sredstvima koja su im na raspolaganju.
- (20) Izjave o potpori za inicijativu trebalo bi prikupljati unutar određenog vremenskog roka. Kako bi se osiguralo da inicijativa ne prestane biti relevantna, istodobno vodeći računa o složenosti prikupljanja izjava o potpori u cijeloj Uniji, taj vremenski rok ne bi trebao biti dulji od 12 mjeseci od datuma početka razdoblja prikupljanja koje je odredila skupina organizatora. Skupina organizatora trebala bi imati mogućnost odabira datuma početka razdoblja prikupljanja u roku od šest mjeseci od registracije inicijative. Skupina organizatora trebala bi obavijestiti Komisiju o odabranom datumu najkasnije 10 radnih dana prije tog datuma. Radi osiguranja koordinacije s nacionalnim tijelima Komisija bi trebala obavijestiti države članice o datumu koji im je priopćila skupina organizatora.
- (21) Kako bi europska građanska inicijativa bila dostupnija, jednostavnija i lakša za provedbu za organizatore i građane, Komisija bi trebala uspostaviti i voditi središnji sustav za internetsko prikupljanje izjava o potpori. Taj bi sustav trebao biti besplatno dostupan skupinama organizatora i trebao bi imati potrebna tehničke značajke koje omogućuju internetsko prikupljanje, uključujući uslugu udomljavanja i softver, te značajke pristupačnosti koje građanima s invaliditetom omogućuju podupiranje inicijative. Taj bi sustav trebalo uspostaviti i održavati u skladu s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2017/46 ⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁽⁹⁾ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2017/46 od 10. siječnja 2017. o sigurnosti komunikacijskih i informacijskih sustava u Europskoj komisiji (SL L 6, 11.1.2017., str. 40.).

- (22) Građani bi trebali imati mogućnost podupiranja inicijative putem interneta ili papirnatom obliku na način da pritom otkriju samo osobne podatke utvrđene u Prilogu III. ovoj Uredbi. Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o tome žele li biti uključene u dio A odnosno dio B Priloga III. Građani koji upotrebljavaju središnji sustav internetskog prikupljanja za europske građanske inicijative trebali bi biti u mogućnosti poduprijeti inicijativu na internetu koristeći se prijavljenim sredstvima elektroničke identifikacije ili potpisivanjem izjave o potpori elektroničkim potpisom u smislu Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁰⁾. U tu svrhu Komisija i države članice trebale bi osigurati odgovarajuće tehničke značajke u okviru te Uredbe. Građani bi izjavu o potpori trebali potpisati samo jednom.
- (23) Kako bi se olakšao prijelaz na novi središnji sustav internetskog prikupljanja, skupina organizatora trebala bi i dalje imati mogućnost da uspostavi vlastite sustave internetskog prikupljanja i da prikuplja izjave o potpori pomoću tog sustava za inicijative registriranog u skladu s ovom Uredbom do 31. prosinca 2022. Skupina organizatora za svaku bi inicijativu trebala upotrebljavati jedan pojedinačni sustav internetskog prikupljanja. Pojedinačni sustavi internetskog prikupljanja koje uspostavlja i koje vodi skupina organizatora trebali bi imati odgovarajuće tehničke i sigurnosne značajke kako bi se osiguralo da se podaci tijekom cijelog postupka sigurno prikupljaju, pohranjuju i prenose. U tu svrhu Komisija bi u suradnji s državama članicama trebala utvrditi detaljne tehničke specifikacije za pojedinačne sustave internetskog prikupljanja. Komisija bi trebala moći zatražiti savjet Agencije Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA), koja pomaže institucijama Unije pri oblikovanju i provedbi politika povezanih sa sigurnošću mrežnih i informacijskih sustava.
- (24) Primjereno je da države članice provjere jesu li pojedinačni sustavi internetskog prikupljanja koje su uspostavili organizatori u skladu sa zahtjevima ove Uredbe i da izdaju dokument koji tu usklađenost potvrđuje prije početka prikupljanja izjava o potpori. Potvrđivanje pojedinačnih sustava internetskog prikupljanja mora provesti nadležno nacionalno tijelo države članice u kojoj se podaci prikupljeni putem pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja pohranjuju. Ne dovodeći u pitanje ovlasti nacionalnih nadzornih tijela u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, države članice trebale bi odrediti nadležno nacionalno tijelo odgovorno za potvrđivanje sustava. Države članice trebale bi uzajamno priznavati potvrde koje su izdala njihova nadležna tijela.
- (25) Ako je inicijativa dobila potrebne izjave o potpori od potpisnika, svaka država članica trebala bi biti odgovorna za provjeru i potvrđivanje izjava o potpori koje potpisuju njezini državljani kako bi se ocijenilo je li prikupljen zahtijevan najmanji broj potpisnika koji imaju pravo podržati europske građanske inicijative. Uzimajući u obzir potrebu da se ograniči administrativno opterećenje za države članice, takve bi provjere trebalo provoditi na temelju odgovarajućih kontrola, koje se mogu zasnivati na nasumičnom uzorkovanju. Države članice trebale bi izdati dokument kojim se potvrđuje broj zaprimljenih valjanih izjava o potpori.
- (26) Radi promicanja sudjelovanja i javne rasprave o pitanjima povezanim s inicijativama, kada inicijativa koju je podržao zahtijevan broj potpisnika i koja ispunjava ostale zahtjeve ove Uredbe bude podnesena Komisiji, skupina organizatora trebala bi imati pravo predstaviti tu inicijativu na javnom saslušanju na razini Unije. Europski parlament trebao bi organizirati javno saslušanje u roku od tri mjeseca od podnošenja inicijative Komisiji. Europski parlament trebao bi osigurati uravnoteženo zastupanje interesa relevantnih dionika, uključujući civilno društvo, socijalne partnere i stručnjake. Komisija bi trebala biti zastupljena na odgovarajućoj razini. Vijeće, druge institucije i savjetodavna tijela Unije i zainteresirani dionici trebali bi imati priliku sudjelovati na saslušanju kako bi jamčili da je ono inkluzivno i kako bi doprinijeli javnom interesu.
- (27) Europski parlament, kao institucija u kojoj su na razini Unije građani izravno zastupljeni, trebao bi imati pravo na ocjenjivanje potpore za valjanu inicijativu nakon njezina podnošenja i nakon javnog saslušanja o njoj. Europski parlament također bi trebao moći ocijeniti mjere koje je poduzela Komisija kao odgovor na inicijativu i koje je navela u komunikaciji.
- (28) Kako bi se osiguralo djelotvorno sudjelovanje građana u demokratskom životu Unije, Komisija bi trebala ispitati valjanu inicijativu i na nju odgovoriti. Komisija bi stoga trebala navesti svoje pravne i političke zaključke te mjere koje namjerava poduzeti, i to u roku od šest mjeseci od dana primitka inicijative. Komisija bi trebala objasniti razloge za mjere koje namjerava poduzeti na jasan, razumljiv i detaljan način, uključujući hoće li kao odgovor na

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

inicijativu donijeti prijedlog pravnog akta Unije, a svoje bi razloge trebala navesti i ako ne namjerava poduzeti nikakve mjere. Komisija bi inicijative trebala razmatrati u skladu s općim načelom dobre uprave kako je navedeno u članku 41. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

- (29) Kako bi osigurali transparentnost svojeg financiranja i potpore, skupina organizatora trebala bi pružiti redovno ažurirane i detaljne informacije o izvorima financiranja i potpore u pogledu svojih inicijativa od datuma registracije do datuma podnošenja inicijative Komisiji. Te bi informacije trebalo objaviti u registru i na javnim internetskim stranicama europske građanske inicijative. Izjava o izvorima financiranja i potpori skupine organizatora trebala bi uključivati informacije o financijskoj potpori koja premašuje 500 EUR po sponzoru te o organizacijama koje skupini organizatora pomažu na dobrovoljnoj osnovi, ako takva potpora nije ekonomski mjerljiva. Subjekti, a posebno organizacije koje na temelju Ugovorâ doprinose oblikovanju europske političke svijesti i izražavanju volje građana Unije, trebali bi imati mogućnost promicati, financirati i podupirati i inicijative, pod uvjetom da to čine u skladu s postupcima i uvjetima utvrđenima ovom Uredbom.
- (30) Kako bi se osigurala potpuna transparentnost, Komisija bi trebala staviti na raspolaganja obrazac za kontakt, u registru i na javnim internetskim stranicama europske građanske inicijative, kako bi građanima omogućila podnošenje pritužbi na cjelovitost i točnost informacija o izvorima financiranja i potpore, kako su ih prijavile skupine organizatora. Komisija bi od skupine organizatora trebala imati pravo zahtijevati sve dodatne informacije u vezi s pritužbama i, prema potrebi, ažurirati informacije o prijavljenim izvorima financiranja i potpore u registru.
- (31) Na postupke obrade osobnih podataka koji se provode na temelju ove Uredbe primjenjuje se Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća. U tom je pogledu zbog pravne sigurnosti primjereno pojasniti da se predstavnik skupine organizatora, ili ovisno o slučaju pravna osoba osnovana za potrebe upravljanja inicijativom, i nadležna tijela država članica trebaju smatrati voditeljima obrade podataka u smislu Uredbe (EU) 2016/679 u odnosu na obradu osobnih podataka pri prikupljanju izjava o potpori, adresa e-pošte i podataka o sponzorima inicijative kao i radi provjere i potvrđivanja izjava o potpori te odrediti najdulje razdoblje u kojem se osobni podaci, prikupljeni za potrebe građanske inicijative, mogu zadržati. u svojstvu voditelja obrade podataka predstavnik skupine organizatora, ili ovisno o slučaju, pravna osoba osnovana za potrebe upravljanja inicijativom, i nadležna tijela država članica trebali bi poduzeti sve odgovarajuće mjere da se ispune obveze propisane Uredbom (EU) 2016/679, a posebno one povezane sa zakonitošću i sigurnošću aktivnosti obrade, pružanjem informacija i pravima osoba čiji se podaci obrađuju.
- (32) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju provodi Komisija primjenom ove Uredbe. Primjereno je razjasniti da se Komisija treba smatrati voditeljem obrade podataka u smislu Uredbe (EU) 2018/1725 u vezi s obradom osobnih podataka u registru, na internetskoj platformi za suradnju, u središnjem sustavu internetskog prikupljanja i pri prikupljanju adresa e-pošte. Komisija bi, u skladu s tom Uredbom, trebala uspostaviti i voditi središnji sustav internetskog prikupljanja kojim se skupini organizatora omogućuje da prikupljaju izjave o potpori svojim inicijativama putem interneta. Komisija i predstavnik skupine organizatora, ili ovisno o slučaju, pravna osoba osnovana za potrebe upravljanja inicijativom trebali bi biti zajednički voditelji obrade u smislu Uredbe (EU) 2016/679 u vezi s obradom osobnih podataka u središnjem sustavu internetskog prikupljanja.
- (33) Kako bi se doprinijelo promicanju aktivnog sudjelovanja građana u političkom životu Unije, Komisija bi trebala podizati svijest javnosti o europskoj građanskoj inicijativi te se pritom koristiti naročito digitalnim tehnologijama i društvenim mrežama, te činiti to u okviru mjera za promicanje građanstva Unije i prava građana. Europski parlament trebao bi doprinijeti komunikacijskim aktivnostima Komisije.
- (34) Kako bi se olakšala komunikacija s potpisnicima i kako bi ih se obavijestilo o daljnjim aktivnostima povodom inicijative, Komisija i skupina organizatora trebali bi imati mogućnost prikupljanja adresa e-pošte potpisnika, u skladu s pravilima o zaštiti podataka. Prikupljanje adresa e-pošte trebalo bi biti neobvezno i podložno izričitoj suglasnosti potpisnika. Adrese e-pošte ne bi se trebale prikupljati u okviru obrasca izjave o potpori, a potencijalni potpisnici trebali bi biti obaviješteni o tome da njihovo pravo na podupiranje inicijative nije uvjetovano davanjem pristanka za prikupljanje njihove adrese e-pošte.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

- (35) Kako bi se ova Uredba prilagodila budućim potrebama, Komisiju bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU u vezi s izmjenama priloga ovoj Uredbi. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽¹²⁾. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kad i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (36) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, u skladu s člankom 290. UFEU-a Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti, posebno u pogledu utvrđivanja tehničkih specifikacija za sustave internetskog prikupljanja u skladu s ovom Uredbom. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾.
- (37) U skladu s načelom proporcionalnosti, radi ostvarenja temeljnog cilja jačanja sudjelovanja građana u demokratskom i političkom životu Unije, potrebno je i primjereno utvrditi pravila o europskoj građanskoj inicijativi. Ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje cilja u skladu s člankom 5. stavkom 4. UEU-a.
- (38) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava i načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.
- (39) Radi pravne sigurnosti i jasnoće Uredbu (EU) br. 211/2011 trebalo bi staviti izvan snage.
- (40) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾, koji je dao mišljenje 19. prosinca 2017.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju postupci i uvjeti potrebni za inicijativu kojom se Europsku komisiju poziva da u okviru svojih ovlasti podnese odgovarajući prijedlog o pitanjima za koja građani Unije smatraju da je potreban pravni akt Unije u svrhu provedbe Ugovorâ („europska građanska inicijativa” ili „inicijativa”).

Članak 2.

Pravo na podupiranje europske građanske inicijative

1. Svaki građanin Unije koji je najmanje one dobi kojom stječu pravo glasovanja na izborima za Europski parlament imaju pravo poduprijeti inicijativu potpisivanjem izjave o potpori u skladu s ovom Uredbom.

Države članice mogu kao minimalnu dob za potporu inicijativi odrediti dob od 16 godina, u skladu sa svojim nacionalnim zakonima, i u tom slučaju o tome obavijestiti Komisiju.

2. U skladu s primjenjivim pravom, države članice i Komisija osiguravaju da osobe s invaliditetom mogu ostvariti svoje pravo na potporu inicijativama i na ravnopravnoj osnovi s ostalim građanima pristupiti svim relevantnim izvorima informacija o njima.

⁽¹²⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁽¹³⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

Članak 3.

Potreban broj potpisnika

1. Inicijativa je valjana:
 - (a) ako je dobila potporu najmanje jednog milijuna građana Unije u skladu s člankom 2. stavkom 1. prvog podstavka („potpisnici”) iz najmanje jedne četvrtine država članica; i
 - (b) ako je u najmanje jednoj četvrtini država članica u trenutku registracije inicijative broj potpisnika barem jednak najmanjem broju utvrđenom u Prilogu I. koji odgovara broju zastupnika u Europskom parlamentu izabranih u svakoj od tih država članica pomnoženom s ukupnim brojem zastupnika u Europskom parlamentu.
2. Za potrebe stavka 1. potpisnici se broje prema državi članici svojeg državljanstva neovisno o mjestu na kojem je potpisana izjava o potpori.

Članak 4.

Informacije i pomoć Komisije i država članica

1. Komisija građanima i skupinama organizatora pruža lako dostupne i razumljive informacije i pomoć u vezi s europskom građanskom inicijativom, uključujući usmjeravajući ih prema odgovarajućim izvorima informacija i pomoći.

Komisija objavljuje vodič o europskoj građanskoj inicijativi, i na internetu i u papirnatom obliku te na svim službenim jezicima institucija Unije.

2. Komisija stavlja besplatno na raspolaganje internetsku platformu za suradnju u pogledu europske građanske inicijative.

Platforma pruža praktične i pravne savjete te forum za raspravu o europskoj građanskoj inicijativi u okviru kojeg građani, skupine organizatora, dionici, nevladine organizacije, stručnjaci i druge institucije i tijela Unije koji žele sudjelovati mogu razmijeniti informacije i najbolje prakse.

Platforma mora biti dostupna osobama s invaliditetom.

Troškove rada i održavanja platforme snosi opći proračun Europske unije.

3. Komisija stavlja na raspolaganje internetski registar s pomoću kojeg skupine organizatora mogu upravljati svojom inicijativom tijekom cijelog postupka.

Registar uključuje javne internetske stranice s informacijama o europskoj građanskoj inicijativi općenito te konkretnima inicijativama i njihovu statusu.

Komisija redovito ažurira registar čineći dostupnim informacije koje su podnijele skupine organizatora.

4. Nakon što registrira inicijativu u skladu s člankom 6., Komisija osigurava prijevod sadržaja inicijative, uključujući njezine priloge, na sve službene jezike institucija Unije, u granicama navedenim u Prilogu II., radi njegove objave u registru te njegovog korištenja za potrebe prikupljanja izjava o potpori u skladu s ovom Uredbom.

Skupina organizatora, osim toga, može osigurati prijevod na sve službene jezike institucija Unije dodatnih informacija o inicijativi i eventualni prijevod nacrtu pravnog akta iz Priloga II., koji se podnosi u skladu s člankom 6. stavkom 2. Ti prijevodi su odgovornost skupine organizatora. Sadržaj prijevoda koji je dostavila skupina organizatora odgovara sadržaju inicijative koji se podnosi u skladu s člankom 6. stavkom 2.

Komisija osigurava da se u registru i na javnoj internetskoj stranici europske građanske inicijative objave informacije koje su podnesene u skladu s člankom 6. stavkom 2. i prijevodi podneseni u skladu s ovim stavkom.

5. Komisija razvija sustav razmjene datoteka za slanje izjava o potpori nadležnim tijelima država članica, u skladu s člankom 12. te ga besplatno stavlja na raspolaganje skupinama organizatora.

6. Svaka država članica uspostavlja jednu ili više kontaktnih točki za besplatno pružanje informacija i pomoć skupinama organizatora u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom.

POGLAVLJE II.

POSTUPOVNE ODREDBE

Članak 5.

Skupina organizatora

1. Inicijativu priprema i njome upravlja skupina od najmanje sedam fizičkih osoba („skupina organizatora”). U navedeni najmanji broj ne ulaze zastupnici u Europskom parlamentu.

2. Članovi skupine organizatora u trenutku registriranja inicijative moraju biti građani Unije koji imaju dovoljno godina da imaju pravo glasanja na izborima za Europski parlament, a skupina mora uključivati osobe s boravištem u najmanje sedam različitih država članica.

Komisija za svaku inicijativu objavljuje imena svih članova skupine organizatora u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725.

3. Skupina organizatora među svojim članovima imenuje jednog predstavnika i jednog zamjenika predstavnika koji su zaduženi za kontakt između skupine organizatora i institucija Unije tijekom postupka te su ovlašteni djelovati u ime skupine organizatora („osobe za kontakt”).

Skupina organizatora može imenovati i još najviše druge dvije fizičke osobe, među svojim članovima ili drugim osobama, koje su ovlaštene djelovati u ime osoba za kontakt za potrebe komunikacije s institucijama Unije tijekom postupka.

4. Skupina organizatora obavješćuje Komisiju o svim promjenama u sastavu skupine tijekom trajanja postupka te dostavlja odgovarajući dokaz da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni u stavcima 1. i 2. Promjene u sastavu skupine organizatora moraju se unijeti u obrasce izjave o potpori, a imena sadašnjih i bivših članova skupine organizatora ostaju dostupna u registru tijekom cijelog postupka.

5. Ne dovodeći u pitanje odgovornost predstavnika skupine organizatora kao voditelja obrade podataka na temelju članka 82. stavka 2. Uredbe (EU) 2016/679, članovi skupine organizatora solidarno su odgovorni za svaku štetu prouzročenu pri organizaciji inicijative nezakonitim djelima počinjenim namjerno ili krajnjom nepažnjom, na temelju primjenjivog nacionalnog prava.

6. Ne dovodeći u pitanje sankcije iz članka 84. Uredbe (EU) 2016/679, države članice moraju osigurati da članovi skupine organizatora, u skladu s nacionalnim pravom, podliježu učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim kaznama za kršenje ove Uredbe, osobito za:

(a) davanje lažne izjave;

(b) neovlaštenu uporabu podataka.

7. Ako je u skladu s nacionalnim pravom države članice posebno za potrebe upravljanja određenom inicijativom osnovana pravna osoba, ta se pravna osoba za potrebe stavaka 5. i 6. ovog članka, članka 6. stavka 2. i stavaka od 4. do 7., članaka od 7. do 19. te priloga od II. do VII. smatra skupinom organizatora ili, ovisno o slučaju, njezinim članovima pod uvjetom da je članu skupine organizatora koji je imenovan za njezinog predstavnika skupine dana ovlast zastupanja pravne osobe.

Članak 6.

Registracija

1. Izjave o potpori za inicijativu mogu se prikupljati tek nakon što Komisija registrira inicijativu.

2. Skupina organizatora Komisiji podnosi zahtjev za registraciju putem registra.

Pri podnošenju zahtjeva skupina organizatora mora:

(a) dostaviti informacije iz Priloga II. na jednom od službenih jezika institucija Unije;

(b) navesti sedam članova koje treba uzeti u obzir za potrebe članka 5. stavaka 1. i 2. ako se skupina organizatora sastoji od više od 7 članova;

(c) navesti da je osnovana pravna osoba u skladu s člankom 5. stavkom 7., ako je to primjenjivo.

Ne dovodeći u pitanje stavke 5. i 6., Komisija odlučuje o zahtjevu za registraciju u roku od dva mjeseca od njegova podnošenja.

3. Komisija registrira inicijativu u sljedećim slučajevima:

- (a) skupina organizatora dostavila je odgovarajući dokaz da ispunjava zahtjeve utvrđene u članku 5. stavcima 1. i 2. te je imenovala osobe za kontakt u skladu s člankom 5. stavkom 3. prvim podstavkom;
- (b) u slučaju iz članka 5. stavka 7. pravna je osoba osnovana posebno za potrebe upravljanja inicijativom, a član skupine organizatora koji je imenovan za predstavnika skupine ovlašten je zastupati tu pravnu osobu;
- (c) nijedan dio inicijative ne izlazi očito iz okvira ovlasti Komisije da podnese prijedlog pravnog akta Unije radi provedbe Ugovorâ;
- (d) inicijativa nije očito uvredljiva, neozbiljna ili šikanirajuća;
- (e) inicijativa nije očito u suprotnosti s vrijednostima Unije kako su utvrđene u članku 2. UEU-a i pravima utvrđenima Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.

Za potrebe određivanja jesu li ispunjeni zahtjevi iz točaka od (a) do (e) prvog podstavka ovog stavka, Komisija ocjenjuje informacije koje su dostavile skupine organizatora u skladu sa stavkom 2.

Ako nije ispunjen jedan ili više zahtjeva iz točki od (a) do (e) prvog podstavka ovog stavka, Komisija odbija registraciju inicijative, ne dovodeći u pitanje stavke 4. i 5.

4. Ako smatra da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni u stavku 3. prvom podstavku točkama (a), (b), (d) i (e), ali da nije ispunjen zahtjev utvrđen u stavku 3. prvom podstavku točki (c), Komisija u roku od jednog mjeseca od podnošenja zahtjeva obavješćuje skupinu organizatora o svojoj ocjeni te o razlozima za tu ocjenu.

U takvom slučaju skupina organizatora može ili izmijeniti inicijativu kako bi se uzela u obzir ocjena Komisije i osiguralo da je inicijativa u skladu sa zahtjevom utvrđenim u stavku 3. prvom podstavku točki (c) ili zadržati ili povući prvobitnu inicijativu. Skupina organizatora obavješćuje Komisiju o svojem izboru u roku od dva mjeseca od primitka Komisijine ocjene s razlozima za tu ocjenu te dostavlja eventualne izmjene prvotne inicijative.

Kada skupina organizatora izmijeni ili zadrži svoju prvobitnu inicijativu u skladu s drugim podstavkom ovog stavka, Komisija:

- (a) registrira inicijativu ako ispunjava zahtjev utvrđen u stavku 3. prvom podstavku točki (c);
- (b) djelomično registrira inicijativu ako dio inicijative, uključujući njezine glavne ciljeve, ne izlazi očito iz okvira ovlasti Komisije da podnese prijedlog pravnog akta Unije radi provedbe Ugovorâ;
- (c) inače, odbija registrirati inicijativu.

Komisija o zahtjevu odlučuje u roku od jednog mjeseca od primitka informacija iz drugog podstavka ovog stavka od skupine organizatora.

5. Inicijativa koja je registrirana objavljuje se u registru.

Ako Komisija djelomično registrira inicijativu u registru objavljuje informacije o opsegu registracije inicijative.

U takvom slučaju, skupina organizatora osigurava da potencijalni potpisnici budu obaviješteni o opsegu registracije inicijative te činjenici da se izjave o potpori prikupljaju samo u odnosu na opseg koji je registriran.

6. Komisija inicijativu registrira pod jedinstvenim registarskim brojem i o tome obavješćuje skupinu organizatora.

7. Ako odbije registrirati inicijativu ili je registrira samo djelomično u skladu sa stavkom 4., Komisija navodi razloge za to i obavješćuje skupinu organizatora. Komisija skupinu organizatora obavješćuje i o svim mogućim sudskim i izvansudskim pravnim sredstvima koja su joj na raspolaganju

Komisija objavljuje sve odluke o zahtjevima za registraciju koje donese u skladu s ovim člankom u registru i na javnim internetskim stranicama o europskoj građanskoj inicijativi.

8. Komisija o registraciji inicijative obavješćuje Europski parlament, Vijeće, Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija.

Članak 7.

Povlačenje inicijative

Skupina organizatora u bilo kojem trenutku prije podnošenja inicijative Komisiji u skladu s člankom 13. može povući inicijativu koja je registrirana u skladu s člankom 6. Takvo povlačenje objavljuje se u registru.

Članak 8.

Razdoblje prikupljanja

1. Sve izjave o potpori prikupljaju se u razdoblju od najdulje 12 mjeseci od datuma koji odabere skupina organizatora („razdoblje prikupljanja”), ne dovodeći u pitanje članak 11. stavak 6. Taj datum mora biti najkasnije šest mjeseci od registracije inicijative u skladu s člankom 6.

Skupina organizatora obavješćuje Komisiju o odabranom datumu najkasnije 10 radnih dana prije tog datuma.

Ako, tijekom razdoblja prikupljanja, skupina organizatora želi prekinuti prikupljanje izjava o potpori prije no što istekne razdoblje prikupljanja, o toj namjeri obavješćuje Komisiju najmanje 10 radnih dana prije novog datuma izabranog za završetak razdoblja prikupljanja.

Komisija obavješćuje države članice o datumu iz prvog podstavka.

2. Komisija u registru navodi datume početka i završetka razdoblja prikupljanja.

3. Na dan završetka razdoblja prikupljanja Komisija zaključuje rad središnjeg sustava internetskog prikupljanja u skladu s člankom 10., a skupina organizatora zaključuje rad pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja u skladu s člankom 11.

Članak 9.

Postupak prikupljanja izjava o potpori

1. Izjave o potpori mogu se potpisati putem interneta ili u papirnatom obliku.

2. Za prikupljanje izjava o potpori mogu se upotrebljavati samo obrasci koji su u skladu s predlošcima iz Priloga III.

Prije početka prikupljanja izjava o potpori skupina organizatora ispunjava obrasce kako je utvrđeno u Prilogu III. Informacije navedene u obrascima moraju odgovarati informacijama u registru.

Ako se skupina organizatora odluči za internetsko prikupljanje izjava o potpori putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja predviđenog člankom 10., Komisija osigurava odgovarajuće obrasce u skladu s Prilogom III.

Ako je inicijativa djelomično registrirana u skladu s člankom 6. stavkom 4., u obrascima iz Priloga III. te u središnjem sustavu internetskog prikupljanja i pojedinačnom sustavu internetskog prikupljanja, ovisno o tome što je primjenjivo, mora biti vidljiv opseg registracije inicijative. Obrasci izjave o potpori mogu se prilagoditi za potrebe internetskog prikupljanja ili prikupljanja u papirnatom obliku.

Prilog III. ne primjenjuje se ako građani podupiru inicijativu na internetu putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja iz članka 10. primjenom prijavljenih sredstava elektroničke identifikacije u smislu Uredbe (EU) br. 910/2014 iz članka 10. stavka 4. ove Uredbe. Građani dostavljaju informaciju o svojem državljanstvu, a države članice prihvaćaju minimalni skup podataka za fizičku osobu u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1501 ⁽¹⁵⁾.

3. Od osobe koja potpisuje izjavu o potpori traže se samo osobni podaci navedeni u Prilogu III.

4. Države članice obavješćuju Komisiju o tome žele li biti uključene u dio A ili dio B Priloga III. do 30. lipnja 2019. Države članice koje žele da ih se uključi u dio B Priloga III. navode vrstu ili vrste osobnog identifikacijskog broja (isprave).

⁽¹⁵⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1501 od 8. rujna 2015. o okviru za interoperabilnost u skladu s člankom 12. stavkom 8. Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu (SL L 235, 9.9.2015., str. 1.).

Komisija do 1. siječnja 2020. u registru objavljuje obrasce iz Priloga III.

Države članice uvrštene u jedan dio Priloga III. mogu od Komisije zatražiti da budu premještene u drugi dio Priloga III. Taj zahtjev moraju podnijeti Komisiji najmanje šest mjeseci prije datuma početka primjene novih obrazaca.

5. Skupina organizatora odgovorna je za prikupljanje izjava o potpori od potpisnika u papirnatom obliku.

6. Izjava o potpori za određenu inicijativu može se potpisati samo jednom.

7. Skupina organizatora obavještuje Komisiju o broju izjava o potpori prikupljenih u svakoj državi članici barem svaka dva mjeseca tijekom razdoblja prikupljanja te o konačnom broju prikupljenih izjava u roku od tri mjeseca od završetka razdoblja prikupljanja radi objave u registru.

Ako nije prikupljen potreban broj izjava o potpori ili ako skupina organizatora ne dostavi informacije u roku od tri mjeseca od završetka razdoblja prikupljanja, Komisija zaključuje inicijativu i obavijest o tome objavljuje u registru.

Članak 10.

Središnji sustav internetskog prikupljanja

1. Za potrebe internetskog prikupljanja izjava o potpori Komisija do 1. siječnja 2020. uspostavlja i vodi od tog datuma središnji sustav internetskog prikupljanja u skladu s Odlukom (EU, Euratom) 2017/46.

Troškove uspostave i vođenja središnjeg sustava internetskog prikupljanja idu na teret općeg proračuna Europske unije. Uporaba središnjeg sustava internetskog prikupljanja je besplatna.

Središnji sustav internetskog prikupljanja mora biti pristupačan osobama s invaliditetom.

Podaci dobiveni putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja pohranjuju se na poslužiteljima koje Komisija stavlja na raspolaganje u tu svrhu.

Središnji sustav internetskog prikupljanja omogućuje učitavanje izjava o potpori prikupljenih u papirnatom obliku.

2. Za svaku inicijativu Komisija osigurava da se izjave o potpori mogu prikupljati putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja tijekom razdoblja prikupljanja utvrđenog u skladu s člankom 8.

3. Najkasnije 10 radnih dana prije početka razdoblja prikupljanja skupina organizatora obavještuje Komisiju o tome želi li upotrebljavati središnji sustav internetskog prikupljanja te želi li u sustav učitati izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku.

Ako skupina organizatora želi u sustav učitati izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku, sve izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku mora učitati najkasnije u roku od dva mjeseca od završetka razdoblja prikupljanja te o tome obavještuje Komisiju.

4. Države članice osiguravaju:

- (a) da građani mogu poduprijeti inicijative na internetu putem izjave o potpori služeći se prijavljenim sredstvima elektroničke identifikacije ili potpisivanjem izjave o potpori elektroničkim potpisom u smislu Uredbe (EU) br. 910/2014;
- (b) priznavanje Komisijina čvora e-IDAS koje je razvijeno u okviru Uredbe (EU) br. 910/2014 i Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1501.

5. Komisija se o daljnjem razvoju i poboljšanju središnjeg sustava internetskog prikupljanja savjetuje s dionicima kako bi se uzeli u obzir njihovi prijedlozi i brige.

Članak 11.

Pojedinačni sustavi internetskog prikupljanja

1. Ako skupina organizatora ne upotrebljava središnji sustav internetskog prikupljanja, može prikupljati elektroničke izjave o potpori u više država članica ili u svim državama članicama putem drugog pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja („pojedinačni sustav internetskog prikupljanja”).

Podaci prikupljeni putem pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja pohranjuju se na državnom području države članice.

2. Skupina organizatora osigurava usklađenost pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja sa zahtjevima utvrđenima u stavku 4. ovog članka i članku 18. stavku 3. tijekom cijelog razdoblja prikupljanja.

3. Nakon registracije inicijative i prije početka razdoblja prikupljanja, ne dovodeći u pitanje ovlasti nacionalnih nadzornih tijela iz poglavlja VI. Uredbe (EU) 2016/679, skupina organizatora zahtjeva od nadležnog tijela države članice u kojoj se pohranjuju podaci prikupljeni putem pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja da potvrdi usklađenost sustava sa zahtjevima utvrđenima u stavku 4. ovog članka.

Ako je pojedinačni sustav internetskog prikupljanja usklađen sa zahtjevima utvrđenima u stavku 4. ovog članka, nadležno tijelo o tome izdaje potvrdu u skladu s predloškom iz Priloga IV. u roku od mjesec dana od primitka zahtjeva. Skupina organizatora primjerak te potvrde objavljuje na internetskim stranicama koje se upotrebljavaju za pojedinačni sustav internetskog prikupljanja.

Države članice priznaju potvrde koje izdaju nadležna tijela drugih država članica.

4. Pojedinačni sustavi internetskog prikupljanja moraju imati odgovarajuće sigurnosne i tehničke značajke kako bi se tijekom cijelog razdoblja prikupljanja osiguralo:

- (a) da izjavu o potpori mogu potpisati samo fizičke osobe;
- (b) da dostavljene informacije o inicijativi odgovaraju informacijama objavljenima u registru;
- (c) da su podaci prikupljeni od potpisnika u skladu s Prilogom III.;
- (d) da se podaci koje dostavljaju potpisnici sigurno prikupljaju i pohranjuju.

5. Komisija do 1. siječnja 2020. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju tehničke specifikacije za provedbu stavka 4. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.

Pri izradi tehničkih specifikacija iz prvog podstavka Komisija može zatražiti mišljenje Agencije Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA).

6. Ako se izjave o potpori prikupljaju putem pojedinačnog internetskog sustava za prikupljanje, razdoblje prikupljanja može započeti tek nakon što je za taj sustav izdana potvrda iz stavka 3.

7. Ovaj članak primjenjuje se samo na inicijative registrirane u skladu s člankom 6. do 31. prosinca 2022.

Članak 12.

Provjera i potvrđivanje izjava o potpori u državama članicama

1. Svaka država članica provjerava i potvrđuje da su izjave o potpori koje su potpisali njezini državljani u skladu s odredbama ove Uredbe („odgovorna država članica”).

2. U roku od tri mjeseca od završetka razdoblja prikupljanja i ne dovodeći u pitanje stavak 3. ovog članka skupina organizatora izjave o potpori prikupljene na internetu ili u papirnatom obliku dostavlja nadležnim tijelima iz članka 20. stavka 2. odgovorne države članice.

Skupina organizatora izjave o potpori podnosi nadležnim tijelima samo ako inicijativa dosegne najmanji broj potpisnika utvrđen u članku 3.

Izjave o potpori podnose se nadležnom se tijelu u odgovornoj državi članici samo jednom služeći se obrascem iz Priloga V.

Izjave o potpori koje su prikupljene na internetu podnose se u skladu s elektroničkom shemom koju objavljuje Komisija.

Izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku i izjave o potpori prikupljene na internetu putem pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja podnose se odvojeno.

3. Komisija nadležnom tijelu odgovorne države članice podnosi izjave o potpori prikupljene na internetu putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja i izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku te učitane u sustav u skladu s člankom 10. stavkom 3. drugim podstavkom čim skupina organizatora nadležnom tijelu odgovorne države članice podnese obrazac iz Priloga V. u skladu sa stavkom 2. ovog članka.

Ako je skupina organizatora prikupila izjave o potpori putem pojedinačnog internetskog sustava prikupljanja, može zatražiti od Komisije da te izjave o potpori dostavi nadležnom tijelu odgovorne države članice.

Komisija izjave o potpori dostavlja u skladu sa stavkom 2. ovog članka podstavcima od drugog do četvrtog služeći se sustavom razmjene datoteka iz članka 4. stavka 5.

4. U roku od tri mjeseca od primitka izjava o potpori, nadležna tijela ih provjeravaju na temelju odgovarajućih provjera koje se mogu temeljiti na nasumičnom uzorkovanju, u skladu s nacionalnim pravom i praksom.

Ako se izjave o potpori prikupljene na internetu i izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku podnose odvojeno, taj rok počinje teći od dana kada nadležno tijelo primi sve izjave o potpori.

Za potrebe provjere izjava o potpori prikupljenih u papirnatom obliku ne zahtjeva se ovjera potpisa.

5. Na temelju provedenih provjera nadležno tijelo potvrđuje broj valjanih izjava o potpori za dotičnu državu članicu. Ta se potvrda besplatno dostavlja skupini organizatora koristeći predložak iz Priloga VI.

U potvrdi se navodi broj valjanih izjava o potpori prikupljenih u papirnatom obliku i na internetu, uključujući one koje su prikupljene u papirnatom obliku i učitane u sustav u skladu s člankom 10. stavkom 3. drugim podstavkom.

Članak 13.

Podnošenje Komisiji

Skupina organizatora podnosi inicijativu Komisiji u roku od tri mjeseca od primitka posljednje potvrde iz članka 12. stavka 5.

Skupina organizatora podnosi ispunjeni obrazac iz Priloga VII. zajedno s primjercima potvrda iz članka 12. stavka 5., u papirnatom ili elektroničkom obliku.

Obrazac iz Priloga VII. Komisija objavljuje u registru.

Članak 14.

Objava i javno saslušanje

1. Kada primi valjanu inicijativu za koju su prikupljene i potvrđene izjave o potpori u skladu s člancima od 8. do 12., Komisija bez odgode objavljuje obavijest o tome u registru i inicijativu prosljeđuje Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, te nacionalnim parlamentima.

2. U roku od tri mjeseca od podnošenja inicijative skupini organizatora daje se prilika da predstave inicijativu na javnom saslušanju koje održava Europski parlament.

Europski parlament organizira javna saslušanja u svojim prostorijama.

Komisija mora biti zastupljena na saslušanju na odgovarajućoj razini.

Vijeću, drugim institucijama i savjetodavnim tijelima Unije, nacionalnim parlamentima i civilnom društvu daje se prilika da prisustvuju saslušanju.

Europski parlament osigurava ravnomjernu zastupljenost relevantnih javnih i privatnih interesa.

3. Nakon javnog saslušanja Europski parlament ocjenjuje političku potporu za inicijativu.

Članak 15.

Ispitivanje inicijative od strane Komisije

1. U roku od mjesec dana od podnošenja inicijative u skladu s člankom 13. Komisija prima skupinu organizatora na odgovarajućoj razini kako bi joj omogućila da detaljno obrazloži ciljeve inicijative.

2. U roku od šest mjeseci od objave inicijative u skladu s člankom 14. stavkom 1. te nakon javnog saslušanja iz članka 14. stavka 2. Komisija u komunikaciji navodi svoje pravne i političke zaključke o inicijativi, eventualne mjere koje namjerava poduzeti te razloge za poduzimanje ili nepoduzimanje mjera.

Ako namjerava poduzeti mjere kao odgovor na inicijativu, uključujući, ako je to primjereno, donošenje jednog ili više prijedloga pravnog akta Unije, u komunikaciji navodi i vremenski okvir predviđen za te mjere.

Komunikacija se dostavlja skupini organizatora, Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija te se objavljuje.

3. Komisija i skupina organizatora obavješćuju potpisnike o odgovoru na inicijativu u skladu s člankom 18. stavcima 2. i 3.

Komisija u registru i na javnim internetskim stranicama europske građanske inicijative pruža ažurirane informacije o provedbi mjera navedenih u komunikaciji donesenoj kao odgovor na inicijativu.

Članak 16.

Daljnje postupanje Europskog parlamenta u vezi s uspješnim građanskim inicijativama

Europski parlament ocjenjuje mjere koje je Komisija poduzela na temelju svoje komunikacije iz članka 15. stavka 2.

POGLAVLJE III.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Transparentnost

1. Skupina organizatora dostavlja jasne, točne i sveobuhvatne informacije o izvorima svojeg financiranja inicijative čija je vrijednost veća od 500 eura po sponzoru radi objave u registru i, ovisno o slučaju, na internetskim stranicama kampanje.

Prijavljeni izvori financiranja i potpore, uključujući sponzore, i odgovarajući iznosi moraju biti jasno prepoznatljivi.

Skupina organizatora također pruža informacije o organizacijama koje joj pomažu na dobrovoljnoj osnovi kada takva potpora nije ekonomski mjerljiva.

Te se informacije ažuriraju najmanje jednom svaka dva mjeseca u razdoblju od datuma registracije inicijative do datuma podnošenja inicijative Komisiji u skladu s člankom 13. Komisija ih na jasan i pristupačan način objavljuje u registru i na javnim internetskim stranicama europske građanske inicijative.

2. Komisija ima pravo od skupine organizatora zahtijevati pružanje svih dodatnih informacija i pojašnjenja o izvorima financiranja i potpore prijavljenim u skladu s ovom Uredbom.

3. Komisija omogućuje građanima da u okviru registra podnesu pritužbu na cjelovitost i točnost informacija o izvorima financiranja i potpore, kako su ih prijavile skupine organizatora te u tu svrhu stavlja javnosti na raspolaganje obrazac za kontakt u registru i na javnim internetskim stranicama europske građanske inicijative.

Komisija može od skupine organizatora zatražiti sve dodatne informacije u vezi s pritužbama primljenim u skladu s ovim stavkom i, ako je to primjereno, ažurirati informacije o prijavljenim izvorima financiranja i potpore u registru.

Članak 18.

Komunikacija

1. Komisija upoznaje javnost s europskom građanskom inicijativom, njezinim ciljevima i funkcioniranjem putem komunikacijskih aktivnosti i informativnih kampanja, čime se doprinosi promicanju aktivnog sudjelovanja građana u političkom životu Unije.

Europski parlament doprinosi komunikacijskim aktivnostima Komisije.

2. Za potrebe informacijskih i komunikacijskih aktivnosti u vezi s konkretnom inicijativom skupina organizatora ili Komisija mogu prikupljati adrese e-pošte potpisnika uz njihovu izričitu suglasnost.

Potencijalne potpisnike obavještava se o tome da njihovo pravo na podupiranje inicijative nije uvjetovano davanjem pristanka za prikupljanje njihove adrese e-pošte.

3. Adrese e-pošte ne mogu se prikupljati u okviru obrasca izjave o potpori. Međutim, mogu se prikupljati istodobno s izjavama o potpori uz uvjet da se obrađuju zasebno.

Članak 19.

Zaštita osobnih podataka

1. Predstavnik skupine organizatora voditelj je obrade podataka u smislu Uredbe (EU) 2016/679 u vezi s obradom osobnih podataka pri prikupljanju izjava o potpori, adresa e-pošte i podataka o sponzorima inicijativa. Ako je osnovana pravna osoba iz članka 5. stavka 7. ove Uredbe, ta je osoba voditelj obrade podataka.

2. Nadležna tijela određena u skladu s člankom 20. stavkom 2. ove Uredbe voditelji su obrade podataka u smislu Uredbe (EU) 2016/679 u vezi s obradom osobnih podataka radi provjere i potvrđivanja izjava o potpori.

3. Komisija je voditelj obrade podataka u smislu Uredbe (EU) 2018/1725 u vezi s obradom osobnih podataka u registru, na internetskoj platformi za suradnju, u središnjem sustavu internetskog prikupljanja iz članka 10. ove Uredbe i pri prikupljanju adresa e-pošte.

4. Osobni podaci iz obrasca izjave o potpori prikupljaju se radi provođenja postupaka potrebnih za sigurno prikupljanje i pohranu u skladu s člancima od 9. do 11., za podnošenje državama članicama, provjeru i potvrđivanje u skladu s člankom 12. te za potrebne provjere kvalitete i statističke analize.

5. Skupina organizatora odnosno Komisija, ovisno o slučaju, uništavaju sve potpisane izjave o potpori za inicijativu i sve njihove preslike najkasnije mjesec dana nakon podnošenja inicijative Komisiji u skladu s člankom 13. ili najkasnije 21 mjesec nakon početka razdoblja prikupljanja, ovisno o tome što je ranije. Međutim, ako je inicijativa povučena nakon početka razdoblja prikupljanja, izjave o potpori i njihove preslike uništavaju se najkasnije mjesec dana nakon povlačenja iz članka 7..

6. Nadležno tijelo uništava sve izjave o potpori i njihove preslike najkasnije tri mjeseca nakon izdavanja potvrde iz članka 12. stavka 5.

7. Izjave o potpori određenoj inicijativi i njihove preslike mogu se zadržati dulje od roka utvrđenog u stavcima 5. i 6. ako je to potrebno radi pravnog ili administrativnog postupka u vezi s predmetnom inicijativom. Izjave o potpori i njihove preslike uništavaju se najkasnije mjesec dana od dana zaključenja navedenih postupaka donošenjem konačne odluke.

8. Komisija i skupina organizatora uništavaju evidencije adresa e-pošte prikupljenih u skladu s člankom 18. stavkom 2. najkasnije mjesec dana nakon povlačenja inicijative ili 12 mjeseci nakon završetka razdoblja prikupljanja ili podnošenja inicijative Komisiji, ovisno o slučaju. Međutim, ako Komisija u komunikaciji navede mjere koje namjerava poduzeti u skladu s člankom 15. stavkom 2., evidencije adresa e-pošte moraju se uništiti najkasnije tri godine nakon objave komunikacije.

9. Ne dovodeći u pitanje njihova prava na temelju Uredbe (EU) 2018/1725, članovi skupine organizatora imaju pravo zatražiti uklanjanje svojih osobnih podataka iz registra nakon isteka dvije godine od dana registracije predmetne inicijative.

Članak 20.

Nadležna tijela u državama članicama

1. Za potrebe članka 11. svaka država članica određuje jedno ili više nadležnih tijela odgovornih za izdavanje potvrde iz članka 11. stavka 3.

2. Za potrebe članka 12. svaka država članica određuje jedno nadležno tijelo odgovorno za koordiniranje procesa provjere izjava o potpori i izdavanje potvrda iz članka 12. stavka 5.

3. Do 1. siječnja 2020. države članice Komisiji dostavljaju imena i adrese tijela određenih u skladu sa stavcima 1. i 2. Države članice Komisiju obavješćuju o svakoj promjeni tih informacija.

Komisija nazive i adrese tijela određenih u skladu sa stavcima 1. i 2. objavljuje u registru.

Članak 21.

Obavijest o nacionalnim odredbama

1. Države članice do 1. siječnja 2020. priopćuju Komisiji posebne odredbe donesene za provedbu ove Uredbe.
2. Komisija te odredbe objavljuje u registru na jeziku priopćenja koju je dostavila država članica u skladu sa stavkom 1.

POGLAVLJE IV.

DELEGIRANI AKTI I PROVEDBENI AKTI

Članak 22.

Postupak Odbora

1. Za potrebe provedbe članka 11. stavka 5. ove Uredbe Komisiji pomaže odbor. Navedeni je odbor odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 23.

Delegirane ovlasti

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 24. u vezi s izmjenom priloga ovoj Uredbi u okviru područja primjene odredaba ove Uredbe koje su relevantne za te priloge.

Članak 24.

Izvršavanje delegiranih ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 23. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od 5 godina počevši od 6. lipnja 2019.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 23. Odlukom o opozivu prestaje delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. Opoziv ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 23. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću ne podnesu nikakav prigovor ili ako prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijeste Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Preispitivanje

Komisija periodično preispituje funkcioniranje europske građanske inicijative te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o primjeni ove Uredbe najkasnije 1. siječnja 2024. te svake četiri godine nakon toga. Ta izvješća obuhvaćaju i minimalnu dob za potporu europskim građanskim inicijativama u državama članicama. Izvješća se objavljuju.

Članak 26.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EU) br. 211/2011 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2020.

Upućivanja na Uredbu stavljenju izvan snage tumače se kao upućivanja na ovu Uredbu.

Članak 27.

Prijelazna odredba

Članci od 5. do 9. Uredbe (EU) No 211/2011 nastavljaju se primjenjivati nakon 1. siječnja 2020. na europske građanske inicijative koje su registrirane prije 1. siječnja 2020.

Članak 28.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova se Uredba primjenjuje od 1. siječnja 2020.

Međutim, članak 9. stavak 4., članak 10., članak 11. stavak 5. i članci od 20. do 24. primjenjuju se od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 17. travnja 2019.

Za Europski parlament
Predsjednik
A. TAJANI

Za Vijeće
Predsjednik
G. CIAMBA

PRILOG I.

NAJMANJI BROJ POTPISNIKA PO DRŽAVI ČLANICI

Belgija	15 771
Bugarska	12 767
Češka	15 771
Danska	9 763
Njemačka	72 096
Estonija	4 506
Irska	8 261
Grčka	15 771
Španjolska	40 554
Francuska	55 574
Hrvatska	8 261
Italija	54 823
Cipar	4 506
Latvija	6 008
Litva	8 261
Luxembourg	4 506
Mađarska	15 771
Malta	4 506
Nizozemska	19 526
Austrija	13 518
Poljska	38 301
Portugal	15 771
Rumunjska	24 032
Slovenija	6 008
Slovačka	9 763
Finska	9 763
Švedska	15 020
Ujedinjena Kraljevina	54 823

PRILOG II.

INFORMACIJE POTREBNE ZA REGISTRACIJU INICIJATIVE

1. Naziv inicijative u najviše 100 znakova (*);
2. Ciljevi inicijative zbog kojih se Komisija poziva na djelovanje, u najviše 1 100 znakova bez razmaka; (prosjeak prilagođen prema jeziku (*));

Skupina organizatora može pružiti prilog o predmetu, ciljevima i pozadini inicijative u najviše 5 000 znakova bez razmaka; (prosjeak prilagođen prema jeziku (*));

Skupina organizatora može pružiti dodatne informacije o predmetu, ciljevima i pozadini inicijative. Također će, ako to želi, podnijeti nacrt pravnog akta;
3. Odredbe Ugovorâ koje skupina organizatora smatra relevantnima za predloženu mjeru;
4. Puna imena, poštanske adrese, državljanstva i datumi rođenja sedam članova skupine organizatora s boravištem u sedam različitih država članica, posebno navodeći predstavnika i njegova zamjenika te njihove adrese e-pošte i telefonske brojeve (¹);

Ako predstavnik i/ili zamjenik nisu među sedam članova navedenih u prvom podstavku, njihova puna imena, poštanske adrese, državljanstva, datumi rođenja, adrese e-pošte i telefonski brojevi.
5. Isprave kojima se dokazuju puna imena, poštanske adrese, državljanstva i datumi rođenja svih sedam članova iz točke 4. te predstavnika i njegova zamjenika ako nisu među tih sedam članova;
6. Imena drugih članova skupine organizatora;
7. U slučaju iz članka 5. stavka 7. Uredbe (EU) 2019/788, prema potrebi, isprave kojima se dokazuje da je pravna osoba osnovana u skladu s nacionalnim pravom države članice posebno za potrebe upravljanja određenom inicijativom i da je član skupine organizatora imenovan kao predstavnik skupine ovlašten djelovati u ime pravne osobe.
8. Svi izvori potpore i financiranja inicijative u vrijeme registracije.

(*) Komisija za sve registrirane inicijative osigurava prijevod tih elemenata na sve službene jezike institucija Unije.

(¹) Samo puna imena članova skupine organizatora, zemlja boravišta predstavnika ili, ako je to primjenjivo, ime i zemlja sjedišta pravne osobe, adrese e-pošte osoba za kontakt te informacije o izvorima potpore i financiranja stavit će se na raspolaganje javnosti u internetskom registru Komisije. Ispitanici imaju pravo prigovora na objavu svojih osobnih podataka zbog čvrstih i zakonitih razloga u vezi sa svojim posebnim stanjem.

OBRAZAC IZJAVE O POTPORI – dio A ⁽¹⁾

(za države članice koje ne zahtijevaju osobni identifikacijski broj/broj osobne identifikacijske isprave)

Sva su polja u ovom obrascu obvezna.

UNAPRIJED ISPUNJAVA SKUPINA ORGANIZATORA:

1. Svi potpisnici ovog obrasca državljani su sljedeće države članice:
Označite samo jednu državu članicu na popisu.
2. Registarski broj koji dodjeljuje Europska komisija:
3. Datumi početka i kraja razdoblja prikupljanja:
4. Internetska adresa inicijative u registru Europske komisije:
5. Naziv inicijative:
6. Ciljevi inicijative:
7. Imena i adrese e-pošte registriranih osoba za kontakt
(U slučaju iz članka 5. stavka 7. Uredbe (EU) 2019/788, prema potrebi, dodatno: naziv i zemlja sjedišta pravne osobe):
8. Internetska stranica inicijative (ako postoji):

ISPUNJAVAJU POTPISNICI VELIKIM SLOVIMA:

„Ovime potvrđujem da su informacije koje sam dostavio/dostavila u ovom obrascu točne i da dosad nisam podržao/podržala ovu inicijativu.”

PUNA IMENA	PREZIMENA	BORAVIŠTE ⁽¹⁾ (ulica, broj, poštanski broj, grad, zemlja)	DATUM ROĐENJA	DATUM	POTPIS ⁽²⁾

⁽¹⁾ Njemački državljani koji borave izvan zemlje samo ako su o svojem trenutačnom stalnom boravištu obavijestili nadležno njemačko diplomatsko predstavništvo u inozemstvu.⁽²⁾ Potpis nije obavezan ako se obrazac dostavlja na internetu putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja kako je navedeno u članku 10. Uredbe (EU) 2019/788 ili pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja kako je navedeno u članku 11. navedene uredbe.⁽¹⁾ Obrazac se tiska na jednom listu. Skupina organizatora može upotrijebiti obrazac tiskan obostrano. Za učitavanje izjava o potpori prikupljenih u papirnatom obliku u središnji sustav internetskog prikupljanja treba upotrijebiti kod koji je Komisija stavila na raspolaganje.

Izjava o zaštiti osobnih podataka ⁽²⁾ za izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku ili putem pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja:

U skladu s Uredbom (EU) 2016/679 (Opća uredba o zaštiti podataka) vaši osobni podaci navedeni u ovom obrascu upotrijebit će se samo za potporu inicijativi i staviti na raspolaganje nadležnim nacionalnim tijelima za potrebe provjere i potvrđivanja. Ovlašteni ste od skupine organizatora ove inicijative zatražiti pristup svojim osobnim podacima, njihov ispravak, brisanje ili ograničavanje njihove obrade.

Skupina organizatora pohranjuje vaše podatke na najviše mjesec dana nakon podnošenja inicijative Europskoj komisiji ili 21 mjesec od početka razdoblja prikupljanja, ovisno o tome što je prije. Podaci se mogu zadržati dulje od navedenog roka u slučaju upravnog ili pravnog postupka, najviše mjesec dana od dana zaključenja navedenih postupaka.

Ne dovodeći u pitanje druge upravne ili pravne lijekove, imate pravo podnijeti pritužbu tijelu za zaštitu podataka, posebno u državi članici u kojoj je vaše uobičajeno boravište, radno mjesto ili mjesto navodnog kršenja, ako smatrate da se obradom vaših osobnih podataka krši Opća uredba o zaštiti podataka.

Predstavnik skupine organizatora inicijative ili, ako je to primjenjivo, pravna osoba koju su osnovali, voditelj je obrade u smislu Opće uredbe o zaštiti podataka i mogu se kontaktirati s pomoću podataka za kontakt iz ovog obrasca.

Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka (ako on postoji) dostupni su na internetskoj stranici ove inicijative u registru Europske komisije, kako je navedena u točki 4. ovog obrasca.

Podaci za kontakt nacionalnog tijela koje će primiti i obraditi vaše osobne podatke te podaci za kontakt nacionalnih tijela za zaštitu podataka dostupni su na internetskoj stranici: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/data-protection>.

Izjava o zaštiti osobnih podataka za izjave o potpori prikupljene na internetu ili putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja:

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1725 i Uredbom (EU) 2016/679 (Opća uredba o zaštiti podataka) vaši osobni podaci navedeni u ovom obrascu upotrijebit će se samo za potporu inicijativi i staviti na raspolaganje nadležnim nacionalnim tijelima za potrebe provjere i potvrđivanja. Ovlašteni ste od Europske komisije i od predstavnika skupine organizatora ove inicijative, ili ako je to primjenjivo, od pravne osobe koju su osnovali, zatražiti pristup svojim osobnim podacima, njihov ispravak, brisanje ili ograničavanje njihove obrade.

Europska komisija pohranjuje vaše podatke na najviše mjesec dana od podnošenja inicijative Europskoj komisiji ili 21 mjesec od početka razdoblja prikupljanja, ovisno o tome što je prije. Podaci se mogu zadržati dulje od navedenog roka u slučaju upravnog ili pravnog postupka, najviše mjesec dana od zaključenja navedenih postupaka.

Ne dovodeći u pitanje druge upravne ili pravne lijekove, imate pravo podnijeti pritužbu Europskom nadzorniku za zaštitu podataka ili tijelu za zaštitu podataka, posebno u državi članici u kojoj je vaše uobičajeno boravište, radno mjesto ili mjesto navodnog kršenja, ako smatrate da se obradom vaših osobnih podataka krši Opća uredba o zaštiti podataka.

Europska komisija i predstavnik skupine organizatora ove inicijative, ili ako je to primjenjivo, pravna osoba koju su osnovali, zajednički su voditelji obrade u smislu Uredbe (EU) 2018/1725 i Opće uredbe o zaštiti podataka te se s njima može stupiti u kontakt s pomoću podataka navedenih u ovom obrascu.

Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka skupine organizatora (ako postoji) dostupni su na internetskoj stranici ove inicijative u registru Europske komisije, kako je navedeno u točki 4. ovog obrasca.

Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka Europske komisije, nacionalnog tijela koje će primiti i obraditi vaše osobne podatke, Europskog nadzornika za zaštitu osobnih podataka te nacionalnih tijela za zaštitu podataka dostupni su na: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/data-protection?lg=hr>.

⁽²⁾ Ovisno o načinu prikupljanja upotrebljava se samo jedna od dvije predložene verzije izjave o zaštiti osobnih podataka.

OBRAZAC IZJAVE O POTPORI – dio B ⁽³⁾

(za države članice koje zahtijevaju osobni identifikacijski broj/broj osobne identifikacijske isprave)

Sva su polja u ovom obrascu obvezna.

UNAPRIJED ISPUNJAVA SKUPINA ORGANIZATORA:

- Svi potpisnici ovog obrasca državljani su sljedeće države članice:
Označite samo jednu državu članicu na popisu.
Za osobne identifikacijske brojeve/brojeve osobne identifikacijske isprave, od kojih jedan mora biti upisan, vidjeti internetske stranice Europske komisije o europskim građanskim inicijativama.
- Registarski broj koji dodjeljuje Europska komisija:
- Datumi početka i kraja razdoblja prikupljanja:
- Internetska adresa inicijative u registru Europske komisije:
- Naziv inicijative:
- Ciljevi inicijative:
- Imena i adrese e-pošte registriranih osoba za kontakt:
(U slučaju iz članka 5. stavka 7. Uredbe (EU) 2019/788, prema potrebi, dodatno: naziv i zemlja sjedišta pravne osobe):
- Internetska stranica inicijative (ako postoji):

ISPUNJAVAJU POTPISNICI VELIKIM SLOVIMA:

„Ovime potvrđujem da su informacije koje sam dostavio/dostavila u ovom obrascu točne i da dosad nisam podržao/podržala ovu inicijativu.”

PUNA IMENA	PREZIMENA	OSOBNi identifikacijski BROJ/BROJ OSOBNE identifikacijske ISPRAVE	Vrsta osobnog identifikacijskog broja ili isprave	DATUM	POTPIS ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Potpis nije obavezan ako se obrazac dostavlja na internetu putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja kako je navedeno u članku 10. Uredbe (EU) 2019/788 ili pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja kako je navedeno u članku 11. navedene uredbe.

⁽³⁾ Obrazac se tiska na jednom listu. Skupina organizatora može upotrijebiti obrazac tiskan obostrano. Za učitavanje izjava o potpori prikupljenih u papirnatom obliku u središnji sustav internetskog prikupljanja treba upotrijebiti kod koji je Komisija stavila na raspolaganje.

Izjava o zaštiti osobnih podataka ⁽⁴⁾ za izjave o potpori prikupljene u papirnatom obliku ili putem pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja:

U skladu s Uredbom (EU) 2016/679 (Opća uredba o zaštiti podataka) vaši osobni podaci navedeni u ovom obrascu upotrijebit će se samo za potporu inicijativi i staviti na raspolaganje nadležnim nacionalnim tijelima za potrebe provjere i potvrđivanja. Ovlašteni ste od skupine organizatora ove inicijative zatražiti pristup svojim osobnim podacima, njihov ispravak, brisanje ili ograničavanje njihove obrade.

Skupina organizatora pohranjuje vaše podatke na najviše mjesec dana od podnošenja inicijative Europskoj komisiji ili 21 mjesec od početka razdoblja prikupljanja, ovisno o tome što je prije. Podaci se mogu zadržati dulje od navedenog roka u slučaju upravnog ili pravnog postupka, najviše mjesec dana od zaključenja navedenih postupaka.

Ne dovodeći u pitanje druge upravne ili pravne lijekove, imate pravo podnijeti pritužbu tijelu za zaštitu podataka, posebno u državi članici u kojoj je vaše uobičajeno boravište, radno mjesto ili mjesto navodnog kršenja, ako smatrate da se obradom vaših osobnih podataka krši Opća uredba o zaštiti podataka.

Predstavnik skupine organizatora inicijative ili, ako je to primjenjivo, pravna osoba koju su osnovali, voditelj je obrade u smislu Opće uredbe o zaštiti podataka i mogu se kontaktirati s pomoću podataka za kontakt iz ovog obrasca.

Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka (ako on postoji) dostupni su na internetskoj stranici ove inicijative u registru Europske komisije, kako je navedena u točki 4. ovog obrasca.

Podaci za kontakt nacionalnog tijela koje će primiti i obraditi vaše osobne podatke te podaci za kontakt nacionalnih tijela za zaštitu podataka dostupni su na internetskoj stranici: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/data-protection>.

Izjava o zaštiti osobnih podataka za izjave o potpori prikupljene na internetu ili putem središnjeg sustava internetskog prikupljanja:

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1725 i Uredbom (EU) 2016/679 (Opća uredba o zaštiti podataka) vaši osobni podaci navedeni u ovom obrascu upotrijebit će se samo za potporu inicijativi i staviti na raspolaganje nadležnim nacionalnim tijelima za potrebe provjere i potvrđivanja. Ovlašteni ste od Europske komisije i od predstavnika skupine organizatora ove inicijative, ili ako je to primjenjivo, od pravne osobe koju su osnovali, zatražiti pristup svojim osobnim podacima, njihov ispravak, brisanje ili ograničavanje njihove obrade.

Europska komisija pohranjuje vaše podatke na najviše mjesec dana od podnošenja inicijative Europskoj komisiji ili 21 mjesec od početka razdoblja prikupljanja, ovisno o tome što je prije. Podaci se mogu zadržati dulje od navedenog roka u slučaju upravnog ili pravnog postupka, najviše mjesec dana od zaključenja navedenih postupaka.

Ne dovodeći u pitanje druge upravne ili pravne lijekove, imate pravo podnijeti pritužbu Europskom nadzorniku za zaštitu podataka ili tijelu za zaštitu podataka, posebno u državi članici u kojoj je vaše uobičajeno boravište, radno mjesto ili mjesto navodnog kršenja, ako smatrate da se obradom vaših osobnih podataka krši Opća uredba o zaštiti podataka.

Europska komisija i predstavnik skupine organizatora ove inicijative, ili ako je to primjenjivo, pravna osoba koju su osnovali, zajednički su voditelji obrade u smislu Uredbe (EU) 2018/1725 i Opće uredbe o zaštiti podataka te se s njima može stupiti u kontakt s pomoću podataka navedenih u ovom obrascu.

Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka skupine organizatora (ako postoji) dostupni su na internetskoj stranici ove inicijative u registru Europske komisije, kako je navedeno u točki 4. ovog obrasca.

Podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka Europske komisije, nacionalnog tijela koje će primiti i obraditi vaše osobne podatke, Europskog nadzornika za zaštitu osobnih podataka te nacionalnih tijela za zaštitu podataka dostupni su na: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/data-protection?lg=hr>.

⁽⁴⁾ Ovisno o načinu prikupljanja upotrebljava se samo jedna od dvije predložene verzije izjave o zaštiti osobnih podataka.

PRILOG IV.

POTVRDA O USKLAĐENOSTI SUSTAVA INTERNETSKOG PRIKUPLJANJA S UREDBOM (EU) 2019/788 EUROPSKOG
PARLAMENTA I VIJEĆA OD 17. TRAVNJA 2019. O GRAĐANSKOJ INICIJATIVI

... (naziv nadležnog tijela) iz ... (ime države članice) ovime potvrđuje da je pojedinačni sustav internetskog prikupljanja ... (internetska adresa) upotrijebljen za prikupljanje izjava o potpori za ... (naziv inicijative) s registarskim brojem ... (registarski broj inicijative) u skladu s relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi.

Datum, potpis i službeni pečat nadležnog tijela:

PRILOG V.

OBRAZAC ZA PODNOŠENJE IZJAVA O POTPORI NADLEŽNIM TIJELIMA DRŽAVA ČLANICA

1. Puna imena, poštanske adrese i adrese e-pošte osoba za kontakt (predstavnik skupine organizatora i njegova zamjenika) ili pravne osobe koja upravlja inicijativom i njezina predstavnika:
2. Naziv inicijative:
3. Registarski broj koji dodjeljuje Komisija:
4. Datum registriranja:
5. Broj potpisnika koji su državljani (ime države članice):
6. Ukupni broj prikupljenih izjava o potpori:
7. Broj država članica u kojima je dosegnut prag:
8. Prilozi:

(Priložite sve izjave o potpori potpisnika koji su državljani relevantne države članice.

Ako je primjenjivo, priložite relevantnu potvrdu o usklađenosti pojedinačnog sustava internetskog prikupljanja s Uredbom (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi.)

9. Ovime izjavljujem da su informacije koje sam dostavio/dostavila u ovom obrascu točne i da su izjave o potpori prikupljene u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi.
10. Datum i potpis jedne osobe za kontakt (predstavnik/zamjenik ⁽¹⁾) ili predstavnika pravne osobe:

⁽¹⁾ Precrtati ono što je nepotrebno.

PRILOG VI.

POTVRDA O BROJU VALJANIH IZJAVA O POTPORI PRIKUPLJENIH ZA ... (IME DRŽAVE ČLANICE)

... (naziv nadležnog tijela) iz ... (ime države članice), nakon obavljanja potrebnih provjera kako se zahtjeva člankom 12. Uredbe (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o građanskoj inicijativi, ovime potvrđuje da su ... (broj valjanih izjava o potpori) izjave o potpori inicijative s registarskim brojem ... (registarski broj inicijative) valjane u skladu s odredbama navedene Uredbe.

Datum, potpis i službeni pečat

PRILOG VII.

OBRAZAC ZA PODNOŠENJE INICIJATIVE EUROPSKOJ KOMISIJI

1. Naziv inicijative:
2. RegistarSKI broj koji dodjeljuje Komisija:
3. Datum registriranja:
4. Broj primljenih valjanih izjava o potpori (mora biti najmanje jedan milijun):
5. Broj potpisnika koje su potvrdile države članice:

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
Broj potpisnika																
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	UKUPNO			
Broj potpisnika																

6. Puna imena, poštanske adrese i adrese e-pošte osoba za kontakt (predstavnik skupine organizatora i njegova zamjenika) ⁽¹⁾ ili pravne osobe koja upravlja inicijativom i njezina predstavnika:
7. Navedite sve izvore potpore i financiranja primljenih za inicijativu, uključujući iznos financijske potpore u vrijeme podnošenja.
8. Ovime izjavljujem da su informacije koje sam dostavio/dostavila u ovom obrascu točne i da su provedeni svi relevantni postupci i ispunjeni svi uvjeti utvrđeni Uredbom (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi.

Datum i potpis jedne osobe za kontakt (predstavnik/zamjenik) ⁽²⁾ ili predstavnika pravne osobe:

9. Prilozi: (Priložite sve potvrde)

⁽¹⁾ Samo puna imena članova skupine organizatora, zemlja boravišta predstavnika ili, ako je to primjenjivo, ime i zemlja sjedišta pravne osobe, adrese e-pošte osoba za kontakt i informacije o izvorima potpore i financiranja staviti će se na raspolaganje javnosti u internetskom registru Komisije. Osobe čiji se podaci obrađuju imaju pravo prigovora na objavu svojih osobnih podataka iz uvjerljivih zakonitih razloga u vezi sa svojom pojedinačnom situacijom.

⁽²⁾ Precrtati nepotrebno.

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2019/789 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 17. travnja 2019.

o utvrđivanju pravila o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava koja se primjenjuju na određene internetske prijenose organizacija za radiodifuziju i reemitiranja televizijskih i radijskih programa te o izmjeni Direktive Vijeća 93/83/EEZ

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1. i članak 62.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Kako bi se doprinijelo pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, potrebno je osigurati bolje širenje u državama članicama televizijskih i radijskih programa koji potječu iz drugih država članica u korist korisnika u čitavoj Uniji olakšavanjem licenciranja autorskog prava i srodnih prava za djela i druge predmete zaštite koji su sadržani u emitiranjima određenih vrsta televizijskih i radijskih programa. Televizijski i radijski programi važno su sredstvo promicanja kulturne i jezične raznolikosti te društvene kohezije, kao i poboljšanja pristupa informacijama.
- (2) Razvoj digitalnih tehnologija i interneta promijenio je način distribucije televizijskih i radijskih programa te pristup tim programima. Korisnici sve više očekuju pristup televizijskim i radijskim programima, uživo i na zahtjev, preko tradicionalnih kanala poput satelita ili kabela, ali i preko internetskih usluga. Organizacije za radiodifuziju stoga sve više nude, uz vlastito emitiranje televizijskih i radijskih programa, internetske usluge koje su prateće uz takva emitiranja, kao što su istodobno emitiranje i usluge propuštenih sadržaja. Operatori usluga reemitiranja, koji objedinjuju emitiranja televizijskih i radijskih programa u pakete te ih nude korisnicima istodobno s prvim prijenosom tih emitiranja, neizmijenjene i cjelovite, koriste se različitim tehnikama reemitiranja, kao što su kabel i satelit te digitalna zemaljska mreža, mobilna mreža ili IP mreža zatvorenog kruga, kao i otvoreni internet. Nadalje, operatori koji distribuiraju televizijske i radijske programe korisnicima imaju različite načine za primanje programskog signala organizacija za radiodifuziju, među ostalim preko izravnog protoka. Postoji sve veća potražnja korisnika za pristupom emitiranjima televizijskih i radijskih programa koji potječu ne samo iz njihove države članice, nego i iz drugih država članica. Takvi korisnici uključuju pripadnike jezičnih manjina u Uniji te osobe koje žive u državi članici koja nije njihova država članica podrijetla.

⁽¹⁾ SL C 125, 21.4.2017., str. 27.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 28. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 15. travnja 2019.

- (3) Organizacije za radiodifuziju svakodnevno prenose velik broj televizijskih i radijskih programa. Ti programi uključuju različite sadržaje poput audiovizualnih, glazbenih, književnih ili grafičkih djela koji su u okviru prava Unije zaštićeni autorskim pravom ili srodnim pravima, ili jednim i drugim. To rezultira složenim procesom reguliranja prava od niza nositelja prava te za različite kategorije djela i drugih predmeta zaštite. Prava se često moraju regulirati u kratkom roku, osobito pri pripremi programa kao što su vijesti i informativni programi. Kako bi njihove internetske usluge bile dostupne preko granica, organizacije za radiodifuziju trebaju imati potrebna prava na djela i druge predmete zaštite za sva relevantna državna područja, što dodatno komplicira postupak reguliranja takvih prava.
- (4) Operatori usluga reemitiranja uobičajeno nude više programa koji obuhvaćaju mnoštvo djela i drugih predmeta zaštite i imaju vrlo kratak vremenski okvir za dobivanje potrebnih licencijskih te stoga snose značajan teret reguliranja prava. I za autore, producente i druge nositelje prava postoji rizik upotrebe njihovih djela i drugih predmeta zaštite bez odobrenja ili plaćanja odgovarajuće naknade. Takva naknada za reemitiranje njihovih djela i drugih predmeta zaštite važna je kako bi se osigurala raznolika ponuda sadržaja, što je i u interesu potrošača.
- (5) Prava na djela i druge predmete zaštite usklađena su, među ostalim, Direktivom 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ i Direktivom 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾, kojima se pruža visoka razina zaštite nositelja prava.
- (6) Direktivom Vijeća 93/83/EEZ ⁽⁵⁾ olakšava se prekogranično satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje televizijskih i radijskih programa iz drugih država članica. Međutim, odredbe te direktive koje se odnose na prijenose organizacija za radiodifuziju ograničene su na prijenose putem satelita i stoga se ne primjenjuju na internetske usluge koje su prateće uz emitiranja. Nadalje, odredbe koje se odnose na reemitiranja televizijskih i radijskih programa iz drugih država članica ograničene su na istodobno, neizmijenjeno i cjelovito kabelsko reemitiranje ili reemitiranje putem mikrovalnih sustava te ne obuhvaćaju reemitiranja s pomoću drugih tehnologija.
- (7) Stoga bi se prekogranično pružanje internetskih usluga koje su prateće uz emitiranja i reemitiranje televizijskih i radijskih programa koji potječu iz drugih država članica trebalo olakšati prilagodbom pravnog okvira za ostvarivanje autorskog prava i srodnih prava relevantnih za te radnje. Tu bi prilagodbu trebalo učiniti uzimajući u obzir financiranje i stvaranje kreativnog sadržaja, a posebno audiovizualnih djela.
- (8) Ovom Direktivom trebalo bi obuhvatiti prateće internetske usluge koje nudi organizacija za radiodifuziju, a koje su u jasnom i podređenom odnosu s emitiranjima organizacije za radiodifuziju. Te usluge obuhvaćaju usluge koje daju pristup televizijskim i radijskim programima isključivo linearno, istodobno s izvornim emitiranjem, te usluge koje daju pristup unutar određenog roka nakon emitiranja televizijskim i radijskim programima koje su već emitirale organizacije za radiodifuziju, takozvane usluge propuštenih sadržaja, eng. catch-up services. Osim toga, prateće internetske usluge obuhvaćene ovom Direktivom uključuju usluge koje daju pristup materijalu kojim se obogaćuju ili na drugi način proširuju televizijski i radijski programi koje emitira organizacija za radiodifuziju, među ostalim najavama, proširenjem, nadopunom ili ocjenjivanjem sadržaja relevantnog programa. Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati na prateće internetske usluge koje korisnicima pružaju organizacije za radiodifuziju zajedno s uslugom emitiranja. Ona bi se trebala primjenjivati i na prateće internetske usluge kojima, iako imaju jasan i podređen odnos s emitiranim programom, korisnici mogu pristupiti odvojeno od usluge emitiranja bez preduvjeta da korisnici moraju dobiti pristup toj usluzi emitiranja, primjerice pretplatom. Time se ne utječe na slobodu organizacija za radiodifuziju da pružaju takve prateće internetske usluge besplatno ili uz plaćanje. Davanje pristupa pojedinačnim djelima ili drugim predmetima zaštite koji su uključeni u televizijski ili radijski program ili djelima ili drugim predmetima zaštite koji nisu povezani ni s kojim emitiranim programom

⁽³⁾ Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 167, 22.6.2001., str. 10.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (SL L 376, 27.12.2006., str. 28.).

⁽⁵⁾ Direktiva Vijeća 93/83/EEZ od 27. rujna 1993. o koordinaciji određenih pravila s obzirom na autorsko pravo i srodna prava koja se odnose na satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje (SL L 248, 6.10.1993., str. 15.).

organizacije za radiodifuziju, kao što su usluge kojima se daje pristup pojedinim glazbenim ili audiovizualnim djelima, glazbenim albumima ili videozapisima, primjerice uz pomoć usluga videa na zahtjev, ne bi trebalo biti obuhvaćeno opsegom usluga obuhvaćenih ovom Direktivom.

- (9) Kako bi se olakšalo reguliranje prava za pružanje pratećih internetskih usluga preko granica, potrebno je predvidjeti uspostavu načela zemlje podrijetla u pogledu ostvarivanja autorskog prava i srodnih prava relevantnih za radnje do kojih dolazi tijekom pružanja prateće internetske usluge, pristupa toj usluzi ili korištenja njome. To bi načelo trebalo obuhvatiti reguliranje svih prava koja su organizaciji za radiodifuziju potrebna kako bi mogla priopćiti javnosti ili staviti na raspolaganje javnosti svoje programe pri pružanju pratećih internetskih usluga, uključujući reguliranje svih autorskih i srodnih prava povezanih s djelima ili drugim predmetima zaštite koji se koriste u programima, kao što su, primjerice, prava povezana s fonogramima ili izvedbama. To načelo zemlje podrijetla trebalo bi se primjenjivati isključivo na odnos između nositelja prava ili subjekata koji zastupaju nositelje prava, kao što su organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, i organizacija za radiodifuziju, te samo u svrhu pružanja prateće internetske usluge, pristupa toj usluzi ili korištenja tom uslugom. Načelo zemlje podrijetla ne bi se trebalo primjenjivati ni na jedno naknadno priopćavanje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite, žicom ili bežičnim putem, ili naknadno stavljanje na raspolaganje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite, žicom ili bežičnim putem, tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu, kao ni na jedno naknadno reproduciranje djela ili drugih predmeta zaštite koji su sastavni dio prateće internetske usluge.
- (10) S obzirom na posebnosti mehanizama financiranja i licenciranja za određena audiovizualna djela, koji se često temelje na isključivom licenciranju na teritorijalnoj osnovi, primjereno je u pogledu televizijskih programa ograničiti područje primjene načela zemlje podrijetla utvrđenog u ovoj Direktivi na određene vrste programa. Te vrste programa trebale bi uključivati vijesti i informativne programe, kao i vlastite produkcije organizacije za radiodifuziju koje ona isključivo financira, među ostalim kada sredstva za financiranje koje organizacija za radiodifuziju koristi za svoje produkcije dolaze iz javnih fondova. Za potrebe ove Direktive, vlastite produkcije organizacija za radiodifuziju trebalo bi shvatiti kao produkcije koje organizacija za radiodifuziju stvara uz pomoć vlastitih sredstava, ali ne uključujući produkcije koje organizacija za radiodifuziju naručuje od producenata koji su neovisni o organizaciji za radiodifuziju, kao ni koprodukcije. Zbog istih razloga načelo zemlje podrijetla ne bi se trebalo primjenjivati na televizijska emitiranja sportskih događaja obuhvaćena ovom Direktivom. Načelo zemlje podrijetla trebalo bi se primjenjivati samo kada organizacija za radiodifuziju koristi programe u svojim pratećim internetskim uslugama. Ono se ne bi trebalo primjenjivati na licenciranje vlastitih produkcija organizacije za radiodifuziju trećim stranama, uključujući druge organizacije za radiodifuziju. Načelo zemlje podrijetla ne bi trebalo utjecati na slobodu nositelja prava i organizacija za radiodifuziju da se dogovore, u skladu s pravom Unije, o ograničenjima, uključujući teritorijalna ograničenja, u pogledu iskorištavanja njihovih prava.
- (11) Načelom zemlje podrijetla utvrđenim u ovoj Direktivi ne bi se trebala stvoriti nikakva obveza za organizacije za radiodifuziju da priopćavaju javnosti ili stavljaju na raspolaganje javnosti programe u svojim pratećim internetskim uslugama, niti da takve prateće internetske usluge pružaju u državi članici koja nije država članica u kojoj imaju glavni poslovni nastan.
- (12) Budući da se u okviru ove Direktive smatra da se prateća internetska usluga pruža, da joj se pristupa ili se koristi tom uslugom samo u državi članici u kojoj organizacija za radiodifuziju ima svoj glavni poslovni nastan, a da se prateće internetske usluge *de facto* mogu pružati preko granica u drugim državama članicama, potrebno je osigurati da pri utvrđivanju iznosa plaćanja za predmetna prava stranke uzmu u obzir sve značajke prateće internetske usluge, primjerice obilježja usluge, uključujući trajanje dostupnosti na internetu programa koje usluga obuhvaća, publiku, uključujući publiku u državi članici u kojoj organizacija za radiodifuziju ima svoj glavni poslovni nastan te u drugim državama članicama u kojima se pristupa pratećoj internetskoj usluzi i koristi se tom uslugom te dostupne jezične verzije. Međutim, trebala bi i dalje postojati mogućnost primjene posebnih metoda za izračun iznosa plaćanja za prava na koja se primjenjuje načelo zemlje podrijetla, poput metoda koje se temelje na prihodima organizacije za radiodifuziju koji proizlaze iz internetske usluge, a koje upotrebljavaju posebno organizacije za radiodifuziju.
- (13) Zbog načela slobode ugovaranja i dalje će biti moguće ograničavati iskorištavanje prava obuhvaćenih načelom zemlje podrijetla utvrđenim ovom Direktivom, pod uvjetom da je svako takvo ograničenje u skladu s pravom Unije.

- (14) Operatori usluga reemitiranja mogu koristiti različite tehnologije prilikom istovremenog, neizmijenjenog i cjelovitog reemitiranja, namijenjenog prijemu za javnost, prvog prijenosa televizijskih ili radijskih programa iz druge države članice. Operatori usluga reemitiranja mogu primiti programske signale od organizacija za radiodifuziju koje te signale same prenose javnosti, na različite načine, primjerice hvatanjem signala koje prenose organizacije za radiodifuziju ili primanjem signala izravno od njih putem tehničkog postupka izravnog protoka. Usluge takvih operatora mogu se nuditi preko satelita, na digitalnoj zemaljskoj mreži, mobilnoj mreži ili IP mreži zatvorenog kruga te sličnim mrežama ili putem usluga pristupa internetu kako su definirane u Uredbi (EU) 2015/2120 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾. Stoga bi operatori usluga reemitiranja koji se koriste takvim tehnologijama za svoja reemitiranja trebali biti obuhvaćeni ovom Direktivom i imati koristi od mehanizma kojim se uvodi obvezno kolektivno ostvarivanje prava. Kako bi se osiguralo postojanje dostatnih zaštitnih mjera protiv neovlaštenog korištenja djela ili drugih predmeta zaštite, što je posebno važno u slučaju usluga za koje se plaća, usluge reemitiranja koje se nude putem usluga pristupa internetu trebale bi biti obuhvaćene područjem primjene ove Direktive samo u slučaju ako se takve usluge reemitiranja pružaju u okruženju u kojem samo ovlašteni korisnici imaju pristup reemitiranom sadržaju, a razina zaštite sadržaja usporediva je s razinom zaštite sadržaja koji se prenosi upravljanim mrežama poput kabelske mreže ili IP mreže zatvorenog kruga, na kojima je sadržaj koji se reemitira šifriran. Ti bi zahtjevi trebali biti izvedivi i odgovarajući.
- (15) Za reemitiranje prvih prijenosa televizijskih i radijskih programa, operatori usluga reemitiranja moraju dobiti ovlaštenje nositelja isključivog prava priopćavanja javnosti djela ili drugih predmeta zaštite. Kako bi se pružila pravna sigurnost operatorima usluga reemitiranja te s ciljem nadilaženja razlika među nacionalnim pravima u pogledu takvih usluga reemitiranja, trebala bi se primjenjivati pravila slična onima koja se primjenjuju na kabelsko reemitiranje, kako je definirano u Direktivi 93/83/EEZ. Pravila iz te direktive uključuju obvezu ostvarivanja prava na davanje ili odbijanje davanja odobrenja operatoru usluge reemitiranja putem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava. U skladu s tim pravilima, pravo na davanje ili odbijanje davanja odobrenja kao takvo ostaje nepromijenjeno, a u određenoj je mjeri reguliran samo način ostvarivanja tog prava. Nositelji prava trebali bi dobiti odgovarajuću naknadu za reemitiranje njihovih djela i drugih predmeta zaštite. Pri određivanju razumnih uvjeta licenciranja, uključujući naknadu za licenciju, za reemitiranje u skladu s Direktivom 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾, ekonomska vrijednost uporabe prava u trgovini, uključujući vrijednost dodijeljenju sredstvu reemitiranja, trebala bi se, među ostalim, uzeti u obzir. Time ne bi trebalo dovoditi u pitanje kolektivno ostvarivanje prava na plaćanje jedinstvene primjerene naknade za izvođače i producente fonograma za priopćavanje komercijalnih fonograma javnosti kako je predviđeno člankom 8. stavkom 2. Direktive 2006/115/EZ, niti Direktivu 2014/26/EU, a posebno ne njezine odredbe o pravima nositelja prava povezanim s izborom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava.
- (16) Ovom bi se Direktivom trebalo omogućiti da se sporazumi sklopljeni između organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i operatora usluga reemitiranja, za prava koja podliježu obveznom kolektivnom ostvarivanju prava na temelju ove Direktive, prošire kako bi se primjenjivali na prava nositelja prava koja ta organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ne zastupa, bez dopuštanja tim nositeljima prava da isključuje svoja djela ili druge predmete zaštite iz primjene tog mehanizma. U slučajevima kada postoji više od jedne organizacije za kolektivno ostvarivanje prava koja ostvaruje prava relevantne kategorije za svoje državno područje, država članica u pogledu čijeg državnog područja operator usluge reemitiranja nastoji regulirati prava na reemitiranje trebala bi biti ta koja utvrđuje koja organizacija ili koje organizacije za kolektivno ostvarivanje prava imaju pravo nadavanje ili odbijanje davanja odobrenja za reemitiranje.
- (17) Sva prava koja imaju organizacije za radiodifuziju u pogledu svojih emitiranja, uključujući prava na sadržaj programa, ne bi trebala podlijeći obveznom kolektivnom ostvarivanju prava, koje se primjenjuje na reemitiranja. Operatori usluga reemitiranja i organizacije za radiodifuziju u pravilu imaju kontinuirane trgovinske odnose te je slijedom toga identitet organizacija za radiodifuziju poznat operatorima usluga reemitiranja. U skladu s time, reguliranje prava s organizacijama za radiodifuziju za te je operatore relativno jednostavno. Posljedično, za dobivanje potrebnih licencija od organizacija za radiodifuziju, operatori usluga reemitiranja ne snose jednak teret kao prilikom nastojanja dobivanja licencija od nositelja prava na djela i druge predmete zaštite koji su sastavni dio televizijskih i radijskih programa koje reemitiraju. Stoga nema potrebe za pojednostavljenjem postupka licenciranja u pogledu prava koje imaju organizacije za radiodifuziju. Međutim, potrebno je osigurati da, kada

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2015/2120 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o utvrđivanju mjera u vezi s pristupom otvorenom internetu te o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama i Uredbe (EU) br. 531/2012 o roamingu u javnim pokretnim komunikacijskim mrežama u Uniji (SL L 310, 26.11.2015., str. 1.).

⁽⁷⁾ Direktiva 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu (SL L 84, 20.3.2014., str. 72.).

organizacije za radiodifuziju i operatori usluga reemitiranja započnu pregovore, oni pregovaraju u dobroj vjeri u pogledu licenciranja prava na reemitiranja obuhvaćena ovom Direktivom. Direktivom 2014/26/EU predviđaju se slična pravila primjenjiva na organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

- (18) Pravilima predviđenima u ovoj Direktivi u vezi s pravima na reemitiranje koja ostvaruju organizacije za radiodifuziju u pogledu vlastitih prijenosa ne bi se trebao ograničiti izbor nositelja prava da prenesu svoja prava ili organizaciji za radiodifuziju ili organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava te da im time omoguće da imaju izravan udio u naknadi koju plaća operator usluge reemitiranja.
- (19) Države članice trebale bi moći primjenjivati pravila o reemitiranju utvrđena u ovoj Direktivi i Direktivi 93/83/EEZ na situacije u kojima se i prvi prijenos i reemitiranje odvijaju na njihovu državnom području.
- (20) Kako bi se osiguralo postojanje pravne sigurnosti i održala visoka razina zaštite nositelja prava, primjereno je predvidjeti da se, kada organizacije za radiodifuziju emitiraju svoje programske signale izravnim protokom samo distributerima signala, pritom ne prenoseći izravno svoje programe javnosti, a distributeri signala šalju te programske signale svojim korisnicima kako bi im omogućili gledanje ili slušanje programa, smatra da se radi samo o jednoj jedinstvenoj radnji priopćavanja javnosti u kojoj svojim doprinosima sudjeluju i organizacije za radiodifuziju i distributeri signala. Organizacije za radiodifuziju i distributeri signala trebali bi stoga dobiti odobrenje nositelja prava za njihov poseban doprinos jedinstvenoj radnji priopćavanja javnosti. Sudjelovanje organizacije za radiodifuziju i distributera signala u jedinstvenoj radnji priopćavanja javnosti ne bi trebalo dovesti do zajedničke odgovornosti organizacije za radiodifuziju i distributera signala za tu radnju priopćavanja javnosti. Države članice trebale bi i dalje imati slobodu da na nacionalnoj razini predvide aranžmane za dobivanje odobrenja za takvu jedinstvenu radnju priopćavanja javnosti, uključujući odgovarajuća plaćanja koja je potrebno izvršiti dotičnim nositeljima prava, uzimajući u obzir iskorištavanje djela i drugih predmeta zaštite od strane organizacija za radiodifuziju i distributera signala u vezi s jedinstvenom radnjom priopćavanja javnosti. Distributeri signala, slično kao i operatori usluga reemitiranja, suočavaju se sa znatnim opterećenjem u pogledu reguliranja prava, osim u pogledu prava koja imaju organizacije za radiodifuziju. Državama članicama trebalo bi stoga dopustiti da predvide da distributeri signala imaju koristi od mehanizma obveznog kolektivnog ostvarivanja prava za svoje prijenose na isti način i u jednakoj mjeri kao i operatori usluga reemitiranja za reemitiranja obuhvaćena Direktivom 93/83/EEZ i ovom Direktivom. Kada distributeri signala organizacijama za radiodifuziju pružaju samo „tehnička sredstva”, u smislu sudske prakse Suda Europske unije, da osiguraju prijem emitiranja ili poboljšaju prijem tog emitiranja, ne bi se trebalo smatrati da distributeri signala sudjeluju u radnji priopćavanja javnosti.
- (21) Kada organizacije za radiodifuziju prenose svoje programske signale izravno javnosti te time obavljaju početnu radnju prijenosa i istodobno prenose te signale drugim organizacijama putem tehničkog postupka izravnog protoka, primjerice kako bi osigurale kvalitetu signala u svrhu reemitiranja, prijenosi koje obavljaju te druge organizacije smatraju se zasebnom radnjom priopćavanja javnosti od one koju obavlja organizacija za radiodifuziju. U tim bi situacijama trebalo primjenjivati pravila o reemitiranju utvrđena u ovoj Direktivi i Direktivi 93/83/EEZ, kako je izmijenjena ovom Direktivom.
- (22) Kako bi se osiguralo učinkovito kolektivno ostvarivanje prava i točna raspodjela prihoda prikupljenih u okviru mehanizma obveznog kolektivnog ostvarivanja prava uvedenog ovom Direktivom, važno je da organizacije za kolektivno ostvarivanje prava vode odgovarajuću evidenciju o članstvu, licencijama i korištenju djela i drugih predmeta zaštite, u skladu s obvezama transparentnosti utvrđenima u Direktivi 2014/26/EU.
- (23) Kako bi se spriječilo zaobilaženje primjene načela zemlje podrijetla produljenjem trajanja postojećih sporazuma o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava relevantnih za pružanje prateće internetske usluge te pristup toj usluzi ili korištenje tom uslugom, potrebno je primijeniti načelo zemlje podrijetla i na postojeće sporazume, ali s prijelaznim razdobljem. Tijekom tog prijelaznog razdoblja to se načelo ne bi trebalo primjenjivati na postojeće sporazume kako bi se pružilo vrijeme za njihovu prilagodbu, prema potrebi, u skladu s ovom Direktivom. Također je potrebno predvidjeti prijelazno razdoblje kako bi se organizacijama za radiodifuziju, distributerima signala i nositeljima prava omogućilo da se prilagode novim pravilima o iskorištavanju djela i drugih predmeta zaštite izravnim protokom utvrđenima u odredbama ove Direktive o prijenosu programa izravnim protokom.

- (24) U skladu s načelom bolje izrade zakonodavstva, preispitivanje ove Direktive, uključujući njezine odredbe o izravnom protoku, trebalo bi provesti nakon što je Direktiva bila na snazi određeno vrijeme, kako bi se ocijenile, među ostalim, njezine koristi za potrošače u Uniji, njezin učinak na kreativne industrije u Uniji te razina ulaganja u novi sadržaj, a stoga i koristi u pogledu veće kulturne raznolikosti u Uniji.
- (25) Ovom Direktivom poštuju se temeljna prava i načela priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. Iako se ovom Direktivom može utjecati na ostvarivanje prava nositelja prava u pogledu obveznog kolektivnog ostvarivanja prava za ostvarivanje prava na priopćavanje javnosti u pogledu usluga reemitiranja, potrebno je ciljano propisati primjenu obveznog kolektivnog ostvarivanja prava i ograničiti ga na određene usluge.
- (26) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, odnosno promicanje prekograničnog pružanja pratećih internetskih usluga za određene vrste programa i olakšavanje reemitiranja televizijskih i radijskih programa koji potječu iz drugih država članica, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva. U pogledu prekograničnog pružanja pratećih internetskih usluga, ovom se Direktivom organizacije za radiodifuziju ne obvezuje na prekogranično pružanje takvih usluga. Ovom se Direktivom također operatore usluga reemitiranja ne obvezuje na uvođenje televizijskih ili radijskih programa koji potječu iz drugih država članica u svoje usluge. Ova se Direktiva odnosi samo na ostvarivanje određenih prava na reemitiranje u mjeri potrebnoj za pojednostavnjenje licenciranja autorskog prava i srodnih prava za takve usluge te u pogledu televizijskih i radijskih programa koji potječu iz drugih država članica.
- (27) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima⁽⁸⁾, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive zakonodavac smatra opravdanim dostavljanje takvih dokumenata,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju pravila kojima se nastoji poboljšati prekogranični pristup većem broju televizijskih i radijskih programa olakšavanjem reguliranja prava za pružanje internetskih usluga koje su prateće uz emitiranje određenih vrsta televizijskih i radijskih programa te za reemitiranje televizijskih i radijskih programa. Njome se također utvrđuju pravila za prijenos televizijskih i radijskih programa s pomoću postupka izravnog protoka.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „prateća internetska usluga” znači internetska usluga koja se sastoji od pružanja javnosti, od strane ili pod kontrolom i odgovornosti organizacije za radiodifuziju, televizijskih ili radijskih programa istodobno ili tijekom određenog razdoblja nakon njihova emitiranja od strane organizacije za radiodifuziju te bilo kakvog pratećeg materijala uz takvo emitiranje;

⁽⁸⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

2. „reemitiranje” znači bilo koje istodobno, neizmijenjeno i cjelovito reemitiranje, koje nije kabelsko reemitiranje kako je definirano u Direktivi 93/83/EEZ, namijenjeno prijemu za javnost, prvog prijenosa iz druge države članice televizijskih ili radijskih programa namijenjenih prijemu za javnost, kada se takav prvi prijenos provodi žicom ili zrakom, uključujući prijenos satelitom, ali ne internetom, pod uvjetom:
 - (a) da reemitiranje provodi stranka koja nije organizacija za radiodifuziju koja je provela prvi prijenos ili pod čijom je kontrolom i odgovornošću proveden takav prvi prijenos, neovisno o tome kako stranka koja provodi reemitiranje prima programske signale od organizacije za radiodifuziju u svrhu reemitiranja; i
 - (b) da se, ako se radi o reemitiranju preko usluge pristupa internetu kako je definirana u članku 2. drugom stavku točki 2. Uredbe (EU) 2015/2120, ono provodi u uređenom okruženju;
3. „uređeno okruženje” znači okruženje u kojem operator usluge reemitiranja pruža sigurno reemitiranje ovlaštenim korisnicima;
4. „izravan protok” znači tehnički postupak kojim organizacija za radiodifuziju šalje svoje programske signale organizaciji koja nije organizacija za radiodifuziju na način da javnosti tijekom tog prijenosa nisu dostupni programski signali.

POGLAVLJE II.

Prateće internetske usluge organizacija za radiodifuziju

Članak 3.

Primjena načela zemlje podrijetla na prateće internetske usluge

1. Za radnje priopćavanja javnosti djela ili drugih predmeta zaštite, žicom ili bežičnim putem, i stavljanja na raspolaganje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite, žicom ili bežičnim putem, tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu, a do kojih dolazi kada se javnosti pružaju:

(a) radijski programi; i

(b) televizijski programi koji su:

i. vijesti i informativni programi; ili

ii. vlastite produkcije organizacije za radiodifuziju koje ta organizacija u potpunosti sama financira,

u okviru pružanja prateće internetske usluge od strane ili pod kontrolom i odgovornosti organizacije za radiodifuziju, kao i za radnje reproduciranja takvih djela ili drugih predmeta zaštite koje su potrebne za pružanje takve internetske usluge za iste programe, pristup toj usluzi ili korištenje tom uslugom, za potrebe ostvarivanja autorskog prava i srodnih prava koja su relevantna za te radnje, smatra se da su izvršene samo u državi članici u kojoj organizacija za radiodifuziju ima svoj glavni poslovni nastan.

Točka (b) prvog podstavka ne primjenjuje se na emitiranja sportskih događaja i djela te drugih predmeta zaštite koji su u njih uključeni.

2. Države članice osiguravaju da pri utvrđivanju iznosa plaćanja za prava na koja se primjenjuje načelo zemlje podrijetla, kako je utvrđeno u stavku 1., stranke uzimaju u obzir sve značajke prateće internetske usluge, primjerice obilježja usluge, uključujući trajanje dostupnosti na internetu programa koji se pružaju u okviru te usluge, publiku i dostupne jezične verzije.

Prvi podstavak ne isključuje izračun iznosa plaćanja na temelju prihoda organizacije za radiodifuziju.

3. Načelom zemlje podrijetla utvrđenim u stavku 1. ne dovodi se u pitanje sloboda ugovaranja nositelja prava i organizacija za radiodifuziju da se dogovore, u skladu s pravom Unije, o ograničavanju iskorištavanja tih prava, uključujući ona iz Direktive 2001/29/EZ.

POGLAVLJE III.

Reemitiranje televizijskih i radijskih programa*Članak 4.***Ostvarivanje prava na reemitiranje od strane nositelja prava koji nisu organizacije za radiodifuziju**

1. Radnje reemitiranja programa moraju odobriti nositelji isključivog prava priopćavanja javnosti.

Države članice osiguravaju da nositelji prava mogu ostvariti svoje pravo na davanje ili odbijanje davanja odobrenja za reemitiranje samo putem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

2. Ako nositelj prava nije prenio ostvarivanje prava iz stavka 1. drugog podstavka na organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava, smatra se da organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, koja se bavi ostvarivanjem prava u istoj kategoriji za državno područje države članice za koje operator usluge reemitiranja nastoji regulirati prava na reemitiranje, ima pravo na davanje ili odbijanje davanja odobrenja za reemitiranje za tog nositelja prava.

Međutim, ako postoji više od jedne organizacije za kolektivno ostvarivanje prava koja ostvaruje prava te kategorije za državno područje te države članice, država članica za čije državno područje operator usluge reemitiranja nastoji regulirati prava na reemitiranje odlučuje koja organizacija ili koje organizacije za kolektivno ostvarivanje prava imaju pravo na davanje ili odbijanje davanja odobrenja za reemitiranje.

3. Države članice osiguravaju da nositelj prava ima jednaka prava i obveze koji proizlaze iz sporazuma između operatora usluge reemitiranja i organizacije ili organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koje djeluju u skladu sa stavkom 2., kao i nositelji prava koji su ovlastili tu organizaciju ili te organizacije za kolektivno ostvarivanje prava. Države članice također osiguravaju da nositelj prava može ta prava zahtijevati u roku koji odredi dotična država članica, a koji ne smije biti kraći od tri godine od datuma reemitiranja koje sadržava njegovo djelo ili drugi predmet zaštite.

*Članak 5.***Ostvarivanje prava na reemitiranje od strane organizacija za radiodifuziju**

1. Države članice osiguravaju da se članak 4. ne primjenjuje na prava na reemitiranje koja ostvaruje organizacija za radiodifuziju u odnosu na vlastiti prijenos, bez obzira na to jesu li dotična prava njezina vlastita ili su ih prenijeli drugi nositelji prava.
2. Države članice predviđaju da se, ako organizacije za radiodifuziju i operatori usluga reemitiranja započnu pregovore o davanju odobrenja za reemitiranje u skladu s ovom Direktivom, ti pregovori vode u dobroj vjeri.

*Članak 6.***Posredovanje**

Države članice osiguravaju da postoji mogućnost da se zatraži pomoć jednog ili više posrednika, kako je predviđeno u članku 11. Direktive 93/83/EEZ, u slučaju da se ne sklopi sporazum između organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i operatora usluge reemitiranja ili između operatora usluge reemitiranja i organizacije za radiodifuziju u pogledu davanja odobrenja za reemitiranje programa.

*Članak 7.***Reemitiranje prvog prijenosa koji potječe iz iste države članice**

Države članice mogu predvidjeti da se pravila iz ovog poglavlja i poglavlja III. Direktive 93/83/EEZ primjenjuju na situacije u kojima se i prvi prijenos i reemitiranje odvijaju na njihovu državnom području.

POGLAVLJE IV.

Prijenos programa izravnim protokom*Članak 8.***Prijenos programa izravnim protokom**

1. Kada organizacija za radiodifuziju prenosi svoje programske signale distributeru signala izravnim protokom, pri čemu ta organizacija za radiodifuziju istodobno sama ne prenosi te programske signale izravno javnosti, a distributer signala te programske signale prenosi javnosti, smatra se da organizacija za radiodifuziju i distributer signala sudjeluju u jedinstvenoj radnji priopćavanja javnosti u pogledu koje moraju dobiti odobrenje od nositelja prava. Države članice mogu predvidjeti aranžmane za dobivanje odobrenja od nositelja prava.

2. Države članice mogu predvidjeti da se članci 4., 5. i 6. ove Direktive primjenjuju *mutatis mutandis* na ostvarivanje, od stane nositelja prava, prava na davanje ili odbijanje davanja odobrenja distributerima signala za prijenos iz stavka 1. koji se provodi jednim od tehničkih sredstava iz članka 1. stavka 3. Direktive 93/83/EEZ ili članka 2. točke 2. ove Direktive.

POGLAVLJE V.

Završne odredbe*Članak 9.***Izmjena Direktive 93/83/EEZ**

U članku 1. Direktive 93/83/EEZ stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Za potrebe ove Direktive „kabelsko reemitiranje” znači istodobno, neizmijenjeno i cjelovito reemitiranje putem kabelskog ili mikrovalnog sustava namijenjeno prijemu za javnost prvog prijenosa iz druge države članice, žicom ili zrakom, uključujući i satelitom, televizijskih ili radijskih programa namijenjenih prijemu za javnost, neovisno o tome kako operator usluge kabelskog reemitiranja prima programske signale od organizacije za radiodifuziju u svrhu reemitiranja.”.

*Članak 10.***Preispitivanje**

1. Komisija do 7. lipnja 2025. provodi preispitivanje ove Direktive i podnosi izvješće o glavnim zaključcima Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru. Izvješće se objavljuje i stavlja na raspolaganje javnosti na internetskim stranicama Komisije.

2. Države članice pravodobno dostavljaju Komisiji relevantne i potrebne podatke za pripremu izvješća iz stavka 1.

*Članak 11.***Prijelazna odredba**

Sporazumi o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava relevantni za radnje priopćavanja javnosti djela ili drugih predmeta zaštite, žicom ili bežičnim putem, te stavljanja na raspolaganje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite, žicom ili bežičnim putem, tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu, do kojih dolazi tijekom pružanja prateće internetske usluge, kao i za radnje reproduciranja koje su potrebne za pružanje takve internetske usluge, pristup toj usluzi ili korištenje tom uslugom, a koji sporazumi su na snazi 7. lipnja 2021., podliježu članku 3. od 7. lipnja 2023. ako istječu nakon tog datuma.

Odobrenja dobivena za radnje priopćavanja javnosti obuhvaćene člankom 8. koja su na snazi 7. lipnja 2021. podliježu članku 8. od 7. lipnja 2025. ako istječu nakon tog datuma.

Članak 12.**Prenošenje**

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 7. lipnja 2021. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 13.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 14.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 17. travnja 2019.

Za Europski parlament
Predsjednik
A. TAJANI

Za Vijeće
Predsjednik
G. CIAMBA

DIREKTIVA (EU) 2019/790 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 17. travnja 2019.****o autorskom prarodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1., članak 62. i članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Ugovorom o Europskoj uniji (UEU) predviđena je uspostava unutarnjeg tržišta i sustava kojim se osigurava nenarušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. Daljnjim usklađivanjem prava država članica o autorskom pravu i srodnim pravima trebalo bi se doprinijeti ostvarivanju tih ciljeva.
- (2) Direktivama koje su donesene u području autorskog i srodnih prava doprinosi se funkcioniranju unutarnjeg tržišta, osigurava se visoka razina zaštite nositelja prava, olakšava se reguliranje prava i stvara okvir u kojem se mogu iskorištavati djela i drugi predmeti zaštite. Tim se usklađenim pravnim okvirom doprinosi pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta te se potiču inovacije, kreativnost, ulaganja i proizvodnja novog sadržaja, među ostalim i u digitalnom okruženju, kako bi se izbjegla rascjepkanost unutarnjeg tržišta. Zaštitom koja se osigurava tim pravnim okvirom doprinosi se i cilju Unije koji se odnosi na poštovanje i promicanje kulturne raznolikosti, stavljajući istodobno u prvi plan europsko zajedničko kulturno nasljeđe. Člankom 167. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije zahtijeva se od Unije da u svojem djelovanju vodi računa o kulturnim aspektima.
- (3) Brzim tehnološkim razvojem nastavlja se mijenjati način stvaranja, proizvodnje, distribucije i iskorištavanja djela i drugih predmeta zaštite. Javljaju se novi poslovni modeli i novi dionici. Relevantno zakonodavstvo treba biti prilagođeno promjenama u budućnosti kako se ne bi ograničio tehnološki razvoj. Ciljevi i načela utvrđeni u okviru Unije o autorskom pravu i dalje su čvrsti. Međutim, još uvijek postoji pravna nesigurnost, za nositelje prava i za korisnike, u pogledu određenih korištenja djela i drugih predmeta zaštite u digitalnom okruženju, uključujući prekogranična korištenja. Kako je navedeno u komunikaciji Komisije od 9. prosinca 2015. pod nazivom „Ususret modernom europskom okviru za autorsko pravo”, u određenim područjima potrebno je prilagoditi i dopuniti postojeći okvir Unije o autorskom pravu, zadržavajući pritom visoku razinu zaštite autorskog prava i srodnih prava. Ovom Direktivom predviđaju se pravila za prilagodbu određenih iznimaka i ograničenja autorskog prava i srodnih prava digitalnim i prekograničnim okruženjima te mjere za olakšavanje određenih praksi licenciranja, posebno, ali ne samo u pogledu širenja djela i drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu i internetske dostupnosti audiovizualnih djela na platformama za video na zahtjev s ciljem osiguranja šireg pristupa sadržaju. Ona sadržava i pravila kojima se olakšava korištenje sadržaja u javnoj domeni. Kako bi se

⁽¹⁾ SL C 125, 21.4.2017., str. 27.

⁽²⁾ SL C 207, 30.6.2017., str. 80.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 26. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 15. travnja 2019.

ostvarilo pravedno tržište za autorsko pravo koje dobro funkcionira, trebalo bi uspostaviti i pravila o pravima u pogledu publikacija, o tome kako pružatelji internetskih usluga pohranjivanja i davanja pristupa sadržajima koje su učitali korisnici mogu koristiti djela ili druge predmete zaštite, o transparentnosti ugovora autorâ i izvođača, o naknadama autorâ i izvođača, kao i o mehanizmu za opoziv prava koja su prenijeli autori i izviđači na isključivoj osnovi.

- (4) Ova Direktiva temelji se na pravilima utvrđenima u direktivama koje su trenutačno na snazi u tom području i dopunjuje ih, a to su posebno direktive 96/9/EZ ⁽⁴⁾, 2000/31/EZ ⁽⁵⁾, 2001/29/EZ ⁽⁶⁾, 2006/115/EZ ⁽⁷⁾, 2009/24/EZ ⁽⁸⁾, 2012/28/EU ⁽⁹⁾ i 2014/26/EU ⁽¹⁰⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (5) U područjima istraživanja, inovacija, obrazovanja i očuvanja kulturne baštine, digitalnim tehnologijama omogućuju se nove vrste korištenja koje nisu jasno obuhvaćene postojećim pravilima Unije o iznimkama i ograničenjima. Nadalje, neobvezna priroda iznimaka i ograničenja predviđenih u direktivama 96/9/EZ, 2001/29/EZ i 2009/24/EZ u tim područjima mogla bi negativno utjecati na funkcioniranje unutarnjeg tržišta. To je posebno relevantno u pogledu prekograničnih korištenja koja postaju sve važnija u digitalnom okruženju. Stoga bi u svjetlu tih novih korištenja trebalo ponovno ispitati postojeće iznimke i ograničenja u pravu Unije koji su relevantni za znanstveno istraživanje, inovacije, nastavu i očuvanje kulturne baštine. Trebalo bi uvesti obvezne iznimke ili ograničenja za korištenja tehnologija rudarenja teksta i podataka, za davanje primjera u nastavi u digitalnom okruženju i za očuvanje kulturne baštine. Postojeće iznimke i ograničenja u pravu Unije trebale bi se i dalje primjenjivati, uključujući na rudarenje teksta i podataka, obrazovanje i aktivnosti očuvanja, sve dok se njima ne ograničava područje primjene obveznih iznimki ili ograničenja predviđenih ovom Direktivom, koje države članice trebaju provesti u svojem nacionalnom pravu. Trebalo bi stoga izmijeniti direktive 96/9/EZ i 2001/29/EZ.
- (6) Iznimkama i ograničenjima predviđenima ovom Direktivom nastoji se ostvariti pravedna ravnoteža između prava i interesa autora i drugih nositelja prava, s jedne strane, i korisnika, s druge strane. One se mogu primjenjivati samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem djela ili drugih predmeta zaštite i kojima se nerazumno ne dovode u pitanje zakoniti interesi nositelja prava.
- (7) Zaštita tehničkih mjera utvrđena Direktivom 2001/29/EZ i dalje je od ključne važnosti za osiguravanje zaštite i učinkovitog ostvarivanja prava dodijeljenih autorima i drugim nositeljima prava na temelju prava Unije. Takvu bi zaštitu trebalo zadržati osiguravajući da se korištenjem tehničkih mjera ne sprečava uživanje iznimki i ograničenja predviđenih ovom Direktivom. Nositelji prava trebali bi imati mogućnost to osigurati dobrovoljnim mjerama. Oni bi trebali i dalje moći slobodno odabrati odgovarajuće sredstvo kojim će korisnicima iznimaka i ograničenja predviđenih ovom Direktivom omogućiti da ih mogu iskoristiti. Ako nema dobrovoljnih mjera, države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere u skladu s člankom 6. stavkom 4. prvim podstavkom Direktive 2001/29/EZ, između ostalog i ako su djela i drugi predmeti zaštite dostupni u okviru usluga na zahtjev.
- (8) Novim tehnologijama omogućuje se automatizirana računalna analiza informacija u digitalnom obliku, kao što su tekst, zvukovi, slike ili podaci, koji se općenito nazivaju rudarenje teksta i podataka. Rudarenjem teksta i podataka omogućuje se obrada velikih količina informacija radi stjecanja novog znanja i otkrivanja novih trendova. Iako su tehnologije rudarenja teksta i podataka raširene u digitalnom gospodarstvu, opće je prihvaćeno da od rudarenja teksta i podataka posebno može imati koristi istraživačka zajednica i da se time podupiru inovacije. Takve tehnologije doprinose sveučilištima i drugim istraživačkim organizacijama, kao i institucijama kulturne baštine, jer bi oni također mogli provoditi istraživanja u okviru svojih glavnih aktivnosti. Međutim, takve

⁽⁴⁾ Direktiva 96/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 1996. o pravnoj zaštiti baza podataka (SL L 77, 27.3.1996., str. 20.).

⁽⁵⁾ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).

⁽⁶⁾ Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 167, 22.6.2001., str. 10.).

⁽⁷⁾ Direktiva 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (SL L 376, 27.12.2006., str. 28.).

⁽⁸⁾ Direktiva 2009/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o pravnoj zaštiti računalnih programa (SL L 111, 5.5.2009., str. 16.).

⁽⁹⁾ Direktiva 2012/28/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o određenim dozvoljenim korištenjima djela siročadi (SL L 299, 27.10.2012., str. 5.).

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu (SL L 84, 20.3.2014., str. 72.).

organizacije i institucije u Uniji suočavaju se s pravnom nesigurnošću u pogledu mjere do koje mogu obavljati rudarenje teksta i podataka sadržaja. U određenim slučajevima rudarenje teksta i podataka može uključivati radnje zaštićene autorskim pravom, pravom *sui generis* u pogledu baze podataka, ili jednim i drugim, posebno reproduciranje djela ili drugih predmeta zaštite, izvlačenje sadržaja iz baze podataka, ili jedno i drugo, koje se primjerice događa prilikom normalizacije podataka tijekom rudarenja teksta i podataka. Ako se ne primjenjuje iznimka ili ograničenje, nositelji prava dužni su dati odobrenje za poduzimanje takvih radnji.

- (9) Rudarenje teksta i podataka može se obavljati i u pogledu samih činjenica ili podataka koji nisu zaštićeni autorskim pravom i u takvim slučajevima zakonodavstvom o autorskom pravu ne zahtijeva se odobrenje. Mogući su i slučajevi rudarenja teksta i podataka koji ne uključuju radnje reproduciranja ili u kojima su reproduciranja obuhvaćena obveznom iznimkom za privremene radnje reproduciranja predviđenom člankom 5. stavkom 1. Direktive 2001/29/EZ koja bi se trebala nastaviti primjenjivati na tehnologije rudarenja teksta i podataka koje ne uključuju umnožavanje koje premašuje opseg te iznimke.

- (10) Pravom Unije predviđene su određene iznimke i ograničenja kojima su obuhvaćena korištenja u svrhe znanstvenog istraživanja koje se mogu primjenjivati na radnje rudarenja teksta i podataka. Međutim, te su iznimke i ograničenja neobvezni i nisu potpuno prilagođeni za korištenje tehnologija u znanstvenom istraživanju. Štoviše, ako istraživači mogu zakonito pristupiti sadržaju, na primjer na temelju pretplata na publikacije ili licencija za otvoreni pristup, uvjeti licencija mogli bi isključivati rudarenje teksta i podataka. Budući da se istraživanja sve više provode uz pomoć digitalne tehnologije, postoji opasnost da će se ugroziti konkurentni položaj Unije ako se ne poduzmu koraci za uklanjanje pravne nesigurnosti u pogledu rudarenja teksta i podataka.

- (11) Pravnu nesigurnost u pogledu rudarenja teksta i podataka trebalo bi ukloniti predviđanjem obvezne iznimke za sveučilišta i druge istraživačke organizacije, kao i za institucije kulturne baštine, u pogledu isključivog prava reproduciranja i prava na sprečavanje izvlačenja iz baze podataka. U skladu s postojećom istraživačkom politikom Unije, kojom se potiče sveučilišta i istraživačke institute da surađuju s privatnim sektorom, i istraživačke organizacije trebale bi imati pravo koristiti se takvom iznimkom kada se njihove istraživačke aktivnosti odvijaju u okviru javno-privatnih partnerstava. Iako bi istraživačke organizacije i institucije kulturne baštine trebale i dalje biti korisnici te iznimke, trebale bi se moći osloniti i na svoje privatne partnere za izvođenje rudarenja teksta i podataka, među ostalim korištenjem svojih tehnoloških alata.

- (12) Istraživačke organizacije u Uniji obuhvaćaju različite subjekte čiji je glavni cilj obavljati znanstveno istraživanje ili to činiti zajedno s pružanjem obrazovnih usluga. Trebalo bi smatrati da pojam „znanstveno istraživanje” u smislu ove Direktive obuhvaća i prirodne i društvene znanosti. Zbog različitosti takvih tijela važno je imati zajedničko shvaćanje istraživačkih organizacija. Njima bi, primjerice, trebali biti obuhvaćeni, uz sveučilišta ili druge ustanove visokog obrazovanja i njihove knjižnice, i subjekti kao što su istraživački instituti i bolnice koje provode istraživanja. Unatoč različitim pravnim oblicima i strukturama, istraživačke organizacije u državama članicama u načelu imaju zajedničko to da djeluju na neprofitnoj osnovi ili u kontekstu misije javnog interesa koju je priznala država. Takva misija javnog interesa mogla bi se, na primjer, odražavati u javnom financiranju ili odredbama u nacionalnim zakonima ili javnim ugovorima. S druge strane, za potrebe ove Direktive istraživačkim organizacijama ne bi se trebale smatrati organizacije nad kojima poduzeća imaju odlučujući utjecaj koji omogućuje takvim poduzećima da vrše kontrolu zbog strukturnih situacija, kao što je njihovo svojstvo dioničara ili člana, a zbog čega bi moglo doći do povlaštenog pristupa rezultatima istraživanja.

- (13) Trebalo bi smatrati da institucije kulturne baštine obuhvaćaju javno dostupne knjižnice i muzeje bez obzira na vrstu djela ili drugih predmeta zaštite koje drže u svojim stalnim zbirkama, kao i arhive i institucije za očuvanje filmske i audio baštine. Trebalo bi smatrati da te institucije uključuju, među ostalim, i nacionalne knjižnice i nacionalne arhive te, ako je riječ o njihovim arhivama i javno dostupnim knjižnicama, obrazovne ustanove, istraživačke organizacije i javne organizacije za radiodifuziju.

- (14) Istraživačke organizacije i institucije kulturne baštine, uključujući osobe povezane s njima, trebale bi biti obuhvaćene iznimkom za rudarenje teksta i podataka u pogledu sadržaja kojem imaju zakonit pristup. Trebalo bi smatrati da zakonit pristup obuhvaća pristup sadržaju koji se temelji na politici otvorenog pristupa ili ugovornim aranžmanima između nositelja prava i istraživačkih organizacija ili institucija kulturne baštine, kao što su pretplate, ili na drugim zakonitim sredstvima. Primjerice, u slučajevima pretplata istraživačkih organizacija ili institucija kulturne baštine, trebalo bi smatrati da osobe povezane s tim njima i obuhvaćene tim pretplatama imaju zakonit pristup. Zakonitim pristupom trebao bi biti obuhvaćen i sadržaj koji je besplatno dostupan na internetu.
- (15) Istraživačke organizacije i institucije kulturne baštine mogle bi u određenim slučajevima, na primjer radi naknadne provjere rezultata znanstvenog istraživanja, imati potrebu da zadrže kopije izrađene na temelju iznimke u svrhu provođenja rudarenja teksta i podataka. U takvim bi slučajevima te kopije trebalo pohraniti u sigurnom okruženju. Države članice trebale bi moći slobodno odlučiti, na nacionalnoj razini i nakon rasprave s relevantnim dionicima, o daljnjim specifičnim aranžmanima za zadržavanje kopija, uključujući mogućnost imenovanja pouzdanih tijela u svrhu pohrane tih kopija. Kako se primjena iznimke ne bi neopravdano ograničila, takvi bi aranžmani trebali biti razmjerni i ograničeni na ono što je potrebno za sigurno zadržavanje kopija te za sprečavanje njihova neovlaštenog korištenja. Korištenja u svrhu znanstvenog istraživanja koje nije rudarenje teksta i podataka, kao što su znanstvene stručne revizije i zajedničko istraživanje, trebala bi i dalje, ako je primjenjivo, biti obuhvaćena iznimkom ili ograničenjem iz članka 5. stavka 3. točke (a) Direktive 2001/29/EZ.
- (16) Zbog potencijalno velikog broja zahtjeva za pristup njihovim djelima ili drugim predmetima zaštite i za preuzimanje njihovih djela ili drugih predmeta zaštite, nositeljima prava trebalo bi biti dopušteno primjenjivati mjere ako postoji rizik da bi se mogla ugroziti sigurnost ili cjelovitost njihovih sustava ili baza podataka. Takve bi se mjere, primjerice, mogle koristiti kako bi se osiguralo da njihovim podacima mogu pristupiti samo osobe koje imaju zakonit pristup, uključujući provjerom IP adrese ili postupkom autentifikacije korisnika. Te bi mjere trebale ostati razmjerne uključenim rizicima i ne bi trebale prelaziti ono što je nužno za ostvarivanje cilja osiguravanja sigurnosti i cjelovitosti sustava i njima se ne bi trebala ugrožavati učinkovita primjena iznimke.
- (17) S obzirom na prirodu i opseg iznimke, koja je ograničena na subjekte koji provode znanstveno istraživanje, svaka bi potencijalna šteta nanесena nositeljima prava tom iznimkom bila minimalna. Stoga države članice ne bi trebale predvidjeti naknadu za nositelje prava zbog korištenja u skladu s iznimkama za rudarenje teksta i podataka uvedenima ovom Direktivom.
- (18) Uz njihov značaj u kontekstu znanstvenog istraživanja, i privatni i javni subjekti uvelike koriste tehnike rudarenja teksta i podataka u svrhu analiziranja velikih količina podataka u različitim područjima života i u različite svrhe, među ostalim za državne službe, složene poslovne odluke i razvoj novih aplikacija ili tehnologija. Nositelji prava i dalje bi trebali moći licencirati korištenje svojih djela i drugih predmeta zaštite koji nisu obuhvaćeni područjem primjene obvezne iznimke predviđene ovom Direktivom za rudarenje teksta i podataka u svrhu znanstvenog istraživanja i postojećih iznimaka i ograničenja predviđenih Direktivom 2001/29/EZ. Istodobno bi trebalo u obzir uzeti činjenicu da bi se korisnici rudarenja teksta i podataka mogli suočiti s pravnom nesigurnošću u pogledu toga mogu li se reproduciranja ili izvlačenja u svrhu rudarenja teksta i podataka obavljati na djelima ili drugim predmetima zaštite kojima su zakonito pristupili, posebno kada je riječ o reproduciranjima ili izvlačenjima u svrhu tehnološkog postupka koja ne ispunjavaju sve uvjete postojeće iznimke za privremene radnje reproduciranja predviđene člankom 5. stavkom 1. Direktive 2001/29/EZ. Kako bi se u takvim slučajevima osigurala veća pravna sigurnost i potaknule inovacije i u privatnom sektoru, ovom bi Direktivom pod određenim uvjetima trebalo predvidjeti iznimku ili ograničenje u pogledu reproduciranja i izvlačenja iz djela ili drugih predmeta zaštite u svrhu rudarenja teksta i podataka te bi se trebalo omogućiti da se izrađene kopije zadrže onoliko dugo koliko je to potrebno za te potrebe rudarenja teksta i podataka.

Ta bi se iznimka ili ograničenje trebali primjenjivati samo ako korisnik zakonito pristupa djelu ili drugom predmetu zaštite, uključujući i kada su to djelo ili sadržaj stavljeni na raspolaganje javnosti na internetu, i ako nositelji prava nisu na odgovarajući način pridržali prava na reproduciranja i izvlačenja u svrhu rudarenja teksta i podataka. Kada je riječ o sadržaju koji je stavljen na raspolaganje javnosti na internetu, trebalo bi smatrati da je jedino primjereno pridržati ta prava na strojno čitljiv način, uključujući metapodatke i opće uvjete koji se odnose na internetske stranice ili uslugu. Pridržavanje prava u svrhu rudarenja teksta i podataka ne bi trebalo utjecati na

druga korištenja. U ostalim slučajevima može biti primjereno pridržati prava drugim sredstvima, kao što su ugovorni aranžmani ili jednostrana izjava. Nositelji prava trebali bi moći primijeniti mjere kojima će se osigurati da se njihova pridržavanja prava u tom pogledu poštuju. Tom se iznimkom ili ograničenjem ne bi smjelo utjecati na obveznu iznimku za rudarenje teksta i podataka u svrhu znanstvenog istraživanja predviđenu ovom Direktivom, ni na postojeću iznimku za privremene radnje reproduciranja predviđenu u članku 5. stavku 1. Direktive 2001/29/EZ.

- (19) Člankom 5. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2001/29/EZ dopušta se državama članicama da predvide iznimku ili ograničenje u pogledu prava reproduciranja, priopćavanja javnosti i stavljanja na raspolaganje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu, isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi. Uz to, člankom 6. stavkom 2. točkom (b) i člankom 9. točkom (b) Direktive 96/9/EZ dopušta se korištenje baze podataka i izvlačenje znatnog dijela njezina sadržaja za potrebe davanja primjera u nastavi. Nije jasan opseg tih iznimaka ili ograničenja u pogledu primjene na digitalna korištenja. Osim toga, nije dovoljno jasno bi li se te iznimke i ograničenja primjenjivali u slučaju internetske nastave i na daljinu. Štoviše, postojećim pravnim okvirom ne predviđa se prekogranični učinak. Ta situacija mogla bi ugroziti razvoj digitalno potpomognutih nastavnih aktivnosti i učenja na daljinu. Prema tome, potrebno je uvođenje nove obvezne iznimke ili ograničenja kako bi se osiguralo da obrazovne ustanove uživaju potpunu pravnu sigurnost pri korištenju djela ili drugih predmeta zaštite u digitalnoj nastavi, uključujući na internetu i preko granica.
- (20) Iako se programi za učenje na daljinu i prekogranično obrazovanje većinom razvijaju na razini visokog obrazovanja, digitalni alati i resursi sve se više koriste na svim obrazovnim razinama, posebno za poboljšanje i obogaćivanje iskustva učenja. Iznimka ili ograničenje predviđeni u ovoj Direktivi trebali bi se stoga primjenjivati na sve obrazovne ustanove koje priznaje država članica, uključujući u onima koje se bave osnovnim, srednjim, strukovnim i visokim obrazovanjem. Trebali bi se primjenjivati samo u mjeri u kojoj je korištenje opravdano nekomercijalnom svrhom pojedine nastavne aktivnosti. Organizacijska struktura i sredstva za financiranje obrazovne ustanove ne bi trebali biti odlučujući čimbenici za utvrđivanje je li aktivnost nekomercijalne prirode.
- (21) Trebalo bi smatrati da su iznimkom ili ograničenjem predviđenima ovom Direktivom isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi obuhvaćena digitalna korištenja djela ili drugih predmeta zaštite za podupiranje, obogaćivanje ili nadopunjavanje nastave, uključujući nastavne aktivnosti. Distribucija softvera odobrenih u okviru te iznimke ili ograničenja trebala bi biti ograničena na digitalni prijenos softvera. U većini bi slučajeva pojam davanja primjera stoga podrazumijevao korištenje samo dijelovima ili isječcima iz djela, koje ne bi trebalo zamijeniti kupnju materijala ponajprije namijenjenih tržištima obrazovanja. Prilikom provedbe iznimke ili ograničenja države članice trebale bi i dalje moći slobodno odrediti, za različite vrste djela ili drugih predmeta zaštite te na uravnotežen način, udio djela ili drugog predmeta zaštite koji se može koristiti isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi. Trebalo bi smatrati da su korištenjem dopuštenim u okviru iznimke ili ograničenja obuhvaćene posebne potrebe za pristupom osoba s invaliditetom u kontekstu davanja primjera u nastavi.
- (22) Djela ili drugi predmeti zaštite obuhvaćeni iznimkom ili ograničenjem predviđenima ovom Direktivom isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi trebali bi se koristiti samo u kontekstu aktivnosti poučavanja i učenja koje se odvijaju u okviru nadležnosti obrazovnih ustanova, uključujući za vrijeme ispita ili nastavnih aktivnosti koji se odvijaju izvan prostorija obrazovnih ustanova, primjerice u muzeju, knjižnici ili drugoj instituciji kulturne baštine, te bi to korištenje trebalo biti ograničeno na ono što je potrebno u svrhu obavljanja takvih aktivnosti. Iznimkom ili ograničenjem trebala bi biti obuhvaćena korištenja djela ili drugih predmeta zaštite u učionici ili na drugim mjestima s pomoću digitalnih sredstava, na primjer s pomoću elektroničkih bijelih ploča ili digitalnih uređaja koji mogu biti spojeni na internet, kao i korištenja na daljinu u sigurnom elektroničkom okruženju, primjerice u kontekstu tečajeva na internetu ili internetskog pristupa nastavnom materijalu koji nadopunjuje određeni tečaj. Trebalo bi smatrati da sigurno elektroničko okruženje znači digitalno okruženje za poučavanje i učenje kojem je pristup ograničen na nastavno osoblje obrazovne ustanove i na učenike ili studente upisane u studijski program, osobito odgovarajućim postupcima autentifikacije koji uključuju i autentifikaciju na temelju lozinke.

- (23) S ciljem olakšavanja korištenja djela i drugih predmeta zaštite u obrazovne svrhe u nizu država članica uspostavljeni su različiti aranžmani utemeljeni na provedbi iznimke ili ograničenja predviđenih u Direktivi 2001/29/EZ ili na ugovorima o licenciranju kojima su obuhvaćena daljnja korištenja. Takvi su aranžmani obično razvijeni uzimajući u obzir potrebe obrazovnih ustanova i različite razine obrazovanja. Iako je nužno uskladiti opseg nove obvezne iznimke ili ograničenja u pogledu digitalnih korištenja i prekograničnih nastavnih aktivnosti, aranžmani za provedbu mogu se razlikovati među državama članicama ako se njima ne ugrožava učinkovita primjena iznimke ili ograničenja ili prekogranična korištenja. Države članice trebale bi primjerice i dalje moći slobodno zahtijevati da se korištenjem djela ili drugih predmeta zaštite poštuju moralna prava autora i izvođača. Time bi se državama članicama trebala omogućiti nadogradnja na temelju postojećih aranžmana uspostavljenih na nacionalnoj razini. Države članice posebno bi mogle odlučiti da će primjena iznimke ili ograničenja ovisiti, u potpunosti ili djelomično, o dostupnosti prikladnih licencija kojima su obuhvaćene barem jednaka korištenja kao ona dopuštena u okviru iznimke ili ograničenja. Države članice trebale bi osigurati da, u slučaju kada licencije samo djelomično obuhvaćaju korištenja dopuštena u okviru iznimke ili ograničenja, sva druga korištenja i dalje podliježu iznimki ili ograničenju.

Države članice mogle bi se, na primjer, koristiti tim mehanizmom kako bi dale prednost licencijama za materijale koji su u prvom redu namijenjeni za obrazovno tržište ili licencijama za notne zapise. Kako bi se izbjeglo da se uvjetovanjem primjene iznimke dostupnošću licencija uzrokuje pravna nesigurnost ili administrativno opterećenje za obrazovne ustanove, države članice koje prihvataju taj pristup trebale bi poduzeti konkretne mjere kako bi osigurale da su sustavi licenciranja kojima se dopušta digitalno korištenje djela ili drugih predmeta zaštite u svrhu davanja primjera u nastavi lako dostupni te da su obrazovne ustanove svjesne postojanja takvih sustava licenciranja. Takvi sustavi licenciranja trebali bi zadovoljiti potrebe obrazovnih ustanova. Mogli bi se razviti i informacijski alati za osiguravanje vidljivosti postojećih sustava licenciranja. Takvi bi sustavi, primjerice, mogli biti utemeljeni na kolektivnom licenciranju ili na proširenom kolektivnom licenciranju kako bi se izbjeglo da obrazovne ustanove moraju pregovarati pojedinačno s nositeljima prava. Kako bi se zajamčila pravna sigurnost, države članice trebale bi utvrditi uvjete pod kojima obrazovna ustanova može koristiti zaštićena djela ili druge predmete zaštite u okviru te iznimke te kada treba djelovati u okviru sustava licenciranja.

- (24) Države članice trebale bi i dalje moći slobodno predvidjeti pravičnu naknadu za nositelje prava za digitalno korištenje njihovih djela ili drugih predmeta zaštite u skladu s iznimkom ili ograničenjem predviđenima ovom Direktivom za davanje primjera u nastavi. Pri određivanju visine pravične naknade trebalo bi, između ostalog, na odgovarajući način uzeti u obzir obrazovne ciljeve države članice i štetu nanесenu nositeljima prava. Države članice koje odluče predvidjeti pravičnu naknadu trebale bi poticati primjenu sustava koji ne stvaraju administrativno opterećenje obrazovnim ustanovama.
- (25) Institucije kulturne baštine čuvaju svoje zbirke za buduće generacije. Za očuvanje djela ili drugog predmeta zaštite iz zbirke institucije kulturne baštine možda će ga biti potrebno reproducirati, za što će trebati odobrenje relevantnih nositelja prava. Digitalne tehnologije nude nove načine očuvanja baštine sadržane u tim zbirkama te stvaraju nove izazove. S obzirom na te nove izazove, nužno je prilagoditi postojeći pravni okvir predviđanjem obvezne iznimke od prava reproduciranja kako bi se omogućile radnje očuvanja u tim institucijama.
- (26) Postojanjem različitih pristupa u državama članicama u pogledu radnji reproduciranja radi očuvanja koje obavljaju institucije kulturne baštine tim se institucijama otežava prekogranična suradnja, razmjena sredstava za očuvanje i uspostava prekograničnih mreža za očuvanje na unutarnjem tržištu, što dovodi do neučinkovitog korištenja resursa. To može negativno utjecati na očuvanje kulturne baštine.
- (27) Stoga bi države članice trebale biti dužne predvidjeti iznimku kako bi se institucijama kulturne baštine dopustilo da u svrhe očuvanja reproduciraju djela i druge predmete zaštite koji se trajno nalaze u njihovim zbirkama, na primjer kako bi riješile problem tehnološke zastarjelosti ili propadanja izvornih potpornih elemenata ili kako bi osigurale takva djela i druge predmete zaštite. Takvom iznimkom trebalo bi se omogućiti umnožavanje odgovarajućim alatom, sredstvom ili tehnologijom za očuvanje, u bilo kojem formatu ili mediju, do potrebnog broja, u bilo kojem trenutku vijeka trajanja djela ili drugih predmeta zaštite i u mjeri u kojoj je to potrebno u svrhe

očuvanja. Radnje reproduciranja koje provode institucije kulturne baštine u svrhe koje ne uključuju očuvanje djela i drugih predmeta zaštite koji se nalaze u njihovim stalnim zbirkama trebale bi i dalje podlijevati odobrenju nositelja prava, osim ako su dopuštene drugim iznimkama ili ograničenjima predviđenima pravom Unije.

- (28) Institucije kulturne baštine ne raspolažu nužno tehničkim sredstvima ili stručnim znanjem za poduzimanje radnji potrebnih kako bi same očuvale svoje zbirke, posebno u digitalnom okruženju, te bi stoga u tu svrhu mogle zatražiti pomoć drugih kulturnih institucija i trećih strana. Na temelju te iznimke u svrhe očuvanja predviđene ovom Direktivom, institucijama kulturne baštine trebalo bi omogućiti da se za izradu kopija oslone na treće strane koje bi djelovale u njihovo ime i pod njihovom odgovornošću, uključujući treće strane iz drugih država članica.
- (29) Za potrebe ove Direktive, za djela i druge predmete zaštite trebalo bi se smatrati da su trajno dio zbirke institucije kulturne baštine kada su kopije tih djela ili drugih predmeta zaštite u vlasništvu te ustanove ili ih ona trajno drži, na primjer kao rezultat prijenosa vlasništva ili ugovora o licenciranju, obveza u pogledu pravnog depozita ili dogovora o trajnoj posudbi.
- (30) Institucije kulturne baštine trebale bi imati korist od jasnog okvira za digitalizaciju i širenje, među ostalim preko granica, djela ili drugih predmeta zaštite koji se za potrebe ove Direktive smatraju nedostupnima na tržištu. Međutim, zbog posebnih značajki zbirke djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu, zajedno s količinom djela i drugih predmeta zaštite koji sudjeluju u projektima masovne digitalizacije, može biti vrlo teško dobiti prethodno odobrenje pojedinačnih nositelja prava. To može biti posljedica, na primjer, starosti djela ili drugih predmeta zaštite, njihove ograničene tržišne vrijednosti ili činjenice da nikada nisu bila namijenjena za komercijalno korištenje ili se nisu iskorištavala u komercijalne svrhe. Stoga je nužno osigurati mjere kojima će se olakšati određena korištenja djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu koji su dio stalnih zbirki institucija kulturne baštine.
- (31) U svim državama članicama trebali bi postojati pravni mehanizmi s pomoću kojih bi se licencije koje relevantne i dovoljno reprezentativne organizacije za kolektivno ostvarivanje prava izdaju institucijama kulturne baštine, za određena korištenja djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu, mogle primjenjivati i na prava onih nositelja prava koji u tom pogledu nisu ovlastili reprezentativnu organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava. Te licencije trebale bi moći, na temelju ove Direktive, obuhvaćati sve države članice.
- (32) Odredbe o kolektivnom licenciranju djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu uvedene ovom Direktivom ne moraju nužno dati rješenje za sve slučajeve u kojima se institucije kulturne baštine susreću s poteškoćama pri dobivanju svih potrebnih odobrenja od nositelja prava za korištenje takvih djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu. To bi mogao biti slučaj, primjerice, kada ne postoji praksa kolektivnog ostvarivanja prava za određenu vrstu djela ili drugih predmeta zaštite ili kada relevantna organizacija za kolektivno ostvarivanje prava nije dovoljno reprezentativna za određenu kategoriju nositelja prava i s njom povezanih prava. U takvim bi pojedinačnim slučajevima trebalo omogućiti institucijama kulturne baštine da djela ili druge predmete zaštite nedostupne na tržištu iz svoje trajne zbirke stave na raspolaganje na internetu u svim državama članicama u okviru usklađene iznimke ili ograničenja u pogledu autorskog prava i srodnih prava. Važno je da se ta korištenja u okviru te iznimke ili ograničenja koriste samo ako su ispunjeni određeni uvjeti, posebno u pogledu dostupnosti rješenja za licenciranje. Nepostojanje sporazuma o uvjetima licenciranja ne bi se smjelo tumačiti kao nedostatak dostupnosti rješenja koja se temelje na licenciranju.
- (33) Unutar okvira predviđenog ovom Direktivom, države članice trebale bi imati fleksibilnost pri odabiru posebne vrste mehanizma za licenciranje, kao što su prošireno kolektivno licenciranje ili pretpostavke zastupanja, koje mogu uspostaviti za slučajeve korištenja djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu od strane institucija kulturne baštine, u skladu sa svojim pravnim tradicijama, praksom ili okolnostima. Države članice također bi trebale imati fleksibilnost pri utvrđivanju zahtjeva za dovoljnu reprezentativnost organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, pod uvjetom da se to utvrđivanje temelji na znatnom broju nositelja prava u odgovarajućoj vrsti djela ili drugih predmeta zaštite koji su dali ovlast za licenciranje relevantne vrste korištenja.

Države članice trebale bi moći slobodno utvrditi konkretna pravila primjenjiva na slučajeve kada je više od jedne organizacije za kolektivno ostvarivanje prava reprezentativno za određena djela ili druge predmete zaštite, kojima se zahtijeva, primjerice, zajedničke licencije ili sporazum između relevantnih organizacija.

- (34) Za potrebe tih mehanizama licenciranja važno je da postoji čvrst sustav kolektivnog ostvarivanja prava koji dobro funkcionira. Direktivom 2014/26/EU predviđen je takav sustav te on uključuje posebno pravila o dobrom upravljanju, transparentnosti i izvješćivanju te redovitu, pozornu i točnu distribuciju i plaćanje dugovanih iznosa pojedinačnim nositeljima prava.
- (35) Odgovarajuće zaštitne mjere trebale bi biti dostupne svim nositeljima prava koji bi trebali imati mogućnosti isključiti primjenu mehanizama licenciranja i iznimke ili ograničenja uvedenih ovom Direktivom u pogledu korištenja djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu, u vezi sa svim svojim djelima ili drugim predmetima zaštite, u vezi sa svim licencijama ili korištenjima u okviru iznimke ili ograničenja, u vezi s određenim djelima ili drugim predmetima zaštite ili u vezi s određenim licencijama ili korištenjima u okviru iznimke ili ograničenja, bilo kada prije ili za vrijeme trajanja licencije ili prije ili za vrijeme korištenja u okviru iznimke ili ograničenja. Uvjeti koji uređuju te mehanizme licenciranja ne bi trebali utjecati na njihovu relevantnost u praksi za institucije kulturne baštine. Važno je da, kada nositelj prava isključi primjenu takvih mehanizama ili takve iznimke ili ograničenja u pogledu jednog ili više djela ili drugih predmeta zaštite, svako korištenje koje je u tijeku završi u razumnom roku, a u slučaju da se obavlja u okviru kolektivne licencije, važno je da organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koja je na temelju njih obaviještena prestane izdavati licencije za dotična korištenja. Takvo isključenje od strane nositelja prava ne bi trebalo utjecati na njihov zahtjev za primanje naknade povezane sa stvarnim korištenjem djela ili drugih predmeta zaštite u okviru licencije.
- (36) Ovom se Direktivom ne utječe na mogućnost država članica da odluče tko snosi pravnu odgovornost u pogledu usklađivanja licenciranja djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu i njihova korištenja s uvjetima utvrđenima u ovoj Direktivi te u pogledu usklađenosti dotičnih stranaka s uvjetima tih licencija.
- (37) S obzirom na raznolikost djela i drugih predmeta zaštite u zbirkama institucija kulturne baštine, važno je da mehanizmi licenciranja i iznimka ili ograničenje predviđeni ovom Direktivom budu dostupni i da se mogu koristiti u praksi za različite vrste djela i drugih predmeta zaštite, uključujući fotografije, softvere, fonograme, audiovizualna djela i jedinstvena umjetnička djela, uključujući i ako nikada nisu bila dostupna na tržištu. Djela koja nikada nisu bila dostupna na tržištu mogu uključivati plakate, letke, rogovske novine ili amaterska audiovizualna djela, ali i neobjavljena djela ili druge predmete zaštite, ne dovodeći u pitanje druga primjenjiva pravna ograničenja, kao što su nacionalna pravila o moralnim pravima. Kada su djelo ili drugi predmet zaštite dostupni u bilo kojoj od svojih različitih verzija, kao što su naknadna izdanja pisanih djela i alternativne verzije kinematografskih djela, ili u bilo kojoj od svojih različitih manifestacija, kao što su digitalni i tiskani formati istog djela, to se djelo ili drugi predmet zaštite ne bi trebali smatrati nedostupnima na tržištu. S druge strane, komercijalna dostupnost prilagodbi, uključujući druge jezične verzije ili audiovizualne prilagodbe pisanog djela, ne bi trebala sprečavati to da se smatra da su djelo ili drugi predmet zaštite nedostupni na tržištu na određenom jeziku. Kako bi se odrazile posebnosti različitih vrsta djela i drugih predmeta zaštite u pogledu načina objave i distribucije te olakšala upotrebljivost tih mehanizama, možda će biti potrebno uspostaviti posebne zahtjeve i postupke za praktičnu primjenu tih mehanizama licenciranja, kao što je zahtjev da određeno razdoblje mora proći od prve dostupnosti djela na tržištu. Primjereno je da se države članice pri utvrđivanju takvih zahtjeva i postupaka savjetuju s nositeljima prava, institucijama kulturne baštine i organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava.
- (38) Prilikom određivanja toga jesu li djela ili drugi predmeti zaštite nedostupni na tržištu, trebalo bi uložiti razuman napor kako bi se ocijenila njihova dostupnost javnosti u okviru uobičajenih kanala trgovine, uzimajući u obzir značajke određenog djela ili drugog predmeta zaštite ili određenog skupa djela ili drugih predmeta zaštite. Države članice trebale bi moći slobodno odrediti raspodjelu odgovornosti za poduzimanje tog razumnog napora. Razumni napor ne bi trebao uključivati ponovljeno djelovanje tijekom vremena, ali bi ipak trebao uključivati uzimanje u obzir svih lako dostupnih dokaza o budućoj dostupnosti djela ili drugih predmeta zaštite u okviru uobičajenih kanala trgovine. Ocjenjivanje za pojedinačna djela trebalo bi se zahtijevati samo ako se to smatra razumnim s obzirom na dostupnost relevantnih informacija, vjerojatnost komercijalne dostupnosti i očekivane transakcijske troškove. Provjera dostupnosti djela ili drugog predmeta zaštite u uobičajenim okolnostima trebala

bi se odvijati u državi članici u kojoj institucija kulturne baštine ima sjedište, osim ako se prekogranična provjera smatra razumnom, primjerice u slučajevima kada postoji lako dostupna informacija o tome da je pisano djelo prvi put objavljeno na određenoj jezičnoj verziji u drugoj državi članici. U mnogim slučajevima status nedostupnosti na tržištu određenog skupa djela ili drugih predmeta zaštite mogao bi se utvrditi s pomoću razmjernog mehanizma, kao što je uzorkovanje. Ograničena dostupnost djela ili drugog predmeta zaštite, kao što je njegova dostupnost u antikvarijatima, ili teoretska mogućnost dobivanja licencije za djelo ili drugi predmet zaštite, ne bi se trebala smatrati dostupnošću javnosti u okviru uobičajenih kanala trgovine.

- (39) Zbog međunarodne kurtoazije mehanizam licenciranja i iznimka ili ograničenje predviđeni ovom Direktivom za digitalizaciju i širenje djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu ne bi se trebali primjenjivati na skupove djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu ako su dostupni dokazi na temelju kojih se može pretpostaviti da se uglavnom sastoje od djela ili drugih predmeta zaštite trećih zemalja, osim ako je dotična organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dovoljno reprezentativna za tu treću zemlju, primjerice na temelju ugovora o zastupanju. Ta bi se ocjena mogla zasnivati na dokazima koji su dostupni nakon razumnog napora uloženog u utvrđivanje jesu li djela ili drugi predmeti zaštite nedostupni na tržištu, bez potrebe za traganjem za dodatnim dokazima. Pojedinačno ocjenjivanje podrijetla djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu trebalo bi biti potrebno samo u mjeri u kojoj je to potrebno i kako bi se uložio razumni napor za utvrđivanje njihove komercijalne dostupnosti.
- (40) Institucije kulturne baštine i organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, koje sklapaju ugovor, trebale bi i dalje moći slobodno dogovoriti teritorijalno područje primjene licencija, uključujući mogućnost obuhvaćanja svih država članica, pristojbe za licenciju i dopuštena korištenja. Korištenja obuhvaćena takvim licencijama ne bi trebala biti u svrhu ostvarivanja dobiti, uključujući kada kopije distribuira institucija kulturne baštine, kao na primjer u slučaju promotivnih materijala o izložbi. Istodobno, budući da digitalizacija zbirke institucija kulturne baštine može podrazumijevati znatna ulaganja, licencijama odobrenima u okviru mehanizma predviđenog u ovoj Direktivi institucijama kulturne baštine ne bi trebalo onemogućiti pokrivanje troškova licencije i troškova digitalizacije i širenja djela ili drugih predmeta zaštite obuhvaćenih licencijom.
- (41) Informacije o trenutačnom i budućem korištenju djela i drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu od strane institucija kulturne baštine na temelju ove Direktive i o aranžmanima koji su uspostavljeni kako bi svi nositelji prava mogli isključiti primjenu licencija ili iznimke ili ograničenja na svoja djela ili druge predmete zaštite, trebalo bi prema potrebi na odgovarajući način objavljivati prije i tijekom korištenja na temelju licencije ili na temelju iznimke, odnosno ograničenja. Takvo objavljivanje posebno je važno za prekogranično korištenje na unutarnjem tržištu. Stoga je primjereno predvidjeti stvaranje jedinstvenog javno dostupnog internetskog portala za Uniju kako bi se te informacije stavljale na raspolaganje javnosti tijekom razumnog roka prije korištenja. Takav bi portal nositeljima prava trebao olakšati isključivanje primjene licencija ili iznimke ili ograničenja na svoja djela ili druge predmete zaštite. U skladu s Uredbom (EU) br. 386/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, Uredu Europske unije za intelektualno vlasništvo povjeravaju se određene zadaće i aktivnosti koje se financiraju njegovim vlastitim proračunskim sredstvima i čiji je cilj olakšavati i poduprijeti aktivnosti nacionalnih tijela, privatnog sektora i institucija Unije u suzbijanju i sprečavanju povreda prava intelektualnog vlasništva. Stoga je primjereno osloniti se na taj ured da uspostavi portal na kojem će te informacije biti dostupne i upravlja njime.

Uz stavljanje informacija na raspolaganje na portalu, možda će od slučaja do slučaja biti potrebno poduzeti daljnje odgovarajuće mjere informiranja kako bi se povećala razina osviještenosti dotičnih nositelja prava u tom pogledu, primjerice korištenjem dodatnih komunikacijskih kanala za komuniciranje sa širom javnosti. Nužnost, narav i geografski opseg dodatnih mjera informiranja trebali bi ovisiti o obilježjima relevantnih djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu, uvjetima licencija ili vrsti korištenja u okviru iznimke ili ograničenja te o postojećim praksama u državama članicama. Mjere informiranja trebale bi biti učinkovite bez potrebe za obavješćivanjem svakog nositelja prava pojedinačno.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 386/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. travnja 2012. o povjeravanju Uredu za usklađivanje na unutarnjem tržištu (žigovi i dizajni) zadaća u vezi s provedbom prava intelektualnog vlasništva, uključujući i okupljanje predstavnika javnog i privatnog sektora u okviru Europske promatračnice za povrede prava intelektualnog vlasništva (SL L 129, 16.5.2012., str. 1.).

- (42) Kako bi se osiguralo da mehanizmi licenciranja uspostavljeni ovom Direktivom za djela ili druge predmete zaštite nedostupne na tržištu budu relevantni i da ispravno funkcioniraju, da nositelji prava budu primjereno zaštićeni, da se informacije o licencijama objavljuju na odgovarajući način te da se pruži pravna sigurnost u pogledu reprezentativnosti organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i u pogledu kategorizacije djela, države članice trebale bi poticati dijalog s dionicima u sektoru.
- (43) Mjerama predviđenima ovom Direktivom za olakšavanje kolektivnog licenciranja prava u pogledu djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu koji su dio stalnog postava institucija kulturne baštine ne bi se smjelo dovoditi u pitanje korištenje tih djela ili drugih predmeta zaštite u okviru iznimaka ili ograničenja predviđenih pravom Unije, ili u okviru drugih licencija s proširenim učinkom, ako te licencije nisu utemeljene na statusu nedostupnosti na tržištu obuhvaćenih djela ili drugih predmeta zaštite. Tim se mjerama ne bi smjelo dovoditi u pitanje ni nacionalne mehanizme za korištenje djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu koji se temelje na licencijama između organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i korisnika koji nisu institucije kulturne baštine.
- (44) Mehanizmi za kolektivno licenciranje s proširenim učinkom omogućuju organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava da u svojstvu tijela za kolektivno licenciranje ponudi licencije u ime nositelja prava neovisno o tome jesu li je oni za to ovlastili. Sustavi koji se temelje na mehanizmima, kao što su prošireno kolektivno licenciranje, zakonske ovlasti ili pretpostavke zastupanja, dobro su ustaljena praksa u nekoliko država članica te se mogu koristiti u različitim područjima. Funkcionalni okvir za autorsko pravo koji odgovara svim stranama iziskuje dostupnost razmjernih, pravnih mehanizama za licenciranje djela ili drugih predmeta zaštite. Stoga bi se države članice trebale moći osloniti na rješenja koja bi organizacijama za kolektivno ostvarenje prava omogućile da u skladu s Direktivom 2014/26/EU ponude licencije koje obuhvaćaju potencijalno velik broj djela ili drugih predmeta zaštite za određene vrste korištenja te da prihode koji proizlaze iz tih licencija raspodijele nositeljima prava.
- (45) S obzirom na prirodu nekih korištenja, zajedno s obično velikom količinom uključenih djela ili drugih predmeta zaštite, transakcijski trošak reguliranja pojedinačnih prava od svakog dotičnog nositelja prava je iznimno visok. Zbog toga se bez učinkovitih mehanizama za kolektivno licenciranje vjerojatno ne bi mogle izvršiti sve transakcije u dotičnim područjima koje su potrebne kako bi se omogućilo korištenje takvih djela ili drugih predmeta zaštite. Prošireno kolektivno licenciranje od strane organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i slični mehanizmi mogu omogućiti sklapanje sporazuma u područjima u kojima kolektivno licenciranje utemeljeno na odobrenju nositelja prava ne pruža iscrpno rješenje za obuhvaćanje svih korištenih djela ili drugih predmeta zaštite. Takvim se mehanizmima nadopunjuje kolektivno ostvarivanje prava na temelju pojedinačnog odobrenja nositelja prava tako što se korisnicima u određenim slučajevima pruža potpuna pravna sigurnost. Istodobno ti mehanizmi omogućuju nositeljima prava da imaju koristi od legitimnog korištenja svojih djela.
- (46) S obzirom na sve veću važnost mogućnosti da se u digitalnom dobu nude fleksibilni sustavi licenciranja i na sve veće korištenje takvih sustava, države članice trebale bi moći predvidjeti mehanizme licenciranja koji organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava omogućuju sklapanje licencija na dobrovoljnoj osnovi, bez obzira na to jesu li svi nositelji prava ovlastili dotičnu organizaciju da to učine. Države članice trebale bi imati mogućnost zadržati i uvesti takve mehanizme u skladu sa svojim nacionalnim tradicijama, praksama ili okolnostima, podložno zaštitnim mjerama predviđenima ovom Direktivom i u skladu s pravom Unije i međunarodnim obvezama Unije. Takvi bi mehanizmi trebali imati učinak samo na državnom području dotične države članice, osim ako je pravom Unije predviđeno drukčije. Države članice trebale bi imati fleksibilnost u odabiru pojedine vrste mehanizma koji omogućuje proširenje licencija za djela ili druge predmete zaštite na prava nositelja prava koji nisu ovlastili organizaciju koja sklapa sporazum, pod uvjetom da je takav mehanizam u skladu s pravom Unije, uključujući pravila o kolektivnom ostvarivanju prava predviđena Direktivom 2014/26/EU. Takvim bi se mehanizmom posebno trebalo osigurati da se članak 7. Direktive 2014/26/EU primjenjuje na nositelje prava koji nisu članovi organizacije koja sklapa sporazum. Takvi mehanizmi mogli bi uključivati prošireno kolektivno licenciranje, zakonske ovlasti i pretpostavke zastupanja. Odredbe ove Direktive koje se odnose na kolektivno licenciranje ne bi trebale utjecati na postojeću mogućnost država članica da primjenjuju obvezno kolektivno ostvarivanje prava ili druge kolektivne mehanizme licenciranja s proširenim učinkom, kao što je onaj iz članka 3. Direktive Vijeća 93/83/EEZ ⁽¹²⁾.

⁽¹²⁾ Direktiva Vijeća 93/83/EEZ od 27. rujna 1993. o koordinaciji određenih pravila s obzirom na autorsko pravo i srodna prava koja se odnose na satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje (SL L 248, 6.10.1993., str. 15.).

- (47) Važno je da se mehanizmi za kolektivno licenciranje s proširenim učinkom primjenjuju samo u dobro utvrđenim područjima korištenja, u kojima je dobivanje odobrenja od nositelja prava na pojedinačnoj osnovi obično zahtjevno i nepraktično do te mjere da nije vjerojatno dobivanje traženog licenciranja, odnosno transakcije koja uključuje licenciju koja obuhvaća sve dotične nositelje prava, zbog prirode korištenja ili vrsta dotičnih djela ili drugih predmeta zaštite. Takvi mehanizmi trebali bi se temeljiti na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima u pogledu postupanja s nositeljima prava, uključujući nositelje prava koji nisu članovi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava. Osobito, sama činjenica da dotični nositelji prava nisu državljani države članice korisnika koji traži licenciju ili u njoj nemaju boravište odnosno poslovni nastan ne bi sama po sebi trebala biti razlog da se reguliranje prava smatra toliko zahtjevnim i nepraktičnim da opravdava korištenje takvih mehanizama. Jednako je važno da licencirano korištenje ne utječe negativno na gospodarsku vrijednost relevantnih prava i da nositelje prava ne lišava znatne komercijalne koristi.
- (48) Države članice trebale bi osigurati postojanje odgovarajućih zaštitnih mjera za zaštitu legitimnih interesa nositelja prava koji nisu ovlastili organizaciju koja nudi licenciju i da se te zaštitne mjere primjenjuju na nediskriminirajući način. Osobito, kako bi se opravdao prošireni učinak mehanizama, takva bi organizacija, na temelju ovlaštenja nositelja prava, trebala biti dovoljno reprezentativna za sve vrste djela ili drugih predmeta zaštite i prava koja su predmet licencije. Države članice trebale bi utvrditi zahtjeve koje treba ispuniti da bi se te organizacije smatrale dovoljno reprezentativnima, uzimajući u obzir kategoriju prava kojom upravlja organizacija, sposobnost organizacije da stvarno upravlja pravima, kreativni sektor u kojem djeluje te obuhvaća li organizacija znatan broj nositelja prava u odgovarajućoj vrsti djela ili drugih predmeta zaštite koji su dali ovlast za licenciranje relevantne vrste korištenja, u skladu s Direktivom 2014/26/EU. Kako bi pružile pravnu sigurnost i osigurale da postoji povjerenje u mehanizme, države članice trebale bi moći odlučiti tko snosi pravnu odgovornost u pogledu korištenja koja su odobrena sporazumom o licenciji. Svim nositeljima prava čiji se radovi iskorištavaju na temelju licencije trebalo bi zajamčiti jednako postupanje, osobito u pogledu pristupa informacijama o licenciranju i raspodjeli naknade. Mjere informiranja trebale bi biti učinkovite tijekom cijelog trajanja licencije i ne bi trebale nametati nerazmjerno administrativno opterećenje korisnicima, organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava ili nositeljima prava, bez potrebe za obavješćivanjem svakog nositelja prava pojedinačno.

Kako bi se osiguralo da nositelji prava mogu lako ponovno preuzeti kontrolu nad svojim djelima i spriječiti svako korištenje svojih djela koje bi moglo biti štetno za njihove interese, ključno je nositeljima prava pružiti stvarnu mogućnost da isključe primjenu takvih mehanizama na svoja djela ili druge predmete zaštite za sva korištenja i djela ili druge predmete zaštite, ili za određena korištenja i djela ili druge predmete zaštite, uključujući prije sklapanja licencije i za vrijeme njezinog trajanja. U takvim bi slučajevima sva korištenja koja su u tijeku trebala okončati u razumnom roku. Takvo isključenje od strane nositelja prava ne bi trebalo utjecati na njihov zahtjev za primanje naknade povezane sa stvarnim korištenjem djela ili drugih predmeta zaštite u okviru licencije. Države članice također bi trebale moći odlučiti da su dodatne mjere primjerene za zaštitu nositelja prava. Takve dodatne mjere mogu uključivati, primjerice, poticanje razmjene informacija među organizacijama za kolektivno ostvarenje prava i drugim zainteresiranim stranama širom Unije kako bi se podigla razina osviještenosti o takvim mehanizmima i o mogućnosti nositelja prava da iz tih mehanizama isključe svoja djela ili druge predmete zaštite.

- (49) Države članice trebale bi osigurati da se svrha i opseg svake licencije odobrene kao rezultat mehanizama za kolektivno licenciranje s proširenim učinkom, kao i moguća korištenja, uvijek pažljivo i jasno definiraju u pravu ili, ako je osnovno pravo opća odredba, u praksama licenciranja koje se primjenjuju na temelju takvih općih odredaba ili u izdanim licencijama. Mogućnost upravljanja licencijom u skladu s takvim mehanizmima također bi se trebala ograničiti na organizacije za kolektivno ostvarivanje prava koje podliježu nacionalnom pravu kojim se provodi Direktiva 2014/26/EU.
- (50) S obzirom na različite tradicije i iskustva u pogledu mehanizama za kolektivno licenciranje s proširenim učinkom širom država članica i njihovu primjenjivost na nositelje prava neovisno o njihovom državljanstvu ili državi članici boravišta, važno je osigurati da postoji transparentnost i dijalog na razini Unije o praktičnom funkcioniranju takvih mehanizama, uključujući u pogledu učinkovitosti zaštitnih mjera za nositelje prava, upotrebljivosti takvih mehanizama, njihovog učinka na nositelje prava koji nisu članovi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ili na nositelje prava koji su državljani neke druge države članice ili koji u njoj imaju boravište, i učinka na prekogranično pružanje usluga, uključujući moguću potrebu za utvrđivanjem pravila o prekograničnom učinku tih mehanizama u okviru unutarnjeg tržišta. Kako bi se osigurala transparentnost, Komisija bi trebala redovito

objavljivati informacije o korištenju takvih mehanizama na temelju ove Direktive. Države članice koje su uvele takve mehanizme trebale bi stoga obavijestiti Komisiju o relevantnim nacionalnim odredbama i njihovoj primjeni u praksi, uključujući o opsegu i vrstama licenciranja koje je uvedeno na temelju općih odredaba, o opsegu licenciranja i uključenim organizacijama za kolektivno ostvarenje prava. O takvim informacijama trebalo bi raspraviti s državama članicama u kontaktom odboru uspostavljenom člankom 12. stavkom 3. Direktive 2001/29/EZ. Komisija bi trebala objaviti izvješće o korištenju takvih mehanizama u Uniji i njihovu utjecaju na licenciranje i nositelje prava, o širenju kulturnog sadržaja i o prekograničnom pružanju usluga u području kolektivnog ostvarivanja autorskog prava i srodnih prava te o utjecaju na tržišno natjecanje.

- (51) Usluge videa na zahtjev mogle bi imati odlučujuću ulogu u širenju audiovizualnih djela u Uniji. Međutim, dostupnost takvih djela, osobito europskih djela, u okviru usluga videa na zahtjev i dalje je ograničena. Ugovore o internetskom iskorištavanju takvih djela može biti teško sklopiti zbog pitanja povezanih s licenciranjem prava. Takva pitanja mogla bi se pojaviti, na primjer, kada nositelj prava za određeno područje ima slab ekonomski poticaj za iskorištavanje djela putem interneta i ne izdaje licencije ili zadržava prava na objavu na internetu, što može dovesti do toga da audiovizualna djela nisu dostupna u okviru usluga videa na zahtjev. Drugi problemi mogli bi biti povezani s mogućnostima iskorištavanja.
- (52) Kako bi se olakšalo licenciranje prava na audiovizualna djela u okviru usluga videa na zahtjev, od država članica trebalo bi zahtijevati da predvide mehanizam za pregovaranje kojim se omogućuje strankama koje su voljne sklopiti sporazum da se oslone na pomoć nepristranog tijela ili jednog ili više posrednika. U tu svrhu, države članice trebale bi moći osnovati novo tijelo ili se osloniti na postojeće koje ispunjava uvjete utvrđene ovom Direktivom. Države članice trebale bi moći imenovati jedno nadležno tijelo ili posrednika ili više njih. To bi se tijelo ili posrednici trebali sastati sa strankama i pomoći u pregovorima pružanjem stručnih, nepristranih i vanjskih savjeta. Ako su u pregovore uključene stranke iz različitih država članica i ako se te stranke odluče osloniti na mehanizam za pregovaranje, te bi se stranke prethodno trebale dogovoriti o nadležnoj državi članici. Tijelo ili posrednici mogli bi se sastati sa strankama kako bi olakšali početak pregovora ili tijekom pregovora kako bi olakšali sklapanje sporazuma. Sudjelovanje u tom mehanizmu za pregovaranje i potom u sklapanju sporazuma trebali bi biti dobrovoljni i ne bi trebali utjecati na ugovornu slobodu stranaka. Države članice trebale bi moći slobodno odlučiti o konkretnom funkcioniranju mehanizma za pregovaranje, uključujući o rokovima i trajanju pomoći tijekom pregovora te o tome tko snosi troškove. Države članice trebale bi osigurati da administrativno i financijsko opterećenje bude razmjerno kako bi se zajamčila učinkovitost mehanizma za pregovaranje. Države članice trebale bi poticati dijalog među reprezentativnim organizacijama, s time da im to nije obveza.
- (53) Istek razdoblja zaštite djela označava ulazak djela u javnu domenu i istek prava koja pravo Unije o autorskom pravu pruža u vezi s tim djelom. U području vizualne umjetnosti, optjecaj vjernih reprodukcija djela u javnoj domeni doprinosi pristupu kulturi i njezinu promicanju te pristupu kulturnoj baštini. U digitalnom okruženju zaštita takvih reprodukcija autorskim pravom ili srodnim pravima nije u skladu s istekom zaštite djela autorskim pravom. Osim toga, razlike između nacionalnih propisa o autorskom pravu kojima se uređuje zaštita takvih reprodukcija izazivaju pravnu nesigurnost i utječu na prekogranično širenje djela vizualne umjetnosti u javnoj domeni. Određene reprodukcije djela vizualne umjetnosti u javnoj domeni stoga ne bi trebale biti zaštićene autorskim pravom ili srodnim pravima. Sve to ne bi trebalo spriječiti institucije kulturne baštine da prodaju reprodukcije, kao što su razglednice.
- (54) Slobodan i pluralistički tisak od ključne je važnosti kako bi se osigurala kvaliteta novinarstva i kako bi se građanima osigurao pristup informacijama. Njime se osigurava važan doprinos javnoj raspravi i pravilnom funkcioniranju demokratskog društva. Široka dostupnost informativnih publikacija na internetu izazvala je pojavu novih internetskih usluga, kao što su servisi za prikupljanje vijesti ili usluge praćenja medija, za koje ponovno korištenje informativnih publikacija predstavlja važan dio njihovih poslovnih modela i izvor prihoda. Izdavači

informativnih publikacija suočavaju se s problemima u pogledu licenciranja internetskog korištenja svojih publikacija za pružatelje tih vrsta usluga, čime im otežavaju povrat uložених ulaganja. Budući da se izdavače informativnih publikacija ne priznaje kao nositelje prava, licenciranje i provedba prava na informativne publikacije u pogledu internetskih korištenja od strane pružatelja usluga informacijskog društva u digitalnom su okruženju često složeni i neučinkoviti.

- (55) Treba priznati organizacijski i financijski doprinos izdavača u proizvodnji informativnih publikacija i dodatno ga poticati kako bi se osigurala održivost izdavačke industrije i tako poticala dostupnost pouzdanih informacija. Stoga je potrebno na razini Unije pružiti usklađenu pravnu zaštitu informativnih publikacija u pogledu internetskih korištenja od strane pružatelja usluga informacijskog društva, pri čemu se ne utječe na postojeća pravila o autorskom pravu iz prava Unije koja su primjenjiva na privatna ili nekomercijalna korištenja informativnih publikacija od strane pojedinačnih korisnika, uključujući kada ti korisnici dijele informativne publikacije na internetu. Takva zaštita trebala bi se djelotvorno zajamčiti uvođenjem, u pravu Unije, prava srodnih autorskom pravu u pogledu reproduciranja i stavljanja na raspolaganje javnosti informativnih publikacija izdavača s poslovnim nastanom u jednoj od država članica u pogledu internetskih korištenja od strane pružatelja usluga informacijskog društva u smislu Direktive (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾. Pravna zaštita informativnih publikacija predviđena ovom Direktivom trebala bi koristiti izdavačima s poslovnim nastanom u jednoj od država članica koji imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja u Uniji.

Pojam izdavača informativnih publikacija trebao bi obuhvaćati pružatelje usluga poput izdavača vijesti ili novinskih agencija kada objavljuju informativne publikacije u smislu ove Direktive.

- (56) Za potrebe ove Direktive nužno je definirati pojam „informativne publikacije” na način da su njime obuhvaćene samo novinske publikacije koje se objavljuju na bilo kojem mediju, među ostalim i u papirnatom obliku, u kontekstu gospodarske aktivnosti koja se sastoji od pružanja usluga u skladu s pravom Unije. Informativne publikacije koje bi trebale biti obuhvaćene uključuju, na primjer, dnevne novine, tjedne ili mjesečne časopise posvećene općim ili posebnim temama, uključujući časopise koji se plaćaju pretplatom i informativne internetske stranice. Informativne publikacije sadržavaju uglavnom pisana djela, no sve više uključuju druge vrste djela i drugih predmeta zaštite, posebno fotografije i videozapise. Periodične publikacije koje se objavljuju u znanstvene ili akademske svrhe, kao što su znanstveni časopisi, ne bi trebale biti obuhvaćene zaštitom koja se ovom Direktivom dodjeljuje informativnim publikacijama. Ta se zaštita ne bi smjela primjenjivati ni na internetske stranice, kao što su blogovi, koje pružaju informacije u sklopu aktivnosti koja se ne provodi na inicijativu, u okviru uredničke odgovornosti i pod kontrolom pružatelja usluga, kao što je izdavač novina.
- (57) Prava dodijeljena izdavačima informativnih publikacija na temelju ove Direktive trebala bi, u pogledu internetskih korištenja od strane pružatelja usluga informacijskog društva, imati isto područje primjene kao prava reproduciranja i prava stavljanja na raspolaganje javnosti predviđena Direktivom 2001/29/EZ. Prava dodijeljena izdavačima informativnih publikacija ne bi se trebala primjenjivati na radnje stavljanja poveznica. Također se ne bi trebala primjenjivati na same činjenice iskazane u informativnim publikacijama. Prava dodijeljena izdavačima informativnih publikacija na temelju ove Direktive trebala bi podlijezati i istim odredbama o iznimkama i ograničenjima koje se primjenjuju na prava predviđena u Direktivi 2001/29/EZ, uključujući iznimku u slučaju doslovnog navođenja u svrhe kao što su kritika ili osvrt predviđenu u članku 5. stavku 3. točki (d) te direktive.
- (58) Korištenje informativnih publikacija od strane pružatelja usluga informacijskog društva može se sastojati od korištenja cijelih publikacija ili članaka, ali i od dijelova informativnih publikacija. Takvo korištenje dijelova informativnih publikacija također je dobilo gospodarski značaj. Istodobno, korištenjem pojedinačnih riječi ili vrlo kratkih izvadaka informativnih publikacija od strane pružatelja usluga informacijskog društva ne mogu se ugroziti ulaganja izdavača informativnih publikacija u proizvodnju sadržaja. Stoga je primjereno predvidjeti da korištenje pojedinačnih riječi ili vrlo kratkih izvadaka informativnih publikacija ne ulazi u područje primjene prava predviđenih ovom Direktivom. Uzimajući u obzir masovno agregiranje i korištenje informativnih publikacija od strane pružatelja usluga informacijskog društva, važno je isključivanje vrlo kratkih isječaka tumačiti tako da ne utječe na djelotvornost prava predviđenih ovom Direktivom.

⁽¹³⁾ Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

- (59) Zaštita koja se pruža izdavačima informativnih publikacija na temelju ove Direktive ne bi trebala utjecati na prava autora i drugih nositelja prava na djela ili druge predmete zaštite koji su u njih uključeni, uključujući u pogledu mjere do koje autori i drugi nositelji prava mogu iskorištavati svoja djela ili druge predmete zaštite neovisno o informativnoj publikaciji u koju su uključeni. Stoga se izdavači informativnih publikacija ne bi trebali moći pozvati na zaštitu koja im je na temelju ove Direktive odobrena u odnosu na autore i druge nositelje prava ili u odnosu na druge ovlaštene korisnike istih djela ili drugih predmeta zaštite. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje ugovorne aranžmane sklopljene između izdavača informativnih publikacija, s jedne strane, i autora i drugih nositelja prava, s druge strane. Autori čija su djela uključena u informativne publikacije trebali bi imati pravo na odgovarajući udio prihoda koji izdavači informativnih publikacija dobivaju od pružatelja usluga informacijskog društva za korištenje njihovih informativnih publikacija. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje nacionalne propise o vlasništvu ili ostvarivanju prava u okviru ugovora o radu, pod uvjetom da su takvi propisi u skladu s pravom Unije.
- (60) Izdavači, uključujući izdavače informativnih publikacija, knjiga ili znanstvenih publikacija i glazbenih publikacija, često postupaju na temelju prijenosa prava autorâ putem ugovora ili zakonskih odredaba. U tom kontekstu izdavači ulažu s ciljem iskorištavanja djela sadržanih u njihovim publikacijama i u nekim slučajevima mogu biti lišeni prihoda ako se ta djela koriste na temelju iznimki ili ograničenja, kao što su ona koja se odnose na privatno umnožavanje i reprografiju, uključujući odgovarajuće postojeće nacionalne sustave za reprografiju u državama članicama ili u okviru sustava javne posudbe. Naknadu za korištenje u skladu s tim iznimkama ili ograničenjima u nekoliko država članica dijele autori i izdavači. Kako bi se uzelo u obzir tu situaciju i kako bi se poboljšala pravna sigurnost svih dotičnih strana, ovom se Direktivom državama članicama koje su uspostavile sustave za dijeljenje naknade između autora i izdavača omogućuje da zadrže postojeće sustave. To je osobito važno onim državama članicama koje su prije 12. studenoga 2015. imale takve mehanizme dijeljenja naknade, iako se u drugim državama članicama naknada ne dijeli te na nju imaju pravo samo autori u skladu s nacionalnim politikama u području kulture. Iako bi se ova Direktiva na nediskriminirajući način trebala primjenjivati na sve države članice, njome bi se trebale poštovati tradicije u tom području i ona ne bi trebala obvezivati države članice koje trenutačno nemaju takve sustave za dijeljenje naknade da takve sustave uvode. Ona ne bi trebala utjecati na postojeće ili buduće aranžmane u državama članicama u pogledu naknade u kontekstu javne posudbe.

Također ne bi trebala utjecati na nacionalne aranžmane u vezi s ostvarivanjem prava i pravom na naknadu, pod uvjetom da su u skladu s pravom Unije. Svim državama članicama trebalo bi biti dopušteno, ali ne i obvezno, predvidjeti da, u slučajevima kada su autori prenijeli ili licencirali svoja prava na izdavača ili na neki drugi način svojim djelima doprinijeli publikaciji i kada su uspostavljeni sustavi nadoknade za štetu koja im je nanesena iznimkom ili ograničenjem, među ostalim putem organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koje zastupaju autora i izdavače zajedno, izdavači imaju pravo na udio u toj naknadi. Države članice trebale bi i dalje moći slobodno odrediti kako izdavači trebaju obrazložiti svoje zahtjeve za primanje naknade te utvrditi uvjete u vezi s podjelom te naknade između autora i izdavača u skladu sa svojim nacionalnim sustavima.

- (61) Posljednjih godina funkcioniranje tržišta internetskog sadržaja postalo je složenije. Usluge dijeljenja sadržaja putem interneta koje osiguravaju pristup velikoj količini sadržaja zaštićenog autorskim pravom koji su učitali njihovi korisnici postale su glavni izvor pristupa sadržaju na internetu. Internetske su usluge način za pružanje šireg pristupa kulturnim i kreativnim djelima te nude kulturnoj i kreativnoj industriji velike prilike za razvoj novih poslovnih modela. Međutim, iako omogućuju raznolikost i lakoću pristupa sadržaju, donose i izazove kada se sadržaj zaštićen autorskim pravom učita bez prethodnog odobrenja nositelja prava. Postoji pravna nesigurnost u pogledu toga obavljaju li pružatelji tih usluga radnje relevantne za autorsko pravo i trebaju li odobrenje nositelja prava za sadržaj koji su učitali njihovi korisnici koji nemaju potrebna prava u učitanoj sadržaju, ne dovodeći u pitanje primjenu iznimaka i ograničenja predviđenih pravom Unije. Ta nesigurnost utječe na mogućnost nositelja prava da utvrde koriste li se njihova djela i drugi predmeti zaštite i pod kojim uvjetima te na njihovu mogućnost ostvarivanja odgovarajuće naknade za takvo korištenje. Stoga je važno poticati razvoj tržišta za licenciranje između nositelja prava i pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta. Ti bi ugovori

o licenciranju trebali biti pravedni i održavati razumnu ravnotežu između obiju strana. Nositelji prava trebaju primiti odgovarajuću naknadu za korištenje svojih djela ili drugih predmeta zaštite. Međutim, budući da te odredbe ne bi trebale utjecati na ugovornu slobodu, nositelji prava ne bi trebali biti obvezni izdati odobrenje ili sklopiti ugovore o licenciranju.

- (62) Određene usluge informacijskog društva su kao dio njihova uobičajenog korištenja osmišljene tako da javnosti daju pristup sadržaju ili drugim predmetima zaštite zaštićenima autorskim pravom koje su učitali njihovi korisnici. Definicija pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta utvrđena ovom Direktivom trebala bi biti usmjerena samo na internetske usluge koje imaju važnu ulogu na tržištu internetskog sadržaja u smislu da se natječu s drugim uslugama internetskog sadržaja, kao što su usluge internetskog audio i video prijenosa, s istom ciljanom publikom. Usluge obuhvaćene ovom Direktivom su one usluge čija je glavna ili jedna od glavnih svrha pohraniti sadržaj zaštićenog autorskim pravom te korisnicima omogućiti da učitaju i dijele veliku količinu tog sadržaja u svrhu ostvarivanja dobiti od tog sadržaja, bilo izravno ili neizravno, organiziranjem tog sadržaja i njegovim promicanjem radi privlačenja veće publike, među ostalim kategorizacijom tog sadržaja i korištenjem ciljane promidžbe unutar njega. Takve usluge ne bi trebale uključivati usluge čija glavna svrha nije omogućavanje korisnicima da učitaju i dijele veliku količinu sadržaja zaštićenog autorskim pravom u svrhu ostvarivanja dobiti od te aktivnosti. Potonje usluge uključuju, na primjer, elektroničke komunikacijske usluge u smislu Direktive (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾, kao i pružatelje usluga u oblaku između poduzeća i usluge u oblaku, koje korisnicima omogućavaju učitavanje sadržaja za vlastite potrebe, kao što su servisi za online pohranu podataka (eng. *cyberlockers*) ili internetska mjesta trgovanja čija je glavna djelatnost internetska maloprodaja, i koji ne pružaju pristup sadržaju zaštićenom autorskim pravom.

Pružatelji usluga kao što su platforme za razvoj i dijeljenje otvorenog koda, neprofitne znanstvene ili obrazovne baze kao i neprofitne internetske enciklopedije također bi trebali biti isključeni iz definicije pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta. Konačno, kako bi se osigurala visoka razina zaštite autorskog prava, mehanizam izuzeća od odgovornosti predviđen ovom Direktivom ne bi se trebao primjenjivati na pružatelje usluga čija je glavna svrha pružanje usluge ili olakšavanje piratstva, odnosno kršenja autorskog prava.

- (63) Ocjenu toga pohranjuje li pružatelj usluge dijeljenja sadržaja putem interneta veliku količinu sadržaja zaštićenog autorskim pravom ili mu daje pristup trebalo bi posebno donositi za svaki pojedinačni slučaj i njome bi trebalo uzeti u obzir kombinaciju elemenata kao što su ciljana publika kojoj je namijenjena ta usluga i broj datoteka sadržaja zaštićenog autorskim pravom koje su učitali korisnici usluga.
- (64) Primjereno je u ovoj Direktivi pojasniti da pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta obavljaju radnju priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti kada javnosti daju pristup djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim predmetima zaštite koje učitaju njegovi korisnici. Zato bi pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta trebali dobiti odobrenje od relevantnih nositelja prava, među ostalim i sklapanjem ugovora o licenciranju. Time se ne dovodi u pitanje pojam priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti na druge načine u skladu s pravom Unije niti utječe na moguću primjenu članka 3. stavaka 1. i 2. Direktive 2001/29/EZ na druge pružatelje usluga koji se koriste sadržajem koji je zaštićen autorskim pravom.
- (65) Kada su pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta odgovorni za radnje priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti u skladu s uvjetima utvrđenima ovom Direktivom, članak 14. stavak 1. Direktive 2000/31/EZ ne bi se trebao primjenjivati na odgovornost koja proizlazi iz odredbe ove Direktive o korištenju zaštićenog sadržaja od strane pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta. To ne bi trebalo utjecati na primjenu članka 14. stavka 1. Direktive 2000/31/EZ na takve pružatelje usluga za potrebe koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.
- (66) Uzimajući u obzir činjenicu da pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta imaju pristup sadržaju koji ne učitavaju oni, već njihovi korisnici, za potrebe ove Direktive primjereno je predvidjeti poseban mehanizam odgovornosti za slučajeve u kojima nije dano odobrenje. To ne bi trebalo dovesti u pitanje pravna sredstva na temelju nacionalnog prava u slučajevima koji nisu povezani s odgovornošću za povrede autorskog prava kao ni mogućnost nacionalnih sudova ili upravnih tijela da izdaju sudske naloge u skladu s pravom Unije. Osobito,

⁽¹⁴⁾ Direktiva (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija (SL L 321, 17.12.2018., str. 36.).

poseban sustav koji se primjenjuje na nove pružatelje usluge dijeljenja sadržaja putem interneta s godišnjim prometom od manje od 10 milijuna EUR i čiji prosječni broj pojedinačnih posjetitelja u jednom mjesecu u Uniji ne premašuje 5 milijuna ne bi trebao utjecati na dostupnost pravnih sredstava u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom. Ako pružateljima usluga nije dano odobrenje, oni bi trebali uložiti najveće napore u skladu s visokim sektorskim standardima profesionalne pažnje kako bi u sklopu svojih usluga spriječili dostupnost neovlaštenih djela i drugih predmeta zaštite koje su identificirali relevantni nositelji prava. U tu svrhu nositelji prava trebali bi pružateljima usluga pružiti relevantne i potrebne informacije uzimajući u obzir, među ostalim, veličinu nositelja prava te vrstu njihovih djela i drugih predmeta zaštite. Mjere koje pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta poduzimaju u suradnji s nositeljima prava ne bi trebale dovesti do sprečavanja dostupnosti sadržaja kojim se ne krši autorsko pravo, uključujući djela ili druge predmete zaštite čije je korištenje obuhvaćeno ugovorom o licenciranju ili iznimkom ili ograničenjem u pogledu autorskog prava i srodnih prava. Mjere koje takvi pružatelji usluga poduzimaju stoga ne bi trebale utjecati na korisnike koji se koriste uslugama dijeljenja sadržaja putem interneta za zakonito učitavanje te pristup informacijama o takvim uslugama.

Uz to, obveze utvrđene u ovoj Direktivi ne bi trebale dovesti do toga da države članice uvedu opću obvezu praćenja. Pri ocjeni je li pružatelj usluge dijeljenja sadržaja putem interneta učinio sve u svojoj moći u skladu s visokim sektorskim standardima profesionalne pažnje trebalo bi uzeti u obzir je li pružatelj usluga poduzeo sve mjere koje bi poduzeo i pažljivi operator da spriječi dostupnost neovlaštenih djela ili drugih predmeta zaštite na svojim internetskim stranicama, uzimajući u obzir najbolje sektorske prakse, djelotvornost poduzetih mjera u svjetlu svih relevantnih čimbenika i kretanja kao i načelo proporcionalnosti. U svrhu provedbe te ocjene trebalo bi razmotriti određeni broj elemenata, kao što su opseg usluge, najnovija tehnološka dostignuća postojećih sredstava, uključujući moguća buduća kretanja, kako bi se izbjegla dostupnost različitih vrsta sadržaja i trošak tih sredstava za usluge. Različita sredstva za sprečavanje dostupnosti neovlaštenog sadržaja zaštićenog autorskim pravom mogla bi biti primjerena i razmjerna ovisno o vrsti sadržaja i stoga se ne može isključiti da se u nekim slučajevima pristup neovlaštenom sadržaju može izbjeći samo na temelju obavijesti nositelja prava. Sve mjere koje poduzmu pružatelji usluga trebale bi biti djelotvorne u smislu ciljeva koji se žele ostvariti, ali ne bi smjele prelaziti ono što je potrebno za postizanje cilja sprečavanja i prekida dostupnosti neovlaštenih djela i drugih predmeta zaštite.

Ako neovlaštena djela i drugi predmeti zaštite postanu dostupni unatoč tome što su, u suradnji s nositeljima prava, učinili sve u svojoj moći kako se zahtijeva ovom Direktivom, pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta trebali bi biti odgovorni kada je riječ o određenim djelima i drugim predmetima zaštite u vezi s kojima su primili relevantne i potrebne informacije od nositelja prava, osim ako ti pružatelji usluga dokažu da su učinili sve u svojoj moći u skladu s visokim sektorskim standardima profesionalne pažnje.

Osim toga, ako su određena neovlaštena djela ili drugi predmeti zaštite postali dostupni u sklopu usluga dijeljenja sadržaja putem interneta, i bez obzira na to jesu li pružatelji učinili sve u svojoj moći i jesu li nositelji prava unaprijed pružili relevantne i potrebne informacije, pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta trebali bi biti odgovorni za neovlašteno priopćavanje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite ako po primitku dovoljno obrazložene obavijesti na svojim internetskim stranicama ne onemoguće pristup prijavljenim djelima ili drugim predmetima zaštite ili ih s njih ne uklone. Osim toga, takvi bi pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta trebali biti odgovorni i ako ne dokažu da su učinili sve u svojoj moći kako bi spriječili buduće učitavanje određenih neovlaštenih djela, na temelju relevantnih i potrebnih informacija koje su nositelji prava dostavili u tu svrhu.

Ako nositelji prava pružateljima usluge dijeljenja sadržaja putem interneta ne pruže relevantne i potrebne informacije o svojim određenim djelima ili drugim predmetima zaštite ili ako nositelji prava ne dostave obavijest o onemogućavanju pristupa tim neovlaštenim djelima ili drugim predmetima zaštite ili o njihovu uklanjanju, zbog čega ti pružatelji usluge ne mogu učiniti sve u svojoj moći kako bi izbjegli dostupnost neovlaštenog

sadržaja na svojim uslugama, u skladu s visokim sektorskim standardima profesionalne pažnje, takvi pružatelji usluga ne bi trebali biti odgovorni za neovlašteno priopćavanje javnosti ili stavljanje na raspolaganje javnosti takvih neidentificiranih djela ili drugih predmeta zaštite.

- (67) Slično onome što je predviđeno u članku 16. stavku 2. Direktive 2014/26/EU, ovom Direktivom predviđaju se pravila u pogledu novih internetskih usluga. Pravilima utvrđenima ovom Direktivom želi se u obzir uzeti poseban slučaj novoosnovanih poduzeća koja koriste sadržaj koji su učitali korisnici kako bi razvila nove poslovne modele. Poseban režim koji se primjenjuje na nove pružatelje usluga s malim prometom i malim brojem korisnika trebao bi pogodovati istinski novim poduzećima te bi se stoga trebao prestati primjenjivati tri godine nakon što njihove usluge prvi put u Uniji postanu dostupne na internetu. Taj se režim ne bi smio zloupotrijebiti uz pomoć odredbi usmjerenih na proširivanje njegovih koristi nakon prve tri godine. Osobito se ne bi trebao primjenjivati na nedavno uspostavljene usluge ili na usluge koje se pružaju pod novim imenom, ali koje se nastavljaju na djelatnost već postojećeg pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta koji nije mogao imati koristi ili više nema koristi od tog režima.
- (68) Pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta trebali bi biti transparentni prema nositeljima prava u pogledu mjera poduzetih u okviru suradnje. Budući da bi pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta mogli poduzeti različita djelovanja, oni bi nositeljima prava, na njihov zahtjev, trebali pružiti odgovarajuće informacije o vrsti poduzetih djelovanja i načinu njihove provedbe. Takve informacije trebale bi biti dovoljno određene da nositeljima prava pruže dovoljno transparentnosti, a da se pritom ne utječe na poslovne tajne pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta. Ipak, od pružatelja usluga ne bi se trebalo zahtijevati da nositeljima prava pružaju detaljne i individualizirane informacije za svako identificirano djelo ili drugi predmet zaštite. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje ugovorne aranžmane, koji bi mogli sadržavati preciznije odredbe o informacijama koje treba pružiti ako se takvi sporazumi sklapaju između pružatelja usluga i nositelja prava.
- (69) Ako pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta dobiju odobrenja, između ostalog i putem ugovora o licenciranju, za korištenje na njihovoj usluzi sadržaja koji su učitali korisnici usluge, ta bi odobrenja trebala također obuhvatiti radnje relevantne za autorsko pravo u pogledu učitavanja od strane korisnika unutar područja primjene odobrenja danih pružateljima usluga, ali samo u slučajevima kada ti korisnici djeluju u nekomercijalne svrhe, kao što je dijeljenje njihova sadržaja bez svrhe ostvarivanja dobiti, ili ako prihod koji je ostvaren učitavanjem od strane korisnika nije znatan u odnosu na radnje korisnika relevantne za autorsko pravo obuhvaćene takvim odobrenjima. Ako su nositelji prava izričito ovlastili korisnike da učitaju i stave na raspolaganje djela ili druge predmete zaštite u sklopu usluge dijeljenja sadržaja putem interneta, pružateljima usluge odobrena je radnja priopćavanja javnosti u okviru područja primjene odobrenja koje je nositelj prava dao. Međutim, ne bi trebala postojati pretpostavka u korist pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta da su njihovi korisnici regulirali sva relevantna prava.
- (70) Mjere koje poduzimaju pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta u suradnji s nositeljima prava ne bi trebale dovoditi u pitanje primjenu iznimki ili ograničenja autorskog prava, uključujući osobito one kojima se jamči sloboda izražavanja korisnika. Korisnicima bi trebalo omogućiti učitavanje i stavljanje na raspolaganje sadržaja koji stvore korisnici u posebne svrhe citiranja, kritike, osvrti, karikature, parodije ili pastiša. To je osobito važno za potrebe uspostave ravnoteže između temeljnih prava utvrđenih u Povelji Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), posebno slobode izražavanja i slobode umjetnosti, te prava na vlasništvo, uključujući intelektualno vlasništvo. Te iznimke i ograničenja trebali bi stoga biti obvezni kako bi se osiguralo da se korisnicima u cijeloj Uniji pruža ujednačena zaštita. Važno je osigurati da pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta imaju učinkovit pritužbeni mehanizam i mehanizam pravne zaštite radi potpore korištenja u te posebne svrhe.

Pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta također bi trebali uspostaviti djelotvorne i brze pritužbene mehanizme i mehanizme pravne zaštite kojima se korisnicima omogućuje podnošenje pritužbe na mjere poduzete u pogledu njihovih učitavanja, posebno ako bi mogli imati koristi od iznimke ili ograničenja u pogledu autorskog prava u vezi s učitanim sadržajem kojem je onemogućen pristup ili koji je uklonjen. Sve pritužbe podnesene u okviru takvih mehanizama trebale bi se obraditi bez odgode te bi trebale podlijeći preispitivanju koje provodi čovjek. Kada nositelji prava zatraže da pružatelji usluga poduzmu mjere protiv sadržaja koji učitaju korisnici, kao što je onemogućavanje pristupa tom sadržaju ili njegovo uklanjanje, takvi nositelji prava trebali bi

propisno obrazložiti svoje zahtjeve. Osim toga, ta suradnja ne bi trebala dovesti do identifikacije pojedinačnih korisnika ni obrade njihovih osobnih podataka, osim u skladu s Direktivom 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁵⁾ i Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾. Države članice trebale bi također osigurati da korisnici imaju pristup izvanjudskim mehanizmima pravne zaštite za rješavanje sporova. Takvim bi se mehanizmima trebalo omogućiti nepristrano rješavanje sporova. Korisnici bi također trebali imati pristup sudu ili drugom mjerodavnom pravosuđnom tijelu da bi se ispitala primjena iznimke ili ograničenja u pogledu autorskog prava i srodnih prava.

- (71) Komisija bi, u suradnji s državama članicama, što je prije moguće nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive trebala organizirati dijaloge među dionicima radi osiguravanja jedinstvene primjene obveze suradnje između pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta i nositelja prava te utvrđivanja najboljih praksi u vezi s odgovarajućim sektorskim standardima profesionalne pažnje. U tu bi se svrhu Komisija trebala savjetovati s relevantnim dionicima, uključujući organizacije korisnika i pružatelje tehnoloških rješenja, i uzeti u obzir kretanja na tržištu. Organizacije korisnika također bi trebale imati pristup informacijama o djelovanjima koje provode pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta s ciljem upravljanja sadržajem na internetu.
- (72) Autori i izvođači često su u lošijem ugovornom položaju kada izdaju licenciju ili prenose svoja prava, uključujući i kada to čine u okviru vlastitih trgovačkih društava, u svrhu iskorištavanja djela uz naknadu, i te fizičke osobe trebaju zaštitu predviđenu ovom Direktivom kako bi mogle u potpunosti ostvarivati prava usklađena na temelju prava Unije. Ta potreba za zaštitom ne postoji kada je ugovorni partner ujedno i krajnji korisnik te ne iskorištava samo djelo ili izvedbu, što, na primjer, može biti slučaj u nekim ugovorima o radu.
- (73) Naknada autorima i izvođačima trebala bi biti primjerena i razmjerna stvarnoj ili potencijalnoj gospodarskoj vrijednosti licenciranih ili prenesenih prava, uzimajući u obzir doprinos autora ili izvođača ukupnom djelu ili drugim predmetima zaštite kao i sve druge okolnosti slučaja, kao što su tržišne prakse ili stvarno iskorištavanje djela. I paušalni iznos može biti razmjerna naknada, ali to ne bi trebalo biti pravilo. Države članice trebale bi moći slobodno definirati posebne slučajeve kada se primjenjuju paušalni iznosi, uzimajući u obzir posebnosti svakog sektora. Države članice trebale bi moći slobodno provoditi načelo primjerene i razmjerne naknade putem različitih postojećih ili nedavno uvedenih mehanizama, koji bi mogli uključivati kolektivno pregovaranje i druge mehanizme, pod uvjetom da su ti mehanizmi usklađeni s primjenjivim pravom Unije.
- (74) Autorima i izvođačima potrebne su informacije za ocjenjivanje gospodarske vrijednosti onih njihovih prava koja su usklađena na temelju prava Unije. To je posebno slučaj kada fizičke osobe izdaju licenciju ili prijenos prava u svrhu iskorištavanja uz naknadu. Ta potreba ne postoji kada iskorištavanje prestane ili kada autor ili izvođač odobri licenciju široj javnosti bez naknade.
- (75) Budući da su autori i izvođači često u lošijem ugovornom položaju kada odobravaju licencije ili prenose svoja prava, potrebne su im informacije na temelju kojih mogu ocjenjivati trajnu gospodarsku vrijednost svojih prava u odnosu na naknadu koju su primili za svoju licenciju ili prijenos, ali često se suočavaju s nedostatkom transparentnosti. Stoga je razmjena odgovarajućih i točnih informacija njihovih ugovornih partnera ili pravnih sljednika

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

važna za transparentnost i ravnotežu sustava kojim se uređuju naknade za autore i izvođače. Te bi informacije trebale biti ažurirane kako bi se omogućio pristup najnovijim podacima, relevantne za iskorištavanje djela ili izvedbe, te sveobuhvatne tako da obuhvaćaju sve izvore prihoda relevantne za određeni slučaj, uključujući, ako je primjenjivo, prihode od prodaje robe. Sve dok je iskorištavanje u tijeku ugovorni partneri autora i izvođača trebali bi im pružiti informacije o svim načinima iskorištavanja i svim relevantnim prihodima ostvarenima širom svijeta, i to bi trebali činiti s redovitošću koja je primjerena za relevantni sektor, ali najmanje jedanput godišnje. Informacije bi se trebale pružiti na način koji je razumljiv autoru ili izvođaču te bi trebale omogućiti učinkovitu procjenu gospodarske vrijednosti dotičnih prava. Obveza transparentnosti trebala bi se ipak primjenjivati samo ako je riječ o pravima relevantnima za autorsko pravo. Obrada osobnih podataka, kao što su podaci za kontakt i podaci o naknadama, koji su potrebni za informiranje autora i izvođača u pogledu iskorištavanja njihovih djela i izvedbi, trebala bi se provoditi u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EU) 2016/679.

- (76) Kako bi se osiguralo da autori i izvođači dobivaju odgovarajuće informacije u vezi s iskorištavanjem i onda kada druge ugovorne stranke imaju podlicencirano pravo na iskorištavanje, ovom se Direktivom ovlašćuje autore i izvođače da, u slučajevima kada je prva ugovorna strana dostavila njoj dostupne informacije koje ipak nisu dovoljne za procjenu gospodarske vrijednosti njihovih prava, zatraže dodatne relevantne informacije o iskorištavanju prava. Taj bi zahtjev trebalo podnositi izravno podlicenciranim stjecateljima licencije ili putem ugovornih partnera autora i izvođača. Autori i izvođači i njihovi ugovorni partneri trebali bi se moći dogovoriti da informacije koje dijele ostanu povjerljive, no pritom bi autori i izvođači uvijek trebali moći koristiti zajedničke informacije u svrhu ostvarivanja prava iz ove Direktive. Države članice trebale bi imati mogućnost da u skladu s pravom Unije predvide dodatne mjere kako bi osigurale transparentnost za autore i izvođače.
- (77) Pri provedbi obveze transparentnosti predviđene u ovoj Direktivi države članice trebale bi uzeti u obzir posebnosti različitih sektora sadržaja, kao što su one u glazbenom sektoru, audiovizualnom sektoru i izdavačkom sektoru, a svi relevantni dionici trebali bi biti uključeni u odlučivanje o takvim obvezama za pojedini sektor. Prema potrebi, trebalo bi također uzeti u obzir važnost doprinosa autora i izvođača za cjelokupno djelo ili izvedbu. Kolektivno pregovaranje trebalo bi se smatrati kao mogućnost za relevantne dionike da postignu sporazum u pogledu transparentnosti. Takvim bi se sporazumima autorima i izvođačima trebala osigurati ista razina transparentnosti kao minimalni zahtjevi predviđeni ovom Direktivom ili viša razina transparentnosti. Kako bi se omogućila prilagodba postojećih praksi izvješćivanja obvezi transparentnosti, trebalo bi predvidjeti prijelazno razdoblje. Ne bi trebalo biti potrebno primjenjivati obvezu transparentnosti u pogledu ugovora sklopljenih između nositelja prava i organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, neovisnih upravljačkih tijela ili drugih subjekata koji podliježu nacionalnim pravilima za provedbu Direktive 2014/26/EU jer se na te organizacije ili tijela već primjenjuju obveze transparentnosti iz članka 18. Direktive 2014/26/EU. Članak 18. Direktive 2014/26/EU primjenjuje se na organizacije koje upravljaju autorskim pravom ili srodnim pravima u ime više nositelja prava u svrhu ostvarivanja kolektivne koristi za nositelje. Ipak, ugovori sklopljeni pojedinačno između nositelja prava i njihovih ugovornih partnera koji djeluju u vlastitom interesu trebali bi podlijezati obvezi transparentnosti predviđenoj u ovoj Direktivi.
- (78) Određeni ugovori za iskorištavanje prava usklađeni na razini Unije dugog su trajanja i autori i izvođači imaju ograničene mogućnosti ponovnog pregovaranja o tim ugovorima s njihovim ugovornim partnerima ili njihovim pravnim sljednicima u slučaju da se gospodarska vrijednost prava pokaže znatno višom nego što je prvotno procijenjeno. U skladu s tim, ne dovodeći u pitanje pravo primjenjivo na ugovore u državama članicama, trebalo bi predvidjeti mehanizam za prilagodbu naknade za slučajeve kada izvorno dogovorena naknada u skladu s licencijom ili prijenosom prava evidentno postane nerazmjerno niska u usporedbi s povezanim prihodima koji nastaju naknadnim iskorištavanjem djela ili fiksacijom izvedbe od strane ugovornih partnera autora ili izvođača. Za procjenu toga je li naknada nerazmjerno niska trebalo bi uzeti u obzir sve prihode relevantne za taj slučaj, uključujući, ako je primjenjivo, prihode od prodaje robe. Pri procjeni situacije trebale bi se uzeti u obzir posebne okolnosti svakog slučaja, uključujući doprinos autora ili izvođača, te posebnosti i prakse povezane s nadoknadom različitih sektora sadržaja kao i činjenica temelji li se ugovor na kolektivnom ugovoru. Predstavници autora i izvođača propisno ovlašteni u skladu s nacionalnim pravom u skladu s pravom Unije trebali bi moći pružiti pomoć jednom autoru ili izvođaču ili više njih u odnosu na zahtjeve za prilagodbu ugovora, uzimajući u obzir i interese drugih autora ili izvođača, prema potrebi.

Ti bi predstavnici trebali štiti identitet zastupanih autora i izvođača što je duže moguće. Ako se stranke ne slože u pogledu prilagodbe naknade, autor ili izvođač trebali bi imati pravo podnijeti tužbu sudu ili drugom nadležnom tijelu. Takav se mehanizam ne bi trebao primjenjivati na ugovore koje su sklopili subjekti definirani u članku 3. točkama (a) i (b) Direktive 2014/26/EU ili drugi subjekti koji podliježu nacionalnim pravilima za provedbu Direktive 2014/26/EU.

- (79) Autori i izvođači često oklijevaju kada trebaju ostvariti svoja prava u odnosu na druge ugovorne partnere pred sudom. Države članice trebale bi stoga predvidjeti postupak alternativnog rješavanja sporova kojim se rješavaju potraživanja autora i izvođača, ili njihovih predstavnika u njihovo ime, u vezi s obvezama transparentnosti i mehanizmom za prilagodbu ugovora. U tu svrhu države članice trebale bi moći uspostaviti novo tijelo ili mehanizam ili se osloniti na postojeći koji ispunjava uvjete utvrđene ovom Direktivom, bez obzira na to jesu li ta tijela ili mehanizmi sektorska ili javna, uključujući i kada su dio nacionalnog pravosudnog sustava. Države članice trebale bi imati fleksibilnost pri odlučivanju o načinu na koji se trebaju raspodijeliti troškovi povezani s postupkom rješavanja sporova. Takav postupak alternativnog rješavanja sporova ne bi trebao dovoditi u pitanje pravo stranaka da se pozivaju na svoja prava i da ih štite pokretanjem postupka pred sudom.
- (80) Kada autori i izvođači licenciraju ili prenose svoja prava, očekuju da će se njihova djela ili izvedbe iskorištavati. Međutim, može se dogoditi da se djela ili izvedbe za koje su prava prenesena ili licencirana uopće ne iskorištavaju. Kada se prenose isključiva prava, autori i izvođači ne mogu se obratiti drugom partneru radi iskorištavanja njihovih djela ili izvedbi. U takvom bi slučaju nakon isteka razumnog roka autori i izvođači trebali imati mogućnost koristiti se mehanizmom za opoziv prava, čime bi im se omogućio prijenos prava ili licencije za prava na drugu osobu. Budući da se iskorištavanje djela ili izvedbi može razlikovati ovisno o sektoru, trebalo bi na nacionalnoj razini utvrditi posebne mjere kako bi se u obzir uzele posebnosti sektora, kao što je audiovizualni sektor, ili posebnosti djela ili izvedbi, osobito utvrđivanjem okvira za pravo na opoziv. Kako bi se zaštitili legitimni interesi stjecatelja licencije i prava te spriječile zlouporabe, a uzimajući u obzir da je potrebno određeno vrijeme prije nego što se djelo ili izvedba doista počne iskorištavati, autori i izvođači trebali bi moći ostvariti pravo opoziva prava podložno određenim postupkovnim uvjetima i tek nakon određenog razdoblja nakon sklapanja ugovora o licenciranju ili ugovora o prijenosu prava. Države članice trebale bi moći uređivati pravo na opoziv u slučaju djela ili izvedbi koji uključuju više autora ili izvođača, uzimajući u obzir relativnu važnost pojedinačnih doprinosa.
- (81) Odredbe o transparentnosti, mehanizmu za prilagodbu ugovora i postupcima alternativnog rješavanja sporova utvrđene ovoj Direktivi trebale bi biti obvezujuće prirode, a stranke ne bi smjele moći odstupati od tih odredaba, bilo u ugovorima između autora, izvođača i njihovih ugovornih partnera bilo u ugovorima između tih partnera i trećih strana, kao primjerice u ugovorima o tajnosti. Zbog toga bi se trebao primjenjivati članak 3. stavak 4. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁷⁾ na temelju kojeg se, kada se svi ostali elementi relevantni za situaciju u vrijeme izbora mjerodavnog prava nalaze u jednoj ili više država članica, mjerodavnim pravom druge države članice koje odaberu ugovorne stranke ne dovodi u pitanje primjena odredbi o transparentnosti, mehanizmu za prilagodbu ugovora i postupcima alternativnog rješavanja sporova utvrđenih u ovoj Direktivi, kako se provode u državi članici pred čijim se sudom vodi postupak.
- (82) Ništa u ovoj Direktivi ne bi trebalo tumačiti na način da sprečava nositelje isključivih prava da na temelju prava Unije o autorskom pravu odobre besplatno korištenje svojih djela ili drugih predmeta zaštite, između ostalog u vidu besplatnih neisključivih licencija u korist svih korisnika.
- (83) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno modernizaciju određenih aspekata okvira Unije o autorskom pravu kako bi se uzele u obzir tehnološke promjene i novi kanali za distribuciju zaštićenog sadržaja na unutarnjem tržištu, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njihova opsega, učinaka

⁽¹⁷⁾ Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I.) (SL L 177, 4.7.2008., str. 6.).

i prekogranične dimenzije on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (84) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata osobito Poveljom. U skladu s tim, ovu bi Uredbu trebalo tumačiti i primjenjivati u skladu s tim pravima i načelima.
- (85) Pri obradi osobnih podataka na temelju ove Direktive trebala bi se poštovati temeljna prava, uključujući pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života i pravo na zaštitu osobnih podataka utvrđeni u članku 7. odnosno 8. Povelje, i ta obrada mora biti u skladu s Direktivom 2002/58/EZ i Uredbom (EU) 2016/679.
- (86) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima ⁽¹⁸⁾, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive, zakonodavac smatra opravdanim dostavljanje takvih dokumenata,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom utvrđuju se pravila čiji je cilj daljnje usklađivanje prava Unije koje se primjenjuje na autorsko pravo i srodna prava u okviru unutarnjeg tržišta, uzimajući u obzir osobito digitalna i prekogranična korištenja zaštićenog sadržaja. Njome se također utvrđuju pravila o iznimkama i ograničenjima autorskog prava i srodnih prava, o olakšavanju licenciranja te pravila čiji je cilj osigurati tržište za iskorištavanje djela i drugih predmeta zaštite koje dobro funkcionira.
2. Osim u slučajevima iz članka 24., ova Direktiva ostavlja netaknutima i ni na koji način ne utječe na postojeća pravila utvrđena u direktivama koje su trenutačno na snazi u tom području, posebno direktivama 96/9/EZ, 2000/31/EZ, 2001/29/EZ, 2006/115/EZ, 2009/24/EZ, 2012/28/EU i 2014/26/EU.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „istraživačka organizacija” znači sveučilište, uključujući njegove knjižnice, istraživački zavod ili bilo koji drugi subjekt čiji je glavni cilj provoditi znanstveno istraživanje ili provoditi obrazovne aktivnosti koje uključuju i provedbu znanstvenog istraživanja:
- (a) na neprofitnoj osnovi ili ponovnim ulaganjem sve dobiti u znanstveno istraživanje; ili
 - (b) u skladu s misijom javnog interesa koju je priznala država članica;
- na način da pristup rezultatima dobivenima takvim znanstvenim istraživanjem ne može na povlaštenoj osnovi dobiti poduzeće koje ostvaruje odlučujući utjecaj na takvu organizaciju;
2. „rudarenje teksta i podataka” znači svaka automatizirana analitička tehnika čiji je cilj analiza teksta i podataka u digitalnom obliku radi stvaranja informacija, koje uključuju, ali ne ograničavaju se na uzorke, trendove i korelacije;
3. „institucija kulturne baštine” znači javno dostupna knjižnica ili muzej, arhiv ili institucija filmske ili audiovizualne baštine;

⁽¹⁸⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

4. „informativna publikacija” znači zbirka koja se uglavnom sastoji od pisanih djela novinarske prirode, ali koja može uključivati i druga djela ili druge predmete zaštite i koja:
- (a) predstavlja pojedinačni element unutar periodične publikacije pod istim naslovom ili publikacije koja se redovito objavljuje pod istim naslovom, na primjer novine ili časopis opće ili posebne tematike;
 - (b) ima svrhu pružiti široj javnosti informacije povezane s vijestima ili ostalim temama; i
 - (c) objavljuje se na bilo kojem mediju na inicijativu, u okviru uredničke odgovornosti i pod kontrolom pružatelja usluga.

Periodične publikacije koje se objavljuju u znanstvene ili akademske svrhe, kao što su znanstveni časopisi, ne smatraju se informativnim publikacijama za potrebe ove Direktive;

5. „usluga informacijskog društva” znači usluga u smislu članka 1. stavka 1. točke (b) Direktive (EU) 2015/1535;
6. „pružatelj usluge dijeljenja sadržaja putem interneta” znači pružatelj usluge informacijskog društva čija je glavna svrha ili jedna od glavnih svrha pohranjivanje velike količine djela zaštićenih autorskim pravima ili drugih predmeta zaštite koje su učitali njegovi korisnici i davanje pristupa javnosti tim djelima ili drugim predmetima zaštite, koje organizira i promovira u svrhu ostvarivanja dobiti.

Pružatelji usluga kao što su neprofitne internetske enciklopedije, neprofitni obrazovni i znanstveni repozitoriji, platforme za razvoj i dijeljenje otvorenog koda, pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga kako su definirani u Direktivi (EU) 2018/1972, internetska mjesta trgovanja, usluge u oblaku između poduzeća i usluge u oblaku koje korisnicima omogućavaju učitavanje sadržaja za vlastite potrebe ne smatraju se pružateljima usluge dijeljenja sadržaja putem interneta u smislu ove Direktive.

GLAVA II.

MJERE ZA PRILAGODBU IZNIMAKA I OGRANIČENJA DIGITALNOM I PREKOGRANIČNOM OKRUŽENJU

Članak 3.

Rudarenje teksta i podataka u svrhe znanstvenog istraživanja

1. Države članice predviđaju iznimku od pravâ iz članka 5. točke (a) i članka 7. stavka 1. Direktive 96/9/EZ, članka 2. Direktive 2001/29/EZ i članka 15. stavka 1. ove Direktive za reproduciranja i izvlačenja koja obavljaju istraživačke organizacije i institucije kulturne baštine radi rudarenja teksta i podataka za potrebe znanstvenog istraživanja u djelima ili drugim predmetima zaštite kojima imaju zakoniti pristup.
2. Kopije djela ili drugih predmeta zaštite izrađeni u skladu sa stavkom 1. pohranjuju se uz odgovarajuću razinu sigurnosti i mogu se zadržati za potrebe znanstvenog istraživanja, uključujući i za provjeru rezultata istraživanja.
3. Nositeljima prava dopušteno je primjenjivati mjere kako bi osigurali sigurnost i cjelovitost mreža i baza podataka na kojima se smještaju djela ili drugi predmeti zaštite. Takvim mjerama ne prelazi se ono što je nužno za ostvarivanje tog cilja.
4. Države članice potiču nositelje prava, istraživačke organizacije i institucije kulturne baštine da definiraju zajednički dogovorene najbolje prakse povezane s primjenom obveze i mjera iz stavka 2. odnosno 3.

Članak 4.

Iznimka ili ograničenje za potrebe rudarenja teksta i podataka

1. Države članice predviđaju iznimku ili ograničenje u pogledu pravâ iz članka 5. točke (a) i članka 7. stavka 1. Direktive 96/9/EZ, članka 2. Direktive 2001/29/EZ, članka 4. stavka 1. točaka (a) i (b) Direktive 2009/24/EZ i članka 15. stavka 1. ove Direktive za reproduciranja i izvlačenja djela i drugih predmeta zaštite kojima se može zakonito pristupiti u svrhu rudarenja teksta i podataka.

2. Reproduciranja i izvlačenja provedena u skladu sa stavkom 1. mogu se zadržati koliko je to potrebno u svrhe rudarenja teksta i podataka.
3. Iznimka ili ograničenje predviđeni u stavku 1. primjenjuju se pod uvjetom da korištenje djela i drugih predmeta zaštite iz tog stavka nisu izričito pridržali njihovi nositelji prava na primjeren način, kao što je alat za strojno čitanje u slučaju sadržaja koji je stavljen na raspolaganje javnosti na internetu.
4. Ovaj članak ne utječe na primjenu članka 3. ove Direktive.

Članak 5.

Korištenje djela i drugih predmeta zaštite u digitalnoj i prekograničnoj nastavi

1. Države članice predviđaju iznimku ili ograničenje pravâ iz članka 5. točaka (a), (b), (d) i (e) te članka 7. stavka 1. Direktive 96/9/EZ, članka 2. i 3. Direktive 2001/29/EZ, članka 4. stavka 1. Direktive 2009/24/EZ i članka 15. stavka 1. ove Direktive kako bi se dopustilo digitalno korištenje djela i drugih predmeta zaštite isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi, u mjeri koja je opravdana nekomercijalnom svrhom koju se želi ostvariti, pod uvjetom da takvo korištenje:

- (a) odvija se u okviru nadležnosti obrazovne ustanove, u njezinim prostorijama ili u drugim objektima, ili putem sigurnog elektroničkog okružja kojem mogu pristupiti samo učenici ili studenti i nastavno osoblje te obrazovne ustanove; i
- (b) popraćeno je navođenjem izvora, uključujući imena autora, osim ako se to pokaže nemogućim.

2. Neovisno o članku 7. stavku 1., države članice mogu predvidjeti da se iznimka ili ograničenje doneseni u skladu sa stavkom 1. ne primjenjuju ili se ne primjenjuju u pogledu određenih vrsta korištenja ili vrsta djela ili drugih predmeta zaštite, kao što su materijali ponajprije namijenjeni obrazovnom tržištu ili notni zapisi, toliko dugo dok su na tržištu lako dostupne prikladne licencije kojima se odobravaju radnje iz stavka 1. ovog članka i kojima su obuhvaćene potrebe i posebnosti obrazovnih ustanova.

Države članice koje odluče iskoristiti prvi podstavak ovog stavka poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su licencije kojima se odobravaju radnje iz stavka 1. ovog članka na odgovarajući način dostupne i vidljive za obrazovne ustanove.

3. Smatra se da se djela i drugi predmeti zaštite koriste isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi korištenjem sigurnih elektroničkih okružja u skladu s odredbama nacionalnog prava donesenog u skladu s ovim člankom samo u državi članici u kojoj obrazovna ustanova ima sjedište.

4. Države članice mogu predvidjeti pravičnu naknadu za nositelje prava za korištenje njihovih djela ili drugih predmeta zaštite u skladu sa stavkom 1.

Članak 6.

Očuvanje kulturne baštine

Države članice predviđaju iznimku od pravâ iz članka 5. točke (a) i članka 7. stavka 1. Direktive 96/9/EZ, članka 2. Direktive 2001/29/EZ, članka 4. stavka 1. točke (a) Direktive 2009/24/EZ i članka 15. stavka 1. ove Direktive kako bi se institucijama kulturne baštine dopustilo da umnožavaju djela ili druge predmete zaštite koji su trajni dio njihovih zbirki, u bilo kojem formatu ili na bilo kojem mediju, u svrhe očuvanja takvih djela ili drugih predmeta zaštite i u mjeri u kojoj je to potrebno za takvo očuvanje.

Članak 7.

Zajedničke odredbe

1. Sve ugovorne odredbe protivne iznimkama iz članka 3., 5. i 6. neizvršive su.
2. Članak 5. stavak 5. Direktive 2001/29/EZ primjenjuje se na iznimke i ograničenja predviđena ovom glavom. Članak 6. stavak 4. prvi, treći i peti podstavak Direktive 2001/29/EZ primjenjuju se na članke od 3. do 6. ove Direktive.

GLAVA III.

MJERE ZA POBOLJŠANJE PRAKSI LICENCIRANJA I OSIGURAVANJE ŠIREG PRISTUPA SADRŽAJU

POGLAVLJE 1.

Djela i drugi predmeti zaštite nedostupni na tržištu

Članak 8.

Korištenje djela i drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu od strane institucija kulturne baštine

1. Države članice predviđaju da organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u skladu sa svojim ovlastima dobivenima od nositelja prava može sklopiti s institucijom kulturne baštine neisključivu licenciju za nekomercijalne svrhe za reproduciranje, distribuciju, priopćavanje javnosti ili stavljanje na raspolaganje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu koji su trajni dio zbirke institucije, neovisno o tome jesu li svi nositelji prava obuhvaćeni licencijom ovlastili organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava, pod uvjetom da:

- (a) organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je, na temelju svojih ovlasti, dovoljno reprezentativna za nositelje prava u relevantnoj vrsti djela ili drugih predmeta zaštite i prava koja su predmet licencije; i
- (b) svim nositeljima prava zajamčeno je jednako postupanje u odnosu na uvjete licencije.

2. Države članice predviđaju iznimku ili ograničenje pravâ iz članka 5. točaka (a), (b), (d) i (e) te članka 7. stavka 1. Direktive 96/9/EZ, članka 2. i 3. Direktive 2001/29/EZ, članka 4. stavka 1. Direktive 2009/24/EZ i članka 15. stavka 1. ove Direktive kako bi se institucijama kulturne baštine dopustilo stavljanje na raspolaganje u nekomercijalne svrhe djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu koji su trajni dio njihovih zbirki, pod uvjetom da:

- (a) navedeno je ime autora ili drugog nositelja prava kojeg je moguće utvrditi, osim ako se pokaže da je to nemoguće; i
- (b) takva djela ili drugi predmeti zaštite stavljeni su na raspolaganje na nekomercijalnim internetskim stranicama.

3. Države članice predviđaju da se iznimka ili ograničenje iz stavka 2. primjenjuje samo na vrste djela ili drugih predmeta zaštite za koje ne postoji organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koja ispunjava uvjet utvrđen u stavku 1. točki (a).

4. Države članice predviđaju da svi nositelji prava mogu u bilo kojem trenutku jednostavno i djelotvorno isključiti svoja djela ili druge predmete zaštite iz mehanizma licenciranja utvrđenog u stavku 1. ili iz primjene iznimke ili ograničenja iz stavka 2., bilo općenito bilo u posebnim slučajevima, uključujući nakon sklapanja ugovora o licenciranju ili početka dotičnog korištenja.

5. Djelo ili drugi predmet zaštite smatra se nedostupnim na tržištu kada se u dobroj vjeri može pretpostaviti da cijelo djelo ili drugi predmet zaštite nije dostupan javnosti uobičajenim trgovinskim kanalima nakon uloženog razumnog napora da se utvrdi je li dostupan javnosti.

Države članice mogu predvidjeti određene zahtjeve, kao što je krajnji rok, za utvrđivanje mogu li se djela i drugi predmeti zaštite licencirati u skladu sa stavkom 1. ili koristiti na temelju iznimke ili ograničenja iz stavka 2. Takvi zahtjevi ne smiju prelaziti ono što je potrebno i razumno i ne smiju isključiti mogućnost utvrđivanja da je skup djela ili drugih predmeta zaštite u cjelini nedostupan na tržištu, ako je razumno pretpostaviti da su sva djela ili drugi predmeti zaštite nedostupni na tržištu.

6. Države članice predviđaju da se licencije iz stavka 1. traže od organizacije za kolektivno ostvarivanje prava koja je reprezentativna u državi članici u kojoj institucija kulturne baštine ima sjedište.

7. Ovaj se članak ne primjenjuje na skupove djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu ako na temelju razumnog napora iz stavka 5. postoje dokazi da se ti skupovi uglavnom sastoje od:

- (a) djela ili drugih predmeta zaštite, osim kinematografskih ili audiovizualnih djela, prvi put objavljenih ili, ako nisu objavljeni, prvi put emitiranih u trećoj zemlji;

- (b) kinematografskih ili audiovizualnih djela čiji producenti imaju sjedište ili uobičajeno boravište u trećoj zemlji; ili
- (c) djela ili drugih predmeta zaštite državljana trećih zemalja kada se, nakon razumnog napora, nije mogla utvrditi država članica ili treća zemlja u skladu s točkama (a) i (b).

Odstupajući od prvog podstavka, ovaj članak primjenjuje se ako je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dovoljno reprezentativna, u smislu stavka 1. točke (a), za nositelje prava relevantne treće zemlje.

Članak 9.

Prekogranična korištenja

1. Države članice osiguravaju da se licencijama odobrenima u skladu s člankom 8. institucijama kulturne baštine može dopustiti korištenje djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu u bilo kojoj državi članici.
2. Smatra se da se korištenje djela i drugih predmeta zaštite na temelju iznimke ili ograničenja iz članka 8. stavka 2. odvija samo u državi članici u kojoj institucija kulturne baštine ima sjedište.

Članak 10.

Mjere informiranja

1. Države članice osiguravaju da su informacije institucija kulturne baštine, organizacija za kolektivno ostvarenje prava ili relevantnih javnih tijela u svrhe identificiranja djela ili drugih predmeta zaštite nedostupnih na tržištu koji su obuhvaćeni licencijom odobrenom u skladu s člankom 8. stavkom 1. ili koji se koriste na temelju iznimke ili ograničenja iz članka 8. stavka 2., kao i informacije o mogućnostima koje su dostupne nositeljima prava kako je navedeno u članku 8. stavku 4. te, čim budu dostupne i ako to bude potrebno, informacije o stranama ugovora o licenciranju, obuhvaćenim područjima i korištenjima, trajno, lako i stvarno dostupne na javnom jedinstvenom internetskom portalu najranije šest mjeseci prije distribucije, priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite u skladu s licencijom ili na temelju iznimke ili ograničenja.

Portal uspostavlja i njime upravlja Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo u skladu s Uredbom (EU) br. 386/2012.

2. Države članice predviđaju, ako je to potrebno radi opće osviještenosti nositelja prava, poduzimanje dodatnih odgovarajućih mjera informiranja u vezi s mogućnosti organizacija za kolektivno ostvarivanje prava da licenciraju djela ili druge predmete zaštite u skladu s člankom 8., odobrenim licencijama, korištenjem na temelju iznimke ili ograničenja iz članka 8. stavka 2. i mogućnostima koje su dostupne nositeljima prava kako je navedeno u članku 8. stavku 4.

Odgovarajuće mjere informiranja iz prvog podstavka ovog stavka poduzimaju se u državi članici u kojoj se u skladu s člankom 8. stavkom 1. traži licenciranje ili, u svrhu korištenja na temelju iznimke ili ograničenja iz članka 8. stavka 2., u državi članici u kojoj institucija kulturne baštine ima sjedište. Ako postoje dokazi, poput onih o podrijetlu djela ili drugih predmeta zaštite, koji upućuju na to da bi se osviještenost nositelja prava mogla učinkovitije podići u drugim državama članicama ili trećim zemljama, takve mjere informiranja obuhvaćaju i te države članice i treće zemlje.

Članak 11.

Dijalog s dionicima

Države članice savjetuju se s nositeljima prava, organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava i institucijama kulturne baštine u svakom sektoru prije utvrđivanja posebnih zahtjeva u skladu s člankom 8. stavkom 5. i potiču redoviti dijalog među reprezentativnim organizacijama korisnika i nositelja prava, uključujući organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, i svim drugim relevantnim organizacijama dionika za svaki pojedini sektor s ciljem poticanja relevantnosti i upotrebljivosti mehanizama licenciranja utvrđenih u članku 8. stavku 1. i radi osiguravanja djelotvornosti zaštitnih mjera za nositelje prava iz ovog poglavlja.

POGLAVLJE 2.

Mjere za olakšavanje kolektivnog licenciranja

Članak 12.

Kolektivno licenciranje s proširenim učinkom

1. Države članice mogu predvidjeti, u mjeri u kojoj se to odnosi na korištenje na njihovu državnom području i podložno zaštitnim mjerama predviđenima u ovom članku, ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava na koju se primjenjuju nacionalna pravila o provedbi Direktive 2014/26/EU u skladu sa svojim ovlastima dobivenima od nositelja prava sklopi ugovor o licenciranju za iskorištavanje djela ili drugih predmeta zaštite:

- (a) da se taj ugovor može proširiti kako bi se primjenjivao na prava nositelja prava koji nisu ovlastili tu organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da ih zastupa u obliku prijenosa prava, licencije ili bilo koje druge vrste ugovornog odnosa; ili
- (b) da, kada je riječ o takvom ugovoru, organizacija ima zakonsku ovlast ili se pretpostavlja da zastupa nositelje prava koji nisu u tom smislu ovlastili organizaciju.

2. Države članice osiguravaju da se mehanizam licenciranja iz stavka 1. primjenjuje samo u dobro utvrđenim područjima korištenja u kojima je dobivanje odobrenja od nositelja prava na pojedinačnoj osnovi obično zahtjevno i nepraktično do te mjere da dobivanje traženog licenciranja nije vjerojatno zbog prirode korištenja ili vrsta dotičnih djela ili drugih predmeta zaštite te osiguravaju da takav mehanizam licenciranja štiti legitimne interese nositelja prava.

3. Za potrebe stavka 1., države članice predviđaju sljedeće zaštitne mjere:

- (a) organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je, na temelju svojih ovlasti, dovoljno reprezentativna za nositelje prava u relevantnoj vrsti djela ili drugih predmeta zaštite i prava koja su predmet licencije, za relevantnu državu članicu;
- (b) svim nositeljima prava jamči se jednako postupanje, između ostalog i u pogledu uvjeta licencije;
- (c) nositelji prava koji nisu ovlastili organizaciju koja odobrava licenciju mogu u bilo kojem trenutku jednostavno i djelotvorno isključiti svoja djela ili druge predmete zaštite iz mehanizma licenciranja uspostavljenog u skladu s ovim člankom; i
- (d) poduzimaju se odgovarajuće mjere informiranja, s početkom dovoljno rano prije nego što se djela ili drugi predmeti zaštite počnu koristiti na temelju licencije, radi obavješćivanja nositelja prava o mogućnosti da organizacija za kolektivno ostvarivanje prava licencira djela ili druge predmete zaštite, o licenciranju koje se provodi u skladu s ovim člankom te o mogućnostima koje su dostupne nositeljima prava kako je navedeno u točki (c). Mjere informiranja moraju biti učinkovite bez potrebe za obavješćivanjem svakog nositelja prava pojedinačno.

4. Ovaj članak ne utječe na primjenu mehanizama kolektivnog licenciranja s proširenim učinkom u skladu s drugim odredbama prava Unije, uključujući odredbe koje dopuštaju iznimke ili ograničenja.

Ovaj se članak ne primjenjuje na obvezno kolektivno ostvarivanje prava.

Članak 7. Direktive 2014/26/EU primjenjuje se na mehanizam licenciranja iz ovog članka.

5. Ako država članica u svojem nacionalnom pravu predvidi mehanizam licenciranja u skladu s ovim člankom, ta država članica obavješćuje Komisiju o području primjene odgovarajućih nacionalnih odredbi, o svrhama i vrstama licencija koje se mogu uvesti u skladu s tim odredbama, o podacima za kontakt organizacija koje izdaju licencije u skladu s tim mehanizmom licenciranja te o načinima na koje se mogu dobiti informacije o licenciranju i mogućnostima koje su dostupne nositeljima prava iz stavka 3. točke (c). Komisija objavljuje te podatke.

6. Na temelju informacija primljenih u skladu sa stavkom 5. ovog članka i rasprava u kontaktnom odboru uspostavljenom u članku 12. stavku 3. Direktive 2001/29/EZ Komisija do 10. travnja 2021. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o korištenju mehanizama licenciranja iz stavka 1. ovog članka u Uniji, o njihovom utjecaju na licenciranje i nositelje prava, uključujući nositelje prava koji nisu članovi organizacije koja odobrava licencije ili koji su državljani druge države članice ili imaju boravište u drugoj državi članici, o njihovoj djelotvornosti u olakšavanju širenja kulturnog sadržaja i njihovu utjecaju na unutarnje tržište, uključujući prekogranično pružanje usluga i tržišno natjecanje. Tom izvješću prilaže se, prema potrebi, zakonodavni prijedlog, uključujući u pogledu prekograničnog učinka takvih nacionalnih mehanizama.

POGLAVLJE 3.

Pristup audiovizualnim djelima na platformama za video na zahtjev i njihova dostupnost

Članak 13.

Mehanizam za pregovaranje

Države članice osiguravaju da se stranke koje se suočavaju s poteškoćama u pogledu licenciranja prava kada žele sklopiti ugovor u svrhu stavljanja na raspolaganje audiovizualnih djela u okviru usluga videa na zahtjev mogu osloniti na pomoć nepristranog tijela ili posrednika. Nepristrano tijelo koje je uspostavila ili imenovala država članica u svrhu ovog članka i posrednici pružaju pomoć strankama u njihovim pregovorima i pomažu strankama u postizanju sporazuma, između ostalog i, prema potrebi, podnošenjem prijedloga strankama.

Države članice najkasnije 7. lipnja 2021. obavješćuju Komisiju o tijelu ili posrednicima iz prvog stavka. Ako su se države članice odlučile za posredovanje, obavijest Komisiji uključuje barem, kada je to dostupno, izvor s relevantnim informacijama o ovlaštenim posrednicima.

POGLAVLJE 4.

Djela vizualne umjetnosti u javnoj domeni

Članak 14.

Djela vizualne umjetnosti u javnoj domeni

Države članice predviđaju da, kada je rok zaštite djela vizualne umjetnosti istekao, svaki materijal nastao reproduciranjem tog djela ne podliježe autorskom pravu ili srodnim pravima, osim ako je materijal koji nastaje reproduciranjem original u smislu da je autorova vlastita intelektualna tvorevina.

GLAVA IV.

MJERE ZA STVARANJE TRŽIŠTA ZA AUTORSKO PRAVO KOJE DOBRO FUNKCIONIRA

POGLAVLJE 1.

Prava na publikacije

Članak 15.

Zaštita informativnih publikacija u pogledu internetskih korištenja

1. Države članice osiguravaju izdavačima informativnih publikacija s poslovnim nastanom u jednoj od država članica prava iz članka 2. i članka 3. stavka 2. Direktive 2001/29/EZ za internetsko korištenje njihovih informativnih publikacija od strane pružatelja usluga informacijskog društva.

Prava predviđena u prvom podstavku ne primjenjuju se na privatno i nekomercijalno korištenje informativnih publikacija od strane pojedinačnih korisnika.

Zaštita dodijeljena u skladu s prvim podstavkom ne primjenjuje se na radnje stavljanja poveznica.

Prava predviđena u prvom podstavku ne primjenjuju se na korištenje pojedinačnih riječi ili vrlo kratkih isječaka iz informativne publikacije.

2. Prava predviđena u stavku 1. ostavljaju netaknutima i ni na koji način ne utječu na prava autora i drugih nositelja prava predviđena u pravu Unije, u pogledu djela i drugih predmeta zaštite uključenih u informativnu publikaciju. Na prava predviđena stavkom 1. ne može se pozvati u odnosu na te autore i druge nositelje prava, a posebno ih se tim pravima ne može lišiti prava na iskorištavanje svojih djela i drugih predmeta zaštite neovisno o informativnim publikacijama u koja su ona uključena.

Ako je djelo ili drugi predmet zaštite uključen u informativnu publikaciju na temelju neisključive licencije, na prava predviđena stavkom 1. ne može se pozvati kako bi se zabranilo korištenje drugim ovlaštenim korisnicima. Na prava predviđena stavkom 1. ne može se pozvati kako bi se zabranilo korištenje djela ili drugih predmeta zaštite za koje je zaštita istekla.

3. Članci od 5. do 8. Direktive 2001/29/EZ, Direktiva 2012/28/EU i Direktiva (EU) 2017/1564 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁹⁾ primjenjuju se *mutatis mutandis* u pogledu prava predviđenih u stavku 1. ovog članka.

4. Prava predviđena u stavku 1. istječu dvije godine nakon objave informativne publikacije. Taj se rok izračunava od 1. siječnja godine koja slijedi nakon datuma objave te informativne publikacije.

Stavak 1. ne primjenjuje se na informativne publikacije koje su prvi put objavljene prije 6. lipnja 2019.

5. Države članice predviđaju da autori djela uključenih u informativne publikacije dobivaju odgovarajući udio prihoda koji izdavači informativnih publikacija primaju za korištenje njihovih informativnih publikacija od strane pružatelja usluga informacijskog društva.

Članak 16.

Potraživanje pravične naknade

Države članice mogu predvidjeti da, u slučaju kada je autor prenio ili licencirao pravo izdavaču, takav prijenos ili licencija predstavlja dovoljnu pravnu osnovu da izdavač ima pravo na udio u naknadi za korištenje djela na temelju iznimke ili ograničenja prenesenog ili licenciranog prava.

Prvim stavkom ne dovode se u pitanje postojeći i budući aranžmani u državama članicama u vezi s pravima javne posudbe.

POGLAVLJE 2.

Određene vrste korištenja zaštićenog sadržaja u okviru internetskih usluga

Članak 17.

Korištenje zaštićenog sadržaja od strane pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta

1. Države članice predviđaju da pružatelj usluge dijeljenja sadržaja putem interneta u svrhe ove Direktive obavlja radnju priopćavanja javnosti ili radnju stavljanja na raspolaganje javnosti kada javnosti daje pristup djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim predmetima zaštite koje učitavaju njegovi korisnici.

Pružatelj usluge dijeljenja sadržaja putem interneta stoga je dužan ishoditi odobrenje nositelja prava iz članka 3. stavaka 1. i 2. Direktive 2001/29/EZ, na primjer sklapanjem ugovora o licenciranju, u svrhu priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti djela ili drugih predmeta zaštite.

2. Države članice predviđaju da, ako pružatelj usluge dijeljenja sadržaja putem interneta dobije odobrenje, na primjer sklapanjem ugovora o licenciranju, to odobrenje obuhvaća i radnje korisnika usluga koje su obuhvaćene područjem primjene članka 3. Direktive 2001/29/EZ kada oni ne djeluju na komercijalnoj osnovi ili ako svojom aktivnošću ne ostvaruju znatne prihode.

3. Kada pružatelj usluge dijeljenja sadržaja putem interneta obavlja priopćavanje javnosti ili stavljanje na raspolaganje javnosti u skladu s uvjetima utvrđenima ovom Direktivom, ograničenje odgovornosti utvrđeno u članku 14. stavku 1. Direktive 2000/31/EZ ne primjenjuje se na situacije obuhvaćene ovim člankom.

⁽¹⁹⁾ Direktiva (EU) 2017/1564 Europskog parlamenta i vijeća od 13. rujna 2017. o određenim dopuštenim upotrebama određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima i o izmjeni Direktive 2001/29/EZ o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 242, 20.9.2017., str. 6.).

Prvim podstavkom ovog stavka ne utječe se na moguću primjenu članka 14. stavka 1. Direktive 2000/31/EZ na te pružatelje usluga za potrebe koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.

4. Ako odobrenje nije dano, pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta odgovorni su za neovlašteno priopćavanje javnosti, uključujući stavljanje na raspolaganje javnosti, djela zaštićenih autorskim pravom i drugih predmeta zaštite, osim u slučajevima kada pružatelji usluga dokažu da su:

- (a) poduzeli sve u svojoj moći kako bi dobili odobrenje; i
- (b) poduzeli sve u svojoj moći, u skladu s visokim sektorskim standardima profesionalne pažnje, kako bi se osigurala nedostupnost određenih djela i drugih predmeta zaštite za koje su nositelji prava pružateljima usluga pružili relevantne i potrebne informacije; a u svakom slučaju
- (c) djelovali žurno nakon što su od nositelja prava primili dovoljno obrazloženu obavijest, radi onemogućavanja pristupa prijavljenim djelima ili drugim predmetima zaštite na svojim internetskim stranicama ili njihova uklanjanja sa svojih internetskih stranica te usto učinili sve u svojoj moći kako bi spriječili njihova buduća učitavanja u skladu s točkom (b).

5. Pri utvrđivanju ispunjava li pružatelj usluga svoje obveze iz stavka 4. i uz poštovanje načela proporcionalnosti, među ostalim se uzimaju u obzir sljedeći elementi:

- (a) tip, publika i opseg usluge te vrsta djela ili drugih predmeta zaštite koje učitavaju korisnici usluge; i
- (b) dostupnost odgovarajućih i djelotvornih sredstava i njihov trošak za pružatelje usluga.

6. Države članice predviđaju da su, u pogledu novih pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta čije su usluge na raspolaganju javnosti u Uniji manje od tri godine i čiji je godišnji promet manji od 10 milijuna EUR, izračunan u skladu s Preporukom Komisije 2003/361/EZ ⁽²⁰⁾, uvjeti u skladu sa sustavom odgovornosti utvrđenim u stavku 4. ograničeni na usklađenost sa stavkom 4. točkom (a) te na žurno postupanje nakon primanja dovoljno obrazložene obavijesti, radi onemogućavanja pristupa prijavljenim djelima ili drugim predmetima zaštite na svojim internetskim stranicama ili njihova uklanjanja sa svojih internetskih stranica.

Ako prosječni broj pojedinačnih posjetitelja takvih pružatelja usluga u jednom mjesecu premašuje 5 milijuna, izračunano na osnovi prethodne kalendarske godine, oni također moraju dokazati da su poduzeli sve u svojoj moći kako bi spriječili daljnje učitavanje prijavljenih djela i drugih predmeta zaštite za koje su nositelji prava pružili relevantne i potrebne informacije.

7. Suradnja između pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta i nositelja prava ne smije dovesti do sprečavanja dostupnosti djela ili drugih predmeta zaštite koje su učitali korisnici i koji ne krše autorsko pravo i srodna prava, uključujući kada su takva djela ili drugi predmeti zaštite obuhvaćeni iznimkom ili ograničenjem.

Države članice osiguravaju da se korisnici u svakoj državi članici mogu osloniti na svaku od sljedećih postojećih iznimaka ili ograničenja pri učitavanju i stavljanju na raspolaganje sadržaja koje su proizveli korisnici usluga dijeljenja sadržaja putem interneta:

- (a) citate, kritike, osvrte;
- (b) korištenje u svrhe karikature, parodije ili pastiša;

8. Primjena ovog članka ne smije dovesti ni do kakve opće obveze praćenja.

Države članice predviđaju da pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta nositeljima prava na njihov zahtjev pružaju odgovarajuće informacije o funkcioniranju svojih praksi u pogledu suradnje iz stavka 4. i, u slučaju da su pružatelji usluga i nositelji prava sklopili ugovore o licenciranju, informacije o korištenju sadržaja obuhvaćenog takvim ugovorima.

9. Države članice predviđaju da pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta uspostavljaju djelotvorne i žurne pritužbene mehanizme i mehanizme pravne zaštite koji bi korisnicima njihovih usluga bili dostupni u slučaju sporova o onemogućavanju pristupa djelima ili drugim predmetima zaštite koje su oni učitali ili njihovog uklanjanja.

⁽²⁰⁾ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

Kada nositelji prava zatraže onemogućivanje pristupa njihovim određenim djelima ili drugim predmetima zaštite ili uklanjanje tih djela ili predmeta zaštite, oni propisno obrazlažu svoje zahtjeve. Pritužbe podnesene u okviru mehanizma predviđenog u prvom podstavku obrađuju se bez odgode, a odluke onemogućivanju pristupa učitanoj sadržaju ili njegovom uklanjanju podliježu preispitivanju koje provodi čovjek. Države članice također osiguravaju da korisnici imaju pristup izvansudskim mehanizmima pravne zaštite za rješavanje sporova. Takvi mehanizmi omogućuju nepristrano rješavanje sporova i korisniku ne uskraćuju pravnu zaštitu koja postoji sukladno nacionalnom pravu, ne dovodeći pritom u pitanje prava korisnika na korištenje učinkovitih pravnih sredstava pred sudom. Osobito, države članice osiguravaju da korisnici imaju pristup sudu ili drugom mjerodavnom pravosuđnom tijelu da bi se ispitala primjena iznimke ili ograničenja autorskog prava i srodnih prava.

Ova Direktiva ni na koji način ne utječe na zakonita korištenja, poput korištenja na temelju iznimaka i ograničenja predviđenih pravom Unije, te ne smije dovesti do utvrđivanja identiteta pojedinačnih korisnika ni do obrade njihovih osobnih podataka, osim u skladu s Direktivom 2002/58/EZ i Uredbom (EU) 2016/679.

Pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta dužni su u svojim općim uvjetima obavijestiti korisnike o mogućnosti korištenja djela i drugih predmeta zaštite na temelju iznimaka ili ograničenja autorskog prava i srodnih prava predviđenih pravom Unije.

10. Komisija od 6. lipnja 2019. u suradnji s državama članicama organizira dijaloge s dionicima s ciljem raspravljanja o najboljim praksama u smislu suradnje između pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta i nositelja prava. Komisija nakon savjetovanja s pružateljima usluge dijeljenja sadržaja putem interneta, nositeljima prava, organizacijama korisnika i drugim relevantnim dionicima te uzimajući u obzir zaključke dijaloga s dionicima izdaje smjernice o primjeni ovog članka, posebno u vezi sa suradnjom iz stavka 4. Pri raspravljanju o najboljim praksama posebno se, između ostalog, u obzir uzima potreba za ravnotežom među temeljnim pravima i primjena iznimaka i ograničenja. Za potrebe dijaloga među dionicima organizacije korisnika imaju pristup odgovarajućim informacijama pružatelja usluge dijeljenja sadržaja putem interneta o funkcioniranju njihovih praksi u smislu stavka 4.

POGLAVLJE 3.

Pravična naknada u ugovorima o iskorištavanju sklopljenima s autorima i izvođačima

Članak 18.

Načelo odgovarajuće i razmjerne naknade

1. Države članice osiguravaju da, ako autori i izvođači licenciraju ili prenose svoja isključiva prava za iskorištavanje svojih djela ili drugih predmeta zaštite, oni imaju pravo primiti odgovarajuću i razmjernu naknadu.
2. U provedbi načela utvrđenog u stavku 1. u nacionalnom pravu države članice mogu slobodno koristiti različite mehanizme i uzimaju u obzir načelo ugovorne slobode te pravednu ravnotežu između prava i interesa.

Članak 19.

Obveza transparentnosti

1. Države članice osiguravaju da autori i izvođači redovito, a najmanje jedanput godišnje, i uzimajući u obzir posebnosti svakog sektora, primaju ažurirane, relevantne i sveobuhvatne informacije o iskorištavanju svojih djela i izvedbi od onih strana kojima su licencirali ili na koje su prenijeli svoja prava ili njihovih pravnih sljednika, posebno u pogledu načina iskorištavanja, svih ostvarenih prihoda i naknade koju trebaju primiti.
2. Države članice osiguravaju da, ako se prava iz stavka 1. naknadno licenciraju, autori i izvođači ili njihovi predstavnici na svoj zahtjev od podlicenciranih stjecatelja licencije primaju dodatne informacije ako njihov prvi ugovorni partner ne posjeduje sve informacije koje bi bile potrebne u svrhe iz stavka 1.

Ako oni zatraže te dodatne informacije, prvi ugovorni partner autora i izvođača dostavlja informacije o identitetu tih podlicenciranih stjecatelja licencije.

Države članice mogu predvidjeti da svi zahtjevi podlicenciranim stjecateljima licencije u skladu s prvim podstavkom budu izravno ili neizravno upućeni posredstvom ugovornog partnera autora ili izvođača.

3. Obveza utvrđena u stavku 1. mora biti razmjerna i učinkovita kako bi se osigurala visoka razina transparentnosti u svakom sektoru. Države članice mogu predvidjeti da je u propisno opravdanim slučajevima u kojima bi administrativno opterećenje iz stavka 1. postalo nerazmjerno s obzirom na prihode ostvarene iskorištavanjem djela ili izvedbe, obveza ograničena na vrste i razinu informacija koje se u takvim slučajevima mogu razumno očekivati.

4. Države članice mogu odlučiti da se obveza utvrđena u stavku 1. ovog članka ne primjenjuje kada doprinos autora ili izvođača nije znatan u odnosu na ukupno djelo ili izvedbu, osim ako autor ili izvođač pokaže da mu je informacija potrebna za ostvarivanje njegovih prava iz članka 20. stavka 1. i zatraži informacije u tu svrhu.

5. Države članice mogu predvidjeti da se na sporazume na koje se primjenjuju kolektivni ugovori ili koji se temelje na kolektivnim ugovorima primjenjuju pravila o transparentnosti relevantnog kolektivnog ugovora, pod uvjetom da ta pravila ispunjavaju kriterije predviđene u stavcima od 1. do 4.

6. Ako se primjenjuje članak 18. Direktive 2014/26/EU, obveza utvrđena u stavku 1. ovog članka ne primjenjuje se na sporazume koje su sklopili subjekti definirani u članku 3. točkama (a) i (b) te direktive ili drugi subjekti koji podliježu nacionalnim pravilima za provedbu te direktive.

Članak 20.

Mehanizam za prilagodbu ugovora

1. Države članice osiguravaju, ako ne postoji primjenjiv kolektivni ugovor kojim se predviđa mehanizam usporediv onome koji je utvrđen u ovom članku, da autori i izvođači ili njihovi predstavnici imaju pravo zatražiti dodatnu, odgovarajuću i pravičnu naknadu od strane s kojom su sklopili ugovor za iskorištavanje prava ili pravnih sljednika takve strane kada se izvorno dogovorena naknada pokaže nerazmjerno niska u usporedbi sa svim naknadnim relevantnim prihodima ostvarenima iskorištavanjem djela ili izvedbi.

2. Stavak 1. ovog članka ne primjenjuje se na ugovore koje su sklopili subjekti definirani u članku 3. točkama (a) i (b) Direktive 2014/26/EU ili drugi subjekti koji već podliježu nacionalnim pravilima za provedbu te direktive.

Članak 21.

Postupak alternativnog rješavanja sporova

Države članice predviđaju da se sporovi povezani s obvezom transparentnosti iz članka 19. i mehanizmom za prilagodbu ugovora iz članka 20. mogu rješavati dobrovoljnim postupkom alternativnog rješavanja sporova. Države članice osiguravaju da reprezentativne organizacije autora i izvođača mogu pokrenuti takve postupke na pojedinačni zahtjev jednog ili više autora ili izvođača.

Članak 22.

Pravo na opoziv

1. Države članice osiguravaju da u slučaju kada je autor ili izvođač licencirao ili prenio isključiva prava na djelo ili drugi predmet zaštite, on može u cijelosti ili djelomično opozvati licenciju ili prijenos prava ako nije došlo do iskorištavanja tog djela ili drugog predmeta zaštite.

2. Posebne odredbe u pogledu mehanizma opoziva predviđenog u stavku 1. mogu se predvidjeti u nacionalnom pravu uzimajući u obzir sljedeće:

(a) posebnosti različitih sektora te različite vrste djela i izvedbi; i

(b) ako djelo ili drugi predmet zaštite sadržava doprinos više od jednog autora ili izvođača, relativnu važnost pojedinačnih doprinosa i legitimne interese svih autora i izvođača na koje utječe primjena mehanizma opoziva od strane pojedinačnog autora ili izvođača.

Države članice mogu iz primjene mehanizma opoziva isključiti djela ili druge predmete zaštite ako takva djela ili drugi predmeti zaštite obično sadržavaju doprinose nekoliko autora ili izvođača.

Države članice mogu predvidjeti da se mehanizam opoziva može primjenjivati samo u određenom vremenskom okviru, ako je takvo ograničenje opravdano posebnostima sektora ili vrste djela ili drugog predmeta zaštite o kojem se radi.

Države članice mogu predvidjeti mogućnost da autori ili izvođači umjesto opoziva licencije ili prijenosa prava prekinu isključivost ugovora.

3. Države članice predviđaju da se opoziv predviđen stavkom 1. može primijeniti tek nakon razumnog razdoblja nakon sklapanja sporazuma o licenciranju ili prijenosa prava. Autor ili izvođač o tome obavješćuje osobu kojoj su licencirana ili prenesena prava te određuje odgovarajući rok do kojeg je moguće iskorištavanje licenciranih ili prenesenih prava. Nakon isteka tog roka autor ili izvođač mogu se umjesto opoziva licencije ili prijenosa prava odlučiti i na prekidanje isključivosti ugovora.

4. Stavak 1. ne primjenjuje se ako je neiskorištavanje uglavnom rezultat okolnosti za koje se razumno može očekivati da ih autor ili izvođač mogu ispraviti.

5. Države članice mogu predvidjeti da je svaka ugovorna odredba koja odstupa od mehanizma opoziva predviđenog u stavku 1. izvršiva samo ako se temelji na kolektivnom ugovoru.

Članak 23.

Zajedničke odredbe

1. Države članice osiguravaju da su sve ugovorne odredbe kojima se sprečava usklađenost s člancima 19., 20. i 21. neizvršive u pogledu autora i izvođača.

2. Države članice osiguravaju da se članci od 18. do 22. ove Direktive ne primjenjuju na autore računalnog programa u smislu članka 2. Direktive 2009/24/EZ.

GLAVA V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Izmjene direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ

1. Direktiva 96/9/EZ mijenja se kako slijedi:

(a) u članku 6. stavku 2. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) u slučaju korištenja isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi ili znanstvenom istraživanju, uz navođenje izvora i u mjeri opravdanoj nekomercijalnom svrhom, ne dovodeći u pitanje iznimke i ograničenja predviđene u Direktivi (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća (*);

(*) Direktiva (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ (SL L 130, 17.5.2019., str. 92.).”;

(b) u članku 9. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) u slučaju izvlačenja u svrhu davanja primjera u nastavi ili znanstvenog istraživanja, uz navođenje izvora i u mjeri opravdanoj nekomercijalnom svrhom, ne dovodeći u pitanje iznimke i ograničenja predviđene u Direktivi (EU) 2019/790.”;

2. Direktiva 2001/29/EZ mijenja se kako slijedi:

(a) u članku 5. stavku 2. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) u odnosu na posebne radnje reproduciranja od strane javnih knjižnica, obrazovnih ustanova, muzeja ili arhiva, koje nisu izvršene radi ostvarivanja izravne ili neizravne ekonomske ili komercijalne koristi, ne dovodeći u pitanje iznimke i ograničenja predviđene u Direktivi (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća (*);

(*) Direktiva (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ (SL L 130, 17.5.2019., str. 92.).“;

(b) u članku 5. stavku 3. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) korištenje isključivo u svrhu davanja primjera u nastavi ili znanstvenog istraživanja, ako je naveden izvor, uključujući i ime autora, osim u slučajevima kada je to nemoguće, i u mjeri opravdanoj nekomercijalnom svrhom, ne dovodeći u pitanje iznimke i ograničenja predviđene u Direktivi (EU) 2019/790;“;

(c) u članku 12. stavku 4. dodaju se sljedeće točke:

„(e) ispitati utjecaj prenošenja Direktive (EU) 2019/790 na funkcioniranje unutarnjeg tržišta i istaknuti bilo kakve poteškoće s prenošenjem;

(f) olakšati razmjenu informacija o relevantnim promjenama u zakonodavstvu i sudskoj praksi te o praktičnoj primjeni mjera koje su poduzele države članice za provedbu Direktive (EU) 2019/790;

(g) raspravljati o drugim pitanjima koja proizlaze iz primjene Direktive (EU) 2019/790.“.

Članak 25.

Odnos prema iznimkama i ograničenjima predviđenima u drugim direktivama

Države članice mogu donijeti ili zadržati na snazi šire odredbe, spojive s iznimkama i ograničenjima predviđenima u direktivama 96/9/EZ i 2001/29/EZ, za korištenja ili područja obuhvaćene iznimkama ili ograničenjima predviđenima u ovoj Direktivi.

Članak 26.

Razdoblje primjene

1. Ova Direktiva primjenjuje se na sva djela i druge predmete zaštite koji su zaštićeni nacionalnim pravom u području autorskog prava 7. lipnja 2021. ili nakon tog datuma.

2. Ova Direktiva primjenjuje se ne dovodeći u pitanje akte sklopljene i prava stečena prije 7. lipnja 2021.

Članak 27.

Prijelazna odredba

Na sporazume o licenciranju ili prijenosu prava autora i izvođača primjenjuje se obveza transparentnosti utvrđena u članku 19. od 7. lipnja 2022.

Članak 28.

Zaštita osobnih podataka

Obrada osobnih podataka koja se provodi u okviru ove Direktive obavlja se u skladu s Direktivom 2002/58/EZ i Uredbom (EU) 2016/679.

Članak 29.**Prenošenje**

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 7. lipnja 2021. One o tome odmah obavještavaju Komisiju.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 30.**Preispitivanje**

1. Komisija najranije 7. lipnja 2026. preispituje ovu Direktivu i Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru podnosi izvješće o glavnim zaključcima.

Komisija do 7. lipnja 2024. ocjenjuje učinak posebnog sustava odgovornosti utvrđenog u članku 17. koji se primjenjuje na pružatelje usluge dijeljenja sadržaja putem interneta s godišnjim prometom manjim od 10 milijuna EUR i čije su usluge na raspolaganju javnosti u Uniji manje od tri godine u skladu s člankom 17. stavkom 6. te, prema potrebi, poduzima mjere u skladu sa zaključcima te ocjene.

2. Države članice dostavljaju Komisiji informacije potrebne za izradu izvješća iz stavka 1.

Članak 31.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 32.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 17. travnja 2019.

Za Europski parlament
Predsjednik
A. TAJANI

Za Vijeće
Predsjednik
G. CIAMBA

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR